

Dragoș Valentin
DINCĂ

Serviciile publice

**Editura
ECONOMICĂ**

Dragoş Valentin DINCĂ

Serviciile publice

Redactor: Carmen ȚĂRANU

Copertă: Mihai GĂZDARU

Revizie text: Elena CONSTANTIN

Tehnoredactare computerizată: Nicoleta BOBOCEA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DINCĂ, DRAGOȘ

Serviciile publice / Dragoș Valentin Dincă. -

București : Editura Economică, 2018

Conține bibliografie

ISBN 978-973-709-875-7

Dragoș Valentin DINCĂ

Serviciile publice

ISBN 978-973-709-875-7

Copyright © Editura Economică, 2018

Autorul este responsabil de clarificarea dreptului de utilizare
a informațiilor cuprinse în lucrare.

Comenzi la:

Editura Economică Distribuție

Casa Presei Libere, Corp A1, Etaj 3, Cam. 48-49
014820, București, Sector 1

Oficiul poștal 25, Ghișeul 1, Căsuța poștală 31
e-mail: comenzi@edecon.ro

Tel.: (+4) 031.432.96.02; Fax: (+4) 021.210.73.10
<http://www.edecon.ro>

Cuprins

Capitolul 1	
Administrația publică	9
1.1. Noțiunea de administrație publică	9
1.2. Principiile de organizare și funcționare ale administrației publice	11
1.3. Sistemul administrativ românesc	18
Capitolul 2	
Serviciile publice: evoluții și particularități convergente	21
2.1. Elemente introductive	21
2.2. Noțiunea de serviciu	22
2.3. Construirea noțiunii de serviciu public	29
2.4. Serviciul public în teoria interbelică	34
2.5. Tendințe actuale în definirea serviciilor publice	35
2.6. Tipologia serviciilor publice	38
Capitolul 3	
Abordări ale serviciului public	41
3.1. Abordarea juridică a serviciului public	41
3.2. Abordarea economică a serviciului public	42
3.3. Abordarea managerială a serviciului public	44
3.4. Abordări interdisciplinare ale serviciului public	50
3.4.1. Abordarea sociologică a serviciilor publice	50
3.4.2. Abordarea serviciilor publice din perspectiva dezvoltării durabile	50
3.4.3. Finanțele publice și serviciul public	51
3.4.4. Noile tehnologii și serviciile publice	52
Capitolul 4	
Accepțiunea serviciului public în Uniunea Europeană	53
Capitolul 5	
Evidențieri tipologice ale managementului serviciilor publice	59
5.1. Înființarea serviciilor publice	59
5.2. Principii de organizare și funcționare a serviciilor publice	61
5.3. Forme de gestiune a serviciilor publice	71
5.4. Prestatorii de servicii publice	73
5.5. Actori implicați în înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor publice	79
5.6. Roluri în materie de furnizare a serviciilor publice locale	82

Capitolul 6

Tipuri de management aplicabile serviciilor publice	85
6.1. Managementul prin bugete	85
6.2. Managementul prin obiective (MPO)	86
6.3. Managementul prin proiecte	86
6.4. Managementul strategic	87
6.5. Managementul schimbării	91
6.6. Managementul adaptiv	91

Capitolul 7

Sistemul serviciilor publice statale	93
7.1. Administrația prezidențială	93
7.2. Guvernul	93
7.3. Serviciile publice centrale de specialitate, serviciile deconcentrate și alte entități teritoriale ale administrației statale	95
7.4. Serviciile publice ale autorităților administrative autonome	135

Capitolul 8

Dimensiunea serviciului public în aria locală	139
8.1. Locul de realizare a serviciilor publice locale	139
8.2. Serviciile publice locale	143
8.2.1. Serviciul de impozite și taxelor locale (evidență, constatare, impunere, colectare, urmărire și executare silită, inspecție fiscală)	143
8.2.2. Serviciile publice locale de evidență a persoanelor și stare civilă	144
8.2.3. Registrul agricol, fond funciar și cadastru	146
8.2.3.1. Registrul agricol	146
8.2.3.2. Fond funciar	147
8.2.3.3. Cadastru	148
8.2.4. Amenajarea teritoriului și urbanism (documentații de amenajare a teritoriului și urbanism, autorizare a construirii și recepția lucrărilor)	148
8.2.5. Serviciul pentru situații de urgență	149
8.2.6. Învățământ și servicii auxiliare pentru educație	150
8.2.7. Sănătate	150
8.2.8. Cultură, sport și agrement	151
8.2.9. Religie	151
8.2.10. Asistență socială și autoritate tutelară	152
8.2.10.1. Asistență socială	152
8.2.10.2. Autoritate tutelară	152
8.2.11. Alimentare cu apă și canalizare	153
8.2.12. Iluminat public	155
8.2.13. Salubritatea și gestionarea deșeurilor	155
8.2.14. Producere, transport, distribuție și furnizare de energie termică în sistem centralizat	156
8.2.15. Autorizarea transportului local de călători	157
8.2.16. Ordine și liniște publică	158

8.2.17. Circulația pe drumurile publice	159
8.2.18. Disciplina în construcții și afișajul stradal.....	160
8.2.19. Protecția mediului	161
8.2.20. Activitate comercială	162
8.2.21. Administrarea domeniului public și privat al unității administrativ-teritoriale	163
8.2.21.1. Amenajare, administrare spații verzi, parcuri și grădini publice	163
8.2.21.2. Mobilier urban.....	163
8.2.21.3. Întreținerea, repararea, exploatarea drumurilor publice	164
8.2.21.4. Organizarea și funcționarea piețelor agroalimentare	164
8.2.21.5. Amenajarea și exploatarea parcajelor publice	166
8.2.21.6. Administrarea fondului locativ	166
8.2.21.7. Ecarisaj.....	167
8.2.21.8. Alte activități de administrare a domeniului public.....	167
8.2.22. Salvamar și salvamont.....	168
8.2.22.1. Salvamont	168
8.2.22.2. Salvamar	168
8.2.23. Relații cu asociațiile de proprietari	169
8.2.24. Reabilitarea termică a blocurilor de locuințe	169
Capitolul 9	
Repere privind evoluția serviciilor publice din România	171
Bibliografie selectivă	187

Capitolul 1

Administrația publică

1.1. Noțiunea de administrație publică

Administrația publică, *în statul de drept*, reprezintă sistemul de instituții și activități prin care se pregătesc și se pun în aplicare deciziile puterii politice. Permanența statului este asigurată prin continuitatea administrației publice și stabilitatea funcționarilor publici. Sistemul de instituții și activități sunt astfel proiectate încât să asigure realizează valorile stabilite la nivelul palierului politic.

Administrația publică reprezintă un ansamblu de autorități, instituții, entități publice care, sub impulsul puterii politice, are menirea să asigure diversele intervenții ale statului modern și ale colectivităților locale în viața particularilor, prin puterea centrală, extensiile teritoriale ale acesteia sau autoritățile publice locale.

Activitățile administrației publice au în vedere cerințe esențiale, comune întregii colectivități naționale sau colectivităților locale, care exced prin amploarea lor posibilitățile particularilor, cât și realizarea unor cerințe care, prin natura lor, sunt nerentabile și nimeni nu s-ar oferi să le asigure.

Deciziile administrației publice sunt obligatorii, fără a se cere acordul acelorora cărora li se aplică însă, procesul de adoptare a deciziilor este supus unor mecanisme de consultare publică. Administrația publică, spre deosebire de cea privată, poate utiliza, atunci când este necesar, mijloace de constrângere izvorâte din prerogativele de putere publică, administrația publică fiind o activitate socială, desfășurată în interes general și în regim de putere publică.

Administrația publică poate fi văzută ca o totalitate de servicii publice ce vizează anumite interese naționale, teritoriale sau locale. Orice activitate a unei instituții publice contribuie direct sau indirect la realizarea unui serviciu public.

Statul nu este singurul care înființează servicii publice. În mod evident județele, orașele și comunele, prin calitatea lor de colectivități locale, își pot organiza propriile servicii publice dar, între interesele locale, teritoriale și cele naționale nu există o separare completă ci, dimpotrivă, atât unele cât și altele au întotdeauna o anumită înrâurire asupra bunului mers al statului¹.

¹ Adaptare după Anibal Teodorescu, *Tratat de drept administrativ*, vol. I, Ed. a III-a București, Institutul de Arte Grafice „Eminescu” 1929, p. 238.

Așadar, administrația publică poate fi înțeleasă ca un sistem de instituții, cuprinzând diverse structuri administrative care realizează activitatea de organizare a executării și de executare în concret a actelor normative (toată gama de acte normative cuprinse în Constituție).

Administrația publică este condusă de către Guvern (art. 102 din Constituția României, republicată), care îi stabilește obiectivele, direcțiile și acțiunile, dar în același timp este subordonată legii. Însă, dacă statului i se recunoaște dreptul de exercitare a administrației publice, aceasta poate fi exercitată și de colectivitățile locale, prin autorități proprii ce funcționează în condițiile descentralizării administrative și autonomiei locale. **Astfel, conducerea generală a administrației publice realizată de către Guvern nu presupune o supraordonare față de administrația publică locală, din unitățile administrativ-teritoriale.**

Funcțiile administrației publice în cadrul sistemului social global sunt următoarele²:

- **funcția de mecanism intermediar de execuție** care are menirea de a organiza și a asigura execuția – în ultima instanță folosind autoritatea sau chiar constrângerea;
- **funcția de instrument de conservare** a valorilor materiale și spirituale ale societății, prin care se asigură continuitatea și perenitatea societății;
- **funcția de organizare și coordonare a adaptărilor** ce se impun ca urmare a transformărilor care se produc inerent în evoluția diferitelor componente ale societății, în special în structura economică a acesteia.

Ca activitate statală, administrația publică este strâns legată de puterea executivă a statului, reprezentând o modalitate de realizare a acesteia.

Extras din Constituția României, republicată:

ARTICOLUL 120

Principii de bază

(1) Administrația publică din unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile descentralizării, autonomiei locale și deconcentrării serviciilor publice.

(2) În unitățile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere semnificativă se asigură folosirea limbii minorității naționale respective în scris și oral în relațiile cu autoritățile administrației publice locale și cu serviciile publice deconcentrate, în condițiile prevăzute de legea organică.

² Alexandru I. *Drept administrativ*, Ed. Omnia, Brașov, p. 41 și urm.

ARTICOLUL 121**Autorități comunale și orașenești**

(1) Autoritățile administrației publice, prin care se realizează autonomia locală în comune și în orașe, sunt consiliile locale alese și primarii aleși, în condițiile legii.

(2) Consiliile locale și primarii funcționează, în condițiile legii, ca autorități administrative autonome și rezolvă treburile publice din comune și din orașe.

ARTICOLUL 122

(1) Consiliul județean este autoritatea administrației publice pentru coordonarea activității consiliilor comunale și orașenești, în vederea realizării serviciilor publice de interes județean.

1.2. Principiile de organizare și funcționare ale administrației publice**Principiul legalității**

Legalitatea reprezintă un principiu fundamental care stă la baza fenomenului administrativ și căruia i se subordonează acțiunea administrației publice.

Scopul fundamental al administrației publice este acela de a asigura realizarea interesului general, public, transpus în lege. Administrația publică are menirea de a asigura aplicarea actelor normative, este creată cu acest scop, ceea ce presupune că fiecare instituție publică are rolul de a pune în aplicare un set de norme și de a veghea la aplicarea lor. Astfel, administrația publică trebuie să creeze condițiile, să organizeze mecanismele de aplicare a legislației și de conformare față de aceasta. De asemenea, administrația publică trebuie să dețină capacitatea de a sesiza situațiile de nerespectare sau neaplicare a legislației, de intervenție și sancționare în astfel de cazuri.

Administrația publică, supusă rigorilor acestui principiu, trebuie să se întemeieze pe lege, care reprezintă baza de referință în aprecierea acesteia. Orice acțiune administrativă trebuie să aibă un temei, o bază legală, instituțiile și personalul acestora trebuie să dețină competența legală, materială, personală și temporală.

Competența administrativă este formată din ansamblul atribuțiilor ce revin unei autorități, compartiment funcțional sau persoane (funcționari) și limitele exercițiului lor. Ca element component al competenței, **atribuția** constă din prerogativele ce revin unei autorități, compartiment funcțional sau funcționar public, în temeiul unui act normativ.

Legalitatea acțiunii administrative presupune respectarea competenței:

- **competența materială** înțelege din punct de vedere al conținutului gradului de întindere a atribuțiilor sau sfera de cuprindere a lor; Sunt

instituții publice cu competența materială generală (de exemplu consiliul local) și altele cu competență materială de specialitate (de exemplu Ministerul Sănătății are competență materială doar în domeniul sănătății publice);

- **competența teritorială** reprezintă cadrul teritorial în care se exercită atribuțiile de către o entitate publică. Spre exemplu, autoritățile centrale ale administrației publice au o competență teritorială extinsă la întreg teritoriul național iar autoritățile locale au competențe la nivelul unității administrativ – teritoriale – comună, oraș, municipiu, județ);
- **competența personală** evocă ansamblul atribuțiilor ce revin unei persoane care ocupă o anumită funcție. În acest sens, o anumită competență revine primarului și o alta președintelui consiliului județean;
- **competența temporală** are în vedere exercitarea atribuțiilor în intervalul de timp în cadrul căruia acestea sunt deținute de titularul lor (de exemplu, în cadrul unui mandat de ales local) sau pe perioada existenței unei delegări de competențe.

Legalitatea este sinonimă cu regularitatea juridică și presupune că acțiunea administrației trebuie să țină seama de trei elemente:

- ***obligatia de conformare față de lege;***
- ***obligatia de inițiativă pentru a asigura aplicarea legii;***
- ***obligatia de a contribui la crearea și corectarea legii.***

Exigențele statului de drept presupun ca, în activitatea sa, administrația publică să respecte strict legalitatea iar, în cazul încălcării ei, să fie constituite mecanismele care să asigure restabilirea acesteia. „Principiul legalității”, apreciază E.D. Tarangul³, „*consistă în regula ca toate dispozițiile pe care le ia statul, trebuie să fie date pe cale generală și impersonală și că toate actele individuale ale statului trebuie făcute în baza și în conformitate cu dispozițiile luate mai înainte pe cale generală și impersonală. În consecință, actele administrative, care sunt acte individuale, trebuie făcute numai în baza și în cadrele dispozițiilor stabilite mai înainte pe cale generală și impersonală de către legiuitor.*”

Principiul permanenței și al continuității

Dacă puterea politică este supusă schimbării prin mecanismul democratic al alegerilor, instituțiile administrației publice sunt cele care asigură continuitatea statului, colectivităților locale și perenitatea activităților de organizare a executării și de executare în concret a legii. Statul și colectivitățile locale nu ar putea funcționa fără un mecanism prin care să se asigure continuitatea acțiunilor și deciziilor dincolo de schimbările de natură politică.

³ E.D. Tarangul, *Tratat de drept administrativ român*, Tipografia Glasul Bucovinei, Cernăuți, 1944, pp. 4-5.

Stabilitatea în funcția publică și existența unui statut distinct pentru funcționarii publici, asigurată prin norme speciale reprezintă un efect al aplicării principiului permanenței și continuității.

„În societatea omenească, constata E.D. Tarangul⁴, există anumite nevoi, de interes general, adică nevoia de liniște și siguranță, nevoia de asistență medicală, nevoia de cultură etc. Aceste nevoi, dacă nu ar fi satisfăcute, toată viața socială ar suferi și s-ar dezechilibra. Ele trebuie satisfăcute în mod regulat și continuu. Statul trebuie să intervină și să organizeze aceste activități pentru a asigura pacea și echilibrul social.”

Față de un peisaj politic schimbător, administrația publică reprezintă continuitatea, permanență și stabilitatea, ceea ce îi sporește influența asupra societății.

Principiul egalității și al neutralității

Deoarece vizează interese generale, administrația publică trebuie să asigure un acces egalitar la serviciile oferite, pentru toți cetățenii, fapt ce decurge din egalitatea tuturor în fața legii.

Administrația publică trebuie să funcționeze în interes general, în sensul că ea furnizează servicii tuturor, fără a face distincție de origine, vârstă, rasă, apartenență politică, religie etc.

Aplicarea acestui principiu presupune tratament egal în situații similare, accesul egalitar la funcțiile și demnitățile publice. În condițiile dezvoltării noilor tehnologii, se poate avea în vedere și egalitatea accesului fizic la serviciile publice (tratament egal indiferent de distanța la care se situează un potențial beneficiar al unui serviciu public).

Principiul separării funcțiilor publice de cele politice

Eficiența administrației publice în realizarea sarcinilor care îi revin depinde în mare măsură de calitatea umană și capacitatea profesională a celor care își desfășoară activitatea în instituțiile publice.

Trebuie subliniat faptul că în administrația publică își desfășoară activitatea nu doar funcționari publici, ci și personal contractual și „funcționari politici”. Schematic, o taxonomie a personalului din administrația publică arată astfel:

- A. Funcționari publici:
 - înalți funcționari publici;
 - manageri publici;
 - funcționari publici de conducere;
 - funcționari publici de execuție;
- B. Personal contractual;
- C. „Funcționari politici”.

⁴ Ibidem, p. 14.

Se impune astfel, o demarcare clara a nivelului personalului de carieră, de nivelul politic al administrației. În general, primele două niveluri ierarhice din instituțiile publice sunt rezervate nivelului politic (primar/viceprimar, ministru/secretar de stat).

Politizarea administrației publice nu reprezintă altceva decât încercarea de a impune „funcționari politici” în zona administrației de carieră, pe alte criterii decât accesul egalitar și competența.

Principiul transparenței

Aplicarea principiului transparenței în administrația publică presupune că majoritatea actelor și faptelor sunt accesibile publicului, excepțiile fiind strict reglementate.

Asigurarea transparenței administrative presupune parcurgerea anumitor etape în cadrul cărora cetățeanul trebuie privit ca o resursă de către administrație.

Prima etapă este **informarea**, care *presupune ca* administrația publică să emită informații către cetățeni privind modul de organizare și funcționare, activitatea și planurile sale, pentru ca aceștia să poată înțelege rolul, misiunea, atribuțiile și direcțiile prioritare ale politicii administrative.

Informarea se poate realiza prin:

- centre de informare;
- info-chioșcuri;
- site, rețele de socializare;
- publicații;
- mass-media;
- campanii de informare și conștientizare;
- răspunsul la solicitări de informații.

A doua etapă se referă la **consultarea cetățenilor**, aceasta fiind acțiunea autorităților publice pentru identificarea necesităților cetățenilor, pentru evaluarea priorităților unor acțiuni sau colectarea de idei și sugestii privind o anumită problemă. Consultarea nu pune în discuție sistemul de decizie. Autoritatea publică are putere de decizie și libertatea de a ține sau nu seama de sugestiile propuse de cetățenii consultați.

Consultarea se poate realiza prin:

- sondaje;
- focus grupuri;
- brainstorming;
- ședințe, audieri și dezbateri publice;
- analiza factorilor interesați;
- interviuri.

În climatul social actual această inițiativă întâmpină multiple dificultăți ce decurg din neîncrederea generală a cetățenilor în instituțiile publice, de aceea administrația publică trebuie să-și refacă, în primul rând, propria imagine.

Cea de-a treia etapă se referă la **implicarea publică și participarea la procesul decizional**. Un prim pas constă în a recunoaște că o implicare publică în adevăratul înțeles al cuvântului nu este ușor de obținut. Implicarea presupune participarea fiecărei persoane, în funcție de cunoștințele și abilitățile fiecăruia, la rezolvarea problemelor comunității din care face parte.

Principiul deconcentrării

Prin **deconcentrare administrativă** se înțelege redistribuirea de competențe administrative și financiare de către ministere și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale către propriile structuri de specialitate din teritoriu, subordonate. Deconcentrarea administrativă constă în deplasarea în teritoriu a unei părți importante a activității administrației publice centrale.

În cazul deconcentrării administrative pe baze teritoriale, în teritoriu există instituții administrative numite, revocabile și răspunzătoare în fața instituțiilor administrației centrale de stat. Ele sunt înzestrate cu competență proprie de decizie. **Instituțiile administrative deconcentrate rămân instituții ale statului, subordonate ierarhic, chiar dacă au dobândit competență proprie.**

Deconcentrarea îmbracă două forme: **orizontală și verticală**. Prima vizează încredințarea unui reprezentant unic al statului (prefectul) a conducerii serviciilor deconcentrate, în timp de cea de-a doua presupune subordonarea serviciului direct față de instituția centrală.

În România s-a adoptat varianta îmbinării deconcentrării orizontale (prefectul conduce serviciile publice deconcentrate) cu cea verticală. Acest lucru a condus la numeroase disfuncționalități pentru că există o dublă subordonare a acestor servicii – față de prefect și față de instituția centrală.

Descentralizarea administrativă pe baza principiului autonomiei locale

Descentralizarea este acel sistem potrivit căruia administrarea intereselor locale, comunale, orașenești sau județene se realizează de către autorități liber alese de către cetățenii colectivității respective, având la dispoziție, conform prevederilor constituționale, mijloace financiare proprii și beneficiind de putere autonomă de decizie.

Autonomia locală este forma modernă de exprimare a principiului descentralizării administrative. Aceasta este asociată cu stabilirea unui statut distinct al colectivităților locale, al autorităților acestora, în raport cu administrația de stat și cu serviciile care exercită funcțiile acestuia în unitățile administrativ-teritoriale.

Esența acestui principiu este legată de colectivitățile locale care, în Carta europeană a autonomiei locale⁵ – exercițiul autonom al puterii locale, sunt definite, ținându-se cont de reglementările naționale, ca fiind colectivități locale de bază (comune, districte, departamente), dar și colectivități regionale, în măsura în care statele părți la aceasta convenție nu recurg la rezervele pe care Carta le permite.

Prin art. 4 din Carta europeană a autonomiei locale se instituie **principiul subsidiarității** stipulându-se că *aceste colectivități locale dispun, în cadrul legii, de întreaga competență de a lua inițiativa pentru orice chestiune care nu este exclusă din domeniul competențelor lor sau care este atribuită unei alte autorități, că exercițiul puterii publice trebuie, de o manieră generală, să revină acelor autorități care sunt cele mai apropiate de cetățeni, că puterile, competențele încredințate colectivităților locale, trebuie să fie în mod normal depline și întregi.*

Subsidiaritatea presupune că accentul, greutatea, în luarea deciziilor de interes public trebuie să coboare cât mai aproape de nivelul de bază, să nu mai constituie numai un monopol sau o regulă pentru administrația de stat. De aceea, regula în materie de competență pentru satisfacerea interesului public trebuie să o constituie autoritățile publice locale autonome, la nivelul de bază (comuna și oraș), care sunt cele mai apropiate de nevoile cetățenilor și sunt alese de aceștia, iar excepțiile trebuie să le reprezinte autoritățile administrației publice autonome de la nivelul intermediar și autoritățile administrației de stat.

Principiul subsidiarității, aplicat în administrația publică, nu înseamnă într-un stat unitar o delegare sau o diminuare de suveranitate, întrucât autonomia locală este prevăzută de Constituție și de legile statului unitar și se exercită în condițiile și în limitele prevăzute de acestea.

Descentralizarea reprezintă un sistem de organizare administrativă care permite colectivităților umane teritoriale să se administreze ele însele, sub controlul statului, care le conferă personalitate juridică, le permite constituirea unor autorități proprii și le dotează cu resursele necesare.

Potrivit definiției prevăzute la art. 2 lit. l) din Legea cadru a descentralizării nr. 195/2006, descentralizarea reprezintă: „transferul de competență administrativă și financiară de la nivelul administrației publice centrale la nivelul administrației publice locale sau către sectorul privat”.

Descentralizarea administrativ-teritorială este legată de recunoașterea colectivităților locale și a dreptului acestora de a se administra. Descentralizarea administrativă privește nu numai rezolvarea unor probleme locale de către autorități administrative locale, ci și de către sectorul privat.

⁵ Carta europeană a autonomiei locale, adoptată la Strasbourg la 15 octombrie 1985, a fost ratificată prin Legea nr. 199/1997 și publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 331/1997.

Elementele componente ale descentralizării administrative, pe baza principiului autonomiei locale sunt:

▪ ***Existența unei colectivități locale:***

Descentralizarea administrativă pe baza autonomiei locale se face în legătură cu existența unor colectivități locale, constituie în circumscripții administrative, componente ale colectivității naționale, cu nevoi specifice.

Interesele locale sunt legate de specificul colectivității respective și se disting de interesele generale ale colectivității naționale.

Pe de altă parte, statul nu poate să soluționeze prin mijloacele de care dispune și în condiții de operativitate și eficiență, ansamblul acestor interese. De aceea, statul este cel care stabilește care dintre probleme vor fi de competența serviciilor publice statale și care vor intra în sfera de competență a autorităților locale. De regulă, sfera problemelor locale este stabilită sau delimitată prin Constituție sau prin lege.

▪ ***Recunoașterea responsabilității colectivităților locale în gestionarea intereselor specifice***

Pentru existența autonomiei locale este necesar ca problemele specifice colectivităților locale, recunoscute ca atare de lege, să fie rezolvate de aceste colectivități. Existența intereselor locale presupune și existența unor mijloace materiale de realizare a acestora, cum ar fi patrimoniul propriu, un corp de funcționari care să gestioneze treburile publice, o anumită autonomie financiară care se bazează pe existența unor resurse proprii.

▪ ***Colectivitatea locală să dispună de autorități administrative proprii, autonome față de stat.***

Autoritățile locale, structuri de conducere administrativă ale colectivităților locale, sunt cele care soluționează problemele specifice. Este necesar ca aceste autorități locale să fie reprezentantele colectivităților locale și nu reprezentante ale statului plasate în fruntea colectivității. ***Aceasta presupune ca autoritățile locale să rezulte din alegeri libere, desfășurate în circumscripțiile colectivităților locale.***

Pentru rezolvarea operativă a treburilor locale este necesar ca aceste autorități să dispună de o competență care să le confere autonomia față de administrația publică a statului.

▪ ***Supravegherea activității colectivității locale de către autoritățile puterii executive.***

În virtutea dependenței colectivității locale față de statul în care sunt organizate, autoritățile publice centrale își rezervă dreptul de a supraveghea activitatea colectivităților locale, exercitând asupra acestora un anumit tip de control, care poartă numele de **tutelă administrativă**.

Acest tip de control privește **numai legalitatea actelor, nu și oportunitatea acestora**. Tutela administrativă are caracter excepțional, în sensul că trebuie prevăzute de lege cazurile în care se exercită, fiind deosebită fundamental de controlul ierarhic.

1.3. Sistemul administrativ românesc

Administrația publică, din punct de vedere material, **se realizează printr-o multitudine de forme organizatorice**, care alcătuiesc sistemul administrației publice. Acest angrenaj este la rândul său subsistem al sistemului organizării sociale a societății.

Gruparea colectivităților sociale, în raport cu care se construiește sistemul administrației publice, se face pe **criteriul teritorial și pe cel funcțional**, care sunt criterii de organizare a societății. Colectivitățile sociale în raport cu care se construiește sistemul administrației publice alcătuiesc populația țării, element definitoriu al statului.

Sistemul administrației publice se construiește pentru realizarea unor activități de organizare a executării și de executare a legii, care se referă la întreaga populație a țării și se aplică pe întreg teritoriul statului și în unitățile administrativ-teritoriale ale acestuia.

În temeiul Constituției României, conducerea generală a administrației publice este încredințată Guvernului, care, alături de Președintele României, alcătuiesc autoritățile puterii executive.

Alături de funcția de guvernare, puterea executivă exercită și funcția de administrare.

Componentele sistemului administrației publice se pot grupa, după raportul acestora față de stat, în două subsisteme:

- **subsistemul administrației publice statale.**
- **subsistemul administrației publice locale autonome.**

A. Subsistemul administrației publice statale se organizează, în raport cu teritoriul, pe două paliere:

- a) palierul central/național;
- b) palierul teritorial.

a) la palierul central pot fi identificate următoarele componente ale sistemului administrației publice:

- **administrația prezidențială** (Președintele României – ca șef al executivului și instituția Președinției);
- **administrația guvernamentală** (alcătuită din Guvern – ca unul din cei doi șefi ai executivului și instituția publică a Guvernului);
- **administrația publică centrală de specialitate;**
 - ministere și alte instituții de specialitate organizate în subordinea Guvernului;
 - instituții de specialitate înființate în subordinea ministerelor;
- **autoritățile administrative autonome:**

- **cu statut constituțional:** Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Curtea de Conturi, Avocatul Poporului, Consiliul Legislativ;
- **cu statut legal:** Serviciul Român de Informații Externe, Banca Națională, Consiliul Concurenței, Consiliul Național al Audio-vizualului, Consiliul Economic și Social, Academia Română etc.;

b) La palierul teritorial al administrației publice statale (în unitățile administrativ-teritoriale) se constituie, pe baza deconcentrării administrative, următoarele componente ale sistemului administrației publice:

- **Instituția prefectului.** Prefectul este reprezentantul Guvernului și conduce serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale din unitățile administrativ-teritoriale.
- **Serviciile ministeriale exterioare,** deconcentrate la nivel teritorial, aflate în raporturi de subordonare față de ministerele care le-au constituit și sub conducerea prefectului județului.

Constituția României

ARTICOLUL 123

- (1) Guvernul numește un prefect în fiecare județ și în municipiul București.
- (2) Prefectul este reprezentantul Guvernului pe plan local și conduce serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale din unitățile administrativ-teritoriale.

B. Subsistemul administrației publice locale este alcătuit din autorități ale colectivităților locale, deliberative și executive, după cum urmează:

TIPUL UNITĂȚII ADMINISTRATIV-TERITORIALE	AUTORITATEA DELIBERATIVĂ	AUTORITATEA EXECUTIVĂ
COMUNA	CONSILIUL LOCAL	PRIMARUL
ORAȘUL*		
JUDEȚUL	CONSILIUL JUDEȚEAN	PREȘEDINTELE CONSILIULUI JUDEȚEAN

* În municipiul București, autoritatea deliberativă este Consiliul General al Municipiului București, iar cea executivă este primarul general al municipiului București; la nivelul sectoarelor municipiului București, autoritatea deliberativă este Consiliul Local al Sectorului..., iar cea executivă este primarul sectorului....

Potrivit prevederilor Constituției, la nivelul unităților administrativ-teritoriale, există o administrație teritorială formată din serviciile publice deconcentrate ale autorităților administrației publice centrale de specialitate, inclusiv prefectul ca serviciu deconcentrat al Guvernului („reprezentant”), și care constituie o administrație teritorială a statului numită și, pe de altă parte, autorități administrative autonome ale comunelor și orașelor, constituind primul nivel al

administrației publice locale și autorități județene, cel de-al doilea nivel al administrației publice locale autonome, autoritățile menționate reprezentând administrația publică locală aleasă.

Delimitarea dintre cele două componente ale administrației de la nivelul unităților administrativ-teritoriale se realizează prin regimurile diferite care se aplică fiecăreia dintre componente. Primei, constituind ansamblul serviciilor statului, i se aplică un regim deconcentrat, iar celei de-a doua, reprezentată de autorități alese de colectivitățile locale, un regim descentralizat, autonom.

Cele două subsisteme ale administrației publice nu sunt izolate, ci, dimpotrivă, activitatea lor interferează, fiind chiar într-o relație de interdependență.

Așadar, sistemul administrației publice românești are următoarea structură:

ADMINISTRAȚIA STATALĂ		ADMINISTRAȚIA LOCALĂ (din unitățile administrativ-teritoriale – comune, orașe, municipii, județe)	
Centrală	Teritorială	Județe	Comune, orașe, municipii
▪ administrația prezidențială (Președintele României – ca șef al executivului și instituția Președinției) ▪ administrația guvernamentală (alcătuită din Guvern – ca unul din cei doi șefi ai executivului și instituția publică a Guvernului) ▪ administrația publică centrală de specialitate: -ministere și alte instituții de specialitate organizate în subordinea Guvernului -instituții de specialitate înființate în subordinea ministerelor	▪ Instituția prefectului ▪ Serviciile deconcentrate	Consiliul județean, Președintele consiliului județean	Consiliul local Primar

Capitolul 2

Serviciile publice: evoluții și particularități convergente

2.1. Elemente introductive

Noțiunea de serviciu public este foarte discutată de către teoreticieni, practicieni, prestatori și beneficiari. Întrebări de genul *Când a apărut?*, *Ce cuprinde exact?*, *La ce se referă?*, *Care îi sunt limitele?*, au reprezentat pilonii a numeroase dezbateri controversate, în strânsă legătură cu teme precum „bun comun”, „interes general”, „utilitate publică”, „grup social”, „dezvoltare generală și locală”, teme inerente unei dezbateri asupra organizării societăților moderne.

Nevoile omului sunt numeroase și variate și se amplifică în funcție de nivelul de dezvoltare al unei societăți și de gradul de cultură al fiecăreia⁶. De aceea, dezvoltarea serviciilor publice și diversificarea acestora au fost favorizate de progresul general al societății care a determinat noi trebuințe pentru populație, trebuințe pe care puterea publică a fost tentată să le satisfacă din motive de interes general. În numele *interesului general* statul și colectivitățile locale intervin pentru a asigura satisfacerea unor nevoi prin prestarea directă a unor servicii publice sau pentru a stimula și susține sectorul privat. Din aceste motive, interesul general, interesul public sau binele comun pot avea înțeles diferit de la un stat la altul sau chiar în cadrul aceluiași stat, de la o etapă la alta de dezvoltare⁷. Serviciile publice s-au diversificat și extins în toate domeniile vieții sociale, cu toate că au fost supuse unor constrângeri majore, îndeosebi prin aplicarea principiului libertății comerțului și industriei⁸.

Extinderea sferei serviciilor publice a fost impusă de incapacitatea de funcționare a mecanismelor de reglare economică și socială. Acest fapt a condus la solicitări de creștere a intervenționismului și la crearea de noi servicii publice. În acest context, statul nu mai este doar un arbitru, ci și un gestionar al anumitor activități sociale. Elaborarea unor norme este completată cu prestații din cele mai

⁶ Se consideră că numărul serviciilor publice este în raport direct proporțional cu gradul de civilizație și într-un raport invers proporțional cu inițiativa particulară (Văraru M., *Tratat de drept administrativ român*, Ed. Socec, București 1928, p. 91 și urm.).

⁷ Ionescu C., *Drept constituțional și instituții politice. Teoria generală a instituțiilor politice*, vol. I, Ed. Lumina Lex 1997, pp. 90-91.

⁸ Chevallier J., *Le service public. Que sais-je*, Presses Universitaires de France, Paris, 1987, p. 57.

diverse care urmăresc să răspundă anumitor nevoi ale societății, nevoi considerate de puterea politică a fi de interes general.

Intervenția statului prin servicii publice a fost justificată fie pentru a garanta accesul la acestea (electricitate, educație), fie pentru a înlătura un monopol privat, fie pentru a realiza infrastructuri colective (căi ferate, distribuție de apă și electricitate) sau pentru a gestiona activități nerentabile precum asistența socială sau colectarea deșeurilor.

Ideea de serviciu public răspunde faptului că anumite activități sociale trebuie, în funcție de natura obiectivelor și intereselor urmărite, să iasă de sub regulile pieței și ale căutării profitului pentru a fi gestionate după criterii specifice. Astfel, se facilitează accesul tuturor la anumite bunuri și servicii și se aduce o contribuție importantă la echilibrul și coeziunea economică, socială și culturală a societății.

Serviciul public – în accepțiunea modernă a termenului – a apărut la începutul secolului XX, sub influența juriștilor, ca bază a fondării dreptului public. Treptat, noțiunea s-a îmbogățit cu alte semnificații, intrând în sfera de analiză a economiștilor, sociologilor, ecologiștilor etc.

Serviciul public, așa cum a fost definit de către juriști în urmă cu mai bine de un secol, cuprinde trei elemente specifice:

- 1) satisfacerea nevoilor cu caracter public;
- 2) o activitate concretă căreia i se aplică un regim juridic derogatoriu de la dreptul comun: regimul serviciului public inspirat din trei principii (egalitate, continuitate, mutabilitate), activitate adesea protejată prin monopol;
- 3) existența unui *organism* care îl pune în aplicare⁹.

Conturarea noțiunii clasice a serviciului public a avut numeroase consecințe: a marcat distincția dintre public și privat și a transformat imaginea statului care se legitimează mai ales prin prestațiile pe care le asigură.

Existența fiecărui individ este influențată zilnic de serviciile publice, dezvoltarea acestora afectând direct nivelul de trai prin gradul de satisfacere al unor nevoi recunoscute de colectivitate ca fiind de interes general și a căror realizare nu este la îndemâna inițiativei private, nevoi care pot viza garantarea drepturilor și libertăților fundamentale.

2.2. Noțiunea de serviciu

Jean Fourastie (*Le grand espoir du XX-ième siècle*, Gallimard, Paris 1963) este considerat întemeietorul clasificării sectoriale a economiei. Potrivit teoriei sale, economia se împarte în trei sectoare:

⁹ Grozelier B., *La rente dans les services publics industriels et commerciaux*, Association Internationale de Techniciens, Experts et Chercheurs, 1995, p. 2.

- **Sectorul primar** cuprinde activitățile legate direct de transformarea mediului natural (agricultura, pescuitul, activitățile forestiere și după unele accepțiuni, industria extractivă), fiind un sector cu progres mediu.
- **Sectorul secundar** înglobează activitățile industriale prelucrătoare, fiind un sector cu progres tehnic rapid.
- **Sectorul terțiar** include tot ceea ce nu apare în sectoarele primar și secundar: transporturile și telecomunicațiile, comerțul, turismul, finanțele, învățământul, administrația de stat și locală, cultura, ocrotirea sănătății, gospodăria comunală, băncile, asigurările etc. Acest sector este format, în principal, din servicii, administrație, bănci, comerț, asigurări etc.

Expansiunea, diversificarea și ritmurile diferențiate de evoluție a serviciilor au făcut ca, în ultima vreme, să se utilizeze tot mai frecvent noțiunea de **cuaternar** pentru a desemna zona modernă a activităților economice din sectorul terțiar: cercetare, învățământ, sănătate, cultură, educație, ocuparea timpului liber etc. *Cuaternarul* este denumit în literatura de specialitate ca fiind sectorul grijii față de om, fiind un simbol al erei post-industriale¹⁰.

Sectorul serviciilor reprezintă 60-70% din producție în țările industrializate importante¹¹.

Etimologic, noțiunea de serviciu își are originea în cuvântul latin *servitum*, care are semnificația de sclav; de aici interpretarea „de a fi în serviciul cuiva”, „de a face un serviciu”, sau de „a pune în serviciu”, evocând ideea de „utilitate publică” sau „serviciu public”¹².

Dicționarul explicativ al limbii române¹³ reține pentru termenul „serviciu” următoarele explicații:

- acțiunea, faptul de a servi, muncă prestată în folosul sau în interesul cuiva;
- ocupație pe care o are cineva în calitate de angajat; îndeplinirea acestei îndatoriri;
- subdiviziune în administrația internă a unei instituții, întreprinderi etc. cuprinzând mai multe secții;
- grup de obiective care alcătuiesc un tot cu destinație specială;
- mulțime ordonată în timp a regimurilor succesive ale unui sistem tehnic.

Din cele de mai sus, reținem ideea de serviciu ca acțiune, faptul de a servi, muncă prestată în folosul sau în interesul cuiva sau, altfel spus, serviciul „reprezintă

¹⁰ Ionciță M. ș.a., *Economia serviciilor*, Ed. Uranus, București, 1997, p. 41.

¹¹ 70% în SUA, 65% în Franța, 56% în Germania, 57% în Japonia. În SUA, aproximativ 75% din populația activă lucrează în domeniul serviciilor. Institutul McKinsey arată că în SUA serviciile reprezintă 40% din economia de piață și 20% din economia de monopol. Ele au o pondere de aproximativ 26% în export.

¹² Cosmescu I., Ilie L., *Economia serviciilor*, Ed. Universității Lucian Blaga, Sibiu 1999, p. 13.

¹³ *Dicționarul explicativ al limbii române*, Editura Academiei RSR, București, Institutul de Lingvistică din București, 1975, p. 854.

rezultatul unor activități desfășurate la interfața prestator-client sau al unor activități interne ale prestatorului, în scopul satisfacerii unor necesități ale clientului”¹⁴, „activități de regulă, nemateriale și care se consumă o dată cu producerea lor”¹⁵.

Serviciul nu se confundă cu „prestarea serviciului”, care reprezintă un ansamblu de activități realizate de prestator ce sunt necesare furnizării unui serviciu și nici cu „service-ul”, văzut ca „un ansamblu de servicii asigurate clienților unor produse, înainte, în timpul sau după vânzarea acestora”¹⁶.

În sens economic, serviciile reprezintă orice funcții sau sarcini prestate, pentru care există o cerere și deci un preț determinat pe piața corespunzătoare. Uneori sunt numite și bunuri intangibile. Una dintre caracteristicile serviciilor este aceea că sunt în general consumate odată cu producția lor. De obicei, acestea „sunt netransferabile, prevenindu-se astfel arbitrajul, în sensul că un serviciu nu poate fi cumpărat și apoi revândut la un alt preț”¹⁷.

Cu toate că definirea serviciilor face adesea apel la bunuri, între cei doi termeni există deosebiri fundamentale. Astfel, dacă un bun poate fi deplasat în spațiu, transportat și stocat, serviciul nu poate fi nici transportat și nici mutat. În timp ce în cazul serviciului producția și consumul au loc simultan, un bun se poate consuma și în alt loc decât cel de producție. Un bun poate fi atins, văzut, mirosit, pipăit, proprietăți de care nu se bucură un serviciu deoarece este imaterial și intangibil.

Aceste caracteristici fac ca un bun să poată fi analizat înainte de a fi cumpărat și revândut, în timp ce serviciul este inexistent înainte de cumpărare. La realizarea unui bun participă doar producătorul, cumpărătorul fiind puțin implicat, iar în cazul serviciului clientul participă la producție, fiind parte a acestui proces.

Pornind de la aceste elemente distinctive dintre bunuri și servicii, majoritatea specialiștilor privesc serviciile ca un ansamblu de activități, beneficii sau utilități care sunt oferite pe piață sau prestate în asociere cu vânzarea unui bun material¹⁸.

Ținând seama de cele prezentate, putem considera că serviciile reprezintă o activitate umană, activitate ce presupune o anumită specializare, având rezultate utile, imateriale și intangibile, destinate satisfacerii unei nevoi sociale.

¹⁴ Enătescu A.M., Enătescu M.A., *Calitate. Terminologie comentată*, Ed. Tehnică, București 2000, p. 181; Baltă I., Robu T., *Cerințe privind calitatea serviciilor publice*, Fundația pentru o Societate Deschisă, București, 1999, p. 17; Ghidul „Ce este managementul calității serviciilor?”, elaborat de Fundația Română pentru Promovarea Calității, p. 2.

¹⁵ Grigorescu M., Ștefan M., *Dezvoltarea și specializarea serviciilor*, Ed. Academiei Române, București, 1992.

¹⁶ Ghidul „Ce este managementul calității serviciilor?”, elaborat de Fundația Română pentru Promovarea Calității, p. 2.

¹⁷ Dicționar Macmillan de Economie Mondială, Ed. Codecs, București, 1999, p. 366.

¹⁸ Marketing Definitions, a Glossary of Marketing Terms, Committee of definitions of the American Marketing Association, 1960.

Din definițiile prezentate mai sus, se desprind următoarele concluzii:

- serviciul poate fi văzut ca o activitate, ca un proces sau ca un act care se răsfrânge asupra unei persoane, a unui bun sau a unei informații;
- realizarea serviciului presupune o relație directă între furnizor și consumator, consumatorul participând direct la prestație;
- un serviciu presupune în general o remunerație;
- serviciul vizează satisfacerea unei necesități a clientului (consumatorului);
- prin serviciu se realizează „o transformare a stării inițiale din lumea materială”¹⁹.

Din compararea serviciilor și a bunurilor au rezultat următoarele caracteristici specifice serviciilor: intangibilitatea, eterogenitatea sau variabilitatea, inseparabilitatea, perisabilitatea, standardizarea și absența proprietății.

a. Un serviciu este intangibil (imaterial)

Această caracteristică a serviciilor exprimă faptul că „acestea nu pot fi văzute, prestate, simțite, auzite sau mirosite înainte de a fi cumpărate”²⁰.

Așa cum am văzut, serviciile nu sunt obiecte, ci activități, procese sau acte, astfel că niciun client nu are o reprezentare mentală a serviciului. El se bazează îndeosebi pe ceea ce afirmă sau promite prestatorul și pe ideea pe care și-o face despre servicii. Prestatorul nu poate determina exact cum va percepe și evalua clientul serviciul. Promisiunea este deci o noțiune-cheie, iar prestatorul va trebui să conceapă adecvat serviciul (calitatea proceselor) și să exprime beneficiile clientului (calitatea rezultatului).

După cum am precizat, un serviciu nu poate fi stocat, măsurat, testat, verificat înainte de vânzare. Se spune că serviciul este perisabil. Nici prestatorul, nici clientul nu se pot convinge de calitatea acestuia înainte de vânzare, respectiv cumpărare.

b. Un serviciu este eterogen sau variabil

Această caracteristică este determinată de faptul că performanța unui serviciu diferă de la un agent prestator la altul, îndeosebi pentru serviciile ce se bazează în mare parte pe intervenția omului. Astfel, clientul va dispune de foarte puține elemente înainte de a cumpăra pentru a compara ofertele de servicii. Va fi foarte dificil pentru prestator să furnizeze un serviciu omogen în timp și spațiu, să asigure continuitatea în furnizare în ceea ce privește persoanele care sunt în contact direct cu clientul și să ofere un serviciu ce corespunde în totalitate ofertei inițiale. Cu cât serviciul este oferit în locuri sau prin intermediul unor agenți diferiți, cu atât serviciul este mai mult legat de comportamentul persoanelor și cu atât riscul de non-conformitate este mai mare.

¹⁹ Nicola I., *Managementul serviciilor publice locale*, Ed. All Beck, București 2003, p. 65.

²⁰ Kotler Ph., *Managementul marketingului*, Ediția a III-a, Ed. Teora, București, 2003, p. 636.

Așadar, variabilitatea serviciilor reprezintă „imposibilitatea repetării acestora în mod identic, de la o prestație la alta, ele depinzând de factorul uman prestator și de variabilele timp și spațiu”²¹.

c. Un serviciu este standardizat

În literatura de specialitate se apreciază că „standardizarea prestării serviciilor nu poate fi asigurată întâlnind situația personalizării serviciilor”²², aspect ce impune „realizarea controlului calității serviciului prin selectarea și pregătirea personalului prestator, elaborarea cartei serviciului, măsurarea gradului de satisfacere a nevoii sociale”²³.

Pentru a elimina divergențele dintre prestatorii de servicii și clienții lor datorate variabilității, s-au generalizat încercările de normalizare prin introducerea cartelor contractuale de calitate a serviciilor.

d. Un serviciu este inseparabil

Mulți autori consideră această caracteristică drept definitorie și o înțeleg ca fiind determinată de faptul că un serviciu este vândut și consumat simultan. Așadar, nu există noțiunea de rebut, de returnare în domeniul serviciilor, iar clientul este în contact cu prestatorul în timpul producției/livrării serviciului.

Primul efect important al acestui aspect este acela că un client poate observa tot ce se petrece în timpul actului de prestare, astfel că satisfacția clienților este nu numai cea mai bună formă de măsurare a calității serviciilor, dar și cel mai bun diagnostic pentru furnizor.

Al doilea efect important este acela că un client joacă un rol foarte activ în prestarea serviciilor. Calitatea unui serviciu depinde și de participarea clientului la actul de prestare.

e. Absența proprietății

Această caracteristică decurge din faptul că un client al unui serviciu „își satisface o anumită nevoie, fără însă a se realiza un transfer de proprietate între furnizorul serviciului și el, spre deosebire de situația ce apare în situația cumpărării unui bun tangibil”²⁴.

TIPOLOGIA SERVICIILOR

În literatura de specialitate, regăsim o serie de modalități de ordonare a serviciilor publice în funcție de diverse criterii precum sursa de procurare, caracter, efecte, specificitatea producerii și consumului etc.

Astfel, în funcție de *natura relațiilor* de piață, distingem două mari categorii:

²¹ Olteanu V., Cetină I., *Marketingul serviciilor*, Ed. Expert, București 1994, p. 31.

²² Surprenant C.F., Solomon M.R., Predictability and Personalization in the Service Encounter, *Journal of Marketing*, April 1987, p. 86

²³ Alexandru I., Matei L., *Servicii publice*, Ed. Economică, București 2000, p. 95.

²⁴ Cosmescu I., Ilie L., *op. cit.*, pp. 31-33.

A. Serviciile comerciale (*market*). Sunt acele activități care pot face obiectul vânzării-cumpărării pe piață și care sunt produse de unități ale căror venituri provin în cea mai mare parte din vânzarea producției proprii de servicii, indiferent de denumirea prețurilor practicate (preț de vânzare, tarif).

B. Serviciile necomerciale sau nedestinate pieței (*non-market*). Sunt distribuite prin mecanisme din afara pieței și sunt considerate drept servicii *rezistente la comparare*. Cauzele acestui fapt pot fi identificate în:

- problemele conceptuale (spre exemplu prețul acestora nu poate fi definit);
- organizarea instituțională în legătură cu prestarea acestor servicii.

În categoria serviciilor non-market intră „serviciile colective furnizate populației sau unor grupe particulare de gospodării cu titlu gratuit sau cvasigratuit de către administrația publică și instituțiile nonprofit, cum sunt serviciile de sănătate, învățământ, asistență socială și consumul colectiv guvernamental”²⁵.

O altă taxonomie a serviciilor este în funcție de *beneficiarul lor* și arată astfel:

- **servicii intermediare** – sunt în general servicii care susțin producția de bunuri și nu pot fi excluse din acest proces, de exemplu: stocarea, depozitarea, transportul. Aceste servicii afectează bunuri;
- **servicii finale** – sunt destinate consumului direct al populației. Aceste servicii „afectează persoanele”²⁶.

În funcție de *localizarea geografică*, serviciile pot fi:

- **servicii interne** – serviciile furnizate pe teritoriul unui stat;
- **servicii externe** – serviciile a căror furnizare se prelungește în afara granițelor.

Funcțiile economice îndeplinite pot reprezenta un criteriu de clasificare, în funcție de care specialiștii²⁷ identifică:

- **servicii de distribuție** – comunicații, transport, comerț etc.;
- **servicii de producție** – asigurări, finanțe, contabilitate, cercetare-dezvoltare etc.;
- **servicii sociale** – apărare, justiție, educație, sănătate etc.;
- **servicii personale** – asistența personală, servicii hoteliere etc.

În anul 1948, a fost elaborată, sub îndrumarea ONU, *Clasificarea Internațională Tip Industrii* a activităților economice (CITI). Aceasta este de tip piramidal și este structurată pe patru niveluri simbolizate cu litere și numere, pe categorii, diviziuni, grupe și clase. Potrivit acestei clasificări, serviciile sunt grupate în următoarele „categorii”²⁸:

²⁵ Maniu Al.I. (coordonator), *op. cit.*, p. 336; Ioncică M., *op. cit.*, pp. 80-81.

²⁶ Hill T.P., *On Goods and Services, The Review of Income and Wealth*, 1977, p. 27.

²⁷ Singelmann, *The sectorial Transformation of the Labour Force in Industrialized Countries*, University of Texas, Austin, 1994, p. 21.

²⁸ Grigorescu C., Mihai Șt., *Dezvoltarea și specializarea serviciilor*, Ed. Academiei Române, București 1992, pp. 10-12.

Comerț cu ridicata și cu amănuntul, reparații de autovehicule, motociclete și bunuri personale casnice;

- hoteluri și restaurante;
- transporturi, depozitare și comunicații;
- activități de intermediere financiară;
- activități imobiliare, de închiriere și de servicii pentru întreprinderi;
- administrație publică și apărare; asigurările sociale obligatorii;
- învățământ;
- sănătate și asistență socială;
- alte activități colective, sociale și personale;
- gospodării care folosesc personal casnic;
- organizații extrateritoriale.

Privite din perspectiva *tipului de nevoi satisfăcute*, se pot identifica:

- servicii publice;
- servicii private.

În cazul serviciilor private se are în vedere satisfacerea unor nevoi particulare, individuale, specifice fiecărui individ sau grup, servicii pentru care utilizatorii plătesc un preț, rezultat al mecanismelor pieței de cerere și ofertă. Serviciile publice vizează satisfacerea unor interese generale ale membrilor unei colectivități, interese a căror întindere este determinată de puterea politică. „Accesul la astfel de servicii se realizează – în general – gratuit, finanțarea acestora provenind din resurse bugetare publice”²⁹.

Distincția dintre serviciile publice și cele private are în vedere și modalitățile de organizare și funcționare. Astfel, autorizarea înființării unui serviciu public se realizează de către o autoritate publică deliberativă. În cazul serviciilor private, acestea fiind supuse regulilor pieței, înființarea lor reprezintă un drept al organizațiilor private.

În ceea ce privește prestarea efectivă, serviciile private sunt furnizate de organisme private, iar cele publice îndeosebi de autorități, instituții și întreprinderi publice, însă de la sfârșitul anilor '40, sectorul privat, prin delegare de gestiune, joacă un rol din ce în ce mai important în furnizarea serviciilor publice, datorită imposibilității statului și colectivităților locale de a face față cererii crescânde de astfel de servicii.

²⁹ Pentru unele servicii publice cum sunt cele de transport în comun, furnizarea de apă, furnizare a energiei electrice și termice etc. beneficiarii plătesc prestarea serviciului.

2.3. Construirea noțiunii de serviciu public

Pentru satisfacerea cerințelor membrilor unei colectivități umane (hrană, locuință, transport, cultură, sănătate etc.), sunt înființate anumite „organisme sociale, care poartă denumirea de servicii publice”³⁰.

Termenul de serviciu public „este utilizat atât în sens organizatoric, de organism social, cât și în sens funcțional, de activitate desfășurată de acest organism”³¹.

Definirea serviciului public obligă la distingerea celor două sensuri ale acestuia:

- primul sens este cel organic, ce desemnează realizatorul activității de interes public, un organism, o persoană juridică, publică sau privată;
- al doilea sens, este cel material, prin care este desemnată activitatea desfășurată de realizatorul acesteia³².

În definirea serviciului public s-au conturat trei mari perioade: sfârșitul secolului XX – definiția clasică, formulată îndeosebi de teoreticienii francezi, specialiști în drept public, a căror concepție a fost preluată în majoritatea țărilor europene, perioada interbelică, în care regăsim numeroase dezbateri ale doctrinarilor români și perioada actuală, care, pe lângă abordarea juridică aduce noi tendințe, înglobând puncte de vedere economice, sociale, manageriale și ale utilizatorilor în definirea serviciului public. Această ultimă etapă este puternic influențată de „criza serviciului public” și de evoluțiile de la nivelul Uniunii Europene.

În ceea ce privește țările cu sistem de drept anglo-american, „noțiunea de serviciu public a fost aproape inexistentă”³³, îndeosebi „datorită viziunii diferite asupra rolului statului”³⁴ și asupra modului în care acesta satisface interesul general.

³⁰ Alexandru I. și colectivul, *Drept administrativ*, Ed. Economică, București 2003, p. 108.

³¹ În acest sens, Iorgovan A., *Drept administrativ*, Ed. Nemira, București, 1996; Negoită Al., *Drept administrativ*, Ed. Silvy, București, 1997; Alexandru I., *Structuri, mecanisme și instituții administrative*, Ed. Silvy, București, 1996.

³² Matei L., *op. cit.*, p. 31.

³³ În limba engleză, serviciul public are trei accepțiuni:

- funcție publică („... it was the Progressives who based the public service on the bedrock of merit selection, tenure and position classification. And it was their faith in the possibility of good government that attracted thousands of highly talented, public spirited citizens into careers in government” – Dilulio J. (editor), *Deregulating the Public Service. Can Government Be Improved?*, Washington DC., The Brookings Institution, 1994;

- ansamblul serviciilor de bază (As the UN points out, some very poor countries have done well in health and education. The characteristic they share is governments, national and local, that direct their spending to make sure that the poor – especially women – have access to public services, *The Economist*, 19 august 1995, p. 14);

- poate avea o conotație etică (... free institutions, public service and active civic spirit deployed to social ends are the lifeblood of the properly-ordered commonwealth, the fundamental preconditions for peace, harmony and material progress, *The Economist*, 14 ianuarie 1995, p. 87).

³⁴ În ceea ce privește distincția stat intervenționist sau non-intervenționist, Hegel este cel mai des citat – Garham N., *Universal service, Objectives and Practice in International Comparison*, 14 noiembrie 1988, Bonn, p. 14.

În țările cu sistem de drept romano-germanic, „dualismul persoană publică-interes general a dominat multă vreme”³⁵, la realizarea interesului general nefiind implicate decât persoane publice³⁶.

În sistemul francez, noțiunea de serviciu public se conturează pe baza unei decizii a Tribunalului de conflicte din 1873, decizia Blanco³⁷, prin care Tribunalul consacră pentru prima dată răspunderea statului pentru prejudicii cauzate și se stabilește competența sa în astfel de litigii. Astfel, se consacră autonomia dreptului administrativ, prin recunoașterea posibilității de a pune în discuție responsabilitatea statului pentru prejudiciile cauzate prin diferite activități, ca și necesitatea de a delimita regimul acestei responsabilități de cea din dreptul privat. În plus, această decizie stabilește o definiție pentru serviciul public: **este vorba de o activitate de interes general, realizată de către administrație sau sub controlul acesteia.**

Deși a trecut neobservată timp de 30 de ani, decizia Blanco a reprezentat un moment decisiv pentru a orienta bazele de construire a dreptului administrativ către serviciul public în locul puterii publice. Acest fapt a fost accentuat de Școala serviciului public (Școala de la Bordeaux), care i-a acordat un loc central în explicarea științifică a dreptului administrativ. Principalii reprezentanți ai acestei școli, Duguit, Jeze, Bonnard și Roland considerau serviciul public ca fiind „activitatea pe care guvernanții sunt obligați să o realizeze în interesul celor guvernați”³⁸ sau „statul reprezintă un ansamblu de servicii publice”³⁹, „domeniul public este un serviciu public”, „o lucrare publică este un serviciu public”⁴⁰.

Duguit aprecia că „într-un serviciu public sunt înglobate trei elemente: o misiune considerată ca obligatorie pentru stat, un număr de agenți instituți pentru a îndeplini această misiune, bunuri și fonduri afectate pentru realizarea acestei misiuni”⁴¹, iar Jeze susținea că „serviciile publice sunt numai elemente de interes

³⁵ „În vechiul regim ... nu exista niciun oraș, comună, sat sau cătun, spital, fabrică sau colegiu care să fi avut propria-i voință în ceea ce făceau sau să-și administreze liber propriile bunuri. Atunci, ca și acum, administrația exercita o puternică tutelă” – A. de Toqueville, *L'Ancien Regim et la Revolution*, pp. 79-80, citat de Ch. Millon-Delson, *L'Etat subsidiaire*, Paris, PUF, 1992, pp. 65-66.

³⁶ „Legitimitatea este întotdeauna de partea administrației ...” – Crozier M., *Ou va l'administration française?*, Paris, Ed. d'Organisation, 1974, p. 23.

³⁷ Pe data de 3 noiembrie 1871, Agnes Blanco, în vârstă de 5 ani și jumătate, mergea pe un drum public, în fața unui depozit de tutun, exploatat în regie de către Stat, fiind lovită de un vagon împins din interior, fapt ce i-a provocat răni puternice. Tatăl său, Jean Blanco, a chemat în fața tribunalului civil din Bordeaux muncitorii Adolph Jean, Henri Bertrand, Pierre Monet, Jean Vignerie, precum și Statul, reprezentat de prefect, considerând acest accident imputabil muncitorilor și Statului, responsabil din punct de vedere civil pentru angajații săi.

³⁸ Duguit L., *Revue de droit public et de la science politique en France*, Paris, 1907, p. 417.

³⁹ Bonnard în A. de Laubadere, J.C. Venezia și Y. Gaudement, *Traite de droit administratif*, Librairie generale de droit et de la jurisprudence, EJA, Paris 1996, p. 42.

⁴⁰ Jeze și Capitant în A. de Laubadere, J.C. Venezia și Y. Gaudement, *op. cit.*, p. 43.

⁴¹ Duguit L., *Les transformations de droit public*, Paris 1913, p. 416.

*general pe care guvernanții unei anumite țări, la un moment dat, au decis să le satisfacă prin intermediul unui serviciu public*⁴².

Duguit consideră că serviciul public reprezintă „orice activitate a cărei îndeplinire trebuie să fie asigurată, reglementată și controlată de către Guvern, deoarece realizarea acestei activități este esențială pentru realizarea și dezvoltarea interdependenței sociale, activitate care se pot realiza doar prin intervenția puterii guvernamentale”⁴³.

Astfel, în concepția școlii amintite, centrul dreptului administrativ este reprezentat de serviciul public, teză care a dominat doctrina și jurisprudența până în anii '50, fiind aspru criticată îndeosebi pentru eliminarea din dreptul public a noțiunii de putere publică⁴⁴.

Ulterior deciziei Blanco, o serie de hotărâri ale Consiliului de Stat și ale Tribunalului de conflicte din Franța au construit principiile serviciului public, caracteristici sistematizate în teoria lui L. Rolland⁴⁵:

- egalitatea de tratament a utilizatorilor;
- continuitatea serviciului;
- mutabilitatea⁴⁶ sau adaptabilitatea serviciului public.

O altă decizie a Consiliului de Stat a făcut distincția între serviciu public industrial/comercial⁴⁷ și serviciul public administrativ și, astfel, se justifică extensia

⁴² Forges J.M., *Droit administratif*, Presses Universitaires de France, Paris, 1991, p. 179.

⁴³ Léon Duguit, *Traité de droit constitutionnel*, 1911, citat de Jean-Paul Valette, *Le service public à la française*, Paris, Ellipses, 2000, p. 157

⁴⁴ Un astfel de critic a fost M. Hauriou, *Precis de droit administratif et de droit public*, Syrei, Paris, 1927.

⁴⁵ Matei L., *op.cit.*, p. 36.

⁴⁶ Prin decizia Compagnie nouvelle du gaz de Deville-les-Rouen din 1874, Consiliul de Stat a făcut un prim pas către admiterea mutabilității contractelor administrative.

Comuna Deville-les-Rouen acordase în 1874 către Compagnie nouvelle du gaz de Deville-les-Rouen, privilegiul exclusiv de iluminat cu gaz. Odată cu dezvoltarea iluminatului electric, comuna a încercat să convingă compania să asigure acest tip de iluminat, fiind refuzată, astfel că s-a îndreptat către o companie de electricitate. Compania de gaz însă, a solicitat despăgubiri pentru acordarea noului privilegiu, cu încălcarea monopolului de care dispunea. Consiliul de Stat a interpretat contractul dintre compania de gaz și comună, încheiat într-un moment în care alte comune dispuneau de iluminat electric, ca recunoscând monopolul iluminatului, indiferent prin ce mijloace, dar considera că, comuna avea dreptul să asigure acest serviciu prin intermediul electricității, înțelegând prin aceasta, cedarea către un terț, în cazul în care compania de gaz refuza.

Consiliul de Stat a admis, de asemenea, modificarea unilaterală a contractului de către administrație, aspect ce reiese și din decizia Compagnie generale française des tramways (21 martie 1910). Cu acest prilej, s-a admis că administrația are dreptul să impună concesionarului sporirea numărului de tramvaie față de cel prevăzut în caietul de sarcini, pentru a asigura, în interes public, funcționarea normală a serviciului.

⁴⁷ Prin decizia Societe commerciale de l'Ouest africain, Tribunalul de conflicte a admis existența serviciilor publice ce funcționează în aceleași condiții ca și întreprinderile private, apărând noțiunea de serviciu public industrial și comercial.

noțiunii de serviciu public dincolo de misiunile regaliene ale statului. Serviciile publice administrative sunt realizate doar de către autoritățile publice, supuse regimului de drept public și nu pot fi delegate însă o „activitate poate intra în sfera serviciilor administrative sau a celor industriale și comerciale în funcție de modul de gestiune”⁴⁸.

Dacă Tribunalul de conflicte și Consiliul de Stat au avut un rol major în definirea serviciului public, jurisprudența a fost cea care a conturat „elementele specifice unui serviciu public”⁴⁹:

- elementul organic, conduce la definiția organică a serviciului public – ansamblu de agenți și mijloace pe care o persoană publică le folosește pentru un scop bine definit;
- elementul material – în sens material sau funcțional, serviciul public reprezintă o activitate de interes general asigurată de administrația publică;
- elementul juridic – serviciul public presupune un anumit regim juridic, un ansamblu de procedee derogatorii de la dreptul comun. Altfel spus, o activitate reprezintă un serviciu public dacă este supusă regimului juridic de serviciu public.

Grupând cele trei elemente, serviciul public apare ca o activitate de interes general, asigurată de către o persoană publică prin proceduri derogatorii de la dreptul comun.

Așa cum am precizat, în vocabularul anglo-american, „noțiunea de serviciu public era aproape necunoscută”⁵⁰, deoarece, mai ales în cazul Statelor Unite, economia se individualiza prin caracterul său concurențial și prin primordialitatea inițiativei private, astfel că intervenția instituțiilor publice în realizarea de servicii era limitată.

Societe commerciale de l'Ouest africain era proprietara unei mașini care a fost grav avariata într-un accident survenit pe bacul Eloka, care asigura serviciul de legătură într-o lagună de pe litoralul Coastei de Fildes, bac exploatat direct de colonie. Tribunalul de conflicte a trebuit să se pronunțe asupra problemei privind considerarea serviciilor asigurate de către administrație ca funcționând în aceleași condiții ca și o întreprindere privată. Era deja admis că pentru anumite operațiuni izolate, administrația poate fi privită ca un simplu particular fără a uza de prerogative de putere publică. Prin această decizie, s-au stabilit și criteriile pentru a identifica un serviciu industrial și comercial, cum ar fi obiectul de activitate, originea resurselor sau modalitățile de funcționare.

⁴⁸ Linotte D., Mestre A., Romi R., *Services publics et droit public economique*, Litec, 1992, p. 70.

⁴⁹ Asupra acestor elemente a se vedea și Vasile A., *Prestarea serviciilor publice prin agenți privați*, Ed. AllBeck, București 2003, pp. 13-14.

⁵⁰ În lucrările de referință nu era precizată nicio definiție, după cum se menționează în *The Oxford Companion to Law*, Oxford, Clarendon Press, 1980 sau în *The Concise Oxford Dictionary of Law*, Oxford, Oxford University Press, 1983.

Cu toate acestea, unele sectoare ale economiei americane, „utilitățile publice”⁵¹, au fost reglementate, statul îndeplinindu-și „funcția de reglare a pieței”⁵². Astfel, „Commerce Clause”⁵³ și „public interest” au permis asigurarea reglementărilor pentru „public utilities”. Totuși, în doctrină, conceptul de „public interest” nu și-a găsit dezvoltarea, fenomen accentuat de „tendința de dereglementare și de apariție a curentului doctrinal de analiză economică a dreptului”⁵⁴. În fața unor astfel de fenomene, s-a recurs la noțiunea de serviciu universal.

În Marea Britanie, pe lângă *public utilities* există o analiză a interesului general, dar această expresie se referă mai degrabă la o activitate concretă, la servicii identificate și exacte. Politica britanică de privatizare a consolidat această concepție foarte restrictivă în materie de intervenții legislative⁵⁵.

Expresia *öffentlicher dienst* reprezintă traducerea noțiunii de serviciu public în Germania, fără a face însă referire la o activitate administrativă, ci la funcția publică.

Alte țări nordice nu au în legislație referiri la noțiunea de serviciu public (Danemarca și Olanda) sau o menționează fără a o lega de intervenția puterii publice (Suedia și Finlanda). Pentru aceste țări, statul și autoritățile locale joacă un rol de reglementare a activităților de interes social și economic general și au obligația de a oferi servicii de calitate tuturor, la un preț rezonabil. Deci, există o preocupare pentru solidaritatea socială, dar fără referire la o teorie a serviciului public.

Țările din sudul Europei – Spania, Italia, Portugalia și Grecia au o concepție asupra serviciului public care se traduce printr-un cadru juridic în numele interesului general, în timp ce alte țări nu conferă serviciului public un statut special. Această deosebire este legată de diferențierea colectiv-individual. Cu toate acestea,

⁵¹ „Public utility” sunt greu de definit, înțelegând „o societate care, prin natura activităților sale, îndeplinește condițiile unui monopol natural” - S.H. Gifis, *Barron's Law Dictionary*, New York, 1984. După un alt autor, „expresia se referă la un grup de întreprinderi supuse unei reglementări minuțioase a tarifelor și serviciilor, la nivel local, federal sau etatic” – Ch.F. Philipps, *The Regulation of Public Utilities*, Arlington, Public Utilities Reports, 1993, p. 4. Același autor precizează că în Statele Unite, „public utilities” reprezintă 7,5% din venitul național în 1990, fiind încadrate 5,8 milioane de persoane, adică 5,3% din persoanele active.

⁵² „Principala funcție a reglementării este de a se substitui carențelor de funcționare normală a pieței. În cea mai mare parte este vorba de motive negative (controlul și limitarea exceselor: gaz, electricitate, căi ferate) sau de absența întreprinderilor private (apă)”, J.P. Simon, *L'esprit des regles, reseaux et reglementation aux Etats-Unis*, Paris, Editions L'Harmattan, 1991, p. 25.

⁵³ Art. 1, Secțiunea 8, al. 3 al Constituției americane, prevede: „Congresul are autoritatea pentru a reglementa comerțul cu alte națiuni, între statele federale și cu triburile indiene”.

⁵⁴ Teoria interesului public a fost criticată de reprezentanții acestui curent – R.A. Posner, considera că această teorie presupune: 1) piețele sunt extrem de fragile și susceptibile de ineficacitate dacă sunt lăsate să funcționeze singure; 2) reglementarea nu presupune costuri; *Theories of Economic Regulation*, *Bell Journal of Economics and Management Science*, no. 5, 1974, p. 336.

⁵⁵ Giraudon Anne, *La notion de service public*, Mémoire d'étude, ianuarie 2010, p. 21.

toate statele cunosc activități de ordin economic asumate de către stat și colectivitățile locale în numele interesului general și finanțate din surse publice.

Toate aceste aspecte relevă faptul că recunoașterea și definirea serviciului public reprezintă un subiect sensibil, statul fiind cel care face acest lucru pentru că îi definește domeniile de competență.

Începutul secolului XX este marcat de dezvoltarea serviciilor în rețea – căile ferate, telefonul, electricitatea, rețele a căror eficacitate era legată de accesul cât mai multor utilizatori, dar investițiile în aceste domenii nu puteau fi suportate de către întreprinderi private, astfel că s-a justificat intervenția statului în numele serviciului de interes general.

2.4. Serviciul public în teoria interbelică

Literatura de specialitate din perioada interbelică fundamentează noțiunea de serviciu public pornind de la așteptările sociale cărora statul trebuie să le răspundă, serviciul public fiind „mijlocul prin care administrația își exercită activitatea”⁵⁶, susținându-se în continuare ideea de serviciu public ca fundament al acțiunilor publice.

Astfel, Anibal Teodorescu susține că „funcția executivă a statului se exercită prin servicii publice, acestea fiind înființate și organizate de către stat sau subîmpărțirile sale administrative pentru îndeplinirea atribuțiilor lor executive.”⁵⁷

În literatura de specialitate interbelică din România, termenul de serviciu public a fost definit în mai multe moduri ca „activitate a autorităților publice pentru satisfacerea unor nevoi de interes general care este atât de importantă, încât trebuie să funcționeze în mod regulat și continuu”⁵⁸, sau ca „un organism administrativ, creat de stat județ sau comună, cu o competență și puteri determinate, cu mijloace financiare procurate din patrimoniul general al administrației publice care l-a creat, pus la dispoziția publicului pentru a satisface în mod regulat și continuu o nevoie cu caracter general, căreia inițiativa privată nu ar putea să-i dea decât o satisfacție incompletă și intermitentă”⁵⁹. Așadar, aceste teorii se înscriu în linia formulată de școala clasică franceză, subliniind ideea de serviciu ca activitate și organism, creat de puterea publică în numele interesului general.

În opinia acestui ultim autor, orice serviciu public, fie că este al statului, al județului sau al comunei, are următoarele trăsături:

- nevoile publice ale statului, județului sau comunei sunt satisfăcute din bugetele acestor instituții;

⁵⁶ Iorgovan A., *Tratat de drept administrativ*, vol. II, Ed. Nemira, București 1996, p. 61.

⁵⁷ Teodorescu A., *Tratat de drept administrativ*, vol. I, Ediția a III-a, Institutul de Arte Grafice „Eminescu”, București, 1929, p. 256.

⁵⁸ Tarangul E.D., *Tratat de drept administrativ român*, Cernăuți, Ed. Glasul Bucovinei, 1944, p. 124.

⁵⁹ Negulescu P., *Tratat de drept administrativ*, vol. I, Ed. a IV-a, Mărvan, București, 1934, p. 123.

- gestiunea financiară a acestor servicii publice e supusă legii contabilității generale a statului;
- actele juridice îndeplinite de agenții serviciului sunt acte administrative;
- agenții sau funcționarii serviciului sunt supuși ierarhiei administrative, adică au un singur șef pentru activitatea serviciului;
- când un serviciu public face o lucrare, de pildă o construcție, o șosea, această lucrare este supusă condițiilor generale de întreprindere și lucrări publice;
- serviciul, pentru lucrările pe care le face, poate recurge la expropriere pentru cauză de utilitate publică;
- un serviciu public trebuie să aibă o funcționare regulată și continuă, atât timp cât el există;
- specialitatea serviciului public, fiecare serviciu public fiind creat pentru satisfacerea unui anumit sau unor anumite interese de ordin general;
- în general, un serviciu public are mai multe subdiviziuni, corespunzând fiecare unei ramuri de activitate: operațiuni administrative, tehnice, comerciale, financiare etc.

Așadar, se observă că serviciile publice erau înființate și furnizate doar de către agenți publici, aspect care nu corespundea în totalitate cu dinamica socială și cu creșterea solicitărilor de servicii, în contextul unei lipse de flexibilitate a structurilor publice la aceste cerințe, astfel că au apărut mutații majore în furnizarea serviciilor, prin acceptarea prestării acestora de către agenți privați care dispun de prerogative de putere publică, sub controlul administrației.

2.5. Tendințe actuale în definirea serviciilor publice

Existența simultană a celor trei elemente specifice serviciului public precizate de teoriile clasice, reprezintă un fapt izolat. Anumite nevoi de interes general sunt satisfăcute pentru că o autoritate publică decide acest fapt, dar încredințează acest lucru unei persoane private. Atunci când anumiți agenți publici gestionează o activitate industrială și comercială identică unui serviciu privat, apare o disociere între elementul material și cel organic. Diferențierea apare frecvent și între primele două elemente și cel de al treilea. În cazul acestor ipoteze, se apreciază că activitățile serviciului public sunt supuse regulilor dreptului privat. Această disociere a condus la ceea ce teoreticienii denumesc „criza serviciului public”⁶⁰.

Acest fenomen a apărut datorită dezvoltării serviciului public supus regulilor din dreptul privat, odată cu dezvoltarea de către administrație a unor activități considerate ca relevante pentru inițiativa privată, în același timp cu încredințarea unor activități organismelor private.

⁶⁰ Forges J.M., *op. cit.*, p. 181.

În fața unor astfel de transformări ale conținutului serviciului public, încercarea de a identifica o definiție actuală devine din ce în ce mai complicată, „este din ce în ce mai dificil să spunem unde începe și unde se oprește noțiunea de serviciu public, pentru că orice activitate de interes general, chiar încredințată particularilor, poate fi un serviciu public când administrația exercită un control”⁶¹.

Astăzi, formele prin care se realizează concret voința autorității publice de a asigura un serviciu public, sunt extrem de variate. Când se afirmă că o activitate reprezintă un serviciu public, se pot analiza puține elemente de identificare în comparație cu doctrina clasică, și anume satisfacerea unui interes general și autorizarea serviciului de către o autoritate publică ce îl pune în aplicare direct sau indirect. Așadar, este vorba de o formă de acțiune administrativă prin care o entitate publică își asumă satisfacerea unei nevoi de interes general. În acest context, serviciul public poate fi definit de o manieră foarte simplă ca fiind „forma acțiunii administrative, prin care o persoană publică își asumă satisfacerea unei nevoi de interes general”⁶².

Totuși, se pot stabili câteva criterii care permit identificarea serviciilor publice industriale și comerciale prin prisma autorizării lor de către o persoană publică și a interesului general.

Decizia din 1963 a Consiliului de Stat francez, *Sieur Narcy*⁶³, a precizat patru caracteristici ale serviciului public, fără însă a clarifica dacă acestea trebuie îndeplinite simultan, sau unele pot lipsi:

- un serviciu public îndeplinește o misiune de interes general;
- administrația publică deține un drept de supraveghere asupra modalităților de îndeplinire a acestei misiuni de interes general;
- organismul însărcinat cu gestiunea serviciului public este investit cu prerogative de putere publică;
- administrația dispune de o putere de tutelă care se exercită prin numirea membrilor în consiliul de conducere.

Astfel, orice serviciu, pentru a fi considerat public, trebuie să fie legat direct sau printr-o formă de control de o persoană publică ce își asumă responsabilitatea pentru acesta. Dacă este vorba de o legătură directă, serviciul este asigurat chiar de către persoana publică. În acest caz, toate activitățile persoanelor publice sunt susceptibile a fi considerate servicii publice. În cazul unei legături indirecte și al activității realizate de către un agent privat, trebuie identificată o legătură cu o persoană publică, fie la nivelul capitalului, fie prin intermediul unui contract prin care i-a fost încredințată activitatea.

⁶¹ Vedel G., Delvolle P., *Droit administratif*, Presses Universitaires de France, Paris, 1982, p. 137.

⁶² Rivero J., *Droit administratif*, Dalloz, Paris, 1987, p. 535.

⁶³ C.E., 28 juin 1963, *Sieur Narcy*, (Rec., p. 401), (Section. – Req. n° 43834. – M. M. Groux, rapp.; Kahn, c. dug.; Me Chareyre, av.).

Așadar, în contextul actual, pentru a identifica un serviciu public, este necesar să se urmărească următoarele aspecte:

- dacă a fost creat de o persoană publică;
- dacă activitatea este de interes general;
- în ce măsură conducătorii săi sunt desemnați sau agreeți de către autoritatea publică;
- dacă există un control din partea administrației;
- dacă există prerogative de putere publică.

Nu este necesar ca toți acești indicatori să fie favorabili, este suficientă o majoritate pentru a stabili dacă o activitate reprezintă un serviciu public.

Jacques Chevallier⁶⁴ consideră că noțiunea de serviciu public nu este totuși atât de neclară și sunt necesare câteva elemente pentru identificare:

1. Ce este serviciul public? (definiție)

Este o activitate de interes general realizată de către administrația publică sau o persoană privată care a fost delegată în acest sens și se află sub controlul administrației publice.

2. Cum recunoaștem că o activitate este un serviciu public? (criterii)

Legiuitorul este cel care stabilește că o activitate reprezintă un serviciu public.

3. Cum demonstrăm acest lucru? (indici)

O activitate reprezintă un serviciu public dacă legiuitorul a conferit entității responsabile cu realizarea acesteia prerogative de putere publică și a stabilit o formă de control de tutelă.

Dincolo de toate aceste aspecte, este de remarcat că asistăm la o reducere a numărului de elemente care definesc serviciul public, în paralel cu evoluții complexe ale acestora, influențate de progresul tehnic, utilizatori, necesitatea de a proteja mediul sau asigurarea unor standarde de calitate.

În acest context, sensul noțiunii de serviciu public s-a îmbogățit cu noi valențe, vorbindu-se despre „serviciu de interes general, serviciu de interes economic general sau serviciu universal”⁶⁵.

⁶⁴ Chevallier J., în lucrarea *Essais sur la notion juridique de service public*, Faculté de droit et des sciences politiques et sociales d'Amiens, 1976, p. 25.

⁶⁵ Les Services d'Interet General en Europe, 96/C 281/03, Journal officiel des Communautés Européennes No. 281/3: 1) serviciu de interes general – reprezintă activitățile de serviciu, de piață sau non-piață, considerate de interes general de către autoritățile publice și supuse, din acest motiv, obligațiilor specifice serviciului public; 2) serviciu de interes economic general – reprezintă activitățile de serviciu, de piață, care îndeplinesc misiuni de interes general, supuse obligațiilor specifice de serviciu public. Este vorba în primul rând de rețelele de transport, energie și comunicații; 3) serviciu universal – termenul a fost dezvoltat de instituțiile comunitare și definește un ansamblu de exigențe de interes general față de care trebuie să se supună toate activitățile de telecomunicații sau poștă. Aceste obligații vizează asigurarea accesului tuturor la anumite prestații esențiale, de calitate și la un preț suportabil.

Aceste influențe, ca și diluția dintre public și privat, „fac din ce în ce mai dificilă delimitarea strictă a serviciilor publice”⁶⁶.

2.6. Tipologia serviciilor publice

În literatura de specialitate „o primă distincție se realizează între”⁶⁷:

- serviciu public de legiferare;
- serviciu public judiciar;
- serviciile publice administrative.

Serviciul public de legiferare este realizat de către Parlament și constă în adoptarea normelor juridice obligatorii care reglementează raporturile sociale, la nivelul întregii țări.

Serviciul public judiciar este realizat de către instanțele judecătorești ce au ca scop soluționarea conflictelor juridice și sancționarea celor care încalcă legea.

Serviciile publice administrative asigură executarea legilor și a hotărârilor judecătorești, ordinea publică, siguranța națională și asigură desfășurarea activităților pentru toate domeniile.

Sectorul serviciilor publice este un „ansamblu vast și eterogen”⁶⁸, în care distingem patru tipuri de situații:

1. **Vechile servicii publice de tip regalian**, ce au în vedere protecția colectivităților împotriva amenințărilor externe (diplomație, apărare) și celor interne (poliție, justiție); serviciile publice prin care se asigură mijloacele necesare exercitării misiunii statului (finanțele, impozitarea); activitățile considerate ca fiind necesare ordinii publice (construirea și întreținerea drumurilor, serviciile poștale), dar și activitățile apărute în secolul XX datorită unor noi preocupări (protecția civilă sau activități apărute ca urmare a evoluției tehnologice – telegraful, apoi radioul și televiziunea).

2. **Serviciile publice economice** reprezentau un sector semnificativ la începutul secolului XX (monopolurile de sare, tutun, arme, imprimerie, monedă etc.). Aceste servicii s-au extins în special la nivel local: distribuția și purificarea apei, colectarea deșeurilor, transport urban, stingerea incendiilor, prin apariția unor întreprinderi publice puternice care controlau sectoarele de bază ale economiei.

3. **Serviciile sociale** au avut o evoluție discontinuă. Asistența medicală a fost preluată ca model de către autoritățile publice de la biserică. Mecanismele de asistență și protecție a lucrătorilor au fost dezvoltate la sfârșitul secolului al XIX-lea și îmbunătățit în perioada interbelică. Autoritățile locale au o importanță capitală în

⁶⁶ Chevallier J., în lucrarea *Le service publique. Que sais-je*, Presses Universitaires de France, Paris, 1987, p. 35, apreciază că serviciul public nu mai prezintă același interes, noțiunea fiind greu de înțeles, fiind copleșită de semnificațiile multiple care se suprapun, se încrucișează sau fac trimitere unele la altele. Asupra diferenței public-privat a se vedea și Matei L., *op. cit.*, cap. IV.

⁶⁷ Alexandru I. și colectivul, *op. cit.*, p. 108.

⁶⁸ Chevallier J., *Le service public*. Paris, PUF, 2008, p. 68.

gestionarea acestor servicii, deoarece sunt responsabile de asistență socială, sănătate sau construirea de locuințe.

4. **Serviciile socioculturale** s-au dezvoltat în ultima perioadă: educația, conservarea și protejarea patrimoniului cultural (arhive, monumente, muzee, biblioteci etc.). Aceste funcții au cunoscut o creștere spectaculoasă iar acțiunea publică s-a extins și în domenii precum informare, cercetare, tineret și sport, activități culturale și artistice, turism și recreere. Prin urmare, statul și colectivitățile locale se ocupă tot mai mult de animarea vieții colective și, în general, de „funcțiile colective esențiale”⁶⁹.

După modul de finanțare a serviciilor publice, acestea pot fi:

- servicii publice finanțate de la bugetul public;
- servicii publice finanțate din surse extrabugetare;
- servicii publice finanțate din combinații bugetare și extrabugetare;
- servicii publice finanțate din activitatea proprie.

O distincție se poate realiza între serviciul public și serviciul de utilitate publică, distincție care constă în faptul că primul este realizat de o organizație statală, iar cel de al doilea de o organizație nestatală⁷⁰.

Alte criterii menționate în literatura de specialitate sunt:

1) După nivelul de realizare⁷¹/gradul de extensie⁷²:

- servicii publice naționale ce sunt organizate pentru întreaga țară;
- servicii publice teritoriale ce acoperă o parte a teritoriului național;
- servicii publice locale care sunt create la nivel local în vederea satisfacerii cerințelor colectivității din respectiva unitate administrativ teritorială;

2) După forma de proprietate:

- servicii publice monopolizate, oferite doar de instituțiile administrative care dețin și monopolul asupra activităților respective;
- servicii publice pe care administrația publică le exercită în paralel cu persoanele particulare autorizate;
- servicii publice exercitate de persoane private autorizate sub controlul unei autorități a administrației publice.

3) După modul de organizare:

- autorități administrative;
- instituții publice (școli, universități);
- regii autonome de interes public/întreprinderi publice;
- asociații și fundații.

⁶⁹ Giraudon Anne, La notion de service public, *Mémoire d'étude*, ianuarie 2010, pp. 14-15; Chevallier J., *Le service public*. Paris, PUF, 2008, p. 68.

⁷⁰ Asupra acestei distincții – Alexandru I., Matei L., *op. cit.*, p. 38.

⁷¹ Matei L., Alexandru I., *op. cit.*, p. 91.

⁷² Iorgovan A., *op. cit.*, p. 70.

4) După importanța socială⁷³:

- servicii publice vitale (alimentare cu apă, canalizare, distribuție energetică);
- servicii publice facultative (amenajarea de parcuri de distracții, centre de informare).

În legislația românească, serviciile comunitare de utilități publice sunt definite ca totalitatea activităților de utilitate și interes public general, desfășurate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor sau județelor sub conducerea, coordonarea și responsabilitatea autorităților administrației publice locale, în scopul satisfacerii cerințelor comunităților locale, prin care se asigura următoarele utilități:

- alimentarea cu apă;
- canalizarea și epurarea apelor uzate;
- colectarea, canalizarea și evacuarea apelor pluviale;
- alimentarea cu energie termică în sistem centralizat;
- salubritatea localităților;
- iluminatul public;
- transportul public local de călători.

⁷³ Parlăgi A., *Managementul serviciilor publice locale*, Ed. Economică, București, 2001, p. 12.

Capitolul 3

Abordări ale serviciului public

3.1. Abordarea juridică a serviciului public

Apariția și evoluția noțiunii de serviciu public au fost puternic influențate de științele juridice, îndeosebi de dreptul administrativ. Mult timp, serviciul public a fost abordat exclusiv prin prisma instrumentelor juridice de investigare. În opinia teoreticienilor dreptului administrativ, așa cum am precizat anterior, serviciul public reprezintă o activitate organizată de către puterea publică, în interes general, supusă, total sau parțial, unui regim de drept public.

Juriștii utilizează distincția dintre serviciile publice cu caracter administrativ și serviciile publice cu caracter industrial și comercial. Această diferențiere are la bază modul de finanțare (impozitul pentru serviciile publice cu caracter administrativ, prețul pentru serviciile publice cu caracter industrial și comercial), dar este integrată și o altă nuanță, cu caracter subiectiv: serviciul public cu caracter administrativ este perceput mai intens ca serviciu public decât cele cu caracter comercial și industrial.

Așadar, elementul central al abordării juridice a serviciului public este reprezentat de *interesul public*⁷⁴, binele public, interesul general, văzut ca „nevoia socială specifică unei comunități pe care trebuie să o satisfacă administrația publică sau ca orice necesitate socială, caracterizată ca atare de către puterea politică și legiferată, care impune administrației publice activitatea specifică de organizare, funcționare și realizare a serviciilor publice aferente”⁷⁵.

Conținutul și sfera de întindere a interesului public sunt determinate de puterea politică, existând diferențieri în funcție de perioadele istorice ale societății, formele sociale, doctrinele politice, resursele publice etc.

Astfel, activitățile unor întreprinderi care nu concură la realizarea unui interes general, nu pot fi considerate servicii publice, potrivit abordării juridice. Pe de altă parte, evoluția tehnologică a condus la a considera servicii publice, care contribuie la realizarea unui interes general, transportul pe calea ferată, televiziunea etc.

În ceea ce privește colectivitățile locale, descentralizarea pe baza autonomiei locale, le conferă dreptul ca, prin intermediul autorităților publice locale direct

⁷⁴ Asupra acestei noțiuni a se vedea și Vasile A., *op. cit.*, pp. 44-46.

⁷⁵ Parlagi A., *Dicționar de administrație publică*, Ed. Economică, București 2004, p. 128.

alese, să-și stabilească sfera și întinderea interesului general, statul păstrându-și doar un drept de control asupra acestora.

Al doilea element care contribuie la definirea serviciului public în doctrina juridică îl reprezintă **autoritatea publică** însărcinată cu asigurarea acestuia, existând situația organizării serviciului public de către autoritatea publică, stabilirii regulilor de funcționare de către autoritate și situația prestării efective de către autoritatea publică.

Puterea publică este văzută ca „ansamblul de prerogative atribuite administrației publice pentru a promova interesul general ori de câte ori vine în contradicție cu interesul particular. Puterea publică poate fi definită și ca un concept complex prin care se definesc mai multe caracteristici: voința de a conduce a unui grup și autoritatea cu care acesta este investit, prin lege, sau alte condiții; competența, adică aptitudinea de a lua decizii juste pentru întreaga comunitate; existența coeziunii și absența constrângerii”⁷⁶.

Puterea politică⁷⁷ este caracterizată ca o putere globală exercitată în cadrul colectivității, în scopul de a o organiza, de a o menține și apăra. Justificarea unei astfel de puteri este aceea de a asigura un climat de pace socială și ordine într-o comunitate umană, fiind necesar ca interesele și voința fiecărui individ să se „topească” într-o „voință generală unică, exprimată și impusă la nevoie prin forța fiecărui individ de către autorități publice desemnate în mod legitim”⁷⁸.

3.2. Abordarea economică a serviciului public

Analiza economică a justificat intervenția puterii publice pentru a furniza bunuri publice deoarece agenții economici nu găseau niciun interes pentru realizarea anumitor bunuri sau servicii de care societatea avea nevoie. Aceste aspecte care justifică intervenția statului pot fi grupate în: existența monopolurilor naturale, insuficiența pieței în asigurarea investițiilor necesare, insuficiența gestiunii private a serviciilor publice, voința statului de a coordona și a ghida dezvoltarea economică⁷⁹.

Abordarea economică a serviciului public este cu atât mai mult justificată cu cât asistăm la o intensificare a activităților administrative în domeniul economic, astfel că „se nasc noi probleme care nu s-au pus activității administrative clasice”⁸⁰.

Economiștii utilizează noțiunea de „bun public”, în strânsă legătură cu cea de serviciu public, care ar reprezenta, în teoria economică, „un bun indivizibil și

⁷⁶ Parlăgi A., *op. cit.*, p. 190, Androniceanu A., *Management public*, Ed. Economică, București, 1999, p. 58.

⁷⁷ Etioni A., *The Active Society*, The Free Press, New York, 1968, 323.

⁷⁸ Ionescu C., *Instituții politice și Drept constituțional*, Ed. Economică, București 2002, p. 207.

⁷⁹ Profiroiu A., *Pilotajul serviciilor publice*, Ed. Economică, București 2001, p. 8.

⁸⁰ Asupra administrației publice în domeniul economic – Alexandru I., *Structuri, mecanisme și instituții administrative. Analiză comparativă*, vol. I, Ed. Sylvi, București 1996, p. 124 și urm.

nonexclusiv”⁸¹ sau „bunuri și servicii care nu pot fi furnizate unei singure persoane, fie că este logic imposibil acest lucru, fie că excluderea unuia sau a mai multor consumatori ar fi extrem de costisitoare”⁸². Economiiștii asociază termenul de serviciu public cu „teoria alegerii publice”⁸³, cu teoria alegerii sociale sau cu „modelul schimbului voluntar”⁸⁴.

Bunurile publice reprezintă, în sens larg, „acele bunuri destinate folosinței tuturor fără a constitui o privațiune pentru altă persoană. În sens strict, aparțin domeniului public fie prin uz (piețe, străzi, ape etc.), fie prin destinație, fiind supuse unui regim juridic special guvernat de trei restricții – inalienabilitate, insesizabilitate, imprescriptibilitate”⁸⁵.

Literatura de specialitate utilizează și noțiunea de „bunuri colective”⁸⁶ – bunuri a căror folosire este permisă numai unui anumit grup de oameni considerați în ansamblu sau individual. Aceste bunuri nu pot fi utilizate de unul sau câțiva dintre membrii grupului prin excluderea celorlalți; nu pot fi însușite în mod privat, iar accesul la ele nu poate fi limitat prin aplicarea unor prețuri sau taxe susceptibile de a exclude membrii grupului cu venituri modeste. Un parc, o stradă, clădirea unei administrații, emisiunile televiziunii publice sunt bunuri colective. În mod ideal, sunt considerate colective acele bunuri care pot fi folosite de un număr foarte mare de oameni fără ca vreunul din ei să-i împietzeze pe ceilalți.

⁸¹ Asupra indivizibilității și nonexclusivității bunurilor publice – Dobrotă N., *Dicționar de economie*, Ed. Economică, București, 1999, p. 77.

⁸² Matei A., *Economie publică*, Ed. Economică, București, 2003, p. 148.

⁸³ *Alegere sau opțiune publică* – curent de gândire economică ce analizează coerența și raționalitatea deciziilor publice folosindu-se de instrumentele analizei microeconomice. Pentru că cei ce acționează în spațiul public urmăresc să maximizeze o utilitate care nu este economică – puterea, consumurile colective, bunurile și avantajele în natură – înseamnă că de fapt, reprezintă studiul economic al deciziilor de natură politică. De aceea este, adesea, considerată ca fiind identică cu știința politică. Acest curent de gândire a apărut în SUA, reprezintă Școala din Virginia (Dicționar de economie, Coordonator Angelescu Coralia, Ed. Economică, București, 2001, p. 28).

⁸⁴ Dicționar MacMillan de Economie Mondială, Ed. Codecs, București, 1999, p. 261.

Modelul schimbului voluntar. Abordare a analizei ofertei de bunuri publice care caută să stabilească condițiile prin care aceste bunuri pot fi furnizate pe baza unui acord unanim, adică fără coerciție. Acest fapt poate fi considerat în contrast cu opinia generală în virtutea căreia oferta de bunuri publice este finanțată prin fiscalitatea obligatorie și nu prin acord voluntar. Abordarea voluntară a fost inițiată de Knut Wicksell care a susținut că:

- fiecare bun public trebuie finanțat prin impozite separat, identificabil;
- este nevoie de acordul unanim al întregii societăți pentru a decide cantitatea din bun care trebuie oferită. Din start, indivizii ar fi conștienți de contribuția lor la impozit.

Analiza a fost extinsă de E. Lindahl, care a prezentat un model în care ponderea din impozit, cât și cantitatea din bun sunt supuse dezbaterii.

⁸⁵ A. Parlagi, *op. cit.*, p. 44; *Bunuri publice* - lat. *bonus* – bun, mare, nobil. Cu sensul actual apare la Titus Livius expresia „Quod bonum reipublicae sit” (ceea ce e spre binele obștei).

⁸⁶ Dicționar MacMillan de Economie Mondială, Ed. Codecs, București, 1999, p. 41.

Caracterul colectiv al acestor bunuri poate fi rezultatul:

- unei decizii, cum este cazul unui bun proprietate privată, transformat în bun colectiv;
- caracteristicilor tehnice ale bunurilor indivizibile, adică acele bunuri care, atunci când sunt puse la dispoziția unui singur individ, sunt puse concomitent și la dispoziția celorlalți membri ai grupului.

Exemplul clasic în acest ultim caz îl reprezintă iluminatul public, protecția asigurată de poliție, un drum public.

Așa cum am precizat, principalele caracteristici ale bunurilor publice sunt:

- a) Non-rivalitatea în consum, ceea ce reprezintă că pentru orice nou beneficiar costul extinderii consumului este zero. Astfel, consumul unui bun public de către o persoană nu reduce cantitatea disponibilă din bunul public respectiv pentru a fi consumată de alte persoane și nici nu afectează beneficiile obținute de acestea din consumul respectiv. Mai multe persoane pot consuma simultan aceeași cantitate dintr-un bun public, fără ca acest lucru să afecteze beneficiile (utilitatea) fiecăruia – nu există concurență în consum.
- b) Non-excluderea de la consum, adică excluderea de la consumul bunurilor publice fie este imposibilă, fie nu este de dorit, fie presupune costuri foarte mari care generează ineficiență. Non-excluderea de la consum poate avea cauze tehnice⁸⁷ sau nu este de dorit a exclude vreo persoană de la consumul unui bun public.

Așadar, potrivit teoriei economice, un serviciu public contribuie la realizarea sau la punerea în valoare a unui bun public, bun care este indivizibil și non-exclusiv.

3.3. Abordarea managerială a serviciului public

Dorința autorităților publice și așteptările utilizatorilor de a transforma serviciile publice astfel încât să fie conforme interesului public, a determinat conturarea acestei abordări distincte, abordarea managerială a serviciilor publice, apărută pe fondul diversificării activităților în care sunt implicate autoritățile publice, în special în domeniul economic și, implicit, a dezvoltării intervențiilor publice, ca și a incapacității metodelor tradiționale de a conduce spre performanță.

Managementul are caracterul unei discipline economice de sinteză întrucât preia o serie de categorii economice și de metode de la numeroase alte discipline din acest domeniu, precum economie, analiza economică, marketing, finanțe etc. și

⁸⁷ Acest tip de non-excludere este în mod direct legat de fenomenul „pasagerului clandestin”: preferința pentru consumul unor astfel de bunuri este dată de faptul că o persoană poate consuma fără să plătească, în speranța că vor fi alții care să acopere costurile producerii și furnizării acestora.

caracter multidisciplinar⁸⁸, determinat de încorporarea a o serie de categorii și metode sociologice, matematice, psihologice, statistice, juridice etc., folosindu-le într-o manieră specifică, reflectare a particularităților relațiilor de management⁸⁹. Aceste caracteristici ale managementului conduc la o abordare complexă a serviciilor publice prin înglobarea unor puncte de vedere și experiențe diferite, asigurând analiza de sistem⁹⁰ a serviciilor.

În accepțiunea sa deschisă, managementul vizează două mari obiective⁹¹:

- (1) să conducă organizația publică, suportând turbulențele mediului;
- (2) să reducă risipa, provenită din disfuncționalitățile interne sau greșelile calitative ale funcționării.

Se poate, de asemenea, să se considere că funcția majoră a managementului este de a evita dezordinea organizației publice, numită „entropie” (sau degradarea energiei). Se vorbește, la toate nivelurile organizației publice, de angajarea în demersuri riguroase de acțiune a funcționării, într-o optică transversală și descentralizată. Managementul, cum subliniază R.A. Thiart, „acest cuvânt magic și încurcat de la sfârșitul anilor '60 [...], redescoperă o realitate în care componentele sunt mai simple și consecințele mai importante, decât ceea ce se poate imagina la modul general”, aduce răspunsuri pertinente provocărilor ocazionate de mediul turbulent.

Din perspectiva managementului, serviciile publice se fundamentează pe un sistem, care reunește următoarele elemente: piața, serviciul public propriu-zis, sistemul de livrare a serviciului, imaginea organizației, cultura/filosofia organizației de servicii⁹².

Managementul abordează serviciul public ca activitate și ca organizație care realizează această activitate, urmărind creșterea performanțelor generale. Teme

⁸⁸ Multidisciplinar și interdisciplinar – interdisciplinaritatea are două obiective: în primul rând, cercetarea zonelor de frontieră, a acelor zone în care o știință, singură, este neputincioasă să facă lumină și, în al doilea rând, trebuie să permită să se dezghețe „hibernarea” cunoașterii în materie – Alexandru I., *Administrația publică. Teorii. Realități. Perspective*, Ed. Lumina Lex, Ed. a III-a, București 2002, p. 140

⁸⁹ Asupra caracteristicilor managementului – Nicolescu O., Verboncu I., *Management*, Ed. Economică, București, 1996, pp. 18-19.

⁹⁰ Abordarea sistemică presupune însușirea teoriei generale a sistemelor utilizarea și chiar dezvoltarea ei creatoare în domeniul respectiv – Ionașcu Ghe., *Dezvoltarea și reabilitarea așezărilor umane din România*, Ed. Tempus, București, 2003, p. 58.

Din perspectiva abordării sistemice serviciile publice ne apar ca subsisteme ale sistemului administrației publice ale căror scopuri sunt definite în raport cu satisfacerea unor nevoi sociale. – Matei A., *Introducere în analiza sistemelor administrației publice*, Ed. Economică, București, 2000, p. 172.

⁹¹ Matei L., *op. cit.*, p. 82.

⁹² Normann R., *Service Management, Strategy and Leadership in Service Management*, John Wiley, Sons, Toronto, 1984, p. 112.

precum obiective ale organizației prestatoare de servicii (misiune, politici și strategii), structura acesteia (relația cu obiectivele, proiectare, operațiuni, roluri), tehnologia (procesarea informațiilor, echipamente), cultura (valorile, stilul de conducere), mediul extern (factorii politici, economici, sociali, clienții organizației, relația cu aceștia, activitățile de marketing public), sistemul decizional (abordare, participarea grupurilor interesate la procesul decizional) reprezintă centrul preocupărilor manageriale asupra serviciului public.

O atenție aparte se acordă principalelor resurse angrenate în serviciul public: potențialul creativ al oamenilor și resursa informațională, considerate a fi baza performanțelor publice, precum și modalităților de dezvoltare: redefinirea proceselor de recrutare și selecție a personalului, motivării, dezvoltării carierei, aspectelor de etică și deontologie a funcției publice, pregătirii/perfecționării, introducerea inovației, descentralizare, privatizare, antreprenariat, educație a utilizatorilor. Nu în ultimul rând, managementul este preocupat de observarea, analiza și îmbunătățirea cunoștințelor și capacităților managerilor din sectorul public, inclusiv a aspectelor etice din activitatea acestora.

Principalele funcții ale administrației publice în materie de furnizare a serviciilor publice sunt:

- pregătirea, adoptarea și monitorizarea cadrului legal de organizare și funcționare a serviciilor publice;
- informarea cetățenilor/utilizatorilor;
- controlul anumitor prețuri;
- furnizarea unui număr de servicii publice;
- furnizarea de subvenții și granturi întreprinderilor publice sau private ce furnizează servicii publice, pentru restructurare/modernizare sau în alte scopuri (protecție socială).

În ceea ce privește administrația publică locală, este necesară regândirea rolurilor pe care trebuie să le îndeplinească aceasta, în strânsă relație cu cetățenii și furnizorul de servicii publice, accentuându-se reducerea implicării administrației în furnizarea directă a unor servicii. Acest fapt presupune transformarea administrației publice locale în element de fundamentare și aplicare a politicilor publice, de reglementare și monitorizare a modului de furnizare a serviciilor publice.

O tendință importantă în materie de furnizare a serviciilor publice, o reprezintă, atât în țările occidentale, cât și în cele în tranziție, întărirea mecanismelor de piață. Această tendință s-a manifestat prin:

- privatizarea furnizării unor servicii publice;
- favorizarea unor mecanisme de piață în sectorul public: stimulente pentru dezvoltarea competiției, stabilirea unor instituții independente de reglementare, lărgirea spațiului de manifestare a relațiilor contractuale.

O nouă paradigmă pentru managementul serviciilor publice a apărut cu privire la dezvoltarea unei noi culturi orientată spre performanță într-un sector

public mai puțin centralizat și redimensionat. În orice discuție despre întreprinderea publică se impun întrebări despre eficiență și management, precum și despre proprietate. Întreprinderile publice încearcă să fie performante îndeplinindu-și obiectivele. Misiunile lor diferă de la furnizarea și prestarea serviciilor pentru utilizatori (persoane juridice sau fizice) până la elaborarea și punerea în practică a politicilor publice. Mișcările pentru orientarea spre performanță (eficiență, eficacitate și calitatea serviciilor publice) în managementul activităților publice impun „dezvoltarea întreprinderilor care să se adapteze continuu pentru satisfacerea nevoilor publice”⁹³.

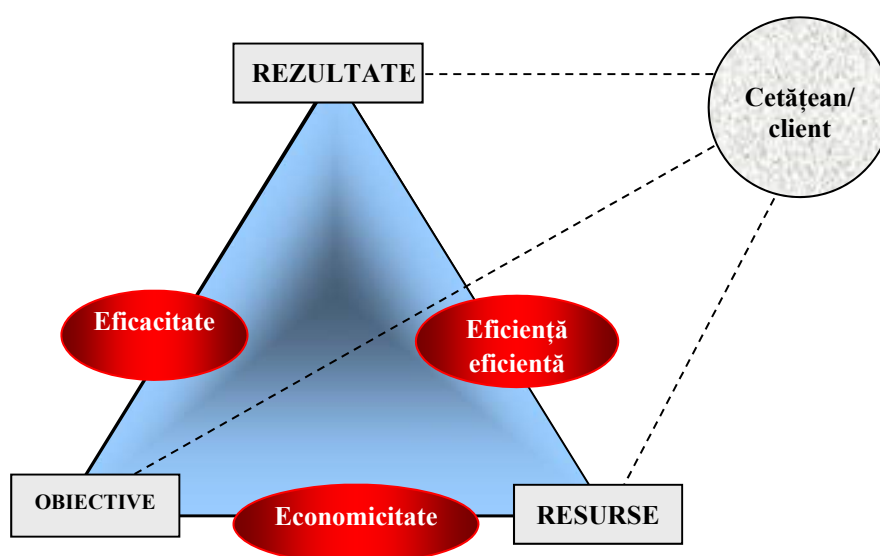

Figura 1. Triunghiul performanței

De asemenea, este importantă identificarea unui set de indicatori prin care se poate măsura performanța serviciilor publice. Sistemul de indicatori de performanță face posibilă evaluarea consumului de resurse în raport cu rezultatele obținute după încheierea proceselor de realizare și furnizare a serviciilor și compararea acestora cu nivelurile stabilite ca obiective.

Rolul primar al instituțiilor publice este acela de a oferi un serviciu sau un produs unui consumator sau beneficiar, spre deosebire de acela de a oferi locuri de muncă pentru funcționarii publici, spre exemplu. Logica urmărită de întreprinderile publice în realizarea serviciilor publice este definită de „punerea în practică a politicii publice, de furnizarea unor servicii gratuite, de redistribuție, de furnizarea unor servicii ce sunt plătite de utilizator atunci când beneficiază de ele etc.”⁹⁴.

⁹³ Adaptare după Matei L., *op. cit.*, p. 119.

⁹⁴ Matei L., *op. cit.*, p. 170.

Reformarea serviciilor publice, preocupare centrală a managementului, este mai mult decât necesară în orice sistem administrativ. În cadrul procesului de reformare sunt necesare anumite etape, cum sunt: stabilirea unei viziuni unitare în concordanță cu situația, cu tradițiile și mentalitățile; definirea sectorului public, inclusiv tipologia serviciilor publice; încredințarea responsabilităților pe niveluri de administrație publică; stabilirea surselor de venit pe niveluri de administrație; partajarea funcției de reglementare pe nivelurile administrației; elaborarea legislației în domeniul furnizării serviciilor publice; deschiderea accesului administrației la piața de capital și adoptarea unor măsuri privind îmbunătățirea cadrului de finanțare a serviciilor publice; crearea cadrului pentru perfecționarea profesională reală a funcționarilor publici și îmbunătățirea managementului public.

Sub aspectul implicării utilizatorilor în prestarea serviciilor publice este de menționat faptul că utilizatorii joacă un rol deosebit în evoluția serviciilor publice, revendicând necesitatea de a fi parte componentă în gestiunea serviciilor publice, prin prisma mecanismelor de reprezentare și pretind, mai mult sau mai puțin explicit, un egalitarism în ceea ce privește condițiile de furnizare.

În România, de mulți ani, reforma serviciilor publice constituie o preocupare constantă, fiind legată de redefinirea rolului statului. Procesul de reformă presupune luarea în considerare a răspunsurilor următoarelor întrebări:

1. La nivelul obiectivelor (misiune, politici și strategii):

- Există la nivelul autorităților publice capacitatea strategică de a face alegeri și de definire a priorităților?
- Există o viziune clară asupra responsabilităților care în finalul procesului de descentralizare vor fi transferate către administrația publică locală și o separare clară a responsabilităților între administrația locală și cea statală?
- Sunt promovate principiile economiei de piață și reducerea gradului de monopolizare în prestarea serviciilor publice?
- Există responsabilități cu privire la definirea calității serviciilor publice?

2. La nivel organizatoric (proiectare, operațiuni, roluri):

- Există flexibilitate și adaptabilitate la noi sarcini a entităților publice?
- Există suficiente resurse pentru a fi realizate noi sarcini?
- Sunt definite clar rolurile și responsabilitățile în cadrul entităților publice?
- Responsabilitățile sunt distribuite uniform?
- Există colaborare între componentele structurii?

3. La nivelul tehnologiei (procesarea informațiilor, echipamente):

- Sunt utilizate noi tehnologii pentru a crește calitatea serviciilor publice?
- Există un potențial de inovare și creativitate adaptate noilor condiții?
- Există capacitatea de a utiliza noile tehnologii?

4. În relația cu utilizatorii:

- Se aplică principiul transparenței?
- Sunt încorporate așteptările utilizatorilor de servicii publice?

- Gradul de acces la aceste servicii este satisfăcător?
- Utilizatorilor li se oferă un acces facil la servicii publice, sunt tratați corespunzător?

5. La nivelul resurselor umane:

- Există manageri profesioniști în administrația publică?
- Angajații din sectorul public sunt motivați?
- Se promovează meritul în recrutare, se dezvoltă cariera?
- Se încurajează inițiativa?
- Angajații dispun de informațiile necesare pentru a-și îndeplini sarcinile?
- Angajații participă la adoptarea deciziilor?
- Există personal de specialitate (fiscal, tehnic etc.) cu ajutorul căruia administrația publică să-și îndeplinească sarcinile?
- Angajații sunt evaluați în funcție de rezultate?
- Angajații sunt pregătiți să răspundă la schimbare?

6. La nivelul resurselor financiare:

- Transferul de responsabilități către administrația publică locală este însoțit de resursele financiare adecvate?
- Este atras capitalului privat în finanțarea investițiilor?
- Este promovat creditul local pentru finanțarea serviciilor locale?
- Există un sistem care să stimuleze autoritățile administrației publice locale în identificarea de noi resurse, pe de o parte și raționalizarea cheltuielilor, pe de altă parte?
- Există standarde de evaluare a costurilor diferitelor responsabilități ale administrației publice?
- Există un echilibru de resurse între mediul urban (în special municipiile reședință de județ) și cel rural?
- Există un sistem adecvat de control asupra gestiunii publice?

Analizând cu atenție aceste întrebările, fiecare utilizator-cetățean-client de serviciilor publice poate formula răspunsuri și, din păcate, acestea nu sunt deloc încurajatoare pentru stadiul procesului de reformă a serviciilor publice, cu toate că strategiile de reformă și programele de guvernare au avut ca preocupare aceste subiecte.

Rigiditatea și incapacitatea de adaptare la noi cerințe, lipsa de responsabilitate, inexistența competiției loiale și lipsa de transparență reprezintă aspecte frecvent aduse în discuție în criticile specialiștilor, politicienilor și reprezentanților mass-media asupra administrației.

Cauzele acestui fenomen sunt multiple și dificil de înlăturat. De aceea, considerăm că rezolvarea nu poate veni decât printr-o veritabilă reformă a serviciilor publice menită să deplaseze accentul de pe tratarea de tip avarie, ameliorativă, pe o abordare de perspectivă, strategică, profesionistă, în care actorii politici să nu se mai substituie specialiștilor în administrație. În acest mod,

obiectivele pot fi materializate prin dezvoltarea potențialului creativ al resursele umane, schimbarea raporturilor cu utilizatorii, încorporarea noilor tehnologii, în paralel cu creșterea capacității de atragere a resurselor financiare.

3.4. Abordări interdisciplinare ale serviciului public

3.4.1. Abordarea sociologică a serviciilor publice

Sociologii sunt interesați de serviciul public prin prisma accesibilității diferitelor categorii sociale la acestea, a modului în care sunt organizate, a consecințelor sociale ale funcționării lor eficiente sau deficitare, dinamica nevoilor de servicii în raport cu caracteristici ale populației și ale societății globale. În acest sens, specialiștii apreciază că „gradul de dezvoltare al acestora este direct proporțional cu nivelul economic de dezvoltare a societății și cu importanța acordată în politica statului a problemelor de asigurare a condițiilor de viață a populației și inegalităților sociale”⁹⁵.

În abordarea sociologică, un element definitoriu pentru serviciul public îl reprezintă **grupul social** și categoriile sociale care au acces la acestea.

Autorii mai sus menționați, citându-i pe W.I. Tomas, R.E. Park și H. Mead, precizează că grupul social reprezintă ansamblul de persoane caracterizat de o anumită structură și o cultură specifică, rezultate din relațiile și procesele psihosociale dezvoltate în cadrul său.

3.4.2. Abordarea serviciilor publice din perspectiva dezvoltării durabile

Preocupările legate de protecția mediului ocupă un loc din ce în ce mai important în furnizarea serviciilor publice. Aceste preocupări influențează îndeosebi sectoarele serviciilor urbane de transport și energie, dar se exercită la niveluri care nu sunt neapărat cele ale gestiunii serviciilor publice.

Politicile care privesc mediul sunt în general naționale și locale, dar protecția mediului capătă din ce în ce mai mult un caracter internațional. Dezvoltarea acestor preocupări constituie elemente ale gestiunii serviciilor publice, care impun luarea lor în considerare la niveluri care anterior nu erau avute în vedere.

Acest lucru se transpune în exigențele crescânde în ceea ce privește reglementările și constrângerile, combinate cu o limitare a libertății de acțiune a operatorilor de servicii.

În prima parte a acestei lucrări, precizam că prin serviciu se realizează o transformare a stării inițiale din lumea materială, dar de foarte multe ori, deși cu intenții bune, omul intervine nefast în circuitul material. Abordarea ecologică a serviciilor publice susține rolul acestora de element prin care se asigură circuitul

⁹⁵ Dicționar de sociologie, Coordonatori Zamfir C., Vlăsceanu L., Ed. Babel, București, 1998, pp. 531-532.

optim al substanței în natură. Acest deziderat este destul de greu de realizat, mai ales că multe servicii publice intervin în acest circuit material: circuitul apei prin servicii de alimentare cu apă, calitatea și circulația aerului, solul, vegetația, deșeurile urbane etc.

Conceptul central utilizat în abordarea ecologică a serviciilor publice este acela de dezvoltare durabilă⁹⁶.

Problema cheie a dezvoltării durabile o constituie „reconcilierea între două aspirații fundamentale ale omului: dezvoltarea continuă economică și socială și protecția și îmbunătățirea stării mediului, ca singura cale pentru bunăstare, atât a generațiilor prezente, cât și a celor viitoare.”

Așadar, conceptul de dezvoltare durabilă se referă la o formă de creștere economică ce satisface nevoile societății în termeni de bunăstare pe termen scurt, mediu și mai ales lung. Ea se fundamentează pe considerentul că dezvoltarea trebuie să vină în întâmpinarea nevoilor prezente fără să le pună în pericol pe cele ale generațiilor viitoare.

„Dezvoltarea durabilă este cea care asigură generațiilor viitoare cel puțin aceleași oportunități de care beneficiază generația actuală, înțelegând prin oportunitate capitalul și creșterea de capital de persoană”⁹⁷.

3.4.3. Finanțele publice și serviciul public

În abordarea serviciilor publice, finanțele au în vedere modul de finanțare a acestora. Astfel, se realizează o distincție între serviciile publice finanțate din bugetele centrale și locale, cum sunt serviciile publice generale (deliberative, executive, judecătorești), de apărare și siguranță națională, de învățământ etc., servicii publice ce se finanțează din surse extrabugetare, ca de pildă administrarea piețelor, protecția plantelor etc.

Există, de asemenea, servicii publice finanțate prin combinații bugetare și extrabugetare, cum ar fi casele de cultură, teatrele, administrarea fondului locativ, cultele etc. și servicii publice care se autofinanțează, cum sunt societățile naționale sau societățile comerciale cu capital majoritar de stat sau al colectivităților locale, fiind vorba de servicii publice de natură economică.

Provocarea pentru administrația publică este de a identifica soluțiile manageriale prin care, cel puțin în cazul utilităților publice, serviciile publice să se autofinanțeze.

⁹⁶ În anul 1992, în cadrul Conferinței de la Rio, 170 de state, printre care și România au recunoscut în mod unanim și au căzut de acord asupra nevoii urgente de a adopta o strategie globală pentru secolul următor, denumită „AGENDA 21”, a cărei opțiune să fie aplicarea principiilor dezvoltării durabile.

⁹⁷ S. Ismail, *Making Development Sustainable: from concept to action*, World Bank Environmental Sustainable Development Occasional Paper Series, No. 2 1994, p. 46.

3.4.4. Noile tehnologii și serviciile publice

Această perspectivă asupra serviciilor publice are în vedere integrarea noilor tehnologii pentru a crește performanțele organizațiilor și serviciilor publice, dar și serviciile publice apărute ca rezultat al evoluției tehnologice.

De la apariția și pătrunderea TIC în viața noastră la începutul anilor '90, guvernele statelor au îmbrățișat potențialul de inovare al internetului, în special pentru a redefini relația lor cu societatea și au investit foarte mult în infrastructura din sectorul public. Organizațiile publice au fost informatizate. Programele legate de inovare au fost etichetate ca „guvernare electronică” sau ca e-guvernare. Definiția OCDE (2003, 63) dată e-guvernării este utilizarea TIC, în special a internetului, ca un instrument pentru a realiza o mai bună guvernare.

Tehnologia, inclusiv progresele înregistrate în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor, reprezintă unul dintre principalii vectori ai schimbării în cadrul tuturor organizațiilor. Tehnologia este în primul rând un set de echipamente, instrumente, infrastructură înființată pentru a le permite indivizilor să-și îndeplinească sarcinile. Dar acest set este construit și amenajat în conformitate cu un anumit scop, o anumită logică a întrebuintării care, în practică, va sprijini și constrânge acțiunile indivizilor în cadrul organizației⁹⁸.

*
* *

Așadar, accepțiunea clasică a serviciului public s-a îmbunătățit cu noi puncte de vedere – economice, sociologice, ecologice, tehnologice sau manageriale. Înglobând aceste puncte de vedere, putem defini serviciul public ca fiind activitatea realizată de către o colectivitate (locală, regională, națională sau europeană) prin puterea de care aceasta dispune sau încredințată de aceasta unui terț, prin care contribuie la realizarea sau la punerea în valoare a unui bun public sau furnizarea unui serviciu necesar tuturor (existent sau nou), care nu poate fi realizat sau prestat doar prin regulile pieței. Această necesitate poate decurge dintr-un interes strategic comun sau din necesitatea de solidaritate și echitate. Activitățile specifice serviciului public contribuie la dezvoltarea durabilă a comunității și presupun înglobarea noilor tehnologii și a proceselor manageriale pentru creșterea performanțelor. Finanțarea serviciilor publice se realizează din surse bugetare, extrabugetare, combinații ale acestora sau se autofinanțează.

⁹⁸ Corina Antonovici, Schimbarea în organizațiile publice în contextul utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor, în volumul conferinței Orașul Inteligent, București, 2015, pp. 95-97, coordonatori Dragoș Dincă, Cătălin Dumitrică, Cătălin Vrabie.

Capitolul 4

Accepțiunea serviciului public în Uniunea Europeană

În materie de servicii publice, în Uniunea Europeană există o problemă care pune în discuție rolul fiecărui stat și finalitatea construcției europene: cum să se armonizeze serviciile publice naționale și locale cu ambițiile de realizare a unui spațiu economic comun?

Această problemă este de actualitate deoarece există o contradicție aparentă între interesul colectiv al serviciului public din interiorul unui stat și deschiderea față de concurența europeană.

Construcția comunitară, prin esență economică la originile sale, a avut ca obiectiv realizarea unui spațiu economic bazat pe patru libertăți fundamentale: libertatea circulației mărfurilor, a capitalurilor, a serviciilor și a persoanelor.

Piața comună, definită ca o piață interioară unică, are drept rezultat obligarea statelor și a actorilor economici de a înlătura obstacolele acestui spațiu economic unificat. Într-o primă etapă, tratatele nu evocă nici problema rolului intern al statelor și nici cea a serviciilor publice. În absența unor termeni clari cu privire la rezerva sau neaplicarea regulilor comunitare pentru serviciile publice, acestea sunt supuse dreptului comun. Astfel, două reguli de drept comunitar aveau în vedere funcționarea clasică a serviciilor publice: interdicția oricărei discriminări față de naționalitate și deschiderea către spațiul european al concurenței.

Aceste reguli au trei consecințe directe: prima consecință ar fi că orice operator poate interveni pe ansamblul teritoriului comunitar și deci, poate concura serviciile publice prin alegerea de activități rentabile, ceea ce poate fi ilustrat în domeniul poștei. A doua consecință ar fi interdicția ajutoarelor de stat și a controlului care afectează concurența, ceea ce poate fi observat în domeniul transportului. Cea de a treia consecință ar fi că monopolurile publice trebuie să fie deschise, ca în cazul energiei electrice.

Problema serviciilor publice a fost aproape ignorată în tratate și nu a fost adusă în prim plan decât în momentul în care Comisia a luat în discuție îmbunătățirea pieței interioare pentru 1 ianuarie 1993. Aceste reflexii au fost tardive, dar au constituit răspunsuri la inițiativele Comisiei în domenii noi pentru comunitate, precum energia, poșta și telecomunicațiile.

Tratatul de la Roma înscrie punerea în aplicare a unui spațiu european al concurenței. Se interzic ajutoarele de stat⁹⁹ și se impun limite cantitative de export¹⁰⁰; statele sunt obligate să organizeze monopoluri naționale cu caracter comercial (art. 37) și să respecte regulile concurenței în raporturile cu întreprinderile publice (art. 90).

Referiri clare la noțiunea de serviciu public nu apar decât în art. 77 cu privire la politica de transporturi, articol care precizează că „sunt compatibile cu prezentul tratat ajutoarele care răspund nevoilor de coordonare a transporturilor sau care corespund rambursării anumitor servituți inerente noțiunii de serviciu public”.

Actul unic european din 1985 constituie prima revizuire cu privire la competența comunitară. Acesta prevede în art. 8 realizarea pieței interioare începând cu 31 decembrie 1992. Fără a face noi referiri la noțiunea de serviciu public, tratatul încredințează Comisiei mandatul clar de a pune în aplicare o piață interioară în toate domeniile și îndeosebi în cele care pot face obiectul serviciilor publice, cum ar fi domeniile electricității, gazului natural sau telecomunicațiilor.

Tratatul asupra Uniunii Europene nu evocă nimic în plus în ceea ce privește noțiunea de serviciu public, contribuie doar la recunoașterea acestora.

Pe de o parte, un nou titlu este consacrat rețelilor transeuropene pentru care serviciile publice au caracteristici speciale. Art. 129 B dispune: „comunitatea contribuie la stabilirea și la dezvoltarea rețelilor transeuropene în sectorul infrastructurii de transport, a telecomunicațiilor și energiei”. Astfel, Comunitatea trebuie să favorizeze punerea în aplicare a rețelilor europene în domenii care fac obiectul serviciilor publice în cea mai mare parte a statelor și trebuie să se țină cont de specificul național.

Pe de altă parte, în timp ce Tratatul de la Roma revizuit nu făcea nicio referire la rezervele naționale sau la un principiu relațional între state și Comunitate, tratatul de la Maastricht¹⁰¹ conține considerații noi. Aici se afirmă că Uniunea respectă identitatea națională a statelor membre (art. F) și, pe baza principiului subsidiarității, formulează o nouă abordare care să permită anumite specificități naționale.

Dincolo de evoluția textuală a tratatului care rămâne supus interpretării Curții de Justiție a Comunităților europene, „se poate constata un început al recunoașterii juridice de către Curte și o sensibilă evocare a serviciului public de către instanțele comunitare”¹⁰².

Instituțiile europene arată un interes particular față de problema serviciilor publice. Comitetul Economic și Social a adoptat în septembrie 1993 un aviz de

⁹⁹ Art. 92 și următoarele din Tratatul de la Roma.

¹⁰⁰ Art. 30.

¹⁰¹ Tratatul asupra Uniunii Europene a fost semnat la 7 februarie 1992, fiind cunoscut sub denumirea de Tratatul de la Maastricht.

¹⁰² Este vorba în primul rând despre Ordonanțele Corbeau, 1993 și Comuna d'Almelo, 1994.

inițiativă asupra sectorului public în Europa. Parlamentul European, adoptând raportul lui M. Roberto asupra serviciilor publice și privatizării din mai 1994 a invitat Comisia să propună o cartă europeană a serviciilor publice axată pe trei puncte: a) identificarea principiilor comune cărora trebuie să le răspundă serviciile publice în Europa pentru a satisface exigențele unei cetățenii europene reale; b) unitatea de tratament pentru toți utilizatorii în diferite servicii distribuite pe o bază națională dar având o dimensiune supranațională; c) norme care să garanteze pentru orice serviciu un plan calitativ și unul cantitativ. Comisia Europeană s-a angajat să publice un document de reflexie asupra orientărilor în materie de serviciu public, analizând situația pentru fiecare sector, datorită diferențelor existente.

Proiectul francez de Cartă europeană a serviciului public propunea Comisiei și altor țări europene o concepție novatoare permițând emergența veritabilelor servicii publice europene și preservarea principalelor modalități de organizare și gestiune proprii fiecărei țări. Această propunere a reprezentat o nouă abordare care permitea existența unei abordări europene a serviciilor publice.

În septembrie 1996, Comisia Europeană a prezentat un comunicat¹⁰³ asupra „Serviciilor de interes general în Europa”, care pune clar în evidență diferența dintre misiunea și statutul operatorului, lăsând statele membre să aleagă proprietatea capitalului, recunoscându-se legitimitatea serviciului public¹⁰⁴.

Tratatul de la Amsterdam¹⁰⁵ a adus modificări importante Tratatului asupra Uniunii Europene și Tratatului care a instituit Comunitatea Europeană, aducând lămuriri suplimentare asupra conceptelor de dezvoltare locală și subsidiaritate; a fost consolidată politica de protecție a mediului; au fost aduse clarificări în materie de protecție a consumatorilor etc., fără a exista însă o abordare expresă a serviciilor publice. Excepția o reprezintă noul articol 16 din Tratatul Uniunii Europene, care prevede că: „Fără a prejudicia articolele 73, 86 și 88, și având în vedere locul pe care îl ocupă serviciile de interes economic de ordin general printre valorile comune ale Uniunii, ca și rolul pe care acestea îl joacă în promovarea coeziunii sociale și teritoriale a Uniunii, Comunitatea și statele sale membre, fiecare în limitele competențelor lor și în limitele câmpului de aplicare a prezentului tratat, veghează ca aceste servicii să funcționeze pe baza principiilor și în condițiile care să le permită îndeplinirea misiunii lor”.

Un moment important pentru evoluția serviciilor publice în Uniunea Europeană a fost reprezentat de comunicatul cu privire la „Serviciile de interes

¹⁰³ Despre acest comunicat – Profiroiu A., *Pilotajul serviciilor publice*, Editura Economică, București 2001, p. 22.

¹⁰⁴ „... serviciile de interes general reprezintă repere ale colectivității și există o puternică legătură între ele și cetățeni. Ele constituie, de asemenea, un element de identitate culturală pentru toate țările europene ...” – extras din comunicatul asupra serviciilor de interes general din Europa, sursa Eur-Lex.

¹⁰⁵ Încheiat la 2 octombrie 1997 de cei 15 miniștri ai afacerilor externe, a adus modificări importante Tratatului asupra Uniunii Europene.

general în Europa”, adoptat de Comisia Europeană la 20 septembrie 2000, la Lisabona.

Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene, proclamată de Consiliul European în decembrie 2000 (la Nisa), cuprinde un articol 35 privitor la accesul la serviciile de interes economic general: „Uniunea recunoaște și respectă accesul la serviciile de interes economic general, așa cum este prevăzut de legislațiile și practicile naționale, în conformitate cu dispozițiile tratatului care instituie Comunitatea Europeană, până la promovarea coeziunii sociale și teritoriale a Uniunii”. Referindu-se doar la „legislațiile naționale”, acest articol nu deschide calea serviciilor europene de interes general, necesare totuși pentru a construi noua Europa.

În luna noiembrie 2002, Comisia a prezentat un „Raport cu privire la liniile directoare ale ajutoarelor de stat în domeniul serviciilor de interes economic general”¹⁰⁶ prin care se preciza că serviciile de interes economic general (SIEG) îndeplinesc o funcție fundamentală în toate statele membre care, în absența reglementărilor comunitare dispun de o mare libertate pentru a le defini și a le pune în aplicare în funcție de alegerea lor politică.

Un moment aparte al evoluției serviciilor publice îl reprezintă proiectul Cartei verzi a serviciilor de interes general¹⁰⁷ – proiect inițiat de către Centrul european al întreprinderilor cu participare publică și de interes economic general (CEEP), în colaborare cu Confederația europeană a sindicatelor (CES) – transmis spre studiu Consiliului Uniunii Europene.

Potrivit art. 16 al proiectului Cartei verzi a serviciilor publice de interes general, acestea sunt activități create, organizate și reglementate de autorități publice (naționale, regionale sau locale) pentru a garanta că furnizarea serviciilor este asigurată în condițiile considerate ca necesare pentru satisfacerea necesităților societății. Aceste servicii îndeplinesc misiuni de interes general și sunt supuse de către autoritățile publice unor obligații specifice.

În 2007, a fost aprobată de către Parlamentul European, în varianta Consiliului, Directiva serviciilor – al cărei obiectiv constă în facilitarea serviciilor transfrontaliere, prin înlăturarea obstacolelor din calea liberei circulații a serviciilor pe piața internă.

Dezbaterea privind serviciile de interes general este afectată de neclaritatea terminologică. Conceptele sunt utilizate în mod interschimbabil și inexact. Părțile interesate au solicitat Comisiei să aducă clarificări. În această privință, totuși,

¹⁰⁶ Bruxelles, le 27.11.2002, COM(2002) 636 final, RAPPORT DE LA COMMISSION relatif à l'état des travaux concernant les lignes directrices relatives aux aides d'état liées aux services d'intérêt économique général.

¹⁰⁷ Bruxelles, 21.5. 2003, COM(2003) 270 final, LIVRE VERT SUR LES SERVICES D'INTÉRÊT GÉNÉRAL.

Comisia este obligată să respecte dreptul primar al UE și jurisprudența Curții. În plus, conceptele sunt dinamice și în evoluție.

În cadrul documentului Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor (Bruxelles, 2011, COM (2011)900 final), sunt aduse clarificări conceptuale în materie de servicii publice:

Serviciu de interes general (SIG): serviciile de interes general sunt serviciile pe care autoritățile publice ale statelor membre le consideră ca fiind de interes general și care, prin urmare, fac obiectul unor obligații specifice de serviciu public. Termenul desemnează atât activități economice (a se vedea definiția SIEG de mai jos), cât și servicii neeconomice. Acestea din urmă nu fac obiectul legislației specifice a UE și nu intră sub incidența normelor privind piața internă și concurența prevăzute în tratat. Anumite aspecte ale modului de organizare a acestor servicii pot fi reglementate de alte norme generale prevăzute în tratat, cum ar fi principiul nediscriminării.

Serviciu de interes economic general (SIEG): serviciile de interes economic general sunt activități economice care generează rezultate spre folosul public general pe care piața nu le-ar furniza (sau le-ar furniza în alte condiții în ceea ce privește calitatea, siguranța, accesibilitatea, tratamentul egal sau accesul universal) fără intervenție publică. Obligația de serviciu public este impusă furnizorului prin atribuirea unei sarcini și pe baza unui criteriu de interes general menit să asigure că serviciul este furnizat în condiții care îi permit să își îndeplinească misiunea.

Servicii sociale de interes general (SSIG): acestea includ sistemele de securitate socială care acoperă principalele riscuri de viață și o serie de alte servicii esențiale furnizate direct persoanelor, care joacă un rol preventiv și de coeziune/incluziune socială¹⁰⁸. În timp ce unele servicii sociale (cum ar fi sistemele de securitate socială prevăzute de lege) nu sunt considerate de Curtea Europeană ca fiind activități economice, jurisprudența Curții precizează că natura socială a unui serviciu nu este suficientă în sine pentru clasificarea acestuia ca neeconomic¹⁰⁹. În consecință, termenul „servicii sociale de interes general” se referă atât la activități economice, cât și la activități neeconomice.

Obligația de serviciu universal (OSU): obligația de serviciu universal este un tip de obligație de serviciu public care stabilește cerințele menite să asigure că anumite servicii sunt puse la dispoziția tuturor consumatorilor și utilizatorilor într-un stat membru, indiferent de localizarea lor geografică, la un anumit nivel de

¹⁰⁸ „Punerea în aplicare a programului comunitar de la Lisabona: serviciile sociale de interes general în Uniunea Europeană” [COM (2006) 177 final, 26 aprilie 2006].

¹⁰⁹ Cauzele conexate C-180/98 - C-184/98 Pavlov și alții, Rec., 2000, p. I-6451, punctul 118; cauza C-218/00 Cîșal și INAIL, Rec., 2002, p. I-691, punctul 37 și cauza C-355/00, Frestot, Rec., 2003, p. I-5263.

calitate și, ținând seama de circumstanțele naționale specifice, la un preț accesibil. Definiția obligațiilor specifice de serviciu universal este stabilită la nivel european, fiind un element esențial al liberalizării pieței sectorului serviciilor, cum ar fi comunicațiile electronice, poșta și transporturile.

Serviciu public: noțiunea de „serviciu public” este utilizată la articolul 93 din TFUE în domeniul transporturilor. Cu toate acestea, în afara domeniului respectiv, termenul este uneori utilizat într-un mod ambiguu: se poate referi la faptul că un serviciu este oferit publicului larg și/sau în interes public sau poate fi utilizat în scopul de a caracteriza activitatea entităților aflate în proprietate publică. Pentru evitarea ambiguității, prezenta comunicare nu utilizează acest termen, ci folosește expresiile „serviciu de interes general” și „serviciu de interes economic general”.

În țările membre ale Uniunii Europene, există o mare diversitate de servicii publice, rezultat al istoriei, culturii, economiei și alegerilor politice specifice fiecărei țări. Nu se poate identifica o organizare „tip”, ci doar reguli și principii general aplicabile, adaptate contextului național, urmând logica subsidiarității.

Capitolul 5

Evidențieri tipologice ale managementului serviciilor publice

5.1. Înființarea serviciilor publice

Termenul de *gestiune*, acceptat ca administrare a patrimoniului sau a unor bunuri ale unei persoane de către reprezentantul ei sau totalitatea operațiunilor efectuate de un gestionar privind primirea, păstrarea și eliberarea bunurilor materiale sau a valorilor bănești dintr-o societate comercială sau instituție, trebuie diferențiat, cel puțin din punctul de vedere al conținutului activităților, de termenul de *management*. Termenul de *management*, în care regăsim ansamblul activităților de organizare și conducere, în scopul adoptării deciziilor optime în proiectarea și reglarea proceselor, a sistemului, apreciem că îl include și pe cel de gestiune, indiferent de definiția dată celui din urmă¹¹⁰.

Gestionarea serviciilor publice, ca noțiune, o întâlnim și în Carta Europeană a autonomiei locale fiind o modalitate de organizare, funcționare și administrare a serviciilor publice în scopul furnizării/prestării acestora în condițiile stabilite de autoritățile administrației publice locale.

Înființarea serviciilor publice se poate realiza prin acte de autoritate ale Parlamentului, Guvernului, autorităților administrative autonome, autorităților locale și celorlalte autorități publice care au ca atribuții definirea interesului public (autorități publice deliberative).

Recunoașterea unui serviciu public presupune reglementarea acestuia în sistemul juridic intern, în sensul precizării bazelor acestora.

1. Constituția ca bază privind înființarea serviciilor publice

Menționarea serviciilor publice în Constituție conduce la obligativitatea asigurării acestora.

Constituțiile diferitelor țări din Europa datează din perioade diferite, în funcție de care se pot distinge două situații:

- constituții anterioare celui de al doilea război mondial care au ca obiect în primul rând reglementarea funcționării instituțiilor politice. Aceste constituții nu abordează decât în mod excepțional serviciile publice, precizând în primul rând categoriile de autorități publice (cazurile Austriei, Finlandei și Irlandei).

¹¹⁰ Matei L., *op. cit.*, p. 88.

- constituțiile posterioare celui de al doilea război mondial sunt marcate de ideologia intervenționismului economic și social și recunoașterea drepturilor cetățenilor, altfel spus a activităților pe care cetățenii sunt în drept să le solicite autorităților publice spre a fi realizate.

Unele constituții recunosc competența de gestiune a serviciilor publice unei puteri descentralizate, astfel că înființarea sau desființarea unui serviciu se realizează în baza voinței acestor puteri descentralizate¹¹¹.

O singură țară din Uniunea Europeană nu este formal dotată cu o constituție: este vorba de Marea Britanie. Ordinea constituțională internă se bazează pe câteva texte fondatoare, cea mai mare parte foarte vechi, și pe un ansamblu de cutume. Fiind vorba de texte cu o vechime considerabilă, serviciile publice nu sunt reglementate.

Serviciile publice de educație, sănătate, apărare, justiție etc. își au originile în prevederile constituționale.

2. Legislația ca bază privind înființarea serviciilor publice

În cea mai mare parte a țărilor europene, înființarea serviciilor publice se realizează prin intermediul legislației. Sunt legi care determină înființarea serviciilor publice sau care determină regimul după care sunt organizate și funcționează sau modalitățile de control.

În România, există acte normative care sugerează chiar prin titlul lor că reglementează înființarea, organizarea sau funcționarea unor servicii publice. Pot fi amintite Legea nr. 92/2007 privind transportul public local¹¹² sau Legea nr. 241 din 22 iunie 2006 a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare¹¹³.

3. Alte surse prin care se pot înființa sau se organizează servicii publice

Organizarea serviciilor publice nu se realizează întotdeauna pe o bază legislativă. În foarte multe cazuri, libertatea acordată colectivităților locale de a asigura servicii pentru comunitate reprezintă sursa înființării și organizării. Această libertate este recunoscută în majoritatea țărilor europene.

Aceasta înseamnă că autoritățile publice, confruntându-se cu anumite probleme, pot decide înființarea și organizarea anumitor servicii publice ale colectivităților locale, fără ca acest lucru să fie expres prevăzut de constituție sau lege.

Franța oferă un bun exemplu pentru această situație. Dacă anumite servicii publice sunt constituite pe baze legislative, statul sau colectivitățile locale sunt autorizate să creeze noi activități publice în condiții precizate de jurisprudența jurisdicțiilor competente: Consiliul Constituțional pentru legi, Consiliul de Stat și

¹¹¹ Această situație apare în Germania sau Spania. Astfel, legea fundamentală germană din 23 mai 1949 atribuie competențe landurilor, competențe pe care acestea le exercită liber, fără ca statul federal să intervină în aceste domenii.

¹¹² Publicată în Monitorul Oficial, partea I nr. 262 din 19 aprilie 2007

¹¹³ Publicată în Monitorul Oficial, partea I nr. 563 din 29 iunie 2006 .

jurisdicțiile administrative pentru reglementările statului și deciziile colectivităților locale, cu condiția ca aceste intervenții să fie motivate de un interes național sau local și de situații particulare.

Se poate observa în Franța că unul dintre serviciile publice, distribuția publică de apă potabilă, s-a dezvoltat ca un serviciu public comunal fără ca vreun text să prevadă acest lucru.

5.2. Principii de organizare și funcționare a serviciilor publice

Am precizat deja, că printr-o serie de decizii ale Consiliului de Stat și ale Tribunalului de conflicte, în Franța s-au construit cele trei principii ale serviciului public, considerate în literatura de specialitate ca fiind fundamentale.

A. Principiul egalității de tratament a utilizatorilor

Deoarece vizează satisfacerea unui interes general, un serviciu public trebuie să asigure un acces egalitar pentru toți utilizatorii, egalitate ce decurge din egalitatea tuturor în fața legii. Totuși, există și excepții de la această regulă, în cazul în care diferențele de tratament sunt justificate de situații obiective¹¹⁴.

Acest principiu are două consecințe pentru operatorii de servicii:

- obligația de a asigura serviciul pentru toți utilizatorii sau pentru un număr cât mai mare;
- obligația de a practica un preț de bază uniform și rezonabil pentru a se asigura accesul tuturor.

Aplicarea acestui principiu are în vedere și accesul egalitar la funcțiile și demnitățile publice, accesul la procedurile de achiziții publice sau accesul egal la servicii publice din punct de vedere al spațiului (apropierea serviciului public de către fiecare potențial utilizator utilizând noile tehnologii).

Egalitatea ca principiu însă, presupune și contribuția egală a persoanelor fizice și juridice la dezvoltarea serviciilor publice.

Potrivit **principiului neutralității**, serviciul public trebuie să funcționeze pentru a satisface interesul general și nu un interes particular. Acest principiu decurge din necesitatea de a asigura accesul tuturor la servicii publice și din caracterul egalitar al administrației publice, în sensul că ea furnizează servicii tuturor, fără a face distincție de origine, de rasă, de partide politice, principiu care nu este întotdeauna și pretutindeni aplicabil.

B. Principiul continuității serviciului public

Serviciul public, fiind considerat indispensabil pentru o colectivitate, trebuie să funcționeze în mod continuu, fără întrerupere. Trebuie asigurat în mod constant

¹¹⁴ De exemplu, datorită unor condiții tehnice, unele servicii precum distribuția energiei termice, de alimentare cu apă, nu pot fi furnizate în mod egal.

și să funcționeze regulat, astfel că operatorul are obligația de a-și organiza activitatea astfel încât să nu existe întreruperi.

Acest principiu a reprezentat multă vreme justificarea interzicerii sau limitării dreptului la grevă în serviciul public.

Continuitatea serviciului public nu trebuie confundată cu funcționarea nonstop, chiar dacă există serviciile de stingere a incendiilor sau cele de sănătate care funcționează în acest mod.

Continuitatea are în vedere existența serviciului public atât timp cât există nevoia socială pentru care a fost înființat.

Printre efectele aplicării acestui principiu se pot enunța, pe lângă limitarea dreptului la grevă, și următoarele:

- excepțiile de la cazurile de aplicare a procedurilor de achiziție publică (contractarea unor servicii în situație excepțională, pentru a asigura continuitatea prestării);
- funcționarea instituțiilor publice după un program fix, stabilit, adus la cunoștința publică;
- identificarea de soluții alternative de funcționare a unor servicii publice (ex. surse alternative de alimentare cu apă în caz de avarie);
- inexistența falimentului instituțiilor publice și aplicarea mecanismelor de limitare a gradului de îndatorare pentru colectivitățile locale;
- existența unui statut distinct pentru funcționarii publici prin care se asigură garanții de stabilitate și protecție împotriva schimbărilor politice;
- obligația conducătorilor instituțiilor publice de a asigura personalul, resursele materiale și financiare necesare funcționării instituțiilor.

C. Principiul mutabilității (adaptabilității) serviciului public

Un serviciu public, creat pentru a satisface o nevoie de interes general, trebuie să se adapteze la evoluția acestei nevoi și, eventual, să dispară odată cu această nevoie. Dacă definirea interesului general și înființarea unui serviciu public reprezintă atributul autorității publice, în mod unilateral, aceasta este cea care poate decide modificarea regulilor de organizare și funcționare ca și desființarea acestuia, dacă se consideră că nu mai este necesar.

Aplicarea acestui principiu conduce la două obligații pentru operatori:

- identificarea așteptărilor utilizatorilor;
- îmbunătățirea continuă a calității serviciului.

Acest principiu presupune și adaptarea serviciului public la evoluția tehnologică. Din punct de vedere al tehnologiei, sunt două aspecte care ne rețin atenția în mod deosebit: în ce măsură sunt încorporate noile tehnologii în furnizarea serviciului public în vederea creșterii performanțelor acestora? și în ce măsură noile tehnologii determină apariția unor servicii publice?

În literatura de specialitate regăsim răspunsul la prima întrebare, răspuns ce își regăsește reprezentarea exactă în viața reală: viteza de inserție a noilor tehnologii este mai mică în sectorul public decât în cel privat, dar logica interesului general permite accesul egalitar al tuturor la „modernitate”. Explicația acestui fapt o regăsim în rigiditatea reglementărilor, durata procedurilor de achiziții publice, capacitate de adaptare redusă, lipsă de flexibilitate sau limitarea resurselor în sectorul public.

Progresul tehnic a făcut să apară noi tehnologii și, de asemenea, noi nevoi publice, astfel că statele și colectivitățile locale au fost adesea obligate să organizeze ca servicii publice activități create de progresul tehnic, în scopul întăririi propriilor autorități și pentru a asigura dezvoltarea economică.

Apariția unei noi tehnologii a condus de foarte multe ori la asigurarea unei gestiuni publice: căile ferate, telefonie, televiziunea etc.

În etapa actuală de dezvoltare, progresul tehnic permite cetățenilor să se elibereze de puterea publică pentru anumite tipuri de prestații deoarece anumite servicii, create ca urmare a progreselor tehnice și dezvoltate ca servicii publice, pot să iasă treptat de sub tutela publică pentru a fi furnizate într-un univers concurențial. Apare, astfel, o schemă de felul următor:

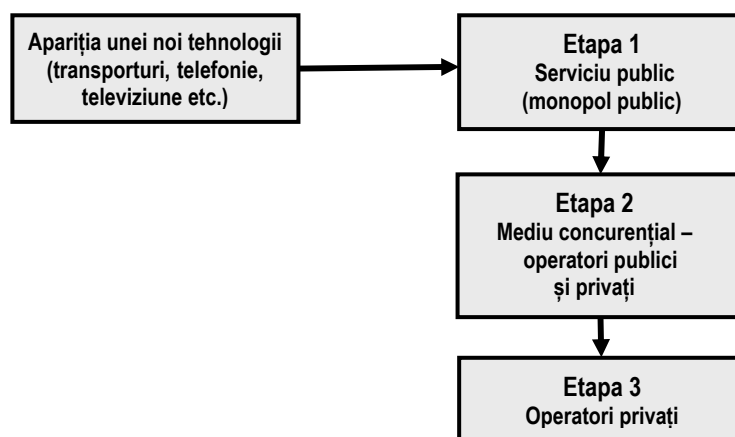

Figura 2. Schema procesului de ieșire a unor servicii de sub puterea publică

Această schemă conduce la următoarea concluzie: anumite bunuri și servicii noi, apărute ca rezultat al progresului tehnic, furnizate mai întâi de către puterea publică, sub un regim de servicii publice, trec într-un regim de gestiune concurențială în care caracterul de serviciu public se diminuează sau chiar dispare complet. Ilustrarea acestei evoluții se reflectă cel mai clar în cazul transporturilor aeriene, televiziunii, telecomunicațiilor.

*

* *

În literatura de specialitate regăsim și alte principii, cum sunt: principiul eficienței și eficacității, al descentralizării, al neutralității sau al cuantificării.

Principiile eficienței și eficacității

Presupune asigurarea eficienței și eficacității în furnizarea serviciului public. Eficiența unui serviciu are în vedere obținerea de rezultate maxime cu eforturi minime, iar eficacitatea presupune obținerea de rezultate cât mai apropiate de obiectivele propuse. Cele trei elemente amintite – obiective, mijloace, rezultate, constituie triumghiul performanței, prezentat anterior.

Aplicarea principiului **cuantificării** prezintă o dublă semnificație. În primul rând introduce o evaluare obiectivă a măsurii în care serviciul public satisface necesitățile beneficiarilor, permițând astfel o evaluare rapidă a activității serviciului, iar în al doilea rând asigură transparența față de cetățeni și echitatea în furnizare.

În unele lucrări de specialitate, transparența, în sensul dreptului la informare asupra serviciilor publice, apare ca un principiu distinct¹¹⁵.

Principiul descentralizării serviciilor publice

Constă în „transferarea serviciilor de la „centru” spre comunitățile locale, cu scopul satisfacerii nevoilor sociale.”¹¹⁶

În sens formal, descentralizarea permite serviciilor publice să se administreze ele însele, sub controlul statului, care le conferă personalitate juridică, le permite constituirea unor autorități proprii și le dotează cu resursele necesare¹¹⁷.

Literatura de specialitate apreciază că este vorba de o „descentralizare tehnică”¹¹⁸, prin care i se conferă serviciului public personalitate juridică.

În unele studii de specialitate¹¹⁹, pe lângă descentralizarea politică, administrativă și bugetară, se vorbește despre dezangajare sau descentralizare prin recurgerea la piață.

Dezangajarea sau descentralizarea prin recurgerea la piață constă în încredințarea anumitor funcții ale unei persoane publice, unor instituții private sau non-guvernamentale, în interesul public și cu participarea persoanei publice. Acest procedeu reprezintă subcontractarea serviciilor, dereglementarea sau privatizarea integrală.

Termenul de privatizare este asociat cu transferul de active – proprietate, gestiune, resurse, control – din sectorul public către sectorul privat¹²⁰. În sensul cel

¹¹⁵ Profiroiu A., *op. cit.*, p. 19.

¹¹⁶ Matei L., Alexandru I., *op. cit.*, p. 99.

¹¹⁷ Debbasch C., *Intitutions Administratives*, L.G.D.J., Paris, 1972, p. 160.

¹¹⁸ Vida I., *Puterea executivă și administrația publică*, Ed. Monitorul Oficial, 1994, p. 19

¹¹⁹ Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare – The UNDP role in decentralization and local governance, New York 2000, p. 29.

¹²⁰ Bach S., *Decentralization and privatization in municipal services: The case of health services*, document de lucru nr. 164, Geneva, 2000.

mai strict, reprezintă vânzarea de bunuri din domeniul privat al statului sau colectivităților locale.

În unele studii de specialitate¹²¹, privatizarea este asociată cu o întreagă gamă de măsuri:

- cesiune de active – vânzarea în totalitate sau în parte a unei întreprinderi sau a unor bunuri aparținând statului sau colectivităților locale;
- subcontractarea serviciilor către alte entități publice sau private;
- stabilirea de taxe de utilizare – acestea permit statului sau colectivităților locale să perceapă redevențe pentru serviciile care sunt asigurate de sectorul privat;
- parteneriat între sectorul public și privat – pentru finanțarea, gestiunea și partajarea riscurilor într-un proiect comun;
- liberalizarea – constă în suprimarea dispozițiilor care împiedică întreprinderile din sectorul privat să pătrundă pe piețele sectorului public.

Varietatea acestor măsuri arată că privatizarea este definită din ce în ce mai larg, într-un mod care urmărește să încurajeze participarea sectorului privat la prestarea serviciilor publice. În sens larg, privatizarea nu implică neapărat transferul integral al proprietății și controlului serviciilor.

Privatizarea reprezintă un curent larg răspândit în materie de servicii publice. Tendința a fost influențată de o serie de factori precum evoluția tehnologică, economică, politică, de mediu, socială și culturală. Integrarea economică internațională sub forma mondializării și regionalizării, a fost cea care a influențat cel mai puternic evoluția rolului statului și al pieței, precum și relația dintre acestea, dar și evoluția structurală și organizațională a serviciilor publice.

Au existat presiuni economice și sociale cu privire la utilizarea eficace a finanțelor publice și cu privire la limitarea taxelor și impozitelor, în paralel cu noi cereri de servicii. Publicul este din ce în ce mai puțin tolerant cu lipsa de eficacitate a unui serviciu public, cu slaba calitate a prestațiilor, cu rigiditatea și lipsa de reacție. Privatizarea a fost influențată de evoluția tehnologică, insuficiența investițiilor în serviciile publice, problemele de finanță publice, presiunile ecologice și mondializarea.

Deși există experiențe îndelungate de privatizare a serviciilor publice, metoda privatizării rămâne o problemă foarte controversată. Abordările diferă în funcție de sectorul de activitate în care se realizează privatizarea.

Așadar, pentru încurajarea privatizării și apariția concurenței în domeniul serviciilor publice, se pot institui cel puțin trei tipuri fundamentale de măsuri:

¹²¹ Organizația Internațională a Muncii – Raportul discuțiilor Reuniunii paritare privind impactul descentralizării și privatizării asupra serviciilor municipale, Geneva, 15-19 octombrie 2001.

A. Oferte concurențiale

Putem da ca exemplu serviciile de transport în comun. Diferiți furnizori sunt în concurență pe aceeași linie, traseu. Există o piață liberă pentru transportul în comun și toți furnizorii sunt privați.

B. Subcontractare

În cadrul sectorului serviciului public, componenta cea mai importantă a privatizării a fost subcontractarea sau externalizarea serviciilor. Cu toate că acest proces este asimilat mai ales cu Marea Britanie, SUA și Noua Zeelandă, puține sunt țările care nu l-au aplicat. Cu toate acestea, gama serviciilor oferite prin această metodă rămâne modestă, dorindu-se o sporire a acesteia.

C. Parteneriate

Este vorba de parteneriatele public-privat-social pentru a promova investițiile și furnizarea de servicii.

Descentralizarea și privatizarea sunt două probleme importante în cadrul reformei serviciului public fiind considerate căi de îmbunătățire a eficacității și eficienței serviciilor publice.

Cu toate acestea, privatizarea serviciilor publice nu trebuie să devină un scop în sine¹²². Contrar unor păreri potrivit cărora privatizarea totală poate și trebuie realizată în cadrul tuturor sectoarelor economice, inclusiv a celor strategice și de asemenea a serviciilor publice industriale și comerciale, în multe țări lucrurile nu stau chiar așa. Dimpotrivă, în special în cazul unor sectoare care evident sunt de interes național și constituie industrii, regii sau servicii strategice, mixajul dintre public și privat este de cele mai multe ori în favoarea spațiului public. Mai mult, „ramuri întregi funcționează integrat evitându-se atomizarea acestora spre a evita disfuncțiile întregului sistem”¹²³.

Așadar, descentralizarea serviciilor publice are în vedere transferul de responsabilități de la administrația statală către cea locală, dar și de la aceasta din urmă către alte entități publice sau private.

Aplicarea principiului descentralizării prin recurgere la piața în administrația publică locală

Organizațiile publice locale din România și nu numai, sunt structurate pornind de la teoriile clasice, în formă piramidală, având, în general, până la opt niveluri ierarhice, niveluri ce sunt reglementate (figura 3).

Primele două niveluri ierarhice sunt reprezentate de funcții politice (nivelul I – primar, nivelul II – viceprimar). Nivelul III este reprezentat secretarul unității administrativ-teritoriale, acesta având statut de funcționar public.

¹²² Există teorii potrivit cărora „nu există motive să se creadă că alegerea între stat și piață trebuie să fie constantă și permanentă” – Gordon Tullock, *Le marche politique, analyse economique des processus politique*, Economica, Paris, 1978, p. 20.

¹²³ Alexandru I., *Criza administrației*, Ed. All Beck, București, 2001, p. 151.

Următoarele niveluri ierarhice sunt direcțiile generale, direcțiile, serviciile, birourile și compartimente de lucru¹²⁴:

- a) pentru constituirea unui birou este necesar un număr de minimum 5 posturi de execuție;
- b) pentru constituirea unui serviciu este necesar un număr de minimum 7 posturi de execuție;
- c) pentru constituirea unei direcții este necesar un număr de minimum 15 posturi de execuție;
- d) pentru constituirea unei direcții generale este necesar un număr de minimum 25 de posturi de execuție.

Compartimentul de lucru se compune din mai multe persoane ce desfășoară activități omogene sau complementare ce contribuie la realizarea aceluiași obiective derivate, fiind subordonate nemijlocit aceluiași funcționar conducere.

Numărul total al funcțiilor publice de conducere din cadrul fiecărei autorități sau instituții publice, cu excepția funcțiilor publice de secretar al unității administrativ-teritoriale, este de maximum 12% din numărul total al funcțiilor publice (ponderea ierarhică).

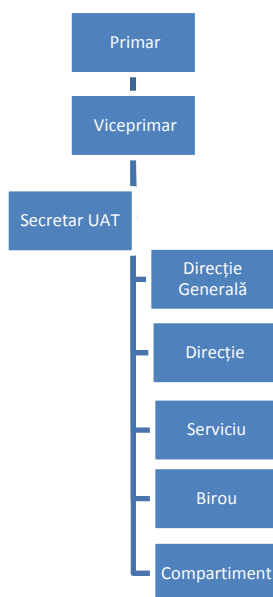

Figura 3. Piramida administrativă a organizațiilor publice locale (aparatur de specialitate al primarului)

¹²⁴ Reglementate de Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și prevederile art. XVI din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare.

Numărul maxim de posturi pentru administrația publică locală este reglementat, având drept criteriu de referință doar populația localității. Aceasta norma a apărut în anul 2010, intenția fiind aceea de a reduce cheltuielile publice ca urmare a crizei economice, reducându-se astfel autonomia decizională locală în materie de dimensionare a organizațiilor publice locale de către autoritățile alese:

Tabelul 1

Numărul posturilor din orașe, corespunzător grupelor de populație¹²⁵

Nr. crt.	Grupe în funcție de numărul de locuitori	Numărul posturilor		
		minim	mediu	maxim
1	1.501 - 3.000	25	30	33
2	3.001 - 5.000	35	44	51
3	5.001 - 10.000	53	63	75
4	10.001 - 20.000	76	100	130
5	20.001 - 50.000	131	151	189

Totuși, funcțiile administrației publice locale, așa cum vom arăta în continuare, sunt aceleași, indiferent de numărul de locuitori (diferă volumul activității), astfel ca autoritățile publice locale au fost puse în situația de a nu-și putea îndeplini misiunea. În această situație, organizațiile publice locale, incapabile să facă față solicitărilor de servicii, au suferit transformări, într-un exercițiu de inovare și reproiectare a structurilor, asistând la numeroase cazuri de externalizare a unor activități către entități publice sau private.

Observând structura diferitelor instituții publice, constatăm că aceasta cuprinde compartimente ce asigură funcționarea și sunt suport pentru celelalte activități (resurse umane, financiar-contabil, audit, achiziții publice, juridic, administrativ, relații publice, comunicare, IT, investiții, arhivă) și compartimente operaționale, ce desfășoară activități din domeniul de competență al instituției și prestează direct servicii (figura 4). Sunt foarte rar întâlnite activități suport în domeniul cercetării, dezvoltării, creșterii calității serviciilor publice sau a marketingului serviciilor publice.

Categoriile de servicii publice locale sunt stabilite de cadrul legal¹²⁶ în următoarele domenii: 1) Educație; 2) Asistență socială 3) Sănătate; 4) Cultură; 5) Culte; 6) Sport; 7) Ordinea publică; 8) Situațiile de urgență; 9) Protecția și refacerea mediului înconjurător; 10) Dezvoltarea urbană; 11) Evidența persoanelor; 12) Podurile și drumurile publice; 13) Utilități publice; 14) Locuire; 15) Agreement; 16) Dezvoltare economică.

¹²⁵ Ordonanța de urgență nr. 63/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, precum și pentru stabilirea unor măsuri financiare.

¹²⁶ Legea nr. 215/2001 republicată, a administrației publice locale, art. 38 și 68.

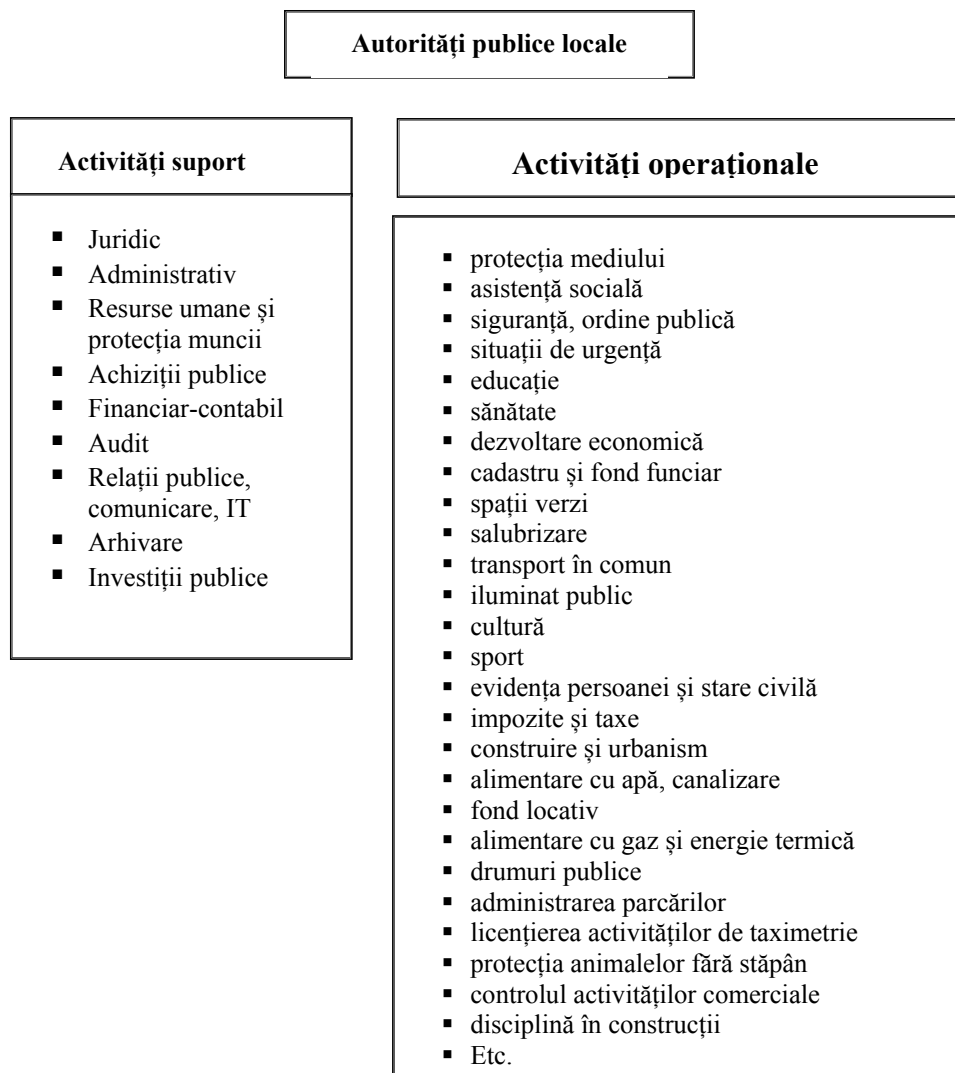

Figura 4. Categoriile de activități în administrația publică locală

În practica din România se pot identifica multe situații de transfer de responsabilitate (prestarea de servicii publice) către entități publice (subordonate, aflate în coordonare sau întreprinderi publice). Ca exemple se pot menționa transferul responsabilității prestării serviciilor de colectare a impozitelor și taxelor locale sau gestiunea parcarilor, salubrității, alimentarea cu apă. Aceste exemple ne conduc la concluzia că cea mai mare parte a activităților gestionate de administrația publică locală, pot fi delegate către entități publice sau private, rezultând o structură de tipul celei prezentate în figura de mai jos.

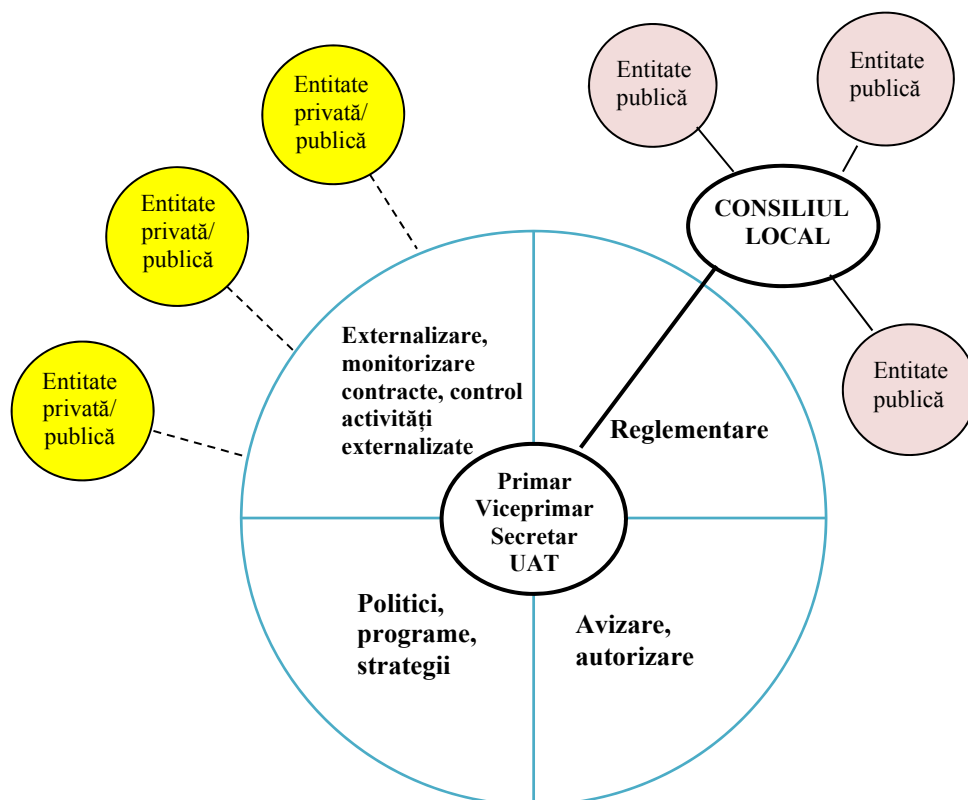

Figura 5. Structura propusă pentru organizațiile publice locale din România

Structura propusă realizează direct activitățile de coordonare a elaborării de politici, programe, strategii de dezvoltare, identificarea instrumentelor de aplicare, monitorizarea aplicării acestora, elaborarea de norme/reglementări locale și activități suport pentru consiliul local, avizare/autorizare pentru activitățile ce nu pot fi încredințate altor entități (ex. avize de funcționare pentru agenții economici) și externalizare, monitorizare contracte, control al activităților externalizate (de legalitate și al calității activităților realizate). Celelalte activități pot fi externalizate prin diverse proceduri (achiziții publice, parteneriat public-privat etc.) către entități publice sau private, ce intră în relații contractuale cu administrația publică locală sau pot fi delegate către alte entități publice (cu sau fără personalitate juridică) aflate în coordonarea consiliului local.

Actualele structuri ale organizațiilor publice locale sunt inflexibile, greoaie, neadaptate cerințelor cetățenilor, costisitoare. Schimbările din societate, apariția de noi tehnologii, primesc un răspuns întârziat din partea acestora. Noile servicii publice sau noile cerințe ale societății presupun utilizarea personalului existent deja, care nu are neapărat și specializarea necesară.

Considerăm că structura propusă prin aplicarea cazurilor de externalizare identificate în practica administrativă din România poate conduce la flexibilitate/adaptabilitate, o reducere a cheltuielilor publice și o creștere a calității serviciilor publice.

Ideea de baza este aceea că organizațiile publice locale trebuie să funcționeze cu o structură minimă, care să genereze costuri reduse de funcționare și să gestioneze activitățile permanente. Noi servicii/solicitări presupun noi externalizări/relații contractuale punctual definite.

Concluzia este că fiecare activitate publică necesită o analiza a costurilor și alegerea modelului de gestiune care generează cheltuieli publice cât mai reduse. Cadrul legal actual permite gestiunea directă, semidirectă, delegată unilateral, contractual etc., adică există instrumentele suport pentru a aplica un astfel de model.

Calitatea serviciilor gestionate direct de către administrație este evaluată prin calitatea muncii propriilor angajați, greu de cuantificat în organizațiile publice. În cazul externalizării este vorba de o relație contractuală, a cărei respectare este mult mai facil de cuantificat (ex. cazul alimentării cu apă în municipiul București).

Este adevărat că modelul propus reprezintă o extremă, o externalizare aproape totală de activități, ce rămân sub autoritatea și controlul organizațiilor publice, care este posibilă, ținta demersului fiind aceea de invita oficialii publici la analiza detaliată a activităților publice (atât cele operaționale, cât și cele funcționale), în termeni de costuri, oportunitate și calitate.

5.3. Forme de gestiune a serviciilor publice

O autoritatea publică poate alege să gestioneze ea însăși un serviciu public, utilizând propriul personal și propriile bunuri. Este vorba de ceea ce numim **gestiune directă** sau gestiune în regie. Serviciile publice administrative (autorizarea construirii, colectarea de impozite și taxe, evidența persoanei etc.) sunt gestionate direct de către administrația publică.

Formele cunoscute ale gestiunii directe sunt: regia directă, regia depersonalizată, regia autonomă¹²⁷.

În multe cazuri, autoritatea publică însărcinată cu crearea unui serviciu public încredințează gestiunea unei întreprinderi publice sau private, păstrându-și însă controlul asupra acesteia. Această situație este cunoscută sub denumirea de **gestiune indirectă sau gestiune delegată**. În acest caz, autoritatea publică trebuie să stabilească misiunea generală a întreprinderii, adică serviciile cu care aceasta este însărcinată, „misiunea de serviciu public” și să stabilească obligații precise prin care să se asigure serviciul – „obligații de serviciu public”. Această misiune și obligațiile sunt stabilite prin diferite proceduri sau tehnici de delegare a serviciului public.

¹²⁷ Alexandru I., Matei L., *op. cit.*, p. 102.

Delegarea se poate realiza printr-o *procedură unilaterală*, prin care misiunea și obligațiile sunt stabilite prin lege sau regulament. Este cazul întreprinderilor publice, pentru care misiunea și obligațiile sunt stabilite prin textul legislativ de înființare.

Delegarea se poate realiza și printr-o *procedură contractuală*. Aceasta presupune faptul că misiunea și obligațiile trebuie să fie incluse într-o convenție încheiată între autoritatea publică și întreprinderea însărcinată cu prestarea serviciului. Este situația delegării către o întreprindere privată, dar se impune din ce în ce mai mult și procedura contractuală de delegare a serviciilor publice către întreprinderi publice, mai ales pentru stabilirea „obligațiilor de serviciu public”.

Convențiile de serviciu public, se disting în funcție de natura obligațiilor autorităților și operatorilor și după modul de remunerare a acestora.

O primă situație este aceea în care operatorul se comportă ca un veritabil antreprenor, realizând activitatea cu care este însărcinat pe propriu-i risc. Autoritatea publică îi încredințează asigurarea unui serviciu, dar nu îl remunerează direct, acest lucru realizându-se prin exploatare, prin perceperea de redevențe de la utilizatori. Această situație cunoaște două modalități:

a) operatorul este însărcinat nu doar cu asigurarea serviciului, ci și cu realizarea cadrului necesar – de exemplu, instalarea conductelor pentru alimentare cu apă. Pentru aceste lucrări, autoritatea publică nu este implicată financiar, urmând ca operatorul să-și recupereze investiția din exploatare. Lucrările nu reprezintă proprietatea operatorului ci a colectivității (locale sau naționale), care intră în posesia acestora la finele contractului. Această tehnică este denumită **concesiune**, autoritatea publică fiind concedent iar operatorul – concesionar.

b) lucrările necesare funcționării serviciului sunt puse la dispoziție de către autoritatea publică, iar operatorul plătește o redevență. Acest procedeu poartă de numirea de „affermage”, dar în legislația românească nu se deosebește de concesiune.

Deosebirea dintre „affermage” și concesiune constă în perioada contractului: pentru concesiune este o perioadă mai mare, urmărindu-se recuperarea investițiilor. Alte deosebiri esențiale nu există; concesionarul și „fermier”-ul au aceleași obligații și aceleași drepturi stabilite prin contract, condiții care fixează principiile generale și caietul de sarcini unde sunt stabilite detaliat condițiile de funcționare.

A doua modalitate de delegare contractuală a serviciului are în vedere un operator remunerat direct de către autoritatea publică. Acesta nu percepe redevențe sau taxe de la utilizatori, acest lucru fiind realizat de către autoritatea publică. Remunerarea operatorului depinde de rezultatele activității sale, de obicei fiind vorba de un procent din cifra de afaceri.

Pe lângă gestiunea directă și cea delegată, există și **gestiunea semidirectă** care reprezintă un proces de administrare mixtă a serviciului public, în sensul

exploatării în regie directă alături de prestarea unei părți a serviciului public de către o întreprindere exterioară (din sectorul privat).

În România, potrivit legislației în vigoare¹²⁸, gestiunea serviciilor de utilități publice se organizează și se realizează în următoarele modalități:

- a) gestiune directă;
- b) gestiune delegată.

Gestiunea directă este modalitatea de gestiune în care autoritățile administrației publice locale sau asociațiile de dezvoltare comunitară, după caz, își asumă, în calitate de operator, toate sarcinile și responsabilitățile ce le revin potrivit legii cu privire la furnizarea/prestarea serviciilor de utilități publice și la administrarea și exploatarea sistemelor de utilități publice aferente.

Gestiunea delegată este modalitatea de gestiune în care autoritățile administrației publice locale sau asociațiile de dezvoltare comunitară, după caz, transferă unuia sau mai multor operatori toate sarcinile și responsabilitățile privind furnizarea/prestarea serviciilor de utilități publice, precum și administrarea și exploatarea sistemelor de utilități publice aferente acestora, pe baza unui contract, denumit în continuare contract de delegare a gestiunii.

5.4. Prestatorii de servicii publice

Autoritățile administrației publice și instituțiile publice

Serviciile publice pot fi prestate direct de către autoritățile administrației publice și instituțiile publice.

Autoritățile administrației publice se regăsesc în Titlul III, Capitolul 5 al Constituției României.

În ceea ce privește instituțiile publice, există o diversitate de opinii și reglementări.

Termenul de instituție provine din latinescul „*institutio*» – așezământ, întemeiere, înființare, dar și obicei, regulă de purtare, deprindere”¹²⁹. În limbaj curent, cuvântul instituție reprezintă „organizații care au un statut, reguli de funcționare stabilite prin acte normative, având rolul de a satisface anumite nevoi”¹³⁰.

În legislația privind finanțele publice, instituțiile publice sunt definite în sens larg, ca denumire generică ce include Parlamentul, Administrația Prezidențială, ministerele, celelalte organe de specialitate ale administrației publice, alte autorități publice, instituțiile publice autonome, precum și instituțiile din subordinea acestora, indiferent de modul de finanțare a acestora. Instituții publice locale reprezintă o denumirea generică, incluzând comunele, orașele, municipiile, sectoarele

¹²⁸ Legea nr. 51/2006, art. 23 și 30.

¹²⁹ Zamfir C., Vlăsceanu I., *Dicționar de sociologie*, Ed. Babel, București, p. 30.

¹³⁰ Alexandru I. și colectivul, *op. cit.*, p. 31.

municipiului București, județele, municipiul București, instituțiile și serviciile publice din subordinea acestora, cu personalitate juridică, indiferent de modul de finanțare a activității acestora

În sens restrâns, sunt instituții publice numai persoanele juridice înființate prin acte de putere sau de dispoziție ale autorităților administrației publice centrale sau locale în scopul realizării unor activități fără caracter comercial sau pentru îndeplinirea unui serviciu public nepatrimonial.

Instituția este definită și ca structură funcțională aflată, de regulă, în raporturi de subordonare sau coordonare cu o autoritate a administrației publice, care funcționează din venituri bugetare și/sau din surse extrabugetare, potrivit legii și care prestează servicii publice

Regiile autonome

Regiile autonome sunt agenți economici reorganizați în temeiul Legii 15/1990 privind transformarea întreprinderilor de stat în societăți comerciale.

Potrivit OG 15/1993 privind unele măsuri pentru restructurarea activității regiilor autonome, acestea pot fi de interes național sau local. Activitatea regiilor autonome care funcționează în domeniile stabilite potrivit Legii nr. 15/1990 trebuie să îndeplinească unul din următoarele criterii:

(1) să constituie monopol natural, în sensul unei activități de producție sau de prestări servicii, care, datorită necesității unor tehnologii specifice sau a unor investiții de capital cu costuri ridicate, nu se poate realiza în condiții de eficiență normală în unități concurențiale sau care ar deveni concurențiale pe termen scurt sau mediu;

(2) să fie de interes public;

(3) să producă bunuri și să presteze servicii esențiale pentru apărarea țării și siguranța națională.

Regiile autonome a căror activitate nu se încadrează în criterii enunțate anterior vor fi reorganizate în funcție de obiectul lor de activitate, parțial sau total, în societăți comerciale, de către Guvern sau, după caz, de către consiliile locale și consiliile județene. Așadar, pentru domenii precum transportul în comun, alimentare cu apă sau furnizare de energie termică, nu se justifică existența regiilor autonome.

Bugetul de venituri și cheltuieli al regiilor autonome de interes național se aprobă de Guvern iar al celor de interes local de către consiliul local/județean. Deficitele bugetare ale regiilor autonome pot fi acoperite prin subvenții de la bugetul de stat sau de la bugetele locale, practică frecventă în administrația publică din România ce reprezintă un adevărat suport pentru lipsa de performanță.

În ultimii ani am asistat la un proces de reorganizare a regiilor autonome în societăți comerciale deoarece s-a constatat o lipsă de performanță a acestora în asigurarea serviciilor cu care erau însărcinate, fapt datorat inexistenței unei

diferențieri între activitatea de conducere și cea de execuție, inexistenței mijloacele financiare necesare bunei funcționări și dezvoltării, absenței concurenței, lipsei inovației, birocrăției în executarea sarcinilor și lipsei de inițiativă specifice oricărui sistem centralizat.

Societățile comerciale înființate de stat sau colectivitățile locale

Societățile comerciale pe acțiuni sau cu răspundere limitată sunt agenți economici prin care se pot presta servicii publice. Înființarea lor se realizează prin acte ale autorităților publice. Prin actul de înființare se precizează forma juridică, denumirea, sediul, capitalul social subscris și structura acestuia, modul de constituire, se aprobă statutul de organizare și funcționare.

Societăților comerciale înființate de stat sau colectivitățile locale li se aplică reglementările specifice guvernantei corporative.

Potrivit Legii nr. 111/2016 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice, **prin scrisoarea de așteptări** - autoritatea publică tutelară a întreprinderii publice, în consultare cu orice acționari reprezentând, individual sau împreună, 5% din capitalul social al întreprinderii publice, stabilește performanțele așteptate de la organele de administrare și conducere ale întreprinderii publice, precum și politica autorității publice tutelare privind întreprinderile publice care au obligații specifice legate de asigurarea serviciului public, pentru o perioadă de cel puțin 4 ani.

Societățile comerciale supuse guvernantei corporative sunt conduse de un consiliu de administrație și directori, numiți prin concurs. Activitatea consiliului de administrație și a directorilor este determinată de planul de administrare, instrument de lucru concretizat într-un document întocmit pentru a determina drumul de parcurs al unei întreprinderi publice în perioada mandatului acestora, structurat pe două componente: de administrare, întocmit de consiliul de administrație sau supraveghere, și de management, întocmit de directori sau membrii directoratului. Acesta este corelat cu scrisoarea de așteptări și stabilește misiunea, obiectivele, acțiunile, resursele și indicatorii de performanță financiari și nefinanciari pentru derularea unei activități specifice pe parcursul unei perioade viitoare care nu poate depăși 4 ani;

Potrivit art. 31 din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, reglementările privind achizițiile publice nu se aplică contractelor de achiziție publică/acordurilor-cadru atribuite de o autoritate contractantă unei persoane juridice de drept privat sau de drept public în cazul în care sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- a) autoritatea contractantă exercită asupra persoanei juridice în cauză un control similar celui pe care îl exercită asupra propriilor departamente sau servicii;
- b) mai mult de 80% din activitățile persoanei juridice controlate sunt efectuate în vederea îndeplinirii sarcinilor care îi sunt încredințate de către autoritatea

contractantă care o controlează sau de către alte persoane juridice controlate de respectiva autoritate contractantă;

c) nu există participare privată directă la capitalul persoanei juridice controlate, cu excepția formelor de participare a capitalului privat care nu oferă controlul sau dreptul de veto, dar a căror existență este necesară potrivit dispozițiilor legale, în conformitate cu Tratatul, și care nu exercită o influență determinată asupra persoanei juridice controlate.

În comparație cu regiile autonome, prestarea de servicii publice prin intermediul societăților comerciale prezintă unele avantaje:

- mai mare eficiență și eficacitate în paralel cu reducerea costurilor, datorită existenței într-un mediu concurențial;
- renunțarea la subvenții și degrevarea bugetului public de cheltuieli suplimentare;
- asigurarea investițiilor și dezvoltarea bazei materiale din resurse ale sectorului privat;
- mai mare flexibilitate și responsabilitate – în cazul neîndeplinirii obligațiilor contractuale gestiunea serviciului poate fi încredințată altei societăți comerciale.

Societăți comerciale și organizațiile nonguvernamentale

Printr-o procedură de delegare, serviciile publice pot fi prestate și de către agenți privați: societăți comerciale, asociații sau fundații. În acest caz, statul sau colectivitățile locale titulari ai serviciului public, stabilesc regulile de prestare și realizează controlul asupra activității agentului privat. Concesionarea, delegarea de gestiune sau achiziția de servicii sunt instrumentele frecvent utilizate pentru încredințarea prestării unor servicii publice către agenți privați.

Concesionarea se face în baza unui contract prin care o persoană, numită concedent, transmite pentru o perioadă determinată, unei alte persoane, numită concesionar, care acționează pe riscul și pe răspunderea sa, dreptul și obligația de exploatare a unui bun, a unei activități sau a unui serviciu public, în schimbul unei redevențe.

Potrivit Legii nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, concesionarul este operatorul economic căruia i-a fost atribuită o concesiune. Atribuirea unei concesiuni de lucrări sau de servicii implică întotdeauna transferul către concesionar a unei părți semnificative a riscului de operare de natură economică, în legătură cu exploatarea lucrărilor și/sau a serviciilor respective.

Riscul de operare este riscul care îndeplinește, în mod cumulativ, următoarele condiții:

a) este generat de evenimente care nu se află sub controlul părților la contractul de concesiune;

- b) implică expunerea la fluctuațiile pieței;
- c) ca efect al asumării riscului de operare, concesionarului nu i se garantează, în condiții normale de exploatare, recuperarea costurilor investițiilor efectuate și a costurilor în legătură cu exploatarea lucrărilor sau a serviciilor.

În orice situație în care o entitate contractantă intenționează să realizeze un proiect prin atribuirea unui contract pe termen lung, care să cuprindă fie executarea de lucrări și operarea rezultatului lucrărilor, fie prestarea, gestionarea și operarea de servicii, entitatea contractantă are obligația de a elabora un studiu de fundamentare prin care se vor demonstra necesitatea și oportunitatea realizării proiectului în acest mod.

Pot face obiectul unei concesiuni bunurile, activitățile sau serviciile publice din domenii precum:

- a) transporturile publice;
- b) autostrăzile, podurile și tunelurile rutiere cu taxă de trecere;
- c) infrastructurile rutiere, feroviare, portuare și aeroportuare civile;
- d) construcția de hidrocentrale noi și exploatarea acestora, inclusiv a celor aflate în conservare;
- e) serviciile poștale;
- f) spectrul de frecvențe și rețelele de transport și de distribuție pentru telecomunicații;
- g) activitățile economice legate de cursurile de ape naturale și artificiale, lucrările de gospodărire a apelor aferente acestora, stațiile și instalațiile de măsurători hidrologice, meteorologice și de calitate a apelor și amenajările piscicole;
- h) terenurile proprietate publică, plajele, cheiurile și zonele libere;
- i) rețelele de transport și de distribuție a energiei electrice și termice;
- j) rețelele de transport prin conducte și de distribuție a petrolului și gazelor combustibile;
- k) rețelele de transport și de distribuție publică a apei potabile;
- l) exploatarea zăcămintelor minerale și a substanțelor solide și fluide;
- m) exploatarea surselor termale;
- n) resursele naturale ale zonei economice maritime și ale platoului continental;
- o) bazele sportive, locurile de recreere, instituțiile profesionale de spectacole;
- p) unitățile medico-sanitare, secțiile sau laboratoarele din structura acestora, precum și serviciile medicale auxiliare;
- r) activitățile economice legate de punerea în valoare a monumentelor și siturilor istorice;
- s) colectarea, depozitarea și valorificarea deșeurilor.

Serviciile publice se pot presta și în cadrul parteneriatului public-privat. Noțiunea de parteneriat public-privat a fost promovată în 1997 prin publicarea raportului grupului reunit în jurul lui Neil Kinnok asupra problematicei finanțării proiectelor rețelei transeuropene de transport prin parteneriate între sectorul public și cel privat, Comisia Europeană utilizând această noțiune și în comunicatul legat de concesiuni și alte forme de parteneriate public-private¹³¹.

Într-o accepțiune largă, parteneriatul public-privat poate fi definit ca orice formă de colaborare între sectorul public și sectorul privat. În acest sens sunt vizate atât cazurile în care statul și colectivitățile locale susțin și încurajează întreprinderile prin diferite forme de sprijin sau de inițiativă, cât și cazurile în care întreprinderile permit statului și colectivităților locale să își îndeplinească funcțiile și să își realizeze proiectele cu o mai mare eficiență.

La modul general putem defini parteneriatul public-privat ca o asociere de decizii și de mijloace publice și private, în cadrul aceluiasi sistem de acțiune, cu obiectivul de a satisface simultan așteptările consumatorilor și ale cetățenilor.¹³²

Într-o accepțiune mai restrânsă, parteneriatul public-privat poate fi definit ca o colaborare pe proiecte a statului sau colectivităților locale cu sectorul privat, prin intermediul unor instrumente de natură contractuală.

Actori parteneriatului public-private sunt :

- *Sectorul public* – reprezentat printr-o autoritate a administrației publice, contribuie la realizarea parteneriatului prin subvenții, investiții de capital, bunuri publice, legislație etc.
- *Sectorul privat* – inclusiv sectorul neguvernamental (ONG-urile), contribuie la realizarea parteneriatului prin cunoștințe manageriale, investiții de capital, bunuri private etc.

Potrivit Legii 233/2016, parteneriatul public-privat are ca obiect realizarea sau, după caz, reabilitarea și/sau extinderea unui bun sau a unor bunuri destinate prestării unui serviciu public și/sau operării unui serviciu public.

Mecanismul parteneriatului public-privat este caracterizat de următoarele elemente:

- a) cooperarea dintre partenerul public și partenerul privat, în vederea implementării unui proiect public;
- b) durata relativ lungă de derulare a raporturilor contractuale, care să permită partenerului privat recuperarea investiției și realizarea unui profit rezonabil;
- c) finanțarea proiectului, în principal din fonduri private și, după caz, prin punerea în comun a fondurilor private cu fonduri publice;
- d) atingerea scopului urmărit de partenerul public și partenerul privat;

¹³¹ Mihălcescu Ana-Maria, *Contractul de parteneriat public-privat*, Editura Universul Juridic, București, 2013, p. 30.

¹³² Matei Lucica, *Management public*, Editura Economică, București, 2001, pp. 348 și 349.

e) distribuirea riscurilor între partenerul public și partenerul privat, în funcție de capacitatea fiecărei părți contractante de a evalua, gestiona și controla un anumit risc.

Formele de parteneriat public-privat sunt:

a) parteneriatul public-privat contractual - parteneriatul public-privat realizat în temeiul unui contract încheiat între partenerul public, partenerul privat și societatea de proiect al cărei capital social este deținut integral de partenerul privat;

b) parteneriatul public-privat instituțional - parteneriatul public-privat realizat în temeiul unui contract încheiat între partenerul public și partenerul privat, prin care se constituie de către partenerul public și partenerul privat o societate nouă, care va acționa ca societate de proiect și care, ulterior înregistrării în registrul societăților, dobândește calitatea de parte la contractul de parteneriat public-privat respectiv.

5.5. Actori implicați în înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor publice

Pentru a fi vorba de un serviciu public, trebuie să existe o autoritate publică însărcinată cu organizarea acestuia. Prin organizare sunt vizate diferite aspecte: determinarea regulilor de funcționare, atribuirea dreptului de exploatare, controlul condițiilor de exercitare a acestui drept etc.

Nivelurile de implicare publică și elementele privind organizarea sunt sintetizate în tabelul de mai jos:

Tabelul 2

Autoritățile competente pentru organizarea unui serviciu public							
	AUTORITATE COMPETENTĂ						
	Parlament	Guvern	Ministere și instituții ale administrației publice centrale	Autorități administrative autonome	Autoritățile administrației publice locale	Întreprinderi publice	Persoane juridice de drept privat
Determinarea regulilor de funcționare							
Atribuirea puterii de exploatare							
Controlul exploatării							

Acest tabel arată că există pentru fiecare tip de serviciu public un mare număr de configurații posibile în ceea ce privește organizarea și funcționarea și, în unele cazuri, responsabilitățile pot fi repartizate între mai multe niveluri de autorități administrative.

Am considerat utilă în continuare prezentarea principalelor responsabilități, așa cum acestea par a fi distribuite între *părțile implicate*: administrația publică statală, administrația publică locală, prestatorii de servicii, beneficiarii (consumatorii).

Tabelul 3

„Părțile implicate” în organizarea și funcționarea serviciilor publice și responsabilitățile lor

Nr. crt.	Părțile implicate	Responsabilități
1	Administrația publică statală	▪ Stabilește politica națională în domeniu. ▪ Realizează proiecte de acte normative în domeniu. ▪ Organizează servicii publice statale, formulează strategii și programe de dezvoltare ▪ Elaborează standarde generale de evaluare a performanțelor serviciilor publice și urmărește respectarea lor; ▪ Prestează servicii publice statale; ▪ Asigură finanțarea serviciilor publice ale statului. ▪ Asigură controlul serviciilor publice ale statului a căror gestiune este delegată.
2	Administrația publică locală	▪ Înființează, organizează servicii publice, formulează strategii și programe de dezvoltare. ▪ Prestează servicii publice la nivel local. ▪ Elaborează norme locale, regulamente, studii de dezvoltare. ▪ Asigură finanțarea serviciilor publice locale din bugetul local, surse extrabugetare, aprobă tarife pentru unele servicii. ▪ Monitorizează modul în care este asigurat serviciul public în conformitate cu normele legale, principiilor și regulilor specifice.
3	Prestatori de servicii	▪ Respectă legislația în vigoare. ▪ Asigură serviciile la standardele stabilite de administrația publică și respectă obligațiile contractuale. ▪ Respectă principiile și regulile de bază ale serviciilor publice. ▪ Dezvoltă serviciile în vederea creșterii performanțelor acestora. ▪ Gestionează eficient resursele umane, financiare și materiale avute la dispoziție. ▪ Răspund la solicitările beneficiarilor. ▪ Informează beneficiarii cu privire la drepturile și obligațiile acestora în raport cu serviciul public. ▪ Consultă beneficiarii cu privire la modalitățile optime de furnizare a serviciului.
4	Beneficiari (consumatori)	▪ Respectă legislația în vigoare. ▪ Se informează cu privire la noile reglementări, cu privire la modalitățile de organizare și funcționare a serviciilor publice. ▪ Plătesc la termen serviciile de care beneficiază. ▪ Se implică în furnizarea serviciilor publice.

Țările cu organizare și tradiție unitară încurajează furnizarea serviciilor publice de către stat, care joacă rolul de organizator și de arbitru atunci când nu este chiar el operatorul.

Țările cu organizare descentralizată încurajează responsabilitatea locală. În cele mai multe cazuri aceste țări recunosc largi atribuții structurilor intermediare dintre stat și colectivitățile de la bază. Este cazul landurilor din Germania, comunităților autonome din Spania și regiunilor din Belgia și Italia.

Tradițiile politice interne joacă un rol important în distribuirea responsabilităților între nivelul central și puterile locale. Anumite servicii se pretează mai bine a fi prestate la nivel local, altele, la nivel central sau intermediar. Serviciile urbane și serviciile de distribuție (apă, gaz, electricitate) sunt mai potrivite unui sistem de responsabilitate locală. Marile rețele de transport,

asigurările sociale, producția de energie sunt de competență națională. În privința funcțiilor regaliene (justiție, apărare, monedă etc.), trebuie menționat faptul că ele sunt încredințate, prin natura lor, responsabilității etatice.

În actualul context, în România, trebuie discutat asupra oportunității înființării serviciilor publice la nivel regional, prin transferul gestiunii unor servicii de la nivel statal, dar și județean (ex. protecția mediului, drumuri, gropi de gunoi), fapt ce presupune reorganizarea administrativ-teritorială și apariția regiunii ca unitate administrativ-teritorială.

Argumentele unei astfel de decizii nu țin neapărat de o compatibilizare cu teritoriile europene ci, mai ales de politicile de dezvoltare socioeconomică: județele s-au dovedit mult prea mici pentru proiecte de anvergură, cooperarea între ele nu a funcționat, iar statul este prea departe de soluționarea unor probleme de nivel local. Politicile economice sau de ocupare nu pot fi gândite eficient la nivel național, având în vedere disparitățile teritoriale, dar nici la nivelul unui județ cu o suprafață limitată.

Așadar, regiunea pare a fi necesară ca unitate administrativ-teritorială, care să preia prin descentralizare responsabilități ale administrației publice centrale, dar și unele atribuții ale județelor. Disputa apare însă la următorul pas: *dispar actualele județe sau se mențin?*

În primul caz (așa cum s-a realizat în Polonia) există argumentul reducerii aparatului administrativ, dar am asista la o recentralizare la nivel regional. Pe de altă parte, o decizie bruscă în acest sens poate produce blocaje instituționale. Desființarea județelor și transferul total de competențe către regiune reprezintă o formă de centralizare, manifestată prin îndepărtarea autorității față de cetățeni și prin diminuarea capacității decizionale de identificare și rezolvare a problemelor locale. Implicațiile imediate ale centralizării ar fi scăderea calității serviciilor publice și diminuarea responsabilității față de gestiunea bunurilor și serviciilor publice.

Apoi, desființarea județelor are implicații asupra colectivităților locale, *fiind sinonimă cu depersonalizarea*, destrămarea unor comunități constituite. Trebuie luată în considerare și acceptabilitatea publică a unei astfel de soluții.

În cazul menținerii județelor ca unități administrativ-teritoriale, apare un transfer de atribuții, sarcini, personal, către regiune, dar principala critică o reprezintă existența a patru niveluri administrative între care este posibil să existe suprapuneri de competențe (modelul francez). Altfel spus, vom asista la o extindere a sistemului de instituții și autorități publice.

În acest caz, este necesară o separare clară, precisă, a limitelor de acțiune: regiunea poate gestiona problemele de infrastructură rutieră, socială, de sănătate, politicile de ocupare, mediu, dezvoltare economică, locuire etc. **Astfel, regiunea devine un intermediar între stat și județ, care nu ar genera costuri suplimentare ci doar o redistribuire a resurselor și competențelor statului și județelor.**

5.6. Roluri în materie de furnizare a serviciilor publice locale

Serviciile reprezintă o serie de tranzacții între client și prestator, acoperind domenii din cele mai diverse.

Tipurile de relații client – prestator

POZIȚIA CLIENTULUI		TIPURI DE SERVICII – POZIȚIA CLIENTULUI ȘI A PRESTATORULUI
I.		II.
1	Beneficiar	Clientul primește un beneficiu în bani (de exemplu, ajutorul de șomaj), de care este dependent pe o perioadă determinată în timp și care reprezintă un drept legal al acestuia. Prestatorul deține monopolul.
2	Consumator	În acest caz, clientul poate avea posibilitatea de a alege, într-o oarecare măsură, între diferite servicii publice sau private, dar este în mare măsură dependent de acest serviciu, care va fi în general personalizat.
3	Producător și consumator	De exemplu, cazul voluntariatului părinților în cadrul școlilor, când clientul poate fi un consumator care joacă un rol în producerea unui serviciu.
4	Utilizator	Este cazul parcurilor publice, în care clientul nu are nici o alternativă în afara serviciului public, dar nici nu este foarte dependent și nici serviciul nu este personalizat.
5	Cumpărător	Clientul achiziționează un serviciu (de exemplu, transport) plătind o sumă de bani. Prestatorul adesea deține monopolul, iar dependența de acel serviciu este probabil mare.
6	Contribuabil	În relațiile cu sistemul de taxe și impozite, contribuabilii (clienții) au obligații clare, dar se așteaptă ca serviciul să le dea posibilitatea de a-și îndeplini aceste obligații.
7	Cetățean supus unor reguli	Spre exemplu, reguli privind siguranța sau mediul. Clientul este supus unor controale, reguli etc., care au un impact semnificativ asupra acțiunilor acestuia. Clientul are obligații impuse de lege, dar se așteaptă ca activitatea reprezentanților legii să fie caracterizată de bunăvoință și promptitudine.

Rolurile concrete pe care trebuie să le joace administrația publică locală¹³³ în procesul de prestare a serviciilor publice sunt:

- a) Rolul de prestator pentru serviciilor publice ce nu presupun un contract direct furnizor – consumator individual;
- b) Rol de reglementare și monitorizare a furnizării serviciilor publice în care există contracte directe furnizor – consumator individual;
- c) Rol de decizie în domeniul tarifelor de utilizator.

Rolurile concrete ale furnizorului de servicii publice (în cazul gestiunii delegate) sunt:

- a) să furnizeze serviciile publice la care s-a angajat prin contract;
- b) să aibă contract cu autoritatea publică;
- c) să aibă, dacă este cazul, contract cu beneficiarii individuali (consumatorii);
- d) să participe, dacă este cazul, la procesul de stabilire a tarifelor de utilizator.

Rolurile consumatorului sunt:

- a) să beneficieze de serviciile publice furnizate;
- b) să plătească impozite, taxe sau tarife de utilizator pentru acoperirea costurilor serviciilor publice de care beneficiază;
- c) să-și protejeze drepturile de consumator, atunci când este cazul;

¹³³ Samuelson P.A., Nordhaus D., *Economie politică*, Ed. Teora, București, 2000, p. 142.

d) să acționeze în același timp și în calitate de cetățean, prin manifestarea dreptului său de vot, atunci când este cazul.

Pentru utilizatori, noțiunea de serviciu public este foarte extinsă, îndeosebi în țările care au o puternică tradiție în acest sens. Foarte mulți îl asimilează cu noțiunea de serviciu indispensabil vieții individuale. Utilizatorii percep serviciul public prin intermediul beneficiului direct, al utilității și al implicării într-o formă sau alta în actul prestator, a gradului în care propriile nevoi sunt satisfăcute. Serviciul public influențează viața fiecărui individ și implicit nivelul de trai al fiecăruia. Așteptările utilizatorilor de servicii publice sunt în strânsă relație cu gradul de civilizație.

În concepția tradițională, noțiunea de utilizator reprezintă un administrat cu drepturi și obligații. Mult timp, utilizatorii serviciului public au fost „supuși” acestuia. Această terminologie a condus la imaginea unui public „supus”, pasiv, pentru care prestațiile sunt concepute într-un mod unilateral și centralizat. Astfel, sistemul public se află apriori departe de orice dimensiune a pieței: publicul este un „captiv” pentru că nu poate alege. În plus, activitatea prestată pentru el se presupune că se realizează „spre binele lui”, ceea ce el însuși confirmă prin opțiunile sale electorale¹³⁴.

Dar utilizatorii joacă un rol deosebit în evoluția serviciilor publice, revendicând necesitatea de a fi parte componentă în gestiunea serviciilor publice, prin prisma mecanismelor de reprezentare și pretind, mai mult sau mai puțin explicit, un egalitarism în ceea ce privește condițiile de furnizare.

Evoluția raportului cu utilizatorii de servicii publice reprezintă centrul reformării modului tradițional de furnizare a serviciilor publice. Multă vreme, aceștia nu jucau niciun rol în definirea și evoluția serviciilor publice.

În Franța, recunoașterea drepturilor utilizatorilor a fost marcată de o decizie a Consiliului de Stat din 1906, intitulată *Syndicat des propriétaires et contribuables du quartier Croix-de-Seguey-Tivoli*¹³⁵, etapă importantă în atacarea excesului de putere. De asemenea, drepturilor utilizatorilor au reprezentat un element central al Școlii serviciului public, îndeosebi pentru Pierre Laroque¹³⁶.

¹³⁴ Matei L., *op.cit.*, p. 220.

¹³⁵ Compania de tramvaie electrice din Bordeaux, concesionară a rețelei de transport cu tramvaiul din oraș, a recurs la o reorganizare a traseelor ca urmare a înlocuirii în 1901 a tracțiunii animale cu tracțiune mecanică, prilej cu care a decis încetarea activității în cartierul Croix de Seguey-Tivoli. Locuitorii cartierului, grupați într-un sindicat al proprietarilor și contribuabililor, pe baza Legii din 1 iulie 1901, au cerut prefectului să solicite companiei realizarea serviciului așa cum era prevăzut în caietul de sarcini. Consiliul de stat a admis recursul pentru exces de putere și a recunoscut explicit că sindicatul avea calitate procesuală. De altfel, încă din 1901, Consiliul de Stat, prin decizia Casanova (29 martie 1901), a admis că locuitorii unei comune, în calitate de contribuabili, puteau ataca o decizie care avea repercusiuni asupra finanțelor sau patrimoniului acelei colectivități.

¹³⁶ Utilizatorul este cel a cărui satisfacere reprezintă chiar obiectul serviciului public. Beneficiar al serviciului, el ar trebui să exercite nu numai un control general asupra serviciului, ci chiar să solicite funcționarea în favoarea sa: utilizatorul are un drept la serviciu. Pierre Laroque, 1933, *Les usagers des services publics industriels* (Transports. Eau. Gaz. Electricité).

Rolul utilizatorilor în definirea serviciilor publice a devenit din ce în ce mai important, punându-se accentul pe cetățeanul-client, ale cărui nevoi trebuie satisfăcute. Acest fenomen a fost accentual și de dimensiunea de piață a unor servicii, apariția concurenței și posibilitatea alegerii operatorului, elemente ce au condus și la o mai mare grijă pentru calitate. O influență importantă în acest proces o are Comisia Europeană, în ale cărei documente retorica consumatorului este adesea prezentă.

O strictă raportare a serviciului la client, presupune luarea în considerare a următoarelor aspecte¹³⁷:

- accesul;
- alegerea (opțiunea);
- informarea;
- corectarea (restabilirea echilibrului);
- reprezentarea.

Ideea de parteneriat în guvernare între oficialii aleși și cetățeni, bazat pe onestitate, transparență din partea aleșilor și oportunitatea oferită oamenilor de a juca un rol important în procesul guvernării, și chiar în activitatea de zi cu zi¹³⁸, a condus la receptivitatea politicienilor în fața noilor solicitări de servicii.

În multe țări a existat un interes crescut față de satisfacția clienților în prestarea serviciilor publice. Un motiv a fost convingerea că, acordând mai multă atenție dorințelor clienților, serviciile destinate utilizatorilor individuali s-ar putea îmbunătăți semnificativ fără creșterea costurilor sau cu o creștere redusă a costurilor. Una dintre modalitățile de a acorda mai multă atenție dorințelor clienților a fost extinderea posibilităților clienților de a opta¹³⁹.

Practic, aceste idei presupun existența unei administrații care își cunoaște bine clienții și dorește să îi implice în activitatea complexă a procesului de guvernare. Pe de altă parte, sunt necesare transferul continuu de informații de la administrație la cetățeni și modalități eficiente prin care administrația culege informații de la cetățeni.

Nu în ultimul rând, cetățenii-clienți trebuie să se informeze și, înțelegând problemele administrației, să își onoreze obligația de a participa ca parteneri egali în activitățile acesteia.

Așadar, încorporarea așteptărilor utilizatorilor de servicii publice presupune un parteneriat ce are la bază informarea și consultarea acestora.

¹³⁷ Matei L., *op. cit.*, pp. 173-175.

¹³⁸ Participarea cetățenilor la procesul decizional – manual de instruire, RTI, București, 2002, coordonatori Matei L., Dincă D., p. 16.

¹³⁹ Administrația deschisă – inițiative privind calitatea serviciilor, Publicație realizată cu sprijinul OECD și NISPAcee, Școala Națională de Studii Politice și Administrative – Centrul de Pregătire pentru Administrație Publică 2000, p. 116.

Capitolul 6

Tipuri de management aplicabile serviciilor publice

6.1. Managementul prin bugete

Managementul prin bugete este „un sistem de management ce asigură previzionarea, controlul și evaluarea activităților organizațiilor prestatoare de servicii publice și ale principalelor componente ale acestora cu ajutorul bugetelor”¹⁴⁰.

Tradițional, prestatorii serviciilor publice utilizează această metodă de management, dimensionarea serviciului realizându-se în funcție de alocația bugetară. Nivelul și calitatea serviciului sunt, de cele mai multe ori, direct proporționale cu nivelul finanțării.

Aplicarea acestei metode presupune parcurgerea următorilor pași:

- delimitarea și dimensionarea ariilor de gestiune, adică a activităților și grupelor de activități;
- elaborarea și fundamentarea bugetului general al organizației în care sunt incluse obiectivele, cheltuielile și eventual veniturile ariilor de gestiune;
- adoptarea bugetului general și implicit a ariilor de gestiune;
- execuția bugetară;
- evaluarea și încheierea exercițiului bugetar.

Această metodă corespunde unei viziuni dominante în sectorul public până în anii '80, privind primordialitatea resursei financiare. Totuși, se remarcă faptul că reformele inițiate în țările din Europa au vizat și componenta alocării bugetare în cadrul organizațiilor publice, urmărindu-se flexibilizarea acesteia. Spre exemplu, în Irlanda, una din inițiativele reformelor lansate în anii '90 a fost introducerea bugetelor administrative, concepute pentru a slăbi rigiditatea procesului de alocări bugetare în domeniile selecționate (care fac obiectul programului). Principalele efecte care apar sunt: delegarea unei mai mari autorități financiare de la Ministerul de Finanțe la alte ministere și o libertate decizională mai mare a managerilor din administrația publică în ceea ce privește repartizarea alocărilor bugetare. În cazul costurilor administrative, managerii au autoritatea de a transfera fondurile necheltuite în contul următorului an¹⁴¹.

¹⁴⁰ Adaptată după Nicolescu O., Verboncu I., *Management*, Ed. Economică, București, 1996, p. 275.

¹⁴¹ Isabel Corte-Real, Koen Nomden, Michael Kelly, Franck Petiteville, *Administrația în tranziție*, European Institute of Public Administration, 1999, p. 69.

6.2. Managementul prin obiective (MPO)

Literatura de specialitate atribuie paternitatea acestui concept specialistului american P. Drucker care, în 1954, îl definește ca pe o cale de a încuraja angajații să participe la stabilirea propriilor obiective, cât și a celor de la nivelul întregii organizații.

Într-o manieră generală, MPO este definit ca sistemul de management prin care se urmărește determinarea riguroasă a obiectivelor până la nivelul de execuție. Sistemul de recompense – sancțiuni este stabilit în funcție de gradul de atingere a obiectivelor.

Aceasta este o metodă utilizată în managementul serviciilor publice, dar se constată adesea că formularea obiectivelor este în sarcina unor entități din afara organizației prestatoare a serviciului public sau sunt formulate prin acte normative, fiind însoțite și de voluminoase manuale de proceduri. De asemenea, s-a constatat că la nivelul organizațiilor publice nu există capacitatea de a face alegeri strategice și de a face cunoscute obiectivele până la nivelul executanților.

O astfel de metodă a fost utilizată în reforma administrației publice din Portugalia unde reforma s-a concentrat pe obiective cheie, pornindu-se de la premisa că abordarea unui număr limitat de subiecte-cheie va produce schimbări în alte domenii, rezultând ceea ce s-ar putea numi un efect „cascadă”.

6.3. Managementul prin proiecte

Acesta poate fi definit ca „un sistem de management cu o durată de acțiune limitată, cel mai adesea câțiva ani, conceput în vederea soluționării unor probleme complexe, dar definite precis, cu un puternic caracter inovațional și care implică aportul unei game largi de diverși specialiști, din subdiviziuni organizatorice diferite, integrați temporar într-o rețea organizatorică autonomă”¹⁴².

Acest tip de management este dificil de aplicat în cadrul organizațiilor prestatoare de servicii publice deoarece acestea au o structură funcțională, fiind legat deci de constituirea unei structuri flexibile, prin îmbinare cu cea matriceală.

Acest tip de management îl regăsim, spre exemplu, în Franța. *Proiectele de servicii publice* au fost concepute pentru a dezvolta o *abordare strategică* în cadrul administrației, cuprinzând pregătirea, dezvoltarea, comunicarea și evaluarea etapelor unui proiect. Serviciile aveau libertatea de a-și defini propriul lor proiect. Grupurile de lucru, care cuprind funcționarii publici din toate sectoarele, responsabili de supravegherea diverselor etape ale ciclului proiectului, au conferit proiectelor de servicii publice o dimensiune participativă¹⁴³.

¹⁴² Nicolescu O., Verboncu I., *Management*, Ed. Economică, București, 1996, p. 267.

¹⁴³ Isabel Corte-Real, Koen Nomden, Michael Kelly, Franck Petiteville, *Administrația în tranziție*, European Institute of Public Administration, 1999, p. 79.

6.4. Managementul strategic

Managementul strategic se referă la atitudinea competitivă a organizației, concentrându-se pe *punctele tari* și pe *punctele slabe* ale acesteia, într-un mediu în schimbare, implicând un efort de *raționalizare* și *modernizare*. Există o multitudine de puncte de vedere ale specialiștilor în legătură cu definirea managementului strategic. Cele mai multe fac referire la: *determinarea direcțiilor pe termen lung, performanță, planuri strategice, obiective, implementare și evaluare*¹⁴⁴.

Formularea strategiei cuprinde:

- definirea activității organizației și a misiunii/viziunii acesteia;
- identificarea oportunităților și a amenințărilor externe organizației;
- determinarea punctelor forte și a celor slabe din interiorul organizației;
- stabilirea obiectivelor strategice ale organizației;
- elaborarea unor strategii alternative și alegerea strategiei de urmat.

La nivelul administrației publice locale din România, dezvoltarea serviciilor publice impune realizarea unor documente strategice, precum:

1. Strategia de dezvoltare a localității

Strategiile de dezvoltare locală sunt definite ca fiind:

- componenta esențială a procesului de planificare al oricărei comunități locale;
- determinarea scopurilor și a obiectivelor pe termen lung ale colectivităților, adoptarea de politici locale și alocare de resurse pentru atingerea acestora, ținând cont de nevoile, așteptările și dorințele cetățenilor și de componentele sistemului politic local¹⁴⁵.

O strategie este, pur și simplu, cadrul de lucru pentru o acțiune locală. Ea ține cont de problemele zonei, de posibilitățile, mijloacele și resursele sale și definește o abordare planificată a dezvoltării economice și creării de locuri de muncă. Strategia este un element indispensabil în activitatea unei agenții de dezvoltare locală în măsura în care, pe de o parte, ea indică cu claritate problemele și posibilitățile și, pe de alta parte, ea structurează, coordonează și dă sens unei întregi serii de activități potențial diferite¹⁴⁶.

2. Planul de mobilitate urbană

Planul de mobilitate urbană durabilă este un document de nivel strategic, ce cuprinde analiza situației actuale, obiective strategice, operaționale, căi de acțiune

¹⁴⁴ Jaliu D., Abordări ale managementului strategic. particularități ale managementului strategic în administrația publică, București, SNSPA 2013, Volumul Europa 2020, pp. 61-64.

¹⁴⁵ Profiroiu Marius, *Managementul strategic al colectivităților locale*, Ed. Economică, București, 1998, p. 175.

¹⁴⁶ Matei Lucica, *Dezvoltarea economică locală*, Ed. Economică, București, 2005, p. 165.

pentru atingerea obiectivelor și scenarii posibile. Planul de mobilitate are rolul de a contura strategii, proiecte, acțiuni prin care se realizează transportul durabil, suport pentru creșterea economică durabilă.

Planul este, așadar, un instrument de dezvoltare urbană, ce vizează:

- modelarea traficului;
- identificarea de soluții privind mobilitatea din localitate și din zonele învecinate;
- identificarea de soluții de eficiență energetică și protecție a mediului.

Potrivit Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, republicată cu completările și modificările ulterioare, Anexa 2, Planul de mobilitate urbană este instrumentul de planificare strategică teritorială prin care sunt corelate dezvoltarea teritorială a localităților din zona periurbană/metropolitană cu nevoile de mobilitate și transport ale persoanelor, bunurilor și mărfurilor.

3. Planuri urbanistice

Potrivit Legii nr. 350/2001 actualizată, consiliul local coordonează și răspunde de întreaga activitate de urbanism desfășurată pe teritoriul unității administrativ-teritoriale și asigură respectarea prevederilor cuprinse în documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism aprobate, pentru realizarea programului de dezvoltare urbanistică a localităților componente ale comunei sau orașului.

Planul urbanistic general cuprinde reglementări pe termen scurt, la nivelul întregii unități administrativ-teritoriale de bază, cu privire la:

- a) stabilirea și delimitarea teritoriului intravilan în relație cu teritoriul administrativ al localității;
- b) stabilirea modului de utilizare a terenurilor din intravilan;
- c) zonificarea funcțională în corelație cu organizarea rețelei de circulație;
- d) delimitarea zonelor afectate de servituți publice;
- e) modernizarea și dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare;
- f) stabilirea zonelor protejate și de protecție a monumentelor istorice și a siturilor arheologice reperate;
- g) formele de proprietate și circulația juridică a terenurilor;
- h) precizarea condițiilor de amplasare și conformare a volumelor construite, amenajate și plantate.
- i) zonele de risc natural delimitate și declarate astfel, conform legii, precum și la măsurile specifice privind prevenirea și atenuarea riscurilor, utilizarea terenurilor și realizarea construcțiilor în aceste zone;
- j) zone de risc datorate unor depozități istorice de deșeuri.

Planul urbanistic zonal cuprinde reglementări asupra zonei referitoare la:

- a) organizarea rețelei stradale;
- b) organizarea arhitectural-urbanistică în funcție de caracteristicile structurii urbane;
- c) modul de utilizare a terenurilor;
- d) dezvoltarea infrastructurii edilitare;
- e) statutul juridic și circulația terenurilor;
- f) protejarea monumentelor istorice și servituți în zonele de protecție ale acestora.

Planul urbanistic de detaliu are exclusiv caracter de reglementare specifică pentru o parcelă în relație cu parcelele învecinate. Planul urbanistic de detaliu nu poate modifica planurile de nivel superior, ci poate doar detalia modul specific de construire în raport cu funcționarea zonei și cu identitatea arhitecturală a acesteia, în baza unui studiu de specialitate.

4. Strategia de eficiență energetică

Strategia de eficiență energetică este „o activitate complexă care presupune inițierea, derularea și corelarea unor acțiuni politice, economice, tehnice și ecologice în vederea asigurării securității energetice naționale, a diversificării surselor de aprovizionare internă și externă, a perfecționării și diversificării formelor de producere a energiei, a creșterii eficienței producției și consumului energetic, a ameliorării impactului poluant al producției și consumului de energie¹⁴⁷”.

Potrivit Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică, energia cuprinde toate formele de produse energetice, combustibili, energie termică, energie din surse regenerabile, energie electrică sau orice altă formă de energie, astfel cum sunt definite în art. 2 lit. (d) din Regulamentul (CE) nr. 1.099/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 octombrie 2008 privind statisticile în domeniul energiei iar eficiența energetică reprezintă raportul dintre valoarea rezultatului performant obținut, constând în servicii, bunuri sau energia rezultată sau energia rezultată și valoarea energiei utilizate în acest scop.

Pentru mobilizarea investițiilor în renovarea clădirilor rezidențiale și comerciale, atât publice cât și private, existente la nivel național, se elaborează o strategie ce vizează, în principal, creșterea performanței energetice a clădirilor și cuprinde:

- a) prezentarea de ansamblu a fondului imobiliar existent la nivel național, bazată, după caz, pe eșantioane statistice;

¹⁴⁷ Puiu O., *Energia – prioritate de interes planetar*, București, Ed. Independența Economică, 1996, p. 141.

b) identificarea soluțiilor de renovare eficiente din punct de vedere al costurilor și relevante pentru tipul de clădiri și zona climatică;

c) politici și măsuri eficiente din punct de vedere al costurilor pentru stimularea renovării complexe a clădirilor, inclusiv a renovărilor complexe efectuate în etape;

d) o perspectivă previzională, în vederea orientării deciziilor de investiții ale diferitelor persoane, ale operatorilor economici din construcții și ale instituțiilor financiare;

e) o estimare bazată pe date concrete a economiilor de energie preconizate și a altor beneficii.

Strategia se elaborează de autoritatea competentă pe baza datelor și informațiilor cuprinse, după caz, în studii, cercetări, documentări, proiecte etc., elaborate de instituții de învățământ superior, institute de cercetare, asociații profesionale și/sau organizații independente nonprofit cu atribuții/activități relevante în domeniul eficienței energetice/performancei energetice a clădirilor. În acest scop se pot contracta, în condițiile legii, studii, cercetări, documentări, finanțate din alocații de la bugetul de stat, în limita fondurilor aprobate anual cu această destinație în bugetele autorităților publice competente și/sau din alte surse legal constituite

5. Strategia serviciilor de utilități publice

Strategia are în vedere utilitățile publice: serviciul de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate, colectarea, canalizarea și evacuarea apelor pluviale, serviciul de salubritate și managementul deșeurilor solide, serviciul de alimentare cu energie termică în sistem centralizat, serviciul de transport public local, serviciul de iluminat public.

Potrivit HG nr. 246/2006, pentru aprobarea Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, *„autoritățile administrației publice locale adoptă, conform reglementărilor în vigoare din domeniul serviciilor comunitare de utilități publice, strategii locale proprii privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, având la bază angajamentele asumate de România în procesul de negociere a acquis-ului comunitar și prevederile strategiei naționale”* iar *„unitățile municipale pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice, **elaborează și actualizează anual strategiile locale** privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, precum și planurile locale de implementare aferente acestora”*.

6.5. Managementul schimbării

Schimbarea organizațională constă într-o modificare sau transformare a unor obiecte, fenomene sau procese din cadrul unei organizații¹⁴⁸. Organizațiile publice clasice se caracterizează printr-un înalt nivel de centralizare a deciziilor care conduce la o izolare a nivelurilor ierarhice. Informarea și deciziile parcurg întreaga ierarhie de la vârf la bază. Structura ierarhică presupune că fiecare nivel depinde de nivelul superior și că fiecare angajat are un singur conducător, astfel că cea mai mare parte are o structură piramidală¹⁴⁹.

Această abordare însă, nu poate fi una permanentă. Organizațiile publice trebuie să se schimbe pornind de la constatarea că administrațiile publice sunt vehicule pentru exprimarea valorilor și preferințelor cetățenilor, comunităților și societății. Unele valori și preferințe sunt constante; altele se schimbă pe măsură ce societatea evoluează. Periodic, un set de valori ajung în prim plan, iar acest fapt transformă rolul guvernului și practica administrației publice¹⁵⁰.

Organizațiile publice trebuie să dobândească flexibilitate și o mare capacitate de adaptare în fața solicitărilor cetățenilor și a presiunilor exterioare. Totuși, chiar și în situații de criză, cum a fost cea din 2009, guvernele nu au adoptat neapărat planuri de reformare a organizațiilor publice, a structurilor sau a modului de lucru¹⁵¹.

6.6. Managementul adaptiv

Adaptarea serviciilor publice reprezintă capacitatea organizațiilor care le prestează de a se transforma în raport cu schimbările sociale, economice, politice și cu cerințele cetățenilor. Managementul adaptiv are rolul de a crește capacitatea organizațiilor prestatoare de servicii publice de a răspunde noilor provocări și de a stabili obiective adecvate acestor provocări, prin analiza și înțelegerea mediului în care activează.

¹⁴⁸ Burduș E., Căprărescu G. ș.a., *Managementul schimbării organizaționale*, Ed. Economică, București, 2003, p. 270.

¹⁴⁹ Dincă D., *Inovare și schimbare organizațională în sectorul public*, Cădran Politic, 2007

¹⁵⁰ Jocelyne Bourgon, *Responsive, responsible and respected government: towards a New Public Administration theory*, *International Review of Administrative Sciences* 73 (1), 2007, p. 7.

¹⁵¹ Antonovici C., Săvulescu C., *Schimbare și inovare în organizațiile publice din România*, Volumul Orașul inteligent, 2016, pp. 89-105.

Capitolul 7

Sistemul serviciilor publice statale

Instituțiile publice centrale prestatoare de servicii publice centrale sunt: Președinția României, prin administrația prezidențială; Guvernul, prin aparatul de lucru al Guvernului; Administrația centrală de specialitate, prin intermediul ministerelor, autorităților subordonate ministerelor și autorităților administrative autonome.

7.1. Administrația prezidențială

Președintele României reprezintă statul român și este garantul independenței naționale, al unității și al integrității teritoriale a țării. Președintele României veghează la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice. În acest scop, Președintele exercită funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate (Articolul 80 – Constituția României).

Administrația Prezidențială este instituția cu personalitate juridică proprie aflată la dispoziția Președintelui României pentru îndeplinirea prerogativelor și atribuțiilor sale constituționale. Instituția asigură suportul logistic, organizatoric, de protocol și de administrare pentru Președinte și pentru activitățile sale curente.

Administrația Prezidențială este organizată în cancelarii, departamente și compartimente, care gestionează agenda Președintelui, elaborează diverse acte și documente care țin de responsabilitatea și atribuțiile Președintelui, analizează constituționalitatea legilor înainte de promulgare, mențin și întrețin relațiile cu autoritățile publice, cu entități interne și internaționale, organizează relațiile cu mass-media și cu publicul, administrează activitățile de protocol și reprezentare, asigură și gestionează activitățile de registratură, fondul arhivistic, resursele umane, materiale și financiare ș.a. De asemenea, instituția administrează spațiile Palatului Cotroceni, sediul Administrației Prezidențiale¹⁵².

7.2. Guvernul

Potrivit art. 102 din Constituția României, Guvernul, potrivit programului său de guvernare acceptat de Parlament, asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice.

¹⁵² <http://www.presidency.ro/ro/administratia-prezidentiala>

Guvernul este alcătuit din prim-ministru, miniștri și alți membri stabiliți prin lege organică.

Prim-ministrul conduce Guvernul și coordonează activitatea membrilor acestuia, cu respectarea atribuțiilor legale care le revin. Aparatul de lucru al Guvernului este alcătuit din Secretariatul General al Guvernului, departamente și alte asemenea structuri organizatorice cu atribuții specifice stabilite prin hotărâre a Guvernului:

1. Secretariatul General al Guvernului

Secretariatul General al Guvernului se organizează și funcționează ca instituție publică cu personalitate juridică în subordinea prim-ministrului, având rolul de a asigura derularea operațiunilor tehnice și de strategie aferente actelor de guvernare, rezolvarea problemelor organizatorice, juridice, economice și tehnice ale activității Guvernului și a prim-ministrului, precum și reprezentarea Guvernului și a prim-ministrului în fața instanțelor judecătorești. Secretariatul General al Guvernului asigură, prin aparatul propriu, continuitatea derulării operațiunilor tehnice aferente actelor de guvernare, constituind elementul de legătură și de stabilitate a guvernării¹⁵³.

2. Departamentul pentru Lupta Antifraudă – DLAF

Departamentul pentru Lupta Antifraudă – DLAF este structură cu personalitate juridică, în cadrul aparatului de lucru al Guvernului, în coordonarea prim-ministrului, finanțată de la bugetul de stat prin bugetul Secretariatului General al Guvernului, condusă de un șef cu rang de secretar de stat. DLAF este instituția de contact cu Oficiul European de Lupta Antifraudă – OLAF și asigură, sprijină sau coordonează, după caz, îndeplinirea obligațiilor ce revin României privind protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene, în conformitate cu prevederile art. 325 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, având atribuția de control al obținerii, derulării sau utilizării fondurilor comunitare, precum și a fondurilor de cofinanțare aferente¹⁵⁴.

3. Corpul de control al prim-ministrului

Corpul de control al prim-ministrului este structură fără personalitate juridică în subordinea prim-ministrului, condusă de un secretar de stat, numit și eliberat din funcție prin decizie a prim-ministrului, și finanțată prin bugetul Secretariatului General al Guvernului. Corpul de control al prim-ministrului controlează și urmărește activitatea ministerelor și serviciilor publice deconcentrate ale acestora,

¹⁵³ HG nr. 21/2017 privind organizarea, funcționarea și atribuțiile Secretariatului General al Guvernului.

¹⁵⁴ Legea nr. 61/2011 privind organizarea și funcționarea Departamentului pentru lupta antifraudă – DLAF.

instituțiilor publice din subordinea Guvernului, organelor de specialitate ale administrației publice centrale din subordinea Guvernului, oficiilor, departamentelor, comisiilor, regiilor autonome, companiilor și societăților naționale, societăților comerciale și instituțiilor financiar-bancare cu capital majoritar sau integral de stat.

4. Departamentul pentru Relații Interetnice

Departamentul pentru Relații Interetnice este structură fără personalitate juridică, în subordinea prim-ministrului. Principala atribuție a departamentului este de a pune în aplicare politica stabilită prin Programul de guvernare în domeniul relațiilor interetnice¹⁵⁵.

5. Alte departamente

Sunt organizate ca structuri cu sau fără personalitate juridică, în subordinea prim-ministrului, conduse de secretari de stat sau asimilați ai acestora, a căror înființare și/sau funcționare se aprobă prin hotărâre a Guvernului (ex. Departamentul pentru strategii guvernamentale, Departamentul pentru dezvoltare durabilă).

7.3. Serviciile publice centrale de specialitate, serviciile deconcentrate și alte entități teritoriale ale administrației statale

Structura specializată a administrației publice, prin care se impune rezolvarea sarcinilor guvernării într-un domeniu sau altul poartă denumirea de minister. Art. 116 alin. (1) din Constituție consacră principiul după care ministerele se organizează numai în subordinea guvernului. Astfel, nu este de conceput organizarea în mod autonom a acestora. Ca element al structurii administrației publice, ministerul poate fi calificat ca instituție publică alcătuită din personal, mijloace materiale și financiare și având o competență recunoscută de lege, precum și capacitate juridică civilă. Din personalul ministerului face parte ministrul, învestit cu drept de decizie și reprezentare și personalul din aparatul propriu al ministerului, care pregătește deciziile ministerului, alcătuind administrația consultativă, structurată pe direcții, servicii și birouri etc. Potrivit Constituției, miniștrii asigură aplicarea politicii guvernului în ramura sau domeniul de activitate al ministerului pe care îl conduc și răspund de activitatea acestuia în fața guvernului.

Rolul, funcțiile, atribuțiile, structura organizatorică și numărul de posturi ale ministerelor se stabilesc în raport cu importanța, volumul, complexitatea și specificul activității desfășurate și se aprobă prin hotărâre a guvernului.

¹⁵⁵ HG nr. 111/2005 privind organizarea și funcționarea Departamentului pentru Relații Interetnice.

Serviciile publice centrale de specialitate, serviciile deconcentrate și alte entități teritoriale ale administrației statale, sunt¹⁵⁶:

	Structurile, organele de specialitate ale administrației publice centrale și instituțiile publice finanțate prin bugetul secretariatului general al guvernului și/sau coordonate de primul-ministru	
Secretariatul general al guvernului	La nivel central	La nivel teritorial
	INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ <i>-organizează și coordonează statistica oficială din România.</i>	8 direcții regionale de statistică: Alba, Bistrița Năsăud, Călărași, Brăila, Neamț, Olt, Timiș, București 34 de direcții județene de statistică <i>-organizează și coordonează statistica oficială la nivel de regiune/ județ</i>
	AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU ROMI <i>- aplică, coordonează, monitorizează și evaluează măsurile din domeniile sectoriale de intervenție socială, cuprinse în Strategia Guvernului României de îmbunătățire a situației romilor</i>	7 structuri regionale pentru romi: Iași, Brăila, Călărași, Craiova, Timișoara, Cluj – Napoca, Alba-lulia <i>- aplică, coordonează, monitorizează și evaluează măsurile din domeniile sectoriale de intervenție socială la nivel regional</i>
	INSTITUTUL PENTRU STUDIAREA PROBLEMELOR MINORITĂȚILOR NAȚIONALE <i>- are ca scop studierea și cercetarea inter-și pluridisciplinară a păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, a aspectelor sociologice, istorice, culturale, lingvistice, religioase sau de altă natură ale minorităților naționale și ale altor comunități etnice din România</i>	
	AGENȚIA NAȚIONALĂ ANTI-DOPING <i>- elaborează strategia națională anti-doping, inițiază proiecte de acte normative pentru armonizarea legislației naționale anti-doping cu reglementările internaționale în domeniu, inițiază, susține financiar și/sau promovează, după caz, programe educative și de prevenire a dopajului în sport, asigură aplicarea de măsuri concrete pentru sancționarea dopajului în sport;</i>	
	AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU RESURSE MINERALE <i>- gestionează resursele de petrol, resursele minerale și fondul geologic național, proprietate publică a statului</i>	

¹⁵⁶ Au fost consultate actele de înființare ale instituțiilor publice și site-urile acestora.

	Structurile, organele de specialitate ale administrației publice centrale și instituțiile publice finanțate prin bugetul secretariatului general al guvernului și/sau coordonate de primul-ministru	
	COMISIA NAȚIONALĂ PENTRU CONTROLUL ACTIVITĂȚILOR NUCLEARE - reprezintă autoritatea națională în domeniul reglementării, autorizării și al controlului activităților nucleare din România	
	AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE MANAGEMENT AL CALITĂȚII ÎN SĂNĂTATE - are ca scop asigurarea și îmbunătățirea continuă a calității serviciilor de sănătate și a siguranței pacientului, prin standardizarea și evaluarea serviciilor de sănătate și acreditarea unităților sanitare.	
	SECRETARIATUL DE STAT PENTRU CULTE - elaborează și asigură aplicarea strategiei și politicilor în domeniul vieții religioase	
	COMISIA NAȚIONALĂ DE STRATEGIE ȘI PROGNOZĂ -elaborează prognoze privind dezvoltarea economico-socială a României pe termen scurt, mediu și lung	
	OFICIUL NAȚIONAL PENTRU JOCURI DE NOROC -atribuții în domeniul jocurilor de noroc: control, monitorizare, supraveghere	7 servicii teritoriale: Sibiu, Suceava, Bistrița-Năsăud, Timiș, Constanța, Dâmbovița, Dolj -realizează atribuțiile specific la nivel regional
	INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIAREA HOLOCAUSTULUI DIN ROMÂNIA „ELIE WIESEL” - desfășoară proiecte de cercetare, de educație și culturale pentru aprofundarea cunoașterii fenomenului Holocaustului	
	CENTRUL NAȚIONAL DE CULTURĂ AL ROMILOR ROMANO-KHER - serviciu cultural de utilitate publică, desfășurând activități în domeniul cultural, de informare, de educație permanentă, de susținere și derulare a programelor și proiectelor culturale destinate comunității rome și/sau de promovare a culturii rome	

	Structurile, organele de specialitate ale administrației publice centrale și instituțiile publice finanțate prin bugetul secretariatului general al guvernului și/sau coordonate de primul-ministru	
	INSTITUTUL DE INVESTIGARE A CRIMELOR COMUNISMULUI ȘI MEMORIA EXILULUI ROMÂNESC <i>-are ca scop administrarea și analizarea memoriei regimului comunist din România, precum și a consecințelor acestuia, sprijinirea constituirii unor mecanisme educaționale și de informare destinate să promoveze memoria perioadei comuniste din istoria României, dezvoltarea și încurajarea cercetării științifice și studiul avansat în domeniul istoriei comunismului</i>	
	LABORATORUL DE CONTROL DOPING <i>- are ca misiune implicarea activă în eradicarea dopajului în sport și practicarea sportului în condiții de fair-play.</i>	
	AUTORITATEA COMPETENTĂ DE REGLEMENTARE A OPERAȚIUNILOR PETROLIERE OFFSHORE LA MAREA NEAGRĂ <i>- exercită atribuțiile prevăzute de Legea nr. 165/2016 privind siguranța operațiunilor petroliere offshore, cu modificările și completările ulterioare</i>	
	AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU RESTITUIREA PROPRIETĂȚILOR <i>- acordă sprijin și îndrumare metodologică autorităților administrației publice locale și centrale, precum și celorlalte persoane juridice deținătoare de imobile care fac obiectul restituirii în natură sau al acordării de măsuri compensatorii.</i>	
	OFICIUL NAȚIONAL DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR <i>- elaborează, coordonează și implementează sistemul național de combateră a spălării banilor și finanțării terrorismului</i>	

	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN COORDONAREA SGG	
	La nivel central	La nivel teritorial
	REGIA AUTONOMĂ „ADMINISTRAȚIA PATRIMONIULUI PROTOCOLULUI DE STAT” - administrează, păstrează integritatea și protejează bunuri aparținând domeniului public al statului destinate asigurării serviciilor publice de interes național de reprezentare și protocol	7 sucursale teritoriale - gestionează bunurile primite în administrare.
	REGIA AUTONOMĂ „MONITORUL OFICIAL” - editează publicația oficială a statului român. Monitorul Oficial al României este publicația oficială a statului român, în care se publică actele prevăzute de Constituție, de prezenta lege și de alte acte normative.	
	OFICIULUI REGISTRULUI NAȚIONAL AL INFORMAȚIILOR SECRETE DE STAT - asigură implementarea unitară, la nivel național, a măsurilor de securitate a informațiilor naționale clasificate, precum și a celor echivalente care fac obiectul tratatelor, înțelegerilor și acordurilor bilaterale sau multilaterale la care România este parte.	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
MINISTERUL MEDIULUI - realizează politica la nivel național în domeniile protecției mediului înconjurător, economiei verde, biodiversității, ariilor naturale protejate, schimbărilor climatice,	AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI - implementează la nivel național politicile, strategiile și legislația în domeniul protecției mediului.	42 de agenții județene și a municipiului București pentru protecția mediului - implementează la nivel județean politicile, strategiile și legislația în domeniul protecției mediului
		Administrația Rezervației Biosferei „Delta Dunării” - asigură managementul Rezervației Biosferei „Delta Dunării”
	GARDA NAȚIONALĂ DE MEDIU - monitorizează factorii de risc și prevenirea accidentelor de mediu, constată, sancționează și stabilește măsuri de remediere în cazul în care acestea s-au produs, la nivel național	42 de comisariate județene și al municipiului București și Comisariatul Rezervației Biosferei „Delta Dunării” - monitorizează factorii de risc și prevenirea accidentelor de mediu, constată, sancționează și stabilește măsuri de remediere în cazul în care acestea s-au produs, la nivel județean

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
gospodăririi apelor și silviculturii	AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU ARII NATURALE PROTEJATE <i>-asigură managementul rețelei de arii naturale protejate</i>	
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ SUB AUTORITATEA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
	ADMINISTRAȚIA NAȚIONALĂ DE METEOROLOGIE <i>-realizează la nivel național prognoze și avertizări meteo, prognoze privind dispersia poluanților atmosferici pentru situații de producere a fenomenelor meteorologice periculoase și poluări accidentale, precum și prognoze agrometeorologice.</i>	7 centre meteorologice regionale: Dobrogea, Banat-Crișana, Moldova, Muntenia, Transilvania Sud, Oltenia, Transilvania Nord <i>-realizează la nivel teritorial prognoze și avertizări meteo, prognoze privind dispersia poluanților atmosferici pentru situații de producere a fenomenelor meteorologice periculoase și poluări accidentale, precum și prognoze agrometeorologice</i>
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN COORDONAREA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
	ADMINISTRAȚIA FONDULUI PENTRU MEDIU <i>- urmărește constituirea și gestionarea Fondului pentru mediu; analizează, selectează, finanțează, urmărește și controlează implementarea proiectele pentru protecția mediului</i>	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE, ȘI ADMINISTRAȚIEI PUBLICE <i>-realizează politica la nivel național în domeniile cooperare teritorială, dezvoltare regională, coeziune și dezvoltare teritorială,</i>	AGENȚIA NAȚIONALĂ A FUNCȚIONARILOR PUBLICI <i>- asigură managementul funcțiilor publice și al funcționarilor publici la nivel național.</i>	
	AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE PENTRU SERVICIILE COMUNITARE DE UTILITĂȚI PUBLICE <i>- reglementează și monitorizează la nivel central activitățile din domeniul serviciilor comunitare de utilități publice: alimentarea cu apă, canalizarea și epurarea apelor uzate, colectarea, canalizarea și evacuarea apelor pluviale, alimentarea cu energie termică în sistem centralizat, salubritatea localităților, iluminatul public; transportul public local de călători.</i>	7 agenții teritoriale: Nord-Est, Sud-Est, Sud-Muntenia, Sud-Vest Oltenia, Vest, Nord-Vest, Centru <i>- monitorizează la nivel teritorial activitățile din domeniul serviciilor comunitare de utilități publice</i>

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională, disciplină în construcții, amenajarea teritoriului, urbanism și arhitectură, locuire, locuințe, clădiri de locuit, reabilitarea termică a clădirilor, gestiune și dezvoltare imobiliar-edilitară, lucrări publice, construcții, administrație publică centrală și locală, descentralizare, reformă și reorganizare administrativ-teritorială, fiscalitate și finanțe publice locale, dialogul cu structurile asociative ale autorităților administrației publice locale, dezvoltarea serviciilor publice comunitare, ajutor de stat acordat de autoritățile administrației publice locale, parcuri industriale,	INSPECTORATUL DE STAT ÎN CONSTRUCȚII -exercită controlul de stat cu privire la aplicarea unitară a prevederilor legale în domeniile: calitatea în construcții; amenajarea teritoriului și urbanismul; autorizarea executării lucrărilor de construcții; supravegherea pieței produselor pentru construcții; avizarea, în condițiile legii, a documentațiilor tehnico-economice pentru investițiile finanțate din fonduri publice, performanța energetică a clădirilor	8 inspectorate regionale în construcții: Nord-Est, Sud-Est, Sud-Muntenia, Sud-Vest Oltenia, Vest, Nord-Vest, Centru, București-Ilfov -exercită, la nivel teritorial, controlul de stat cu privire la aplicarea unitară a prevederilor legale din domeniile de competență
	AGENȚIA NAȚIONALĂ DE CADASTRU ȘI PUBLICITATE IMOBILIARĂ - exercită reglementarea și monitorizarea la nivel național a activităților din domeniile cadastru, publicitate imobiliară, geodezie și cartografie. Are în subordine ▪ CENTRUL NAȚIONAL DE CARTOGRAFIE , cu atribuții în domeniile geodeze, topografie și gravimetrie	42 de oficii de cadastru și publicitate imobiliară județene și al municipiului București - exercită monitorizarea la nivel județean a activităților din domeniile cadastru, publicitate imobiliară, geodezie și cartografie
	INSTITUTUL NAȚIONAL DE ADMINISTRAȚIE -realizează la nivel național programe de formare specializată și perfecționare a pregătirii profesionale pentru personalul din administrația publică	5 centre regionale de formare continuă pentru administrația publică: Timișoara, Constanța, Iași, Sibiu, Craiova -realizează la nivel teritorial programe de formare specializată și perfecționare a pregătirii profesionale pentru personalul din administrația publică
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ SUB AUTORITATEA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
	AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU LOCUINȚE -gestionează realizarea investițiilor privind construcția de locuințe pentru tineri, destinate închirierii, construcția de locuințe sociale și de necesitate, construcția de locuințe de serviciu, construcția și/sau reabilitarea locuințelor distruse ori grav avariate, situate în zonele afectate de calamități naturale, construcția de locuințe cu chirie prin atragerea capitalului privat, inclusiv prin concesiune de lucrări publice, în condițiile legii, construcția altor locuințe proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, precum și intervenții	8 oficii regionale: Nord-Est, Sud-Est, Sud-Muntenia, Sud-Vest Oltenia, Vest, Nord-Vest, Centru, București-Ilfov -gestionează domeniile de competență la nivel teritorial.

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
gestiunea funcției publice	la construcțiile existente, în aplicarea măsurilor stabilite prin programe guvernamentale.	
	COMPANIA NAȚIONALĂ DE INVESTIȚII „C.N.I.” SA - desfășoară activități de interes public pentru realizarea unor construcții publice	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA/ ÎN CADRUL MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
MINISTERUL FONDURILOR EUROPENE -este autoritatea pentru: coordonarea instrumentelor structurale 2007-2013, coordonarea fondurilor europene structurale și de investiții 2014-2020		8 organisme intermediare regionale pentru Programul operațional sectorial pentru dezvoltarea resurselor umane – Regiunea Nord-Est, Regiunea Sud-Est, Regiunea Sud-Muntenia, Regiunea Sud-Vest Oltenia, Regiunea Vest, Regiunea Nord-Vest, Regiunea Centru, Regiunea București-Ilfov. -gestionează proiectele finanțate prin Programul Operațional Capital Uman

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA/ ÎN CADRUL MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE Ministerul are responsabilități în domeniile: -apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, a proprietății publice și private; administrarea rezervelor de stat, protecția civilă și gestionarea situațiilor de urgență, regimul actelor de identitate și de stare civilă, al pașapoartelor		42 de instituții ale Prefectului - Prefectul este reprezentantul Guvernului pe plan local; - conduce activitatea serviciilor publice deconcentrate; - verifică legalitatea actelor administrative adoptate sau emise de autoritățile administrației publice locale și județene; -conduce Comitetul județean pentru situații de urgență.
	POLIȚIA ROMÂNĂ - Inspectoratul General al Poliției Române este unitatea centrală a poliției -instituția specializată a statului, care exercită atribuții privind apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, a proprietății private și publice, prevenirea și descoperirea infracțiunilor, respectarea ordinii și liniștii publice. - Corpul Național al Polițiștilor - promovează interesele polițiștilor și apără drepturile acestora	42 de inspectorate județene de poliție județene și al Municipiului București -gestionează domeniile de competență la nivel județean;

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA/ ÎN CADRUL MINISTERULUI	
<i>simple, al permiselor de conducere și al certificatelor de înmatriculare/înregistrare a vehiculelor, administrarea și protecția Fondului arhivistic național, asigurarea ordinii publice; paza persoanelor, obiectivelor, bunurilor și valorilor, prevenirea și combaterea faptelor antisociale, respectarea regimului juridic al frontierei de stat, regimul juridic al străinilor, al solicitanților de azil și al persoanelor care au dobândit o formă de protecție în România, apărarea împotriva incendiilor și protecția civilă a populației și bunurilor.</i>	JANDARMERIA ROMÂNĂ -Inspectoratul General al Jandarmeriei <i>-are atribuții cu privire la apărarea ordinii și liniștii publice, a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a proprietății publice și private, la prevenirea și descoperirea infracțiunilor și a altor încălcări ale legilor în vigoare, precum și la protecția instituțiilor fundamentale ale statului și combaterea actelor de terorism</i> -Brigada Specială de Intervenție a Jandarmeriei Române și Gruparea de jandarmi mobile -competență teritorială generală, destinată executării misiunilor de asigurare și restabilire a ordinii publice, asigurării protecției instituțiilor fundamentale ale statului și neutralizării amenințărilor grave la adresa acestora	42 de inspectorate județene de jandarmi județene și al Municipiului București <i>-gestionează domeniile de competență la nivel județean;</i>
	POLIȚIA DE FRONTIERĂ ROMÂNĂ -Inspectoratul General al Poliției de Frontieră <i>exercită atribuțiile ce îi revin cu privire la supravegherea și controlul trecerii frontierei de stat, prevenirea și combaterea migrației ilegale și a faptelor specifice criminalității transfrontaliere săvârșite în zona de competență, respectarea regimului juridic al frontierei de stat, pașapoartelor și străinilor, asigurarea intereselor statului român pe Dunărea interioară, inclusiv brațul Măcin și canalul Sulina situate în afara zonei de frontieră, în zona contiguă și în zona economică exclusivă, respectarea ordinii și liniștii publice în zona de competență</i> ▪ Școala de Pregătire a Agenților Poliției de Frontieră „Avram Iancu” ORADEA ▪ Școala de Formare Inițială și Continuă a Personalului Poliției de Frontieră IAȘI ▪ Școala de Perfecționare a Pregătirii Personalului Poliției de Frontieră Drobeta Turnu Severin	-Garda de Coastă- zona de competență corespunzătoare județelor Tulcea și Constanța servicii teritoriale; -5 inspectorate teritoriale – Iași, Sighetu Marmației, Oradea, Timișoara, Giurgiu; - 5 puncte de contact – Artand, Cenad, Oradea, Porubne, Porțile de Fier; -2 centre de contact – Galați și Giurgiu; - Centrul de Supraveghere și Controlul Trecerii Frontierei Aeroporturi București – Otopeni, cu 2 puncte de trecere a frontierei; -3 sectoare ale Poliției de Frontieră – Cluj, Sibiu, Timișoara; -15 puncte de trecere a frontierei.
	INSPECTORATUL GENERAL PENTRU SITUAȚII DE URGENȚĂ <i>-realizează activități de prevenire și intervenție pentru stingerea incendiilor, descarcerare și prim-ajutor SMURD, salvarea persoanelor și limitarea pagubelor produse de inundații, alunecări de teren, mișcări seismice, epidemii, epizootii, înzăpeziri, secetă, asistența persoanelor aflate în situații critice, intervenția la accidente tehnologice, radiologice,</i>	41 de inspectorate județene pentru situații de urgență -Serviciul Medical de Urgență, Reanimare și Descarcerare (SMURD) la nivelul fiecărui județ <i>-gestionează domeniile de competență la nivel județean</i>

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA/ ÎN CADRUL MINISTERULUI	
	nucleare, biologice sau alte tipuri de calamități naturale sau antropice - Unitatea Specială de Intervenție în Situații de Urgență - Centrul de Comunicații și Informatică al I.G.S.U. - Centrul Național pentru Securitate la Incendiu și Protecție Civilă - Școala de Subofițeri de Pompieri și Protecție Civilă „Pavel Zăgănescu” Boldești - Centrul Național de Perfecționare a Pregătirii pentru Managementul Situațiilor de Urgență Ciolpani - Muzeul Național al Pompierilor	3 centre zonale de pregătire de Protecție Civilă Bacău, Cluj, Craiova
	INSPECTORATUL GENERAL PENTRU IMIGRĂRI <i>-exercită atribuțiile ce îi sunt date prin lege pentru implementarea politicilor României în domeniile migrației, azilului și al integrării străinilor.</i>	41 de structuri județene pentru imigrări <i>-gestionează domeniile de competență la nivel județean</i> <i>7 centre regionale de proceduri și cazare a solicitanților de azil – Timișoara, Maramureș, Galați, Giurgiu, Rădăuți, Otopeni, Ara</i>
	INSPECTORATUL GENERAL DE AVIAȚIE <i>-asigură sprijinul aerian al structurilor M.A.I. prin executarea misiunilor de zbor operaționale, în situații normale și de criză;</i> <i>-asigură executarea misiunilor de transport aeromedical de urgență, în cooperare cu Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare</i> - Detașamentul de Instruire și Perfecționare București - Detașamentul Aeromedical	5 unități speciale de aviație regionale – Iași, Caransebeș, Tulcea, Cluj-Napoca, București <i>- asigură componenta aviațică în executarea misiunilor operative în sprijinul structurilor MAI sau cu caracter umanitar la nivel regional.</i>
	DEPARTAMENTUL DE INFORMAȚII ȘI PROTECȚIE INTERNĂ <i>-desfășoară activități de identificare, contracarare și înlăturare a amenințărilor, vulnerabilităților și factorilor de risc la adresa informațiilor, patrimoniului, personalului, misiunilor, procesului decizional și capacității operaționale ale structurilor Ministerului Afacerilor Interne, precum și a celor care pot duce la tulburarea gravă a ordinii publice.</i>	42 de servicii județene de protecție internă județene și al Municipiului București <i>-gestionează domeniile de competență la nivel județean</i>
	DIRECȚIA GENERALĂ ANTICORUPȚIE <i>-este structura specializată a Ministerului Afacerilor Interne pentru prevenirea și combaterea corupției în rândul personalului ministerului.</i>	41 de structuri județene anticorupție <i>-gestionează domeniile de competență la nivel județean</i>
	ADMINISTRAȚIA NAȚIONALĂ A REZERVELOR DE STAT ȘI PROBLEME SPECIALE <i>-asigură elaborarea și aplicarea strategiei rezervelor de stat și de pregătire a</i>	42 de structuri județene pentru probleme speciale județene și a Municipiului București <i>-gestionează domeniile de competență la nivel județean</i>

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA/ ÎN CADRUL MINISTERULUI	
	economiei naționale și a teritoriului pentru apărare, -asigură administrarea stocurilor de produse rezerve de stat, intangibile, de conjunctură, de intervenție și a celor disponibile, aflate în domeniul privat al statului, a rezervelor de mobilizare, precum și a patrimoniului propriu	25 de unități teritoriale pentru verificarea calității produselor rezervă de stat
	DIRECȚIA GENERALĂ DE PAȘAPOARTE - are ca atribuții organizarea și coordonarea activității de personalizare, emiteri, eliberare și evidență a pașapoartelor simple, pașapoartelor simple electronice, pașapoartelor simple temporare și a altor documente, în condițiile legii, precum și punerea în aplicare, într-o concepție unitară, a legislației în vigoare în domeniu. Centru Național Unic de Personalizare a Pașapoartelor Electronice -personalizează pașapoartele electronice – diplomatice, de serviciu și simple.	42 de servicii publice comunitare județene pentru eliberarea și evidența pașapoartelor simple (din cadrul instituțiilor prefectului) – coordonare personalizare, emiteri, eliberare și evidență a pașapoartelor simple, pașapoartelor simple electronice, pașapoartelor simple temporare la nivel de județ.
	DIRECȚIA PENTRU EVIDENȚA PERSOANELOR ȘI ADMINISTRAREA BAZELOR DE DATE -organizează, coordonează și urmărește modul de aplicare, în mod unitar, de către serviciile publice comunitare de evidență a persoanelor, a reglementărilor legale în domeniul evidenței persoanelor, al stării civile și al schimbării pe cale administrativă a numelor persoanelor fizice	42 de structuri județene de administrare a bazelor de date județene și a Municipiului București -coordonează la nivel de județ aplicare, în mod unitar, de către serviciile publice comunitare de evidență a persoanelor, a reglementărilor legale în domeniul evidenței persoanelor, al stării civile și al schimbării pe cale administrativă a numelor persoanelor fizice
	DIRECȚIA REGIM PERMISE DE CONDUCERE ȘI ÎNMATRICULARE A VEHICULELOR -răspunde de punerea în aplicare a reglementărilor legale în domeniul evidenței permiselor de conducere și certificatelor de înmatriculare, precum și al desfășurării examenelor pentru obținerea permiselor de conducere; - organizează, îndruma și controlează activitatea serviciilor publice comunitare regim permise de conducere și înmatriculare a vehiculelor	42 de servicii publice comunitare regim permise de conducere și înmatriculare a vehiculelor -coordonează județene și al Municipiului București -organizează examenele pentru obținerea permiselor de conducere; -asigură emiteri, eliberare și evidență a permiselor de conducere, a certificatelor de înmatriculare a autovehiculelor și a plăcilor cu numere de înmatriculare pentru vehicule rutiere
	AGENȚIA NAȚIONALĂ ANTIDROG -are misiunea de a elabora, coordona, evalua și monitoriza, la nivel național, politicile în domeniul prevenirii și combaterii traficului și consumului ilicit de droguri, precum și al asistenței integrate a consumatorilor, aplicate de către instituțiile cu atribuții în domeniu.	17 centre regionale de prevenire, evaluare și consiliere antidrog: București 1, 2 și 3, Alba Iulia, Brașov, Bacău, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Mureș, Ploiești, Pitești, Oradea, Suceava și Timișoara -gestionează domeniile de competență la nivel regional

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA/ ÎN CADRUL MINISTERULUI	
	AGENȚIA NAȚIONALĂ ÎMPOTRIVA TRAFICULUI DE PERSOANE <i>-coordonează, evaluează și monitorizează, la nivel național, aplicarea politicilor în domeniul luptei împotriva traficului de persoane de către instituțiile publice, precum și a celor din domeniul protecției și asistenței acordate victimelor acestuia</i>	15 centre regionale împotriva traficului de persoane: Alba Iulia, Bacău, Brașov, București, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Suceava, Târgu Mureș, Timișoara <i>-gestionează domeniile de competență la nivel regional</i>
	ARHIVELE NAȚIONALE <i>-acordă asistență de specialitate și asigură desfășurarea unitară a operațiunilor arhivistice la nivelul tuturor creatorilor și deținătorilor de documente</i> <i>-gestionează Fondul Arhivistic Național al României.</i>	42 de structuri organizate la nivel de județ județene și a Municipiului București <i>-gestionează domeniile de competență la nivel județean</i>
	ACADEMIA DE POLIȚIE „ALEXANDRU IOAN CUZA” <i>-instituție de învățământ superior, formează ofițeri și arhiviști pentru asigurarea nevoilor de personal ale MAI</i>	
	INSTITUTUL DE STUDII PENTRU ORDINE PUBLICĂ <i>-organizează și desfășoară activități de formare profesională destinate personalului MAI</i>	
	CENTRUL NAȚIONAL SIS <i>-entitate responsabilă cu implementarea, funcționarea întreținerea și securitatea componentei naționale a Sistemului de Informații Schengen (N.SIS), cu asigurarea conectării N.SIS la SIS central și managementul copiei naționale a bazei de date centrale a SIS, precum și cu asigurarea accesului autorităților române la N.SIS</i>	
	CASA DE PENSII SECTORIALĂ A MINISTERULUI AFACERILOR INTERNE <i>-administrează la nivelul Ministerului Afacerilor Interne, sistemul public de pensii din România pentru cadrele militare în activitate, soldații și gradații voluntari, polițiștii și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale.</i>	
	CLUBUL SPORTIV „DINAMO” BUCUREȘTI	
	CENTRUL DE PSIHOSOCIOLOGIE AL MINISTERULUI AFACERILOR INTERNE <i>-execută sau coordonează, după caz, măsuri pentru proiectarea și optimizarea cadrului normativ, conceptual, procedural și</i>	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA/ ÎN CADRUL MINISTERULUI	
	<i>metodologic al activităților din sfera de responsabilitate</i>	
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN COORDONAREA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
	SOCIETATEA COMERCIALĂ COMICEX SA -are ca obiect principal de activitate importul sistemelor, produselor, echipamentelor, instalațiilor, pieselor de schimb, laboratoarelor, programelor, tehnicii și tehnologiilor, asistenței tehnice și serviciilor, în domeniile apărării, ordinii publice și siguranței naționale.	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE -realizează politica externă a statului român, inclusiv prin îndeplinirea sarcinilor din sfera sa de competență care revin României în calitate de stat membru al Uniunii Europene și al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord, și participă la promovarea intereselor economice ale României	La nivel central	La nivel teritorial
	INSTITUTUL DIPLOMATIC ROMÂN -furnizează expertiză și cursuri de instruire profesională în domeniul relațiilor internaționale și al diplomației	
	AGENȚIA DE COOPERARE INTERNAȚIONALĂ PENTRU DEZVOLTARE - coordonează, la nivel național, implementarea asistenței externe în domeniul cooperării pentru dezvoltare acordată de România	
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN COORDONAREA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
	INSTITUTUL EUROPEAN DIN ROMÂNIA -furnizează expertiză în domeniul afacerilor europene – administrației publice, mediului de afaceri, partenerilor sociali și societății civile	
	COMISIA FULBRIGHT -organizație binațională, nonprofit, care administrează schimburile educaționale și științifice dintre Guvernele României și SUA	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE -este organul de specialitate al administrației publice centrale, prin care este condusă activitatea în domeniul apărării naționale, potrivit prevederilor legii	La nivel central	La nivel teritorial
	STATUL MAJOR AL APĂRĂRII -asigură conducerea, organizarea, planificarea și operaționalizarea forțelor, ridicarea graduală a capacității de luptă și mobilizarea armatei, conducerea operațiilor întrunite, antrenarea comandamentelor și trupelor, pregătirea de bază și de specialitate a personalului militar în activitate și în rezervă ▪ Statul Major al Forțelor Terestre ▪ Statul Major al Forțelor Aeriene ▪ Statul Major al Forțelor Navale	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
și strategiei de securitate națională, pentru garantarea suveranității, independenței și unității statului, integrității teritoriale a țării și democrației constituționale.	INSTITUTUL PENTRU STUDII POLITICE DE APĂRARE ȘI ISTORIE MILITARĂ -are ca atribuții elaborarea și publicarea de analize, studii și expertize în domeniul securității și apărării.	
	AGENȚIA DE CERCETARE PENTRU TEHNICĂ ȘI TEHNOLOGII MILITARE -realizează activități de cercetare în domeniul tehnicii și tehnologiilor militare	
	SPITALUL UNIVERSITAR DE URGENȚĂ MILITAR CENTRAL „DR. CAROL DAVILA” -furnizează asistență medicală de specialitate pentru personalul militar, civil și membrii familiilor acestora, precum și pentru răniți și mutilații din teatrele de operații, pensionarii militari și veteranii de război.	
	CASA DE PENSII SECTORIALĂ -asigură evidența, cuantumul și plata lunară a pensiilor și a altor drepturi de asigurări sociale cuvenite beneficiarilor, din sistemul militar.	
	OFICIUL NAȚIONAL PENTRU CULTUL EROILOR -are ca scop elaborarea și asigurarea aplicării strategiei și politicilor în domeniul mormintelor și operelor comemorative de război.	
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ SUB AUTORITATEA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
	UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I” -instituție de învățământ superior în domeniul militar	
	ACADEMIA TEHNICĂ MILITARĂ -instituție publică de învățământ superior militar care formează și asigură dezvoltarea profesională a ofițerilor de logistică, serviciul tehnico-ingineresc, a ofițerilor specialiști și a personalului civil selecționat pentru structurile de apărare, ordine publică și securitate națională.	
	INSTITUTUL NAȚIONAL DE MEDICINĂ AERONAUTICĂ ȘI SPAȚIALĂ „GENERAL DOCTOR AVIATOR VICTOR ANASTASIU” -efectuează selecția, expertiza medicală și psihologică pentru personalul aeronautic militar și civil și eliberează documentele de certificare medicală.	
	CLUBUL SPORTIV AL ARMATEI – STEAUA BUCUREȘTI	
	COLEGIUL NAȚIONAL DE APĂRARE	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	-organizează studii postuniversitare în domeniul securității și apărării.	
	DEPARTAMENTUL REGIONAL DE STUDII PENTRU MANAGEMENTUL RESURSELOR DE APĂRARE -asigură perfecționarea personalului militar și civil din structurile de conducere, cu atribuții în domeniul planificării apărării, managementului resurselor de apărare și utilizarea terminologiei de management și a terminologiei militare specifice structurilor NATO	
	UNITATEA DE INTEGRARE A FORȚELOR NATO -este o structură multinațională NATO pe teritoriul României	
	INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE CANTACUZINO - are ca domeniu de activitate sănătatea publică, pe care o promovează prin activități de cercetare-dezvoltare	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
MINISTERUL PENTRU RELAȚIA CU PARLAMENTUL -asigură și coordonează realizarea activităților în cadrul raporturilor constituționale dintre Guvern și Parlament	La nivel central	La nivel teritorial

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
MINISTERUL PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI -elaborează și aplică politica statului român în domeniul relațiilor cu românii de pretutindeni,, acționează pentru întărirea legăturilor cu aceștia și pentru păstrarea, dezvoltarea și	La nivel central	La nivel teritorial
	INSTITUTUL „EUDOXIU HURMUZACHI” PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI -are ca scop derularea de programe pentru promovarea valorilor culturale românești, în principal în rândul etnicilor români din cadrul comunităților istorice românești din afara teritoriului României.	

exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase, cu respectarea legislației statului ai cărui cetățeni sau rezidenți sunt, precum și în conformitate cu normele internaționale relevante.		
---	--	--

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
MINISTERUL TURISMULUI -asigură cadrul strategic pentru dezvoltarea unui turism național durabil, sustenabil pe termen lung, echitabil social și etic pentru colectivitățile locale, sigur pentru consumatori și în același timp competitiv, generator al creșterii economice, incluziunii sociale și ocupării forței de muncă.	La nivel central	La nivel teritorial
		12 reprezentanțe teritoriale: Constanța, Tulcea, Brașov, Timișoara, Târgu Jiu, Bușteni, Cluj-Napoca, Alba Iulia, Bacău, Iași, Râmnicu Vâlcea, Baia Mare
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ SUB AUTORITATEA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
		15 societăți comerciale cu activitate în domeniul turismului

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE -contribuie la elaborarea și implementarea strategiei în domeniul finanțelor publice, în exercitarea administrării generale a finanțelor publice, asigurând	La nivel central	La nivel teritorial
	AGENȚIA NAȚIONALĂ DE ADMINISTRARE FISCALĂ -asigură administrarea impozitelor, taxelor, contribuțiilor și a altor venituri bugetare date prin lege în competența sa, aplicarea politicii și reglementărilor în domeniul vamal și exercitarea atribuțiilor de autoritate vamală, precum și controlul operativ și inopinat privind prevenirea, descoperirea și combaterea oricăror acte și fapte care au ca efect evaziunea fiscală și fraudă fiscală și vamală, precum a altor fapte date prin lege în competența sa.	8 Direcțiile generale regionale ale finanțelor publice: Iași, Galați, Ploiești, Craiova, Timișoara, Cluj-Napoca, Brașov, București 40 de administrații județene ale finanțelor publice -gestionează domeniile de competență la nivel regional și județean Serviciile fiscale orașenești/municipale/birourile fiscale comunale

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI		
utilizarea pârghiilor financiare, în concordanță cu cerințele economiei de piață și pentru stimularea inițiativei operatorilor economici.		DIRECȚIA GENERALĂ DE ADMINISTRARE A MARILOR CONTRIBUABILI <i>-realizează atribuțiile ANAF pentru marii contribuabili</i>	
		DIECȚIA GENERALĂ A VĂMILOR <i>- urmărește respectarea de către persoanele fizice și juridice a reglementărilor vamale</i>	8 direcții regionale vamale: Galați, Ploiești, Craiova, Timișoara, Iași, Cluj Napoca, Brașov, București 89 de birouri vamale <i>- urmărește respectarea de către persoanele fizice și juridice a reglementărilor vamale la nivel teritorial</i>
		DIRECȚIA GENERALĂ ANTIFRAUDĂ FISCALĂ <i>-are atribuții de prevenire și combatere a actelor și faptelor de evaziune fiscală și fraudă fiscală și vamală</i>	8 direcții regionale antifraudă fiscală: Suceava, Constanța, Alexandria, Târgu Jiu, Deva, Oradea, Sibiu, București <i>- atribuții de prevenire și combatere a actelor și faptelor de evaziune fiscală și fraudă fiscală și vamală la nivel regional.</i>
AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU ACHIZIȚII PUBLICE <i>-are ca atribuții formularea la nivel de concepție, promovarea si implementarea politicii în domeniul achizițiilor publice, stabilirea și implementarea sistemului de verificare și control al aplicării unitare a dispozițiilor legale și procedurale în domeniul achizițiilor publice, precum și monitorizarea funcționării eficiente a sistemului de achiziții publice.</i>			
UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ PE LÂNGĂ MINISTER			
La nivel central		La nivel teritorial	
CONSILIUL PENTRU SUPRAVEGHEREA ÎN INTERES PUBLIC A PROFESIEI CONTABILE <i>-supraveghează, conform planului anual stabilit, controlul de calitate în domeniul auditului statutar;</i> <i>-monitorizează modul în care cadrul legal românesc corespunde măsurilor adoptate la nivelul Comisiei Europene cu privire la independența auditorilor statutari</i>			
UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ SUB AUTORITATEA MINISTERULUI			
La nivel central		La nivel teritorial	
COMPANIA NAȚIONALĂ „IMPRIMERIA NAȚIONALĂ” SA <i>-funcționează pe bază de gestiune economică și autonomie financiară, având ca obiect activități de interes public național, în scopul realizării cadrului organizat pentru utilizarea, emiterea și circulația hârtiilor de valoare, a formularelor tipizate cu regim</i>			

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	<i>special, comune sau specifice pe economie, a tipăriturilor cu caracter special.</i>	
	COMPANIA NAȚIONALĂ „LOTARIA ROMÂNĂ” SA <i>-desfășoară activitate de interes public național în domeniul jocurilor de noroc, în scopul realizării cadrului organizat pentru satisfacerea cererii naturale de joc în rândul populației și crearea fondurilor necesare finanțării obiectivelor de interes public național.</i>	
	CEC BANK SA <i>-societate bancară</i>	
	SOCIETATEA COMERCIALĂ BANCA DE EXPORT-IMPORT A ROMÂNIEI EXIMBANK SA <i>-societate bancară</i>	
	FONDUL NAȚIONAL DE GARANTARE A CREDITELOR PENTRU ÎNTREPRINDERI MICI ȘI MIJLOCII – F.N.G.C.I.M.M. SA <i>-este un instrument al Guvernului României pentru implementarea politicilor sale de sprijinire a dezvoltării sectorului IMM</i>	
	FONDUL ROMÂN DE CONTRAGARANTARE SA <i>-are ca atribuții susținerea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii din România. FRC contragarantează garanțiile acordate de către fondurile de garantare care susțin creditele și alte instrumente de finanțare obținute de întreprinzătorii privați de la instituțiile financiar-bancare.</i>	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
MINISTERUL TINERETULUI ȘI SPORTULUI <i>-are rol de sinteză și de coordonare a aplicării strategiei și politicilor Guvernului în domeniile tineretului și sportului.</i>	La nivel central	La nivel teritorial
		42 de direcții județene pentru sport și tineret județene și a Municipiului București <i>-asigura implementarea la nivel județean și la nivelul municipiului București a strategiei și politicilor Guvernului în domeniile sportului și tineretului</i>
		Casele de cultură ale studenților și Complexul Cultural-Sportiv Studentesc „Tei” <i>-au ca obiect principal de activitate organizarea și desfășurarea acțiunilor cultural-artistice, distractive, educative, turistice interne și internaționale, sportive, de agrement, precum și alte servicii cu precădere pentru studenți.</i>
		48 de cluburi sportive <i>-au ca obiect de activitate realizarea performanțelor sportive, selecția, pregătirea și participarea la competiții sportive interne și internaționale; promovarea spiritului de fairplay,</i>

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
		<i>combaterea și prevenirea violenței și dopajului în activitatea sportivă; promovarea uneia sau mai multor discipline sportive.</i>
		9 complexe sportive <i>-obiectul de activitate al acestora constă în administrarea bazelor sportive de interes național și internațional, destinate cu prioritate pregătirii loturilor naționale și olimpice, precum și organizării competițiilor sportive la nivel național și internațional.</i>
	CENTRUL NAȚIONAL DE FORMARE ȘI PERFECTIONARE A ANTRENORILOR <i>-are ca obiect de activitate formarea, promovarea și perfecționarea antrenorilor și a altor specialiști din domeniul sportului.</i>	
	INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE PENTRU SPORT <i>-are ca obiect principal de activitate desfășurarea și promovarea activităților de sprijinire a sportului de performanță și a educației fizice prin mijloace specifice de cercetare-dezvoltare și inovare, efectuarea de expertize și acordarea de consultanță și asistență tehnică în domeniul sportului și educației fizice.</i>	
	MUZEUL SPORTULUI <i>-are ca obiect de activitate achiziționarea, conservarea, cercetarea și expunerea colecțiilor de bunuri din domeniul educației fizice și sportului.</i>	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
MINISTERUL JUSTIȚIEI <i>-elaborează politicile publice, strategiile și planurile de acțiune în domeniul justiției, al prevenirii și combaterii corupției și formelor grave de criminalitate, inclusiv în concordanță cu obiectivele programului de guvernare</i>	La nivel central	La nivel teritorial
	INSTITUTUL NAȚIONAL DE EXPERTIZE CRIMINALISTICE <i>- are ca obiect de activitate efectuarea expertizelor criminalistice</i>	6 laboratoare interjudețene de expertize criminalistice: București, Cluj, Iași, Timișoara, Brașov, Craiova <i>-gestionează domeniile de competență la nivel teritorial</i>
	ADMINISTRAȚIA NAȚIONALĂ A PENITENCIARELOR <i>-Administrația Națională a Penitenciarelor și unitățile subordonate fac parte din instituțiile publice de apărare, ordine publică și securitate națională ale statului și constituie sistemul administrației penitenciare.</i> <i>-aplică strategia Guvernului României în ceea ce privește executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate pronunțate de instanțele judecătorești.</i> ▪ Școala Națională de Pregătire a Agenților de Penitenciare ▪ Centrul de formare și specializare a ofițerilor din administrația penitenciară	33 de penitenciare un penitenciar pentru femei două penitenciare pentru minori și tineri două centre de reeducare pentru minori 6 penitenciare-spital Centrul de pregătire Sovata Complexul „Flamingo” din Eforie Sud

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	▪ Baza de aprovizionare, gospodărire și reparații ▪ Subunitatea de acces, pază și escortare deținuți transferați	
	SPITALUL „PROF. DR. CONSTANTIN ANGELESCU” <i>-asigură servicii medicale</i>	
	CENTRUL MEDICAL DE DIAGNOSTIC ȘI TRATAMENT AMBULATORIU <i>-asigură servicii medicale</i>	
	OFICIUL NAȚIONAL AL REGISTRULUI COMERȚULUI <i>- Principala funcție a registrului comerțului ținut de oficiile registrului comerțului de pe lângă tribunale este aceea de înregistrare a tuturor persoanelor juridice supuse obligației de înregistrare, precum și a persoanelor fizice autorizate, întreprinderilor individuale și întreprinderilor familiale care desfășoară activități economice, cu sediul social/sediul profesional pe raza teritorială a tribunalului.</i>	42 de oficii ale registrului comerțului de pe lângă tribunale
	AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU CETĂȚENIE <i>- asigură aplicarea procedurii legale de acordare, redobândire, renunțare și retragere a cetățeniei române</i>	
	AGENȚIA NAȚIONALĂ DE ADMINISTRARE A BUNURILOR INDISPONIBILIZATE <i>-asigură executarea ordinelor de confiscare dispuse în materie penală, printr-o administrare eficientă a bunurilor sechestrate care sunt repartizate.</i>	
	INSTITUTUL NAȚIONAL DE CRIMINOLOGIE <i>-organizează activități de cercetare și evaluare a criminalității din România pentru a oferi o viziune unitară asupra nivelului acestui fenomen și a formelor sale de manifestare.</i>	
	INSTITUȚIILE PUBLICE DIN SISTEMUL JUSTIȚIEI, FINANȚATE DE LA BUGETUL DE STAT, PENTRU CARE MINISTRUL JUSTIȚIEI ARE CALITATEA DE ORDONATOR PRINCIPAL DE CREDITE	
	La nivel central	La nivel teritorial
		15 curți de apel 42 de tribunale 3 tribunale comerciale 1 tribunal pentru minori și familie 178 de tribunale

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE <i>-este autoritatea publică centrală responsabilă cu aplicarea strategiei și programului de guvernare, cu rol în elaborarea și implementarea strategiilor naționale sectoriale în domeniile agriculturii și producției alimentare, dezvoltării rurale, îmbunătățirilor funciare, precum și în domeniile conexe: cercetare științifică de specialitate, conservarea și managementul durabil al solurilor și al resurselor genetice vegetale și animale</i>	AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU ZOOTEHNIE „PROF. DR. G.K. CONSTANTINESCU” <i>-organizează și efectuează inspecția de stat în zootehnie;</i> <i>-coordonează și îndrumă tehnic la nivel național exploatarea, ameliorarea și reproducția animalelor, conservarea și managementul durabil al resurselor genetice la animale și alte specii de interes zooeconomic</i> Centrul Național de Formare Profesională în Zootehnie- este furnizor de formare profesională în domeniul zootehnic.	8 centre regionale de zootehnie: Nord-Est, Sud-Est, Sud, Sud-Vest, Vest, Nord Vest, Centru, București-Ilfov 41 oficii județene de zootehnie 2 birouri zonale <i>-gestionează domeniile de competență la nivel teritorial</i>
	AGENȚIA ZONEI MONTANE <i>-are ca scop aplicarea strategiei și politicilor Guvernului în domeniul dezvoltării și protecției zonelor montane din România, zone marcate de specificitate, fragile ecologic și defavorizate economico-social din cauze naturale, care necesită o gestiune specific</i> Centrul de formare și inovație pentru dezvoltare în Carpați <i>-realizează formarea specialiștilor din domeniile agriculturii montane, a cadrelor care îi atestă pe agricultorii din zona de munte, instruiți în problematica economiei și habitatului specific montan, activități de introducere a progresului tehnico-economic și social, pentru informarea agricultorilor și răspândirea cunoștințelor despre zona montană și protecția mediului;</i>	
	AGENȚIA DE PLĂȚI ȘI INTERVENȚIE PENTRU AGRICULTURĂ <i>-derulează fondurile europene pentru implementarea măsurilor de sprijin finanțate din Fondul European pentru Garantare în Agricultură (FEGA). Subvențiile se acordă sub formă de plăți directe la hectar gestionate de Sistemul Integrat de Administrare și Control (IACS) și în cadrul măsurilor de piață pentru implementarea mecanismelor comerciale conform Politicii Agricole Comune (PAC).</i>	42 de centre județene și al Municipiului București 266 centre locale <i>-gestionează domeniile de competență la nivel teritorial</i>
	AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU PESCUIT ȘI ACVACULTURĂ <i>-atribuții privind conservarea și managementul resurselor acvatice vii existente în habitatele piscicole naturale,</i>	4 filiale regionale: Moldova, Muntenia, Oltenia, Transilvania <i>-gestionează domeniile de competență la nivel teritorial</i>

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	<i>acvacultura, procesarea și organizarea pieței produselor pescărești, structurile de pescuit și acvacultura.</i>	
	AUTORITATEA PENTRU ADMINISTRAREA SISTEMULUI NAȚIONAL ANTIGRINDINĂ ȘI DE CREȘTERE A PRECIPITAȚIILOR <i>-are ca obiect de activitate managementul activităților de intervenții active în atmosferă și asigură implementarea Programului de realizare a Sistemului național antigrindină și de creștere a precipitațiilor, denumit în continuare S.N.A.C.P.</i>	8 unități/grupuri de combatere a căderilor de grindină: Prahova, Moldova 1 Iași, Moldova 2 Vrancea, Oltenia, Drăgășani, Timiș, Mureș și Maramureș <i>-gestionează domeniile de competență la nivel teritorial</i>
	AGENȚIA DOMENIILOR STATULUI <i>- este instituția specializată care realizează privatizarea societăților comerciale cu profil agricol, constituite în conformitate cu Legea nr. 15/1990 și arendarea și concesiunea terenurilor cu destinație agricolă proprietate publică și privată a statului, administrate de aceste societăți.</i>	41 de reprezentanțe județene <i>-gestionează domeniile de competență la nivel de județ</i>
		42 de direcții pentru agricultură județene și a municipiului București <i>-responsabile cu implementarea la nivel județean a strategiei și Programului de guvernare în domeniile agriculturii și producției alimentare, îmbunătățirilor funciare, precum și în domeniile conexe: fitosanitar, conservarea și managementul durabil al solurilor și al resurselor genetice vegetale și animale.</i>
	AGENȚIA PENTRU FINANȚAREA INVESTIȚIILOR RURALE <i>- implementarea tehnică și financiară a Fondului european pentru agricultură și dezvoltare rurală</i>	8 Centre Regionale 41 de Oficii Județene <i>-gestionează domeniile de competență la nivel de județ și regiune</i>
		41 de inspectorate teritoriale pentru calitatea semințelor și a materialului săditor <i>- efectuează controlul calității semințelor și al materialului săditor în câmp și în laborator, eliberează certificate oficiale de atestare a calității semințelor și materialului săditor, supraveghează, monitorizează și acreditează agenți economici furnizori de semințe și de material săditor pentru producere, condiționare, tratare, ambalare, etichetare, depozitare, păstrare, transport și comercializare</i>
	INSTITUTUL DE STAT PENTRU TESTAREA ȘI ÎNREGISTRAREA SOIURILOR	24 de centre pentru testarea soiurilor <i>- realizează activitatea de examinare a soiurilor din speciile de câmp, legume de</i>

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	- răspunde de examinarea tehnică a soiurilor românești și străine pentru care se solicită înregistrarea în Registrul soiurilor și în Catalogul oficial al soiurilor.	câmp și solarii, căpșun și plante ornamentale
	OFICIUL NAȚIONAL AL VIEI ȘI PRODUSELOR VITIVINICOLE -gestionează la nivel național potențialul de producție vitivinicol național, denumirile de origine controlată, indicațiile geografice și mențiunile tradiționale pentru produsele vitivinicole.	12 inspectorate teritoriale -gestionează domeniile de competență la nivel teritorial
	LABORATORUL CENTRAL PENTRU CALITATEA SEMINTELOR ȘI A MATERIALULUI SĂDITOR - efectuează analize privind condițiile de calitate și stare sanitară la semințele destinate exportului și emite documente internaționale în baza acreditării acordate de Asociația Internațională pentru Testarea Semințelor.	
	LABORATORUL CENTRAL PENTRU CONTROLUL CALITĂȚII ȘI IGIENEI VINULUI - execută contra cost determinări de compoziție fizico-chimică și microbiologică, precum și analize senzoriale asupra producției de struguri, must de struguri și vinuri	2 laboratoare regionale -gestionează domeniile de competență la nivel teritorial
	AGENȚIA NAȚIONALĂ DE ÎMBUNĂTĂȚIRI FUNCiare - exploatează, administrează, întreține și repară amenajările de îmbunătățiri funciare din domeniul public sau privat al statului, declarate de utilitate publică	- 16 Filiale Teritoriale: Someș-Criș, Tisa-Someș, Timiș-Mureș Inferior, Mureș-Oltul Mijlociu, Mureș-Oltul Superior, Dunăre-Jiu, Olt-Dunăre, Teleorman-Neajlov, Argeș-Dâmbovița, Ialomița-Călmățui, Dunărea Inferioară, Dobrogea, Moldova Sud, Moldova Nord, Buzău-Moldova Sud, Prahova 34 Unități de Administrare
	AUTORITATEA NAȚIONALĂ FITOSANITARĂ -coordonează și controlează aplicarea prevederilor legale specific domeniului protecției plantelor, carantinei fitosanitare și al produselor de protecție a plantelor.	42 de oficii fitosanitare județene și al Municipiului București -gestionează domeniile de competență la nivel județean
		42 de oficii de studii pedologice și agrochimice județene și al Municipiului București - elaborează studii pedologice și agrochimice pentru Sistemului național de monitorizare sol-teren și banca de date aferentă pentru agricultură

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE <i>-organizează și conduce sistemul național de educație, formare profesională și cercetare științifică universitară, exercitându-și atribuțiile stabilite prin legi și prin alte acte normative din sfera sa de activitate, și realizează, după caz, împreună cu ministerele de resort, politica guvernamentală în domeniile sale de activitate.</i>	La nivel central	La nivel teritorial
		42 de inspectorate școlare județene și al Municipiului București <i>- aplică politicile și strategiile, controlează aplicarea legislației și monitorizează calitatea activităților de predare-învățare și respectarea standardelor naționale/indicatorilor de performanță, prin inspecția școlară, controlează, monitorizează și evaluează calitatea managementului unităților și instituțiilor de învățământ, asigură, împreună cu autoritățile administrației publice locale, școlarizarea elevilor și monitorizează participarea la cursuri a acestora pe durata învățământului obligatoriu, coordonează admiterea în licee, evaluările naționale și concursurile școlare la nivelul unităților de învățământ</i>
	COMISIA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI PENTRU UNESCO <i>-asigură legătura României cu UNESCO și este organism multidisciplinar de analiză, sinteză și coordonare a programelor, proiectelor și activităților din România ce decurg din Constituția, rezoluțiile, programele/bugetele elaborate de UNESCO.</i>	
	UNITATEA EXECUTIVĂ PENTRU FINANȚAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR ȘI A CERCETĂRII, DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII <i>- asigură activitatea executivă a Consiliului Național de Statistică și Prognostic a Învățământului Superior (CNSPIS), Consiliului Național al Cercetării Științifice (CNCS), Consiliului Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS), Consiliului Național al Bibliotecilor Universitare (CNBU), Consiliului de Etică și Management Universitar (CEMU) inclusiv activitățile de alocare a resurselor financiare de la bugetul de stat și din alte venituri, precum și desfășurarea altor activități privind implementarea politicilor și programelor MEN privind învățământul superior, cercetarea, dezvoltarea și inovarea</i>	
	CENTRUL NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI EXAMINARE <i>- realizează și coordonează sistemul național de evaluare și examinare în</i>	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	<i>învățământul preuniversitar și coordonarea evaluării manualelor școlare.</i>	
	AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU PROGRAME COMUNITARE ÎN DOMENIUL EDUCAȚIEI ȘI FORMĂRII PROFESIONALE <i>-gestionează Programul Erasmus +</i>	
	AGENȚIA DE CREDITE ȘI BURSE DE STUDII <i>-asigură accesul cetățenilor români la studii în străinătate, în vederea formării și specializării acestora;</i> <i>-asigură managementul sistemului de creditare pentru studenții din instituțiile de învățământ superior de stat și particular acreditate, care urmează studii universitare de licență și studii universitare de masterat la zi.</i>	
	CENTRUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PROFESIONAL ȘI TEHNIC <i>- asigură coordonarea științifică a proiectelor de inovare și de dezvoltare a învățământului profesional și tehnic;</i> <i>- dezvoltă metodologiile de proiectare, elaborare, implementare și revizuire ale curriculumului pentru învățământul profesional și tehnic.</i>	12 sedii regionale la Iași, Piatra Neamț, Brăila, Târgoviște, Călărași, Craiova, Drobeta Turnu Severin, Timișoara, Cluj-Napoca, Alba Iulia, Brașov și București. <i>- realizează activitățile specifice la nivel regional.</i>
	FEDERAȚIA SPORTULUI ȘCOLAR ȘI UNIVERSITAR <i>- asigură cadrul necesar dezvoltării continue, organizării și funcționării performante a sportului școlar și universitar la nivelul tuturor elementelor sale de structură și infrastructură</i>	
	CENTRUL PENTRU FORMARE CONTINUĂ ÎN LIMBA GERMANĂ <i>- desfășoară activități de formare continuă pentru personalul didactic care predă limba germană sau diferite discipline în limba germană</i>	Birou Sibiu Filială Timișoara
	AGENȚIA ROMÂNĂ DE ASIGURARE A CALITĂȚII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR <i>- realizează evaluarea externă a calității educației oferite de instituțiile de învățământ preuniversitar și de alte organizații furnizoare de educație, autorizarea, acreditarea și evaluarea periodică a unităților de învățământ preuniversitar.</i>	
	PALATUL NAȚIONAL AL COPIILOR DIN BUCUREȘTI	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	-organizează manifestări pentru copii și tineri din învățământul preuniversitar.	
		BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ DIN BUCUREȘTI BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ „MIHAI EMINESCU” DIN IAȘI BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ „LUCIAN BLAGA” DIN CLUJ-NAPOCA BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ „EUGEN TODORAN” DIN TIMIȘOARA <i>-asigură baza documentară și de informații necesare procesului de învățământ atât la nivelul aprofundării studiului cât și al cercetării;</i>
		Casa de Cultură a Studenților din Municipiul Suceava <i>-realizează activități cultural-educative pentru studenți.</i>
	UNITATEA PENTRU FINANȚAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREUNIVERSITAR <i>-asigură secretariatul tehnic și executiv pentru activitatea Consiliului Național pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar (CNFÎP), conform solicitărilor acestuia și normelor legale în vigoare;</i> <i>-propune MEN măsuri de îmbunătățire și armonizare a cadrului legal specific descentralizării sistemului de finanțare a unităților de învățământ preuniversitar.</i>	
	SECRETARIATUL NAȚIONAL ROMÂN AL REȚELEI UNIVERSITĂȚILOR DE LA MAREA NEAGRĂ <i>- asigură schimbul de informații privind activitatea rețelei universităților de la Marea Neagră cu alte universități din țară și străinătate, instituții și alte organizații interesate.</i>	
	INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI <i>- este o instituție națională de cercetare, dezvoltare, inovare și formare în domeniile educației și tineretului.</i>	
	INSTITUTUL LIMBII ROMÂNE <i>-are ca misiune promovarea limbii, culturii și civilizații românești în străinătate, prin mijloacele specifice sistemului de educație.</i>	
		CENTRUL DE CERCETĂRI BIOLOGICE DIN JIBOU <i>- dezvoltă cercetări științifice fundamentale și aplicative din domeniul biologiei vegetale și implementează rezultatele în viața economică și socială.</i>

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR DE STAT CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN COORDONARE MINISTERULUI EDUCAȚIEI NAȚIONALE	
	48 de universități - organizarea de programe de studii universitare	
	UNITĂȚI AFLATE ÎN COORDONARE MINISTERULUI EDUCAȚIEI NAȚIONALE	
	La nivel central	La nivel teritorial
	REGIA AUTONOMĂ „EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ” - are ca obiect de activitate editarea de manuale școlare pentru învățământul primar, gimnazial, postliceal și universitar, în limba română și în limbile minorităților naționale, de lucrări pentru învățământul preșcolar; manuale pentru școli profesionale și de maiștri; tratate, lucrări de metodică și de pedagogie;	
	AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU CALIFICĂRI - asigură cadrul general pentru realizarea formării profesionale continue și dezvoltarea de calificări.	42 de comisii de autorizare a furnizorilor de formare profesională a adulților județene și a Municipiului București - autorizează furnizorii de formare profesională a adulților
	AGENȚIA DE ADMINISTRARE A REȚELEI NAȚIONALE DE INFORMATICĂ PENTRU EDUCAȚIE ȘI CERCETARE - administrează și dezvoltă rețeaua RoEduNet care asigură servicii de comunicații de date pentru instituțiile de cercetare și academice de toate gradele din România	
		29 CLUBURI SPORTIVE
	CONSILII ȘI COLEGII CONSULTATIVE LA NIVEL NAȚIONAL ALE MINISTERULUI EDUCAȚIEI NAȚIONALE	
	La nivel central	La nivel teritorial
	CONSILIUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ ȘI PROGNOZĂ A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR (C.N.S.P.I.S.) - are ca atribuții principale elaborarea și actualizarea permanentă a indicatorilor de monitorizare a învățământului superior și prognoza evoluției acestuia, în raport cu dinamica pieței muncii.	
	CONSILIUL NAȚIONAL DE ATESTARE A TITLURILOR, DIPLOMELOR ȘI CERTIFICATELOR UNIVERSITARE (C.N.A.T.D.C.U.) - propune standarde și proceduri de atestare a titlurilor, diplomelor și certificatelor universitare	
	CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU FINANȚAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR (C.N.F.I.S.)	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	- dezvoltă principii și metode de distribuire a fondurilor publice către universitățile de stat din România.	
	CONSILIUL NAȚIONAL AL BIBLIOTECILOR UNIVERSITARE (C.N.B.U.) - elaborează strategia de dezvoltare, evaluare periodică și coordonare a sistemului de biblioteci din învățământul superior.	
	CONSILIUL DE ETICĂ ȘI MANAGEMENT UNIVERSITAR (C.E.M.U.) - are rolul de a dezvolta cultura etică și integritatea în universitățile din România	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII -organizează și conduce sistemul național de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și inovare	La nivel central	La nivel teritorial
	AGENȚIA SPAȚIALĂ ROMÂNĂ - este coordonatorul la nivel național și internațional al activităților României din domeniul spațial	
	INSTITUTUL DE FIZICĂ ATOMICĂ -realizează activități în domeniu cercetării științifice și dezvoltării tehnologice în fizica atomică și subatomică	
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN COORDONAREA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
	INSTITUTUL DE CERCETARE-DEZVOLTARE PENTRU PROTECȚIA PLANTELOR BUCUREȘTI - realizează activități în domeniu cercetării științifice și dezvoltării tehnologice în protecției plantelor	
	44 DE INSTITUTE NAȚIONALE DE CERCETARE -DEZVOLTARE	
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ SUB AUTORITATEA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
	INSTITUTUL DE CERCETARE-PROIECTARE RULMENȚI ȘI ORGANE DE ASAMBLARE – ICPROA SĂ BRAȘOV - realizează activități în domeniu cercetării științifice și dezvoltării tehnologice pentru rulmenți și organe de asamblare	
	SOCIETATEA COMERCIALĂ „INSTITUTUL DE CERCETĂRI ÎN TRANSPORTURI INCERTRANS” SA - realizează activități în domeniu cercetării științifice și dezvoltării tehnologice pentru infrastructura de transport și managementul transporturilor	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
MINISTERUL APELOR ȘI PĂDURILOR <i>coordonează activitatea de integrare a cerințelor privind planificarea strategică, managementul fondului forestier și cinegetic, gospodărirea apelor, hidrologie, hidrogeologie, în celelalte politici sectoriale, în concordanță cu cerințele și standardele europene și internaționale.</i>	La nivel central	La nivel teritorial
		15 structuri teritoriale ale Gărzii forestiere: București, Brașov, Sibiu, Covasna, Mureș, Harghita, Cluj, Focșani, Oradea, Ploiești, Râmnicu Vâlcea, Suceava, Timișoara, Hunedoara, Caraș-Severin - în desfășurarea activității de implementare, monitorizare și controlul regimului silvic și cinegetic, îndeplinesc pe raza județelor arondate, rolul de autoritate de stat, de sinteză, coordonare, inspecție și control în aceste domenii.
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN COORDONAREA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
	ADMINISTRAȚIA NAȚIONALĂ „APELE ROMÂNE” -administrează apele din domeniul public al statului și infrastructura Sistemului Național de Gospodărire a Apeilor formată din lacuri de acumulare, diguri de apărare împotriva inundațiilor, canale, derivații interbazinale, prize de apă și alte lucrări specifice, precum și infrastructura sistemelor naționale de veghe hidrologică, hidrogeologică și de monitorizare a calității resurselor de apă aflate în patrimoniul său, în scopul cunoașterii și a gestionării unitare pe ansamblul țării, a resurselor de apă de suprafață și subterane INSTITUTUL NAȚIONAL DE HIDROLOGIE ȘI GOSPODĂRIRE A APELOR - furnizează servicii în domeniul hidrologiei și managementului resurselor de apă	11 Administrații Bazinale de Apă, organizate pe bazine hidrografice: Banat, Crișuri, Someș-Tisa, Mureș, Jiu, Olt, Argeș-Vedea, Buzău-Ialomița, Siret, Prut-Bârlad, Dobrogea-Litoral EXPLOATAREA COMPLEXĂ STÂNCA COSTEȘTI - administrează apele din domeniul public al statului din teritoriul de competență.
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ SUB AUTORITATEA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
	REGIA NAȚIONALĂ A PĂDURILOR „ROMSILVA” -exercită atribuții de serviciu public cu specific silvic și de autoritate hipică națională; -are ca scop gospodărirea durabilă și unitară, în conformitate cu prevederile amenajamentelor silvice și ale normelor de regim silvic, a fondului forestier proprietate publică a statului. Clubul hipic ROMSILVA	41 de direcții silvice județene 315 ocoale silvice 22 de administrații de parcuri Muzeul Cinegetic al Carpaților – Posada 13 herghelii

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
MINISTERUL PENTRU MEDIUL DE AFACERI, COMERȚ ȘI ANTREPRENORIAT <i>-aplică strategia și Programul de guvernare în domeniile întreprinderilor mici și mijlocii, mediului de afaceri, comerțului, antreprenoriatului și investițiilor străine, în concordanță cu cerințele economiei de piață și pentru stimularea inițiativei operatorilor economici.</i>		8 oficii teritoriale: Brașov, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Ploiești, Târgu Mureș, Timișoara <i>-realizează activitățile specifice la nivel regional.</i>

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN COORDONAREA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
MINISTERUL COMUNICAȚIILOR ȘI SOCIETĂȚII INFORMAȚIONALE <i>-are rolul de a realiza politica Guvernului în domeniul comunicațiilor electronice, serviciilor poștale, securității cibernetice, tehnologiei informației, societății informaționale și a cadrului național de interoperabilitate, prin reorganizarea Ministerului Comunicațiilor și pentru Societatea Informațională.</i>	CENTRUL NAȚIONAL DE RĂSPUNS LA INCIDENTE DE SECURITATE CIBERNETICĂ – CERT-RO <i>- are ca scop prevenirea, analiza, identificarea și reacția la incidente în cadrul infrastructurilor cibernetice ce asigură funcționalități de utilitate publică ori asigură servicii ale societății informaționale.</i>	
	AGENȚIA PENTRU AGENDA DIGITALĂ A ROMÂNIEI <i>-are ca obiective implementarea la nivel național de sisteme informatice care furnizează servicii de eGuvernare, operarea de sisteme informatice ce furnizează servicii de eGuvernare; implementarea reglementărilor privind activitățile specifice guvernării prin mijloace electronice în conformitate cu Strategia Agenda Digitală pentru România</i>	
	INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE ÎN INFORMATICĂ – ICI BUCUREȘTI <i>-activități de cercetare în domeniile rețele de comunicație și tehnologii avansate pentru dezvoltarea de aplicații în medii distribuite, tehnologiile informației și comunicațiilor în domenii de interes public, conținut digital, creativitate și dezvoltare personal, tehnologiile informației și comunicațiilor, suport pentru dezvoltarea afacerilor și a</i>	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN COORDONAREA MINISTERULUI	
	<i>industriei, noi modele și tehnologii în ingineria sistemelor și a produselor software etc.</i>	
	UNITĂȚI LA CARE MINISTERUL COMUNICAȚIILOR ȘI SOCIETĂȚII INFORMAȚIONALE ÎNDEPLINEȘTE ATRIBUȚIILE PE CARE STATUL ROMÂN LE ARE ÎN CALITATE DE ACȚIONAR	
	La nivel central	La nivel teritorial
	▪ COMPANIA NAȚIONALĂ „POȘTA ROMÂNĂ” SA ▪ SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE RADIOCOMUNICAȚII SA ▪ TELEKOM ROMÂNIA COMMUNICATIONS SA	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
MINISTERUL MUNCII ȘI JUSTITIEI SOCIALE <i>-asigură coordonarea aplicării strategiei și politicilor Guvernului în domeniile muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice, precum și în domeniul justiției sociale.</i>	La nivel central	La nivel teritorial
	INSPECȚIA MUNCII <i>- asigură exercitarea controlului în domeniile relațiilor de muncă, securității și sănătății în muncă și supravegherii pieței.</i>	42 de inspectorate teritoriale de muncă <i>-exercită atribuții de autoritate de stat, în domeniul muncii, relațiilor de muncă, securității și sănătății în muncă și a supravegherii pieței, în fiecare județ și în municipiul București.</i>
	AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU PLĂȚI ȘI INSPECȚIE SOCIALĂ <i>-are ca scop administrarea și gestionarea într-un sistem unitar de plată a beneficiilor de asistență socială și a altor programe privind servicii sociale susținute de la bugetul de stat</i>	42 de agenții pentru plăți și inspecție socială județene și a municipiului București <i>-realizează activitățile specifice la nivel de județ.</i>
	AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA DREPTURILOR COPILULUI ȘI ADOPTIE <i>- asigură urmărirea și controlul aplicării și respectării reglementărilor din domeniul protecției drepturilor copilului și adopției, precum și coordonarea activităților desfășurate de persoane juridice de drept public sau privat în acest domeniu</i>	
	AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU EGALITATEA DE ȘANSE ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI <i>- promovează principiul egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați în vederea eliminării tuturor formelor de discriminare bazate pe criteriul de sex, în toate politicile și programele naționale, și care exercită funcțiile de strategie, reglementare, reprezentare și autoritate de stat în domeniul violenței în familie, cu atribuții în elaborarea, coordonarea și aplicarea strategiilor și politicilor Guvernului în domeniul violenței în familie.</i>	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI <i>-coordonează la nivel central activitățile de protecție și promovare a drepturilor persoanelor cu dizabilități, elaborează politicile, strategiile și standardele în domeniul protecției și promovării drepturilor persoanelor cu dizabilități, asigură urmărirea aplicării reglementărilor din domeniul propriu și controlul activităților de protecție și promovare a drepturilor persoanelor cu dizabilități</i>	
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN COORDONAREA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
	INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ ÎN DOMENIUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE <i>- obiectul principal de activitate al institutului este de "realizare de studii și cercetări cu caracter teoretic-aplicativ în domenii de interes național privind managementul resurselor umane- dezvoltarea socială și protecția socială în România</i>	
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ SUB AUTORITATEA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
	CASA NAȚIONALĂ DE PENSII PUBLICE <i>-este instituția publică din România care acordă pensii și alte prestații de asigurări sociale cuvenite persoanelor cuprinse în sistemul public de pensii și al accidentelor de muncă și bolilor profesionale, prin intermediul caselor teritoriale de pensii.</i>	42 de case de pensii județene și a municipiului București 18 case locale de pensii <i>-realizează activitățile specifice la nivel de județ</i>
	AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ <i>- organizează, prestează și finanțează, în condițiile legii, servicii de formare profesională pentru persoanele neîncadrate în muncă; - orientează persoanele neîncadrate în muncă și mediază între acestea și angajatorii din țară, în vederea realizării echilibrului dintre cerere și oferta pe piața internă a forței de muncă; -administrează bugetul asigurărilor pentru șomaj; -organizează serviciile de stabilire, plată și evidență a ajutoarelor, alocațiilor și indemnizațiilor finanțate din bugetul asigurărilor pentru șomaj.</i>	42 de agenții județene și a Municipiului București 70 de agenții locale 141 puncte de lucru 8 centre județene de formare profesională a șomerilor 8 centre regionale de formare profesională a adulților <i>-realizează activitățile specifice la nivel teritorial</i>
	CENTRUL NAȚIONAL PENTRU FORMAREA PROFESIONALĂ A PERSONALULUI PROPRIU RĂȘNOV <i>-activități de formare profesională pentru personalul propriu</i>	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
MINISTERUL ECONOMIEI <i>-aplică strategia și Programul de guvernare în domeniile economie, politici industriale, competitivitate, industria de apărare, resurse minerale neenergetice și dezvoltare durabilă, proprietate intelectuală, invenții și mărci, protecția consumatorilor, transportul energiei electrice și gazelor naturale, infrastructura calității și supravegherea pieței</i>	La nivel central	La nivel teritorial
	INSPECȚIA DE STAT PENTRU CONTROLUL CAZANELOR, RECIPIENTELOR SUB PRESIUNE ȘI INSTALAȚIILOR DE RIDICAT <i>- este responsabilă cu asigurarea măsurilor de funcționare în condiții de siguranță a instalațiilor sub presiune, instalațiilor de ridicat și a aparatelor consumatoare de combustibil</i>	5 inspecții teritoriale: București, Bacău, Brașov, Sibiu, Oradea <i>-realizează activitățile specific la nivel teritorial</i>
	DEPARTAMENTUL PENTRU PRIVATIZARE ȘI ADMINISTRAREA PARTICIPAȚIILOR STATULUI <i>- propune declanșarea procedurii de privatizare și elaborează strategia de privatizare a operatorilor economici la care statul este acționar.</i>	
	OFICIUL DE COMPENSARE PENTRU ACHIZIȚII DE TEHNICĂ SPECIALĂ <i>- monitorizează îndeplinirea obligațiilor de compensare (offset) și susține industria de securitate națională prin derularea cu companii străine, de programe de compensare de tipul investițiilor, transferului de tehnologie, exportului de produse și cooperării în cadrul contractului de achiziție</i>	
	OFICIUL DE STAT PENTRU INVENȚII ȘI MĂRCI <i>-autoritate unică pe teritoriul României în acordarea protecției proprietății industriale</i>	
	CENTRUL DE PREGĂTIRE PENTRU PERSONALUL DIN INDUSTRIE BUȘTENI <i>-activități de formare profesională pentru personalul din industrie</i>	
	BIROUL ROMÂN DE METROLOGIE LEGALĂ <i>-are ca misiune principală asigurarea bazei științifice a uniformității și exactității măsurărilor în România</i>	8 direcții regionale de metrologie legală: Bacău, Brașov, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Ploiești, Timișoara, București 33 servicii județene de metrologie legală <i>-realizează activitățile specifice la nivel regional și județean</i>
	AGENȚIA NUCLEARĂ ȘI PENTRU DEȘEURİ RADIOACTIVE <i>-are ca misiune acordarea de asistență tehnică de specialitate Guvernului în procesul de elaborare și adoptare a politicilor de promovare, dezvoltare și monitorizare a aplicațiilor energiei nucleare, energetice și neenergetice, depozitarea definitivă în siguranță a deșeurilor radioactive și coordonarea la nivel național a procesului de gospodărire a deșeurilor radioactive și a procesului de dezafectare a instalațiilor nucleare</i>	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN COORDONAREA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
	ASOCIAȚIA DE STANDARDIZARE DIN ROMÂNIA <i>- este organism național de standardizare</i>	
	ASOCIAȚIA DE ACREDITARE DIN ROMÂNIA <i>- are ca obiect de activitate confirmarea oficială a faptului că un organism este competent să efectueze sarcini specifice de evaluare a conformității</i>	
	AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR <i>- coordonează și realizează strategia și politica Guvernului în domeniul protecției consumatorilor, acționează pentru prevenirea și combaterea practicilor care dăunează vieții, sănătății, securității și intereselor economice ale consumatorilor</i>	8 comisariate regionale pentru protecția consumatorilor: Nord-Est, Vest, Nord-Vest, Centru, Sud-Est, Sud-Muntenia, București-Ilfov, Sud-Vest 42 de comisariate pentru protecția consumatorilor județene și al Municipiului București <i>- realizează activitățile specifice la nivel regional și județean</i>
	AUTORITATEA PENTRU ADMINISTRAREA ACTIVELOR STATULUI <i>- are atribuții în domeniul administrării/ vânzării acțiunilor statului și al valorificării creanțelor</i>	
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ SUB AUTORITATEA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
	21 de societăți și companii naționale	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
MINISTERUL CULTURII ȘI IDENTITĂȚII NAȚIONALE <i>- asigură protejarea patrimoniului cultural, inclusiv patrimoniul imaterial, prin crearea cadrului legislativ specific și prin programe de evaluare, restaurare, conservare și punere în valoare</i>	La nivel central	La nivel teritorial
	OFICIUL ROMÂN PENTRU DREPTURILE DE AUTOR <i>- este autoritate unică de reglementare, evidență prin registre naționale, supraveghere, autorizare, arbitraj și constatare tehnico-științifică în domeniul drepturilor de autor și al drepturilor conexe.</i>	
		42 de direcții pentru cultură județene și a Municipiului București <i>- asigură protejarea patrimoniului cultural, inclusiv patrimoniul imaterial la nivel de județ</i>
	CENTRUL NAȚIONAL AL CINEMATOGRAFIEI <i>- elaborează strategia și politicile sectoriale în domeniul cinematografiei, pe care le supune spre aprobare Guvernului;</i>	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	-emite norme și metodologii privind desfășurarea activităților din domeniul cinematografiei.	
	BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI -are ca misiune identificarea, dezvoltarea, organizarea, conservarea, cercetarea, comunicarea și punerea în valoare a patrimoniului documentar național, precum și a fondului Românica, fond ce reunește documente apărute în străinătate, referitoare la România și la poporul român, publicații ale autorilor români apărute în străinătate în orice limbă, publicații în limba română ale autorilor străini apărute în străinătate. -organizează Depozitul Legal, principală sursă documentară în ceea ce privește cunoașterea culturii și civilizației românești.	
		10 teatre naționale
		15 muzee naționale
		5 opere naționale
		5 centre naționale/de cultură
	INSTITUTUL NAȚIONAL AL PATRIMONIULUI - gestionează fondurile destinate cercetării, expertizării și executării lucrărilor de consolidare-restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice; -administrează monumentele istorice intrate cu orice titlu în proprietatea statului, altele decât cele administrate de alte instituții publice.	
	STUDIOUL DE CREAȚIE CINEMATOGRAFICĂ DIN BUCUREȘTI	
	EDITURA „VIDEOART”	
	ADMINISTRAȚIA FONDULUI CULTURAL NAȚIONAL - gestionează Fondului Cultural Național, finanțează programe, proiecte și acțiuni culturale, organizate în țară și/sau în străinătate, susține relațiile culturale internaționale ale României.	
	CORUL NAȚIONAL DE CAMERĂ "MADRIGAL"	
	INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU CERCETARE ȘI FORMARE CULTURALĂ - are ca obiective studierea, cercetarea și furnizarea de date statistice pentru domeniul culturii, precum și formarea continuă a celor care aleg o carieră în sectorul ocupațional cultural.	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	ARTEXIM - susține punerea în aplicare a programului cultural al Ministerului Culturii, continuarea politicii culturale a instituției.	
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ SUB AUTORITATEA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel teritorial
	COMPANIA NAȚIONALĂ A IMPRIMERIILOR „CORESI” -SA	
	REGIA AUTONOMĂ DE DISTRIBUȚIE ȘI EXPLOATARE A FILMELOR „ROMÂNIAFILM”	
	STUDIOUL CINEMATOGRAFIC „SAHIA FILM” - SA	
	STUDIOUL CINEMATOGRAFIC „ANIMAFILM” - S.A	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ SUB AUTORITATEA MINISTERULUI
MINISTERUL ENERGIEI -aplică strategia și Programul de guvernare în domeniile energetic și al resurselor energetice, în concordanță cu cerințele economiei de piață și pentru stimularea inițiativei operatorilor economici.	29 de companii, societăți naționale, regii pentru care îndeplinește atribuții de instituție publică implicată în procesul privatizării

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
MINISTERUL TRANSPORTURILOR -stabilește politica în domeniul transporturilor la nivel național, elaborează strategia și reglementările specifice de dezvoltare și de armonizare a activităților de transport în cadrul politicii generale a Guvernului și îndeplinește rolul de autoritate de stat în domeniul transporturilor și al	La nivel central	La nivel teritorial
	CENTRUL NAȚIONAL DE CALIFICARE ȘI INSTRUIRE FERROVIARĂ – CENAFER -este organismul național specializat al Ministerului Transporturilor să asigure Formarea – Calificarea, Perfecționarea și Verificarea profesională periodică a personalului care efectuează activități specifice desfășurării transportului feroviar.	8 centre regionale: Craiova, Timișoara, Cluj, Brașov, Iași, Galați, Constanța și București -realizează activitățile specifice la nivel de regiune Autoritatea Metropolitană Transport București -este instituția publică desemnată să asigure politica privind planificarea strategică, monitorizarea și avizarea activităților privind autorizarea, organizarea și controlul funcționării serviciilor de transport public de călători în zona metropolitană București.

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
infrastructurii de transport.	AUTORITATEA DE REFORMĂ FERVIARĂ -administrează contractele de servicii publice în transportul feroviar de călători	
		15 Spitale Clinice Căi Ferate
		Clubul Sportiv „Rapid”
	AGENȚIA ROMÂNĂ DE SALVARE VIEȚII OMENEȘTI PE MARE – ARSVOM - asigură activitatea de căutare și salvare a vieții omenești pe mare și intervenții în caz de poluare	
	ȘCOALA SUPERIOARĂ DE AVIAȚIE CIVILĂ - are ca obiect de activitate pregătirea de specialitate a personalului pentru prestarea activităților aeronautice civile, precum și pregătirea periodică, specializarea și perfecționarea profesională a personalului aeronautic în funcție	
	CENTRUL ROMÂN PREGĂTIREA ȘI PERFECȚIONAREA PERSONALULUI DIN TRANSPORTURI NAVALE – CERONAV -este desemnat ca organism național de instruire în vederea perfecționării navigatorilor ce servesc la bordul navelor maritime	Subunitatea Galați
	AUTORITATEA NAVALĂ ROMÂNĂ -are ca atribuții principale inspecția, controlul și supravegherea navigației	5 căpitării zonale la Constanța, Tulcea, Galați, Giurgiu și Drobeta Turnu Severin
	AUTORITATEA FERVIARĂ ROMÂNĂ - este organismul tehnic desemnat să asigure autorizarea în materie de siguranță a administratorilor de infrastructură feroviară, licențierea și certificarea în materie de siguranță a operatorilor de transport feroviar, evaluarea și supravegherea constituenților de interoperabilitate și a subsistemelor de natura structurală ale sistemului feroviar Organismul de Licențe Feroviare Român este autoritatea responsabilă cu acordarea licențelor de transport feroviar din România. Organismului Notificat Feroviar Roman – aplica procedurile de evaluare a conformității pentru elementele constitutive de interoperabilitate feroviară, verificare a subsistemelor structurale și vehiculelor, supraveghere prin inspecția tehnică Autoritatea de Siguranță Feroviară Română – ASFR este organismul național răspunzător de sarcinile referitoare la siguranța feroviară	8 inspectorate de siguranță feroviară: București, Craiova, Timișoara, Cluj, Brașov, Iași, Galați, Constanța -realizează activitățile specific la nivel regional

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
	AUTORITATEA RUTIERĂ ROMÂNĂ - organismul tehnic specializat pentru transportul rutier, desemnat să asigure, în principal: licențierea operatorilor de transport rutier și a operatorilor economici care efectuează activități conexe transportului rutier, eliberarea licențelor de traseu operatorilor de transport rutier care efectuează transport rutier de persoane prin servicii regulate și servicii regulate speciale, certificarea întreprinderilor care efectuează transport rutier în cont propriu, autorizarea școlilor de conducători auto și a instructorilor auto;	42 de agenții teritoriale județene și a Municipiului București - realizează activitățile specific la nivel de județ
	CENTRUL DE INVESTIGAȚII ȘI ANALIZĂ PENTRU SIGURANȚA AVIAȚIEI CIVILE - asigură la nivel național și internațional investigarea accidentelor și/sau incidentelor din aviația civilă română care au avut loc pe teritoriul României sau în care au fost implicate aeronave înmatriculate în România ori aparțin operatorilor înregistrați în România	
	INSPECTORATUL DE STAT PENTRU CONTROLUL ÎN TRANSPORTUL RUTIER - asigură la nivel național inspecția și controlul respectării reglementărilor naționale și internaționale în domeniul transporturilor rutiere	8 Inspectorate de Control Teritoriale - asigură la nivel regional inspecția și controlul respectării reglementărilor naționale și internaționale în domeniul transporturilor rutiere
	AGENȚIA DE INVESTIGARE FERROVIARĂ ROMÂNĂ - este organismul tehnic în domeniul feroviar și de transport cu metroul care îndeplinește toate atribuțiile organismului de investigare a accidentelor și incidentelor	
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ SUB AUTORITATEA MINISTERULUI 23 de regii și societăți naționale	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
MINISTERUL SĂNĂTĂȚII - elaborează politici, strategii și programe de acțiune în domeniul sănătății populației, în acord cu Programul de guvernare, coordonează și controlează	La nivel central	La nivel teritorial
		42 direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București - elaborează politici, strategii și programe de acțiune în domeniul sănătății populației la nivel județean
	INSTITUTUL NAȚIONAL DE SĂNĂTATE PUBLICĂ - are ca scop prevenirea, supravegherea și controlul bolilor transmisibile și netransmisibile, monitorizarea stării de	6 centre regionale de sănătate publică: București, Cluj, Iași; Timișoara, Târgu Mureș, Sibiu

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
implementarea politicilor, strategiilor și programelor din domeniul sănătății populației, la nivel național, regional și local; - evaluează și monitorizează starea de sănătate a populației, ia măsuri pentru îmbunătățirea acestora și informează Guvernul referitor la indicatorii de sănătate, tendințele de evoluție și despre măsurile necesare pentru îmbunătățirea acestora.	sănătate, promovarea sănătății și educația pentru sănătate, evaluarea sănătății ocupaționale Centrul Național de Supraveghere și Control al Bolilor Transmisibile (CNSCBT) Centrul Național de Monitorizare a Riscurilor din Mediul Comunitar (CNMRMC) Centrul Național de Evaluare și Promovare a Stării de Sănătate (CNEPSS) Centrul Național de Statistică și Informatică în Sănătate Publică (CNSISP)	-realizează activitățile specifice la nivel regional.
	INSTITUTUL NAȚIONAL DE MEDICINĂ SPORTIVĂ -realizează activități medicale pentru sportive (control, investigații, asistență etc.)	
	INSTITUTUL NAȚIONAL DE HEMATOLOGIE TRANSFUZIONALĂ „PROF. DR. C.T. NICOLAU” - realizează servicii în domeniul hematologic	10 centre regionale de transfuzie sanguină: București, Bihor, Brașov, Cluj, Constanța, Dolj, Iași, Mureș, Galați, Timiș -realizează activitățile specifice la nivel regional.
	AGENȚIA NAȚIONALĂ DE TRANSPLANT - are drept scop coordonarea activității de transplant de țesuturi și organe pe teritoriul României	
	OFICIUL CENTRAL DE STOCARE PENTRU SITUAȚII SPECIALE -realizează și gestionează stocuri de bunuri pentru situații speciale	Depozitul nr. 1 București (cu punct de lucru Urziceni), Depozitul nr. 2 Gornești, județul Mureș, Depozitul nr. 3 Berești, județul Bacău, Depozitul nr. 4 Făget, județul Timiș, Depozitul nr. 5 Novaci, județul Gorj
	REGISTRUL NAȚIONAL AL DONATORILOR VOLUNTARI DE CELULE STEM HEMATOPOIETICE - are misiunea de a identifica și asigura, la standarde internaționale, donatori voluntari de celule stem compatibile, neînruțiți, tuturor pacienților din România care au nevoie de un transplant de celule stem hematopoietice și pentru care nu există donatori voluntari compatibili înruțiți.	
	AGENȚIA NAȚIONALĂ A MEDICAMENTULUI ȘI A DISPOZITIVELOR MEDICALE - este autoritatea națională competentă în domeniul medicamentului de uz uman, dispozitivelor medicale și evaluării tehnologiilor medicale.	

Minister	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI	
		Spitalul Tichilești (leproserie)
		41 de servicii de ambulanță județene și Serviciul de Ambulanță București – Ilfov - au ca scop acordarea asistenței medicale de urgență și transportul medical asistat
		58 de institute, spitale și sanatorii
	INSTITUTUL NAȚIONAL DE MEDICINĂ LEGALĂ „MINA MINOVICI” BUCUREȘTI - efectuează, din dispoziția organelor de urmărire penală, a instanțelor judecătorești sau la cererea persoanelor interesate, expertize și constatări, precum și alte lucrări cu caracter medico-legal	5 institute de medicină legală: Iași, Cluj- Napoca, Timișoara, Craiova, Târgu Mureș;
	CENTRUL NAȚIONAL DE SĂNĂTATE MINTALĂ ȘI LUPTĂ ANTIDROG BUCUREȘTI - asigură coordonarea, implementarea și evaluarea la nivel național a politicilor de sănătate mintală	
	ACADEMIA DE ȘTIINȚE MEDICALE - este instituție publică de interes național în domeniul cercetării științifice medicale și farmaceutice	
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN COORDONAREA MINISTERULUI	
	La nivel central	La nivel central
	ȘCOALA NAȚIONALĂ DE SĂNĂTATE PUBLICĂ, MANAGEMENT ȘI PERFECTIONARE ÎN DOMENIUL SANITAR BUCUREȘTI - este specializată în programe de formare post-universitară în sănătate publică, management și administrația serviciilor de sănătate	
	UNITĂȚI CARE FUNCȚIONEAZĂ SUB AUTORITATEA MINISTERULUI	
	COMPANIA NAȚIONALĂ „UNIFARM” SA BUCUREȘTI	
	SOCIETATEA COMERCIALĂ „ANTIBIOTICE” SA IAȘI	

7.4. Serviciile publice ale autorităților administrative autonome

Autoritățile administrative autonome funcționează în sistemul administrației publice, se înființează prin lege organică, fiind independente față de Guvern. În România există autorități administrative autonome cu statut constituțional, înființate conform prevederilor constituționale, fiind nominalizate în Constituție și cu statut legal, nominalizate prin legi organice.

Din prima categorie fac parte:

- **Avocatul Poporului**
 - are drept scop apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice.
 - **14 birouri teritoriale:** Alba Iulia, Bacău, Brașov, Constanța, Cluj Napoca, Craiova, Galați, Iași, Suceava, Târgu Mureș, Oradea, Pitești, Ploiești, Timișoara.
- **Consiliul Legislativ**
 - avizează proiectele de acte normative în vederea sistematizării, unificării și coordonării întregii legislații și ține evidența oficială a legislației României.
- **Consiliul Suprem de Apărare a Țării**
 - organizează și coordonează unitar activitățile care privesc apărarea țării și securitatea națională, participarea la menținerea securității internaționale și la apărarea colectivă în sistemele de alianță militară, precum și la acțiuni de menținere sau de restabilire a păcii
- **Consiliul Superior al Magistraturii**
 - este garantul independenței justiției, propune Președintelui României numirea în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiați, în condițiile legii, îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor.
- **Curtea de Conturi**
 - exercită controlul asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public.
 - **42 de camere de conturi județene**
- **Serviciul Român de Informații**
 - organizează și execută activități pentru culegerea, verificarea și valorificarea informațiilor necesare cunoașterii, prevenirii și contracarării oricăror acțiuni care constituie, potrivit legii, amenințări la adresa siguranței naționale a României
 - **42 de direcții județene de informații și a Municipiului București.**

Din cea de a doua categorie fac parte:

- **Autoritatea de Audit**
 - este singura autoritate națională competentă să efectueze **audit public extern**, în conformitate cu legislația comunitară și națională, asupra fondurilor nerambursabile de preaderare acordate României de Uniunea Europeană prin programele PHARE, ISPA și SAPARD, pentru fondurile structurale și de coeziune, pentru Fondul

European de Garantare în Agricultură, pentru Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, pentru Fondul European pentru Pescuit, precum și pentru fondurile ce vor fi acordate în perioada postaderare; poate efectua audit public extern și asupra altor categorii de fonduri, urmând ca reglementările care vizează fondurile respective să prevadă și asigurarea resurselor necesare.

- **8 direcții regionale de audit:** Alba, București-Ilfov, Călărași Cluj, Dolj, Galați, Neamț, Timiș

- **Agenția Română de Presă Agerpres**

- *asigură culegerea, redactarea și difuzarea informațiilor și fotografiilor de presă pentru informarea în masă, în țară și în străinătate, a diferitelor categorii de beneficiari, fără discriminare și cu respectarea deplinei obiectivității, în cadrul general al asigurării dreptului la informare*

- **Autoritatea Electorală Permanentă**

- *are misiunea de a asigura pregătirea, organizarea și desfășurarea alegerilor și a referendumurilor, precum și finanțarea partidelor politice*
- **8 filiale regionale:** București-Ilfov, Centru, Nord-Vest, Vest, Sud-Vest, Sud- Muntenia, Sud-Est, Nord-Est
- **34 de birouri județene**

- **Banca Națională a României**

- *este banca centrală a României. Obiectivul fundamental al Băncii Naționale a României este asigurarea și menținerea stabilității prețurilor.*
- **6 sucursale regionale:** București, Cluj, Constanța, Dolj, Iași, Timiș
- **13 agenții:** Argeș, Bacău, Bihor, Brașov, Brăila, Buzău, Galați, Gorj, Maramureș, Mureș, Prahova, Sibiu, Suceava
- *Banca Națională a României este autoritate publică tutelară pentru regiile autonome „Imprimeria Băncii Naționale a României” și „Monetăria statului”, care funcționează pe bază de gestiune economică și autonomie financiară în subordinea băncii centrale.*

- **Autoritatea de Supraveghere Financiară**

- *contribuie la consolidarea unui cadru integrat de funcționare și supraveghere a piețelor, participanților și operațiunilor pe aceste piețe și are ca obiective asigurarea stabilității, competitivității și bunei funcționări a piețelor de instrumente financiare, promovarea încrederii în aceste piețe și în investițiile în instrumente financiare, precum și asigurarea protecției operatorilor și investitorilor împotriva practicilor neloiale, abuzive și frauduloase.*

- **Consiliul Concurenței**
 - pune în aplicare și asigură respectarea prevederilor naționale, dar și a celor comunitare de concurență
 - are în subordine **Consiliul Național de Supraveghere din Domeniul Feroviar**
- **Consiliul Economic Social**
 - este instituție publică de interes național, tripartită, autonomă, constituită în scopul realizării dialogului tripartit la nivel național dintre organizațiile patronale, organizațiile sindicale și reprezentanți ai asociațiilor și fundațiilor neguvernamentale ai societății civile.
- **Consiliul Național al Audiovizualului**
 - este autoritate publică autonomă sub control parlamentar și garantul interesului public în domeniul comunicării audiovizuale și este autoritate unică de reglementare în domeniul serviciilor de programe audiovizuale.
- **Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității**
 - asigură exercitarea dreptului de acces la propriul dosar din arhivele Securității, constând în studierea nemijlocită a dosarului, eliberarea de copii ale actelor dosarului și ale altor înscrisuri care privesc propria persoană;
 - comunică, la cererea persoanelor îndreptățite, identitatea lucrătorilor Securității și a colaboratorilor acestora care au contribuit cu informații la completarea dosarului.
- **Serviciul de Protecție și Pază**
 - are atribuții în domeniul siguranței naționale, specializat în asigurarea protecției demnitarilor români, a demnitarilor străini pe timpul șederii lor în România, a familiilor acestora, precum și în asigurarea pazei sediilor de lucru și a reședințelor acestora.
- **Serviciul de Informații Externe**
 - este specializat în domeniul informațiilor externe privind siguranța națională și apărarea României și a intereselor sale. Serviciul de Informații Externe face parte din sistemul național de apărare.
- **Serviciul de Telecomunicații Speciale**
 - organizează și coordonează activitățile în domeniul telecomunicațiilor speciale pentru autoritățile publice din România
- **Societatea Română de Radiodifuziune și Societatea Română de Televiziune**
 - sunt servicii publice autonome de interes național, independente editorial, ce au obligația să asigure, prin întreaga lor activitate, pluralismul, libera exprimare a ideilor și opiniilor, libera comunicare a informațiilor, precum și informarea corectă a opiniei publice.

- **Agencia Națională de Integritate**
 - *realizează activitatea de verificare privind averea dobândită în perioada exercitării mandatelor sau a îndeplinirii funcțiilor ori demnităților publice, după caz, a conflictelor de interese și a incompatibilităților.*

Capitolul 8

Dimensiunea serviciului public în aria locală

8.1. Locul de realizare a serviciilor publice locale

Serviciile publice locale sunt legate de colectivitățile locale și de nivelul local de administrare. Colectivitățile sunt definite drept *ansamblul de persoane reunite pentru a trăi și/sau acționa în vederea realizării unui scop comun, indiferent dacă acest scop a fost stabilit în mod voluntar de persoanele respective sau le-a fost impus*. Potrivit opiniei specialiștilor „criteriul conștiinței apartenenței și scopul comun reprezintă fundamentul pentru recunoașterea unei colectivități”¹⁵⁷.

Colectivitățile pot fi clasificate în teritoriale sau geografice, de interese sau contractuale.

Cu privire la nivelul local de administrare trebuie precizat că la nivelul unui stat pe lângă interese generale, comune tuturor, există și interese ale unor colectivități specifice.

Interesele comune ale unei colectivități nu au întotdeauna aceeași întindere, întrucât pot exista interese generale ale statului, dar și interese ale unor județe, după cum pot exista interese ale unor comune sau a unei singure comune¹⁵⁸.

Potrivit acestei opinii¹⁵⁹ nivelul local cuprinde municipiile, orașele și comunele, fiind diferit de nivelul județean.

În doctrina românească colectivitățile locale sunt concepute în două moduri de organizare¹⁶⁰:

a) colectivitățile locale sunt desmembrăminte ale statului, creații ale legii pentru scopuri administrative, ca simple circumscripții teritoriale ridicate la rangul de persoane juridice și investite cu anumite drepturi de către puterea centrală;

b) colectivitățile locale sunt privite ca societăți naturale, la originea lor concomitente sau anterioare statului, care se bucură de drepturi pe care statul le-a recunoscut mai cu seamă decât le-a atribuit.

¹⁵⁷ Zamfir C., Vlăsceanu L., *op. cit.*, p. 114.

¹⁵⁸ Negulescu P., *op. cit.*, p. 72.

¹⁵⁹ Susținută și de Anibal Teodorescu în lucrarea *Tratat de drept administrativ*, București, Institutul de Arte Grafice Eminescu, 1929, p. 238.

¹⁶⁰ Manda C., Manda C., *Administrația publică locală din România*, Ed. Lumina Lex, București, 1999, pp. 40-41.

Unii autori disting între colectivitățile locale și cele teritoriale, considerând că primele le înglobează pe celelalte¹⁶¹, dar majoritatea autorilor le consideră sinonime.

Potrivit cadrului legal actual (Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, art. 3), prin colectivitate locală se înțelege totalitatea locuitorilor din unitatea administrativ-teritorială.

În contextul acestei lucrări, serviciile publice locale sunt cele de la nivelul colectivităților locale din comune, orașe, municipii și județe. Aceste colectivități locale beneficiază de personalitate juridică, dispun de autorități administrative proprii, supravegherea lor se realizează de către autorități, prin intermediul unor forme de control stabilite de lege¹⁶².

Autoritățile administrației publice prin care se realizează autonomia locală în comune, orașe și municipii sunt consiliile locale, comunale, orașenești și municipale, ca autorități deliberative, și primarii, ca autorități executive. Consiliile locale și primarii se aleg în condițiile prevăzute de legea pentru alegerea autorităților administrației publice locale.

Consiliul local are inițiativă și hotărăște, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități ale administrației publice locale sau centrale.

Consiliul local exercită următoarele categorii de atribuții (art. 36, Legea 215/2001):

- a) atribuții privind organizarea și funcționarea aparatului de specialitate al primarului, ale instituțiilor și serviciilor publice de interes local și ale societăților comerciale și regiilor autonome de interes local;
- b) atribuții privind dezvoltarea economico-socială și de mediu a comunei, orașului sau municipiului;
- c) atribuții privind administrarea domeniului public și privat al comunei, orașului sau municipiului;
- d) atribuții privind gestionarea serviciilor furnizate către cetățeni;
- e) atribuții privind cooperarea interinstituțională pe plan intern și extern.

În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (2) lit. d), consiliul local:

a) asigură, potrivit competențelor sale și în condițiile legii, cadrul necesar pentru furnizarea serviciilor publice de interes local privind:

- 1. educația;
- 2. serviciile sociale pentru protecția copilului, a persoanelor cu handicap, a persoanelor vârstnice, a familiei și a altor persoane sau grupuri aflate în nevoie socială;

¹⁶¹ Gohin O., *Institutions administratives*, Paris, 1992, p. 60.

¹⁶² Vida I., *Puterea executivă și administrația publică*, Ed. Monitorul Oficial, București, 1992, p. 128.

3. sănătatea;
 4. cultura;
 5. tineretul;
 6. sportul;
 7. ordinea publică;
 8. situațiile de urgență;
 9. protecția și refacerea mediului;
 10. conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și de arhitectură, a parcurilor, grădinilor publice și rezervațiilor naturale;
 11. dezvoltarea urbană;
 12. evidența persoanelor;
 13. podurile și drumurile publice;
 14. serviciile comunitare de utilitate publică: alimentare cu apă, gaz natural, canalizare, salubritate, energie termică, iluminat public și transport public local, după caz;
 15. serviciile de urgență de tip salvamont, salvamar și de prim ajutor;
 16. activitățile de administrație social-comunitară;
 17. locuințele sociale și celelalte unități locative aflate în proprietatea unității administrativ-teritoriale sau în administrarea sa;
 18. punerea în valoare, în interesul comunității locale, a resurselor naturale de pe raza unității administrativ-teritoriale;
 19. alte servicii publice stabilite prin lege;
- b) hotărăște acordarea unor sporuri și altor facilități, potrivit legii, personalului sanitar și didactic;
- c) sprijină, în condițiile legii, activitatea cultelor religioase;
- d) poate solicita informări și rapoarte de la primar, viceprimar și de la șefii organismelor prestatoare de servicii publice și de utilitate publică de interes local;
- e) aprobă construirea locuințelor sociale, criteriile pentru repartizarea locuințelor sociale și a utilităților locative aflate în proprietatea sau în administrarea sa;
- f) poate solicita informări și rapoarte specifice de la primar și de la șefii organismelor prestatoare de servicii publice și de utilitate publică de interes local.
- Potrivit art. 63 al Legii 215/2001, primarul îndeplinește următoarele categorii principale de atribuții:
- a) atribuții exercitate în calitate de reprezentant al statului, în condițiile legii;
 - b) atribuții referitoare la relația cu consiliul local;
 - c) atribuții referitoare la bugetul local;
 - d) atribuții privind serviciile publice asigurate cetățenilor;
 - e) alte atribuții stabilite prin lege.

În exercitarea atribuțiilor prevăzute la lit. d), primarul:

a) coordonează realizarea serviciilor publice de interes local prestate prin intermediul aparatului de specialitate sau prin intermediul organismelor prestatoare de servicii publice și de utilitate publică de interes local;

b) ia măsuri pentru prevenirea și, după caz, gestionarea situațiilor de urgență;

c) ia măsuri pentru organizarea executării și executarea în concret a activităților din domeniile prevăzute la art. 36 alin. (6) lit. a) - d);

d) ia măsuri pentru asigurarea inventarierii, evidenței statistice, inspecției și controlului efectuării serviciilor publice de interes local prevăzute la art. 36 alin. (6) lit. a) - d), precum și a bunurilor din patrimoniul public și privat al unității administrativ-teritoriale;

e) numește, sancționează și dispune suspendarea, modificarea și încetarea raporturilor de serviciu sau, după caz, a raporturilor de muncă, în condițiile legii, pentru personalul din cadrul aparatului de specialitate, precum și pentru conducătorii instituțiilor și serviciilor publice de interes local;

f) asigură elaborarea planurilor urbanistice prevăzute de lege, le supune aprobării consiliului local și acționează pentru respectarea prevederilor acestora;

g) emite avizele, acordurile și autorizațiile date în competența sa prin lege și alte acte normative;

h) asigură realizarea lucrărilor și ia măsurile necesare conformării cu prevederile angajamentelor asumate în procesul de integrare europeană în domeniul protecției mediului și gospodăririi apelor pentru serviciile furnizate cetățenilor.

Consiliul județean îndeplinește următoarele categorii principale de atribuții:

a) atribuții privind organizarea și funcționarea aparatului de specialitate al consiliului județean, ale instituțiilor și serviciilor publice de interes județean și ale societăților comerciale și regiilor autonome de interes județean;

b) atribuții privind dezvoltarea economico-socială a județului;

c) atribuții privind gestionarea patrimoniului județului;

d) atribuții privind gestionarea serviciilor publice din subordine;

e) atribuții privind cooperarea interinstituțională;

f) alte atribuții prevăzute de lege.

În exercitarea atribuțiilor prevăzute la lit. d), consiliul județean:

a) asigură, potrivit competențelor sale și în condițiile legii, cadrul necesar pentru furnizarea serviciilor publice de interes județean privind:

1. educația;

2. serviciile sociale pentru protecția copilului, a persoanelor cu handicap, a persoanelor vârstnice, a familiei și a altor persoane sau grupuri aflate în nevoie socială;

3. sănătatea;

4. cultura;

5. tineretul;

6. sportul;
 7. ordinea publică;
 8. situațiile de urgență;
 9. protecția și refacerea mediului;
 10. conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și de arhitectură, a parcurilor, grădinilor publice și rezervațiilor naturale;
 11. evidența persoanelor;
 12. podurile și drumurile publice;
 13. serviciile comunitare de utilitate publică de interes județean, precum și alimentarea cu gaz metan;
 14. alte servicii publice stabilite prin lege;
- b) sprijină, în condițiile legii, activitatea cultelor religioase;
 - c) emite avizele, acordurile și autorizațiile date în competența sa prin lege;
 - d) acordă consultanță în domenii specifice, în condițiile legii, unităților administrativ-teritoriale din județ, la cererea acestora.

8.2. Serviciile publice locale

Potrivit cadrului legal actual, serviciile publice locale sunt:

8.2.1. Serviciul de impozite și taxelor locale (evidență, constatare, impunere, colectare, urmărire și executare silită, inspecție fiscală)

Impozitele și taxele locale constituie venituri ale bugetelor locale ale unităților administrativ-teritoriale. Reprezintă impozite și taxe locale:

- impozit pe clădiri și terenuri deținute de persoane fizice și juridice;
- taxe asupra mijloacelor de transport deținute de persoane fizice și juridice;
- taxe pentru eliberarea certificatelor de urbanism, avizelor și autorizațiilor de construire;
- taxe pentru folosirea mijloacelor de reclamă și publicitate;
- impozit pe spectacole;
- taxa hotelieră;
- alte taxe și impozite locale.

Autoritățile administrației publice locale organizează activitatea de evidență, stabilire, constatare și control a impozitelor și taxelor locale, urmărire și executare silită a creanțelor bugetare, constatare și verificare a materiei impozabile, soluționare a cererilor contribuabililor în materie.

Realizarea serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale presupune activități de tipul:

- stabilirea cuantumului impozitelor și taxelor locale, potrivit legislației în vigoare;
- asigurarea evidenței contribuabililor persoane fizice și juridice;
- gestionarea debitelor fiecărui contribuabil și a modificărilor ce intervin potrivit reglementărilor în vigoare;
- gestionarea declarațiilor de impunere depuse de către contribuabili și stabilirea, acolo unde este cazul, a diferențelor în plus sau în minus;
- informarea contribuabililor cu privire la sumele datorate;
- stabilirea măsurilor de executare silită;
- urmărirea și încasarea creanțelor bugetare reprezentând impozite, taxe, contribuții, amenzi și alte sume datorate de contribuabili bugetului local;
- organizarea evidenței contabile a veniturilor;
- restituirea și compensarea impozitelor și taxelor locale;
- eliberarea de adeverințe cu privire la bunurile impozabile și dovezi privind achitarea impozitelor și taxelor locale către bugetul local;
- analiza și propunerea spre soluționare a dosarelor de solicitare a înlesnirilor la plată;
- rezolvarea contestațiilor depuse de către contribuabili cu privire la modul de impunere și stabilire a impozitelor și taxelor locale;
- stabilirea și aplicarea penalităților de întârziere pentru neplata la termenele legale a impozitelor și taxelor locale;
- întocmirea situațiilor statistice referitoare la activitatea de constatare, impunere, urmărire a taxelor și impozitelor locale;
- încasarea taxelor din concesiunea sau închirierea terenurilor proprietate publică ori privată a unității administrativ-teritoriale; urmărirea încasării veniturilor rezultate în urma contractelor încheiate și evidențierea agenților debitori;
- efectuarea controlului fiscal la agenții economici care dețin bunuri impozabile, întocmirea raportului în urma controlului fiscal;
- verificarea respectării condițiilor de înființare a popriilor pe veniturile realizate de debitori.

8.2.2. Serviciile publice locale de evidență a persoanelor și stare civilă

În materie de evidență a persoanei, administrația publică locală realizează următoarele:

- întocmește, păstrează, ține evidența și eliberează cărțile de identitate:
 - a) eliberarea actului de identitate la împlinirea vârstei de 14 ani;
 - b) eliberarea actului de identitate la expirarea termenului de valabilitate,
- modificarea datelor de stare civilă, anularea documentului, schimbarea sexului sau a fizionomiei;

- c) eliberarea actului de identitate ca urmare a preschimbării buletinelor de identitate;
 - d) eliberarea actului de identitate la schimbarea domiciliului;
 - e) eliberarea actului de identitate la schimbarea denumirii străzii sau a renumerotării imobilelor;
 - f) eliberarea actului de identitate la pierderea, furtul, distrugerea sau deteriorarea actului de identitate deținut anterior;
 - g) eliberarea cărții de identitate provizorii când persoana fizică nu posedă toate documentele necesare pentru eliberarea cărții de identitate;
 - h) eliberarea cărții de identitate la dobândirea cetățeniei române;
 - i) liberarea actului de identitate la schimbarea domiciliului din străinătate în România;
 - j) eliberarea cărții de identitate provizorie cetățenilor români cu domiciliul în străinătate, care locuiesc temporar în România;
 - k) înscrierea în actul de identitate a mențiunii privind stabilirea reședinței;
 - l) dovada adresei de domiciliu.
 - actualizează, utilizează și valorifică Registrul local de evidență a populației, care conține datele de identificare și adresele cetățenilor care au domiciliul în raza de competență teritorială a serviciului public comunitar;
 - furnizează, în cadrul Sistemului Național Informatic de Evidență a Populației, datele necesare pentru actualizarea Registrului Permanent de Evidență Populației;
 - furnizează, în condițiile legii, la solicitarea autorităților și instituțiilor publice centrale, județene și locale, agenților economici ori a cetățenilor, datele de identificare și de adresă ale persoanei;
 - întocmește listele electorale permanente, în colaborare cu structurile teritoriale ale Centrului Național pentru Administrarea Bazelor de Date de Evidență a Persoanelor;
 - constată contravențiile și aplică sancțiuni, în condițiile legii;
 - ține registrele de evidență pentru fiecare categorie de documente eliberate.
- În materie de stare civilă, se realizează următoarele:**
- înregistrează actele și faptele de stare civilă, precum și mențiunile și modificările intervenite în statutul civil, în domiciliul și reședința persoanei, în condițiile legii;
 - întocmește și păstrează registrele de stare civilă, în condițiile legii;
 - întocmește, completează, rectifică, anulează sau reconstituie actele de stare civilă, precum și orice mențiuni făcute pe actele de stare civilă și pe actele de identitate, în condițiile legii:
1. înregistrarea nașterii;
 2. înregistrarea căsătoriei;

3. înregistrarea decesului;
4. transcrierea certificatelor/extraselor de stare civilă eliberate de autoritățile străine;
5. schimbarea numelui de familie și/sau a prenumelui pe cale administrativă;
6. rectificarea actelor de stare civilă și a mențiunilor înscrise pe marginea acestora;
7. reconstituirea și întocmirea ulterioară;
8. eliberarea certificatelor de stare civilă;
9. eliberarea extraselor multilingve ale actelor de stare civilă;
10. constatarea desfacerii căsătoriei prin acordul soților de către ofițerul de stare civilă;
11. înscrierea mențiunilor în registrele de stare civilă:
 - 11.1. înscrierea recunoașterii sau stabilirii afiliației;
 - 11.2. înscrierea adopției;
 - 11.3. înscrierea divorțului;
 - 11.4. Înscrierea mențiunii de schimbare a numelui și/sau prenumelui intervenite în străinătate.

8.2.3. Registrul agricol, fond funciar și cadastru

8.2.3.1. Registrul agricol

În scopul asigurării unei evidențe unitare cu privire la categoriile de folosință a terenurilor, a mijloacelor de producție agricolă și a efectivelor de animale care contribuie la dezvoltarea agriculturii și buna utilizare a resurselor locale, autoritățile administrației publice locale ale comunelor, orașelor și municipiilor organizează întocmirea și ținerea la zi a registrului agricol, pe suport hârtie și în format electronic, conform formularelor registrului agricol aprobate prin hotărâre a Guvernului, pe unități administrativ-teritoriale și pe localități componente ale acestora.

Registrul agricol constituie documentul oficial de evidență primară unitară, în care se înscriu date cu privire la gospodăriile populației și la societățile/asociațiile agricole, precum și la orice alte persoane fizice și/sau juridice care au teren în proprietate/folosință și/sau animale, și anume:

a) capul gospodăriei și membrii acesteia, după caz; reprezentantul legal al societății/asociației agricole sau al persoanei juridice care are teren în proprietate/folosință;

b) terenurile pe care le dețin în proprietate sau folosință, pe categorii de folosință, suprafețe cultivate cu principalele culturi și numărul de pomi, pe specii. Pentru terenurile înscrise în cartea funciară se va menționa numărul cadastral sau topografic și numărul de carte funciară, după caz;

c) efectivele de animale, pe specii și categorii, existente la începutul fiecărui an; evoluția anuală a efectivelor de bovine, porcine, ovine, caprine, cabaline, măgari, catări, iepuri de casă, animale de blană, păsări, familii de albine, precum și alte animale domestice sau sălbatice crescute în captivitate, în condițiile legii, ce fac obiectul înscrierii în registrul agricol;

d) clădirile cu destinația de locuință și construcții-anexe;

f) mijloacele de transport cu tracțiune mecanică, respectiv: tractoarele, autovehiculele pentru transportat mărfuri, mașinile și utilajele pentru agricultură și silvicultură;

g) orice instalații pentru agricultură și silvicultură.

Autoritățile administrației publice locale au ca responsabilități:

- înscrierea și actualizarea datelor din registrul agricol;
- eliberarea documentelor doveditoare asupra animalelor și păsărilor, în vederea vânzării în târguri și oboare;
- eliberarea documentelor privind calitatea de producător agricol, în vederea vânzării produselor;
- eliberarea documentelor privind starea materială pentru situații de protecție socială, pentru obținerea unor drepturi materiale și/sau bănești și altele;
- înscrierea și actualizarea pentru terenurile agricole a contractelor de arendă, în concesiune, comodat, în asociere și sub alte forme;
- întocmirea de centralizatoare referitoare la numărul gospodăriilor populației, terenurile din proprietate pe categorii de folosință, suprafețele cultivate și producția obținută, efectivele de animale (din speciile: bovine, porcine, ovine, cabaline) și familiile de albine, mijloace de transport și mașini agricole;
- stabilirea măsurilor necesare în vederea prevenirii epidemiilor și combaterea bolilor apărute la animale;
- stabilirea măsurilor necesare în vederea protecției plantelor și carantină fitosanitară și informarea populației în cazul în care se execută lucrări de profilaxie și de combatere a bolilor și dăunătorilor.

8.2.3.2. Fond funciar

Terenurile de orice fel, indiferent de destinație, de titlul pe baza căruia sunt deținute sau de domeniul public ori privat din care fac parte, constituie fondul funciar al României.

Responsabilitățile administrației publice locale în materie de fond funciar decurg din aplicarea prevederilor Legii nr.18/1991, a Legii nr.169/1997, a Legii nr.1/2000 așa cum au fost modificate și completate de Legea nr.247/2005 și a Legii nr. 165/2013:

- primirea și transmiterea către Comisia de aplicare a legilor fondului funciar a cererilor privind reconstituirea dreptului de proprietate privată sau orice alte solicitări care se referă la constituirea/reconstituirea, modificarea sau contestarea unui drept de proprietate sau care necesită soluționare de către Comisia de fond funciar;
- aplicarea hotărârilor Comisiei de fond funciar;
- eliberarea de adeverințe care atestă dreptul de proprietate asupra terenurilor;
- înmânarea titlurilor de proprietate emise de către Comisia Județeană de aplicare a legilor fondului funciar și eliberarea procesele verbale de punere în posesie și schițele-anexă la acestea;
- organizarea evidenței terenurilor restituite și a titlurilor de proprietate conform legilor fondului funciar.

8.2.3.3. Cadastru

Administrația publică locală ține evidența documentelor tehnice principale ale cadastrului general, care se întocmesc la nivelul localității:

- registrul cadastral al parcelelor;
- indexul alfabetic al proprietarilor;
- registrul cadastral al proprietarilor;
- registrul corpurilor de proprietate;
- fișa centralizatoare, partida cadastrală pe proprietari și pe categorii de folosință;
- planul cadastral.

Prin activitatea de cadastru la nivel local, se realizează următoarele:

- atestarea regimului tehnic, economic și juridic al imobilelor;
- efectuarea măsurărilor cadastrale, întocmirea schițelor topografice și planurilor de încadrare în zonă;
- organizarea sistemului de cadastru general, la nivelul localității, prin:
- identificarea, înregistrarea și descrierea în documentele cadastrale a terenurilor și a celorlalte bunuri imobile;
- asamblarea și integrarea datelor furnizate de cadastrale de specialitate;
- identificarea și înregistrarea tuturor proprietarilor și a altor deținători legali de terenuri și alte imobile, în vederea asigurării publicității și opozabilității drepturilor acestora față de terți.
- întocmirea regulamentului privind nomenclatura stradală și atribuirea de denumiri bunurilor ce aparțin domeniului public al orașului (străzi, parcuri etc.);
- inventarierea numerelor poștale și acordarea numerelor poștale;

8.2.4. Amenajarea teritoriului și urbanism (documentații de amenajare a teritoriului și urbanism, autorizare a construirii și recepția lucrărilor)

În domeniul amenajării teritoriului și urbanismului, administrația publică locală realizează următoarele:

- elaborează strategii de dezvoltare teritorială, precum și documentații de urbanism (planului urbanistic general – PUG, planurile urbanistice zonale – PUZ și planurile urbanistice de detaliu – PUD);
- emite certificate de urbanism, autorizații demolare, autorizații de construire;
- organizează constituirea și dezvoltarea băncilor/bazelor de date urbane;
- recepția lucrărilor autorizate;
- asigurarea respectării prevederilor din autorizații și a proiectelor de execuție anexă la autorizații, în cazul lucrărilor de construire a caselor, a anexelor gospodărești, a gardurilor împrejmuitoare acestora, de modificare interioară a apartamentelor, de amenajare a spațiilor comerciale;
- verificarea pe teren a stadiului de execuție al lucrărilor și urmărirea respectării prevederilor din documentațiile și avizele aferente autorizațiilor eliberate, în conformitate cu prevederile legale;
- verificarea respectării termenelor de execuție a construcțiilor pentru care sunt emise autorizații de construire.

8.2.5. Serviciul pentru situații de urgență

Situațiile de urgență reprezintă evenimente excepționale, cu caracter nonmilitar, care amenință viața sau sănătatea persoanei, mediul înconjurător, valorile materiale și culturale, iar pentru restabilirea stării de normalitate sunt necesare adoptarea de măsuri și acțiuni urgente, alocarea de resurse specializate și managementul unitar al forțelor și mijloacelor implicate.

Administrația publică locală trebuie să realizeze în domeniul situațiilor de urgență, următoarele:

- organizarea activității de prevenire și stingere a incendiilor și de protecție civilă;
- constituirea și pregătirea grupelor de voluntari pentru situații de urgență;
- organizarea intervenției pentru stingerea incendiilor și înlăturarea efectelor negative ale calamităților naturale și catastrofelor, precum și salvarea și acordarea primului ajutor persoanelor;
- organizarea alarmării, în caz de incendiu ori explozii;
- intervenții pentru stingerea incendiilor și înlăturarea efectelor calamităților naturale și catastrofelor;

- întocmirea Planului de pregătire în domeniul situațiilor de urgență, Planului de analiză și acoperire a riscurilor, Planului de apărare în cazul producerii unei situații de urgență specifice provocate de cutremure și/sau alunecări de teren, Planului de apărare împotriva inundațiilor, ghețurilor și poluărilor accidentale, Planului de urgență externă în caz de accidente în care sunt implicate substanțe periculoase, Planului de protecție și intervenție în caz de accidente grave pe căi de transport rutiere și feroviare, Planului de evacuare în situații de urgență;
- actualizarea, controlul și asigurarea stării de operativitate a fondului de adăpostire;
- asigurarea sistemului de înștiințare, avertizare și alarmare a populației;
- asigurarea transportului, cazării și hrănirea persoanelor sinistrate în urma producerii unor situații de urgență;
- desfășoară activități și controale de prevenire.

8.2.6. Învățământ și servicii auxiliare pentru educație

Principalele activități desfășurate de către administrația publică locală constau în:

- asigurarea materialelor necesare bunei desfășurări a activității școlare
- realizarea reparațiilor curente și asigurarea funcționalității spațiilor de învățământ;
- realizarea investițiilor pentru creșe, grădinițe, școli, programe *after school*, săli de sport etc.
- asigurarea salarizării personalului;
- asigurarea pazei unităților de învățământ;
- asigurarea transportului școlar;
- asigurarea de alimente pentru elevi.

Administrația publică locală poate construi și dota cabinete medicale în unitățile de învățământ și asigura salarizarea personalului medical.

De asemenea, poate realiza centre de performanță școlară și sisteme de burse pentru elevi.

În domeniul educației, administrația publică locală se poate implica în programe de tipul „a doua șansă” pentru persoanele care au părăsit timpuriu școala, programe de reconversie profesională pentru șomeri sau programe de reducere a abandonului școlar.

8.2.7. Sănătate

Terenurile și clădirile în care își desfășoară activitatea unitățile sanitare publice de interes județean sau local sunt parte integrantă a domeniului public al județelor, comunelor, orașelor și municipiilor și se dau în administrarea unităților

sanitare publice prin hotărâre a Consiliului Județean, Consiliului General al Municipiului București sau a Consiliului Local, după caz, în condițiile legii.

Principalele activități desfășurate de către administrația publică locală constau în:

- asigurarea materialelor necesare bunei desfășurări a activității în cabinete medicale, dispensare, policlinici, ambulatorii și spitalele pe care le administrează;
- realizarea reparațiilor curente și asigurarea funcționalității spațiilor de sănătate;
- realizarea investițiilor pentru cabinete medicale, dispensare, ambulatorii, spitale, stații de urgență, centre medico-sociale etc.
- asigurarea salarizării personalului;
- asigurarea pazei unităților de sănătate.

8.2.8. Cultură, sport și agrement

Administrația publică locală poate finanța lucrări de investiții și asigura funcționalitatea pentru:

- biblioteci, muzee, case și centre de cultură, săli de spectacole, cinematografe;
- terenuri și baze sportive, săli de sport, bazine de înot, patinoare etc.;
- centre și spații de agrement.

De asemenea, pentru realizarea de activități culturale, sportive și de agrement sunt posibile următoarele tipuri de activități:

- înființarea și/sau asigura finanțării pentru cluburi sportive;
- finanțarea activității ONG-urilor cu activitate în domeniul cultural, sportiv și de agrement;
- organizarea de activități culturale, spectacole, concerte;
- organizarea de competiții sportive;
- dotarea cu cărți, exponate pentru muzee și materiale pentru funcționarea centrelor de cultură.

8.2.9. Religie

Administrația locală poate finanța lucrări de investiții pentru lăcașe de cult și susține activitatea cultelor religioase. De asemenea, poate administra cimitire. Activitățile de înhumare, deshumare, incinerare pot fi realizate în sistem privat de către unități parohiale sau în sistem public, administrația publică locală gestionând cimitire ce fac parte din domeniul public de interes local.

Atribuțiile administrației publice locale în materie de gestionare a cimitirelor și crematoriilor umane sunt:

- elaborarea prin hotărâre a consiliului local a regulamentului de organizare și funcționare;
- concesionarea locurilor de înhumare;
- autorizarea construirii monumentelor funerare;
- stabilirea cuantumului taxelor și tarifelor specifice;
- gospodărirea și conservarea bunurilor cimitirului;
- realizarea planului de sistematizare în care se indică parcelele, rândurile, locurile de înmormântare, precum și căile de acces, aleile dintre parcele, amplasarea camerei mortuare;
- stabilirea regulilor de înhumare și deshumare.

8.2.10. Asistență socială și autoritate tutelară

8.2.10.1. Asistență socială

Serviciul de asistență socială vizează categorii defavorizate: copii, persoane cu handicap, persoane fără venituri, persoane vârstnice, victimele violenței domestice, persoane fără adăpost.

Activitățile specifice sunt:

- efectuarea de anchete sociale în vederea identificării beneficiarilor de asistență socială;
- întocmirea dosarelor pentru acordarea alocației de stat pentru minori;
- întocmirea dosarelor pentru obținerea indemnizației pentru creșterea copilului/stimulent inserție, până la împlinirea vârstei de 2ani/3 ani pentru copii cu handicap;
- acordarea venitului minim garantat;
- acordarea alocației pentru susținerea familiei;
- angajarea asistenților personali pentru persoanele cu handicap/indemnizația cuvenită adultului sau reprezentantului legal al copilului cu handicap grav;
- acordarea de ajutoare pentru încălzirea locuinței;
- acordarea de ajutoare financiare de urgență, conform reglementărilor legale;
- asistență în semnarea unor documente notariale, la solicitarea persoanelor vârstnice;
- asistență pentru emiterea documentelor de identitate pentru persoanele lipsite de ocrotire;
- monitorizarea copiilor ai căror părinți sunt plecați în străinătate;
- distribuirea de alimente primite cu titlu de ajutor;
- înhumarea persoanelor decedate, fără aparținător.

8.2.10.2. Autoritate tutelară

În materie de autoritate tutelară, administrația publică locală realizează următoarele activități:

- realizarea controlului cu privire la ocrotirea minorilor și a persoanelor majore lipsite de capacitate de exercițiu, în cazurile prevăzute de lege;
- la solicitarea instanței de judecată, întocmirea lucrărilor necesare privind instituirea tutelei pentru minori și majori, în cazurile prevăzute de lege;
- la solicitarea notarului public, numirea curatorului special care îl asistă sau reprezintă pe minor/bolnavul pus sub interdicție judecătorească la încheierea actelor de dispoziție sau la dezbaterile procedurii succesorale;
- realizarea de anchete psihosociale în dosarele aflate pe rolul instanțelor de judecată, privind divorțul, stabilirea locuinței minorilor și a autorității părintești cu privire la aceștia, stabilirea contribuției de întreținere, stabilirea sau modificare cuantumului contribuției de întreținere, tăgada paternității, stabilirea paternității, încuviințarea purtării numelui, modificare măsuri luate față de un minor prin sentința judecătorească etc.;
- asistarea persoanelor vârstnice în vederea încheierii unui act juridic de înstrăinare cu titlul oneros sau gratuit, a bunurilor ce-i aparțin în scopul întreținerii și îngrijirii sale;
- monitorizarea tutelei;
- asistarea minorilor care urmează să dea declarație cu privire la faptele penale săvârșite de aceștia la cererea organelor de cercetare penală;
- în situația în care părinții nu au nume comun și nu se înțeleg asupra numelui unui minor nou născut, la solicitarea instanței de judecată, formularea de propuneri privind stabilirea numelui minorului și, de asemenea, stabilirea numele și prenumele copilului abandonat;
- încuviințarea minorului care a împlinit vârsta de 14 ani să schimbe felul învățăturii ori a pregătirii profesionale, stabilită de părinți sau să aibă locuința pe care o cere desăvârșirea învățăturii sau pregătirii profesionale;
- monitorizarea situația copiilor ai căror părinți pleacă la muncă în afara țării.

8.2.11. Alimentare cu apă și canalizare

Serviciul de alimentare cu apă și de canalizare reprezintă totalitatea activităților de utilitate publică și de interes economic și social general efectuate în scopul captării, tratării, transportului, înmagazinării și distribuirii apei potabile sau industriale tuturor utilizatorilor de pe teritoriul unei localități, respectiv pentru colectarea, transportul, epurarea și evacuarea apelor uzate, a apelor meteorice și a apelor de suprafață provenite din intravilanul acesteia.

Serviciul de alimentare cu apă cuprinde totalitatea activităților necesare pentru:

- captarea apei brute, din surse de suprafață sau subterane;
- tratarea apei brute;
- transportul apei potabile și/sau industriale;
- înmagazinarea apei;
- distribuția apei potabile și/sau industriale;

Serviciul de canalizare cuprinde totalitatea activităților necesare pentru:

- colectarea, transportul și evacuarea apelor uzate de la utilizatori la stațiile de epurare;
- epurarea apelor uzate și evacuarea apei epurate în emisar;
- colectarea, evacuarea și tratarea adecvată a deșeurilor din gurile de scurgere a apelor pluviale și asigurarea funcționalității acestora;
- evacuarea, tratarea și depozitarea nămolurilor și a altor deșeuri similare derivate din activitățile prevăzute mai sus;
- evacuarea apelor pluviale și de suprafață din intravilanul localităților.

Sistem public de alimentare cu apă integrează ansamblul construcțiilor și terenurilor, instalațiilor tehnologice, echipamentelor funcționale și dotărilor specifice, prin care se realizează serviciul public de alimentare cu apă. Sistemele publice de alimentare cu apă cuprind, de regulă, următoarele componente:

- captări;
- aducțiuni;
- stații de tratare;
- stații de pompare cu sau fără hidrofor;
- rezervoare de înmagazinare;
- rețele de transport și distribuție;
- bransamente, până la punctul de delimitare.

Sistem public de canalizare cuprinde ansamblul construcțiilor și terenurilor aferente instalațiilor tehnologice, echipamentelor funcționale și dotărilor specifice, prin care se realizează serviciul public de canalizare. Sistemele publice de canalizare cuprind, de regulă, următoarele componente:

- racorduri de canalizare de la punctul de delimitare și preluare;
- rețele de canalizare;
- stații de pompare;
- stații de epurare;
- colectoare de evacuare spre emisar;
- guri de vărsare în emisar;
- depozite de nămol deshidratat.

8.2.12. Iluminat public

Serviciul de iluminat public face parte din sfera serviciilor comunitare de utilități publice și cuprinde totalitatea acțiunilor și activităților de utilitate publică și de interes economic și social general desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale sub conducerea, coordonarea și responsabilitatea autorităților administrației publice locale, în scopul asigurării iluminatului public.

Serviciul de iluminat public cuprinde iluminatul stradal-rutier, iluminatul stradal-pietonal, iluminatul arhitectural, iluminatul ornamental și iluminatul ornamental-festiv al comunelor, orașelor și municipiilor.

Serviciul de iluminat public se realizează prin intermediul unui ansamblu tehnologic și funcțional, alcătuit din construcții, instalații și echipamente specifice.

Sistemul de iluminat public este ansamblul format din puncte de aprindere, cutii de distribuție, cutii de trecere, linii electrice de joasă tensiune subterane sau aeriene, fundații, stâlpi, instalații de legare la pământ, console, corpuri de iluminat, accesorii, conductoare, izolatoare, cleme, armături, echipamente de comandă, automatizare și măsurare utilizate pentru iluminatul public.

Organizarea și desfășurarea serviciului de iluminat public trebuie să asigure satisfacerea unor cerințe și nevoi de utilitate publică ale comunităților locale, și anume:

- a) ridicarea gradului de civilizație, a confortului și a calității vieții;
- b) creșterea gradului de securitate individuală și colectivă în cadrul comunităților locale, precum și a gradului de siguranță a circulației rutiere și pietonale;
- c) punerea în valoare, prin iluminat adecvat, a elementelor arhitectonice și peisagistice ale localităților, precum și marcarea evenimentelor festive și a sărbătorilor legale sau religioase;
- d) susținerea și stimularea dezvoltării economico-sociale a localităților;
- e) funcționarea și exploatarea în condiții de siguranță, rentabilitate și eficiență economică a infrastructurii aferente serviciului.

8.2.13. Salubritatea și gestionarea deșeurilor

Serviciul public de salubritate a localităților face parte din sfera serviciilor comunitare de utilități publice și se desfășoară sub controlul, conducerea sau coordonarea autorităților administrației publice locale ori ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, în scopul salubrității localităților.

Serviciul de salubritate cuprinde următoarele activități:

- a) colectarea separată și transportul separat al deșeurilor municipale și al deșeurilor similare provenind din activități comerciale din industrie și instituții, inclusiv fracții colectate separat, fără a aduce atingere fluxului de deșeuri de echipamente electrice și electronice, baterii și acumulatori;

- b) colectarea și transportul deșeurilor provenite din locuințe, generate de activități de reamenajare și reabilitare interioară și/sau exterioară a acestora;
- c) organizarea prelucrării, neutralizării și valorificării materiale și energetice a deșeurilor;
- d) operarea/administrarea stațiilor de transfer pentru deșeurile municipale și deșeurile similare;
- e) sortarea deșeurilor municipale și a deșeurilor similare în stațiile de sortare;
- f) măturatul, spălatul, stropirea și întreținerea căilor publice;
- g) curățarea și transportul zăpezii de pe căile publice și menținerea în funcțiune a acestora pe timp de polei sau de îngheț;
- h) colectarea cadavrelor animalelor de pe domeniul public și predarea acestora către unitățile de ecarisaj sau către instalațiile de neutralizare;
- i) organizarea tratării mecano-biologice a deșeurilor municipale și a deșeurilor similare;
- j) administrarea depozitelor de deșeuri și/sau a instalațiilor de eliminare a deșeurilor municipale și a deșeurilor similare;
- k) dezinsecția, dezinfecția și deratizarea.

Serviciul de salubritate se realizează prin intermediul unei infrastructuri tehnico-edilitare specifice care, împreună cu mijloacele de colectare și transport al deșeurilor, formează sistemul public de salubritate a localităților. Sistemul de salubritate este alcătuit dintr-un ansamblu tehnologic și funcțional, care cuprinde construcții, instalații și echipamente specifice destinate prestării serviciului de salubritate, precum:

- a) puncte de colectare separată a deșeurilor;
- b) stații de producere a compostului;
- c) stații de transfer;
- d) stații de sortare;
- e) baze de garare și întreținere a autovehiculelor specifice serviciului de salubritate;
- f) depozite de deșeuri;
- g) incineratoare;
- h) stații de tratare mecano-biologice.

8.2.14. Producere, transport, distribuție și furnizare de energie termică în sistem centralizat

Serviciul public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat face parte din sfera serviciilor comunitare de utilități publice și cuprinde totalitatea activităților privind producerea, transportul, distribuția și furnizarea energiei termice, desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale sub conducerea, coordonarea și responsabilitatea autorităților administrației publice locale sau asociațiilor de dezvoltare comunitară, după caz, în scopul asigurării energiei

termice necesare încălzirii și preparării apei calde de consum pentru populație, instituții publice, obiective social-culturale și operatori economici.

Serviciul public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat se realizează prin intermediul infrastructurii tehnico-edilitare specifice aparținând domeniului public sau privat al autorității administrației publice locale ori asociației de dezvoltare comunitară, care formează sistemul de alimentare centralizată cu energie termică al localității sau al asociației de dezvoltare comunitară. Acest sistem este alcătuit dintr-un ansamblu tehnologic și funcțional unitar constând din construcții, instalații, echipamente, dotări specifice și mijloace de măsurare destinat producerii, transportului, distribuției și furnizării energiei termice pe teritoriul localităților, care cuprinde:

- a) centrale termice sau centrale electrice de termoficare;
- b) rețele de transport;
- c) puncte termice/stații termice;
- d) rețele de distribuție;
- e) construcții și instalații auxiliare;
- f) branșamente, până la punctele de delimitare/separare a instalațiilor;
- g) sisteme de măsură, control și automatizare.

8.2.15. Autorizarea transportului local de călători

Serviciile de transport public local fac parte din sfera serviciilor comunitare de utilitate publică și cuprind totalitatea acțiunilor și activităților de utilitate publică și de interes economic și social general desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale, sub controlul, conducerea sau coordonarea autorităților administrației publice locale, în scopul asigurării transportului public local, precum și a transportului public județean de persoane.

Serviciile de transport public local includ serviciile de transport public de persoane, serviciile de transport public de mărfuri, precum și alte servicii de transport public.

Serviciile de transport public local de persoane cuprind:

- a) transport prin curse regulate;
- b) transport prin curse regulate speciale;
- c) transport cu autoturisme în regim de taxi;
- d) transport cu autoturisme în regim de închiriere.

Serviciile de transport public local de mărfuri sunt transporturile publice efectuate cu autovehicule a căror masă maximă autorizată, cu tot cu remorca, nu depășește 3,5 tone și cuprind:

- a) transportul în regim contractual;
- b) transportul în regim de taxi.

Alte servicii de transport public local cuprind:

- a) transport de persoane pe cablu;
- b) transporturi de mărfuri efectuate cu tractoare cu remorci;
- c) transporturi de persoane și mărfuri pe cai navigabile interioare;
- d) transporturi efectuate cu vehicule speciale destinate serviciilor funerare.

În acest domeniu, autoritățile administrației publice locale au ca responsabilitate și următoarele:

- eliberează certificate de înregistrare pentru vehicule pentru care nu există obligativitatea înmatriculării (mopede, scutere);
- radiază din circulație vehiculele care nu fac obiectul înmatriculării,

8.2.16. Ordine și liniște publică

În domeniul ordinii și liniștii publice, precum și al pazei bunurilor, administrația locală, prin intermediul poliției locale, are următoarele atribuții:

a) menține ordinea și liniștea publică în zonele și locurile stabilite prin planul de ordine și siguranță publică al unității/subdiviziunii administrativ-teritoriale, aprobat în condițiile legii;

b) menține ordinea publică în imediata apropiere a unităților de învățământ publice, a unităților sanitare publice, în parcurile auto aflate pe domeniul public sau privat al unității/subdiviziunii administrativ-teritoriale, în zonele comerciale și de agrement, în parcuri, piețe, cimitire, precum și în alte asemenea locuri publice aflate în proprietatea și/sau în administrarea unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale sau a altor instituții/servicii publice de interes local, stabilite prin planul de ordine și siguranță publică;

c) participă, împreună cu autoritățile competente prevăzute de lege, potrivit competențelor, la activități de salvare și evacuare a persoanelor și bunurilor periclitate de calamități naturale ori catastrofe, precum și de limitare și înlăturare a urmărilor provocate de astfel de evenimente;

d) acționează pentru identificarea cerșetorilor, a copiilor lipsiți de supraveghere și ocrotirea părinților sau a reprezentanților legali, a persoanelor fără adăpost și procedează la încredințarea acestora serviciului public de asistență socială în vederea soluționării problemelor acestora, în condițiile legii;

e) constată contravenții și aplică sancțiuni, potrivit competenței, pentru nerespectarea legislației privind regimul de deținere a câinilor periculoși sau agresivi, a celei privind programul de gestionare a câinilor fără stăpân și a celei privind protecția animalelor și sesizează serviciile specializate pentru gestionarea câinilor fără stăpân despre existența acestor câini și acordă sprijin personalului specializat în capturarea și transportul acestora la adăpost;

f) asigură protecția personalului din aparatul de specialitate al primarului/primarului general, din instituțiile sau serviciile publice de interes local la efectuarea unor controale ori acțiuni specifice;

g) participă, împreună cu alte autorități competente, la asigurarea ordinii și liniștii publice cu ocazia mitingurilor, marșurilor, demonstrațiilor, procesiunilor, acțiunilor de pichetare, acțiunilor comerciale promoționale, manifestărilor cultural-artistice, sportive, religioase sau comemorative, după caz, precum și a altor asemenea activități care se desfășoară în spațiul public și care implică aglomerări de persoane;

h) asigură paza bunurilor și obiectivelor aflate în proprietatea unității/subdiviziunii administrativ-teritoriale și/sau în administrarea autorităților administrației publice locale sau a altor servicii/instituții publice de interes local, stabilite de consiliul local/Consiliul General al Municipiului București;

i) constată contravenții și aplică sancțiuni pentru nerespectarea normelor legale privind conviețuirea socială stabilite prin legi sau acte administrative ale autorităților administrației publice centrale și locale, pentru faptele constatate în raza teritorială de competență;

j) execută, în condițiile legii, mandatele de aducere emise de organele de urmărire penală și instanțele de judecată care arondează unitatea/subdiviziunea administrativ-teritorială, pentru persoanele care locuiesc pe raza de competență;

k) participă, alături de Poliția Română, Jandarmeria Română și celelalte forțe ce compun sistemul integrat de ordine și siguranță publică, pentru prevenirea și combaterea infracționalității stradale;

l) cooperează cu centrele militare zonale în vederea înmânării ordinelor de chemare la mobilizare și/sau de clarificare a situației militare a rezerviștilor din Ministerul Apărării Naționale;

m) asigură măsuri de protecție a executorilor judecătorești cu ocazia executărilor silite;

n) acordă, pe teritoriul unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale, sprijin imediat structurilor competente cu atribuții în domeniul menținerii, asigurării și restabilirii ordinii publice.

8.2.17. Circulația pe drumurile publice

În domeniul circulației pe drumurile publice, administrația publică locală, prin intermediul poliției locale, are următoarele atribuții:

a) asigură fluența circulației pe drumurile publice din raza teritorială de competență, având dreptul de a efectua semnale regulamentare de oprire a conducătorilor de autovehicul exclusiv pentru îndeplinirea atribuțiilor conferite de lege în domeniul circulației pe drumurile publice;

b) verifică integritatea mijloacelor de semnalizare rutieră și sesizează nereguli constatate privind funcționarea semafoarelor, starea indicatoarelor și a marcajelor rutiere și acordă asistență în zonele unde se aplică marcaje rutiere;

c) participă la acțiuni comune cu administratorul drumului pentru înlăturarea efectelor fenomenelor naturale, cum sunt: ninsoare abundentă, viscol, vânt puternic, ploaie torențială, grindină, polei și alte asemenea fenomene, pe drumurile publice;

d) participă, împreună cu unitățile/structurile teritoriale ale Poliției Române, la asigurarea măsurilor de circulație ocazionate de adunări publice, mitinguri, marșuri, demonstrații, procesiuni, acțiuni de pichetare, acțiuni comerciale promoționale, manifestări cultural-artistice, sportive, religioase sau comemorative, după caz, precum și de alte activități care se desfășoară pe drumul public și implică aglomerări de persoane;

e) sprijină unitățile/structurile teritoriale ale Poliției Române în asigurarea măsurilor de circulație în cazul transporturilor speciale și al celor agabaritice pe raza teritorială de competență;

f) acordă sprijin unităților/structurilor teritoriale ale Poliției Române în luarea măsurilor pentru asigurarea fluentei și siguranței traficului;

g) asigură, în cazul accidentelor soldate cu victime, paza locului acestor accidente și ia primele măsuri ce se impun pentru conservarea urmelor, identificarea martorilor și a făptuitorilor și, dacă se impune, transportul victimelor la cea mai apropiată unitate sanitară;

h) constată contravenții și aplică sancțiuni pentru încălcarea normelor legale privind oprirea, staționarea, parcare a autovehiculelor și accesul interzis, având dreptul de a dispune măsuri de ridicare a autovehiculelor staționate neregulamentar;

i) constată contravenții și aplică sancțiuni pentru încălcarea normelor legale privind masa maximă admisă și accesul pe anumite sectoare de drum, având dreptul de a efectua semnale de oprire a conducătorilor acestor vehicule;

j) constată contravenții și aplică sancțiuni pentru încălcarea normelor rutiere de către pietoni, bicicliști, conducători de moped și vehicule cu tracțiune animală;

k) constată contravenții și aplică sancțiuni pentru nerespectarea prevederilor legale referitoare la circulația în zona pietonală, în zona rezidențială, în parcuri și zone de agrement, precum și pe locurile de parcare adaptate, rezervate și semnalizate prin semnul internațional pentru persoanele cu handicap;

l) aplică prevederile legale privind regimul juridic al vehiculelor fără stăpân sau abandonate pe terenuri aparținând domeniului public sau privat al statului ori al unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale;

m) cooperează cu unitățile/structurile teritoriale ale Poliției Române pentru identificarea deținătorului/utilizatorului autovehiculului ridicat ca urmare a staționării neregulamentare sau al autovehiculelor abandonate pe domeniul public.

8.2.18. Disciplina în construcții și afișajul stradal

În domeniul disciplinei în construcții și al afișajului stradal, administrația publică locală, prin intermediul poliției locale, are următoarele atribuții:

a) efectuează controale pentru identificarea lucrărilor de construcții executate fără autorizație de construire sau desființare, după caz, inclusiv a construcțiilor cu caracter provizoriu;

b) efectuează controale pentru identificarea persoanelor care nu respectă autorizația de executare a lucrărilor de reparații ale părții carosabile și pietonale;

c) verifică respectarea normelor legale privind afișajul publicitar, afișajul electoral și orice altă formă de afișaj/reclamă, inclusiv cele referitoare la amplasarea firmei la locul de desfășurare a activității economice;

d) participă la acțiunile de demolare/dezmembrare/dinamitare a construcțiilor efectuate fără autorizație pe domeniul public sau privat al unității/subdiviziunii administrativ-teritoriale ori pe spații aflate în administrarea autorităților administrației publice locale sau a altor instituții/servicii publice de interes local, prin asigurarea protecției perimetrului și a libertății de acțiune a personalului care participă la aceste operațiuni specifice;

e) constată, după caz, conform atribuțiilor stabilite prin lege, contravențiile privind disciplina în domeniul autorizării executării lucrărilor în construcții și înaintează procesele-verbale de constatare a contravențiilor, în vederea aplicării sancțiunii, șefului compartimentului de specialitate care coordonează activitatea de amenajare a teritoriului și de urbanism sau, după caz, președintelui consiliului județean, primarului unității administrativ-teritoriale ori al sectorului municipiului București în a cărei rază de competență s-a săvârșit contravenția sau persoanei împuternicite de aceștia.

8.2.19. Protecția mediului

În domeniul protecției mediului, administrația publică locală, prin intermediul poliției locale, are următoarele atribuții:

a) controlează respectarea prevederilor legale privind condițiile de ridicare, transport și depozitare a deșeurilor menajere și industriale;

b) sesizează autorităților și instituțiilor publice competente cazurile de nerespectare a normelor legale privind nivelul de poluare, inclusiv fonică;

c) participă la acțiunile de combatere a zoonozelor deosebit de grave și a epizootiilor;

d) identifică bunurile abandonate pe domeniul public sau privat al unității/subdiviziunii administrativ-teritoriale sau pe spații aflate în administrarea autorităților administrației publice locale ori a altor instituții/servicii publice de interes local și aplică procedurile legale pentru ridicarea acestora;

e) verifică igienizarea surselor de apă, a malurilor, a albiilor sau cuvetelor acestora;

f) verifică asigurarea salubrității străzilor, a căilor de acces, a zonelor verzi, a rigolelor, îndepărtarea zăpezii și a gheții de pe căile de acces, dezinsecția și deratizarea imobilelor;

g) verifică existența contractelor de salubritate încheiate de către persoane fizice sau juridice, potrivit legii;

h) verifică ridicarea deșeurilor menajere de operatorii de servicii de salubritate, în conformitate cu graficele stabilite;

i) verifică și soluționează, potrivit competențelor specifice ale autorităților administrației publice locale, sesizările cetățenilor privind nerespectarea normelor legale de protecție a mediului și a surselor de apă, precum și a celor de gospodărire a localităților;

j) constată contravenții și aplică sancțiuni pentru încălcarea normelor legale specifice realizării atribuțiilor stabilite în sarcina autorităților administrației publice locale.

8.2.20. Activitate comercială

În domeniul activității comerciale, administrația publică locală, prin intermediul poliției locale are următoarele atribuții:

a) acționează pentru respectarea normelor legale privind desfășurarea comerțului stradal și a activităților comerciale, respectiv a condițiilor și a locurilor stabilite de autoritățile administrației publice locale;

b) verifică legalitatea activităților de comercializare a produselor desfășurate de operatori economici, persoane fizice și juridice autorizate și producători particulari în piețele agroalimentare, târguri și oboare, precum și respectarea prevederilor legale de către administratorii piețelor agroalimentare;

c) verifică existența la locul de desfășurare a activității comerciale a autorizațiilor, a aprobărilor, a documentelor de proveniență a mărfii, a buletinelor de verificare metrologică pentru cântare, a avizelor și a altor documente stabilite prin legi sau acte administrative ale autorităților administrației publice centrale și locale;

d) verifică respectarea normelor legale privind comercializarea obiectelor cu caracter religios;

e) verifică respectarea normelor legale privind amplasarea materialelor publicitare și a locurilor de comercializare a produselor din tutun și a băuturilor alcoolice;

f) verifică respectarea prevederilor legale privind orarul de aprovizionare și funcționare al operatorilor economici;

g) identifică mărfurile și produsele abandonate pe domeniul public sau privat al unității administrativ-teritoriale și pe raza sectoarelor municipiului București sau pe spații aflate în administrarea autorităților administrației publice locale ori a altor servicii/instituții de interes local și aplică procedurile legale de ridicare a acestora;

h) verifică respectarea regulilor și normelor de comerț și prestări de servicii stabilite prin acte normative în competența autorităților administrației publice locale;

i) cooperează și acordă sprijin autorităților de control sanitar, de mediu și de protecție a consumatorilor în exercitarea atribuțiilor de serviciu specifice domeniului de activitate al acestora;

j) verifică respectarea obligațiilor ce revin operatorilor economici cu privire la afișarea prețurilor, a produselor comercializate și a serviciilor și sesizează autoritățile competente în cazul în care identifică nereguli;

k) verifică și soluționează, în condițiile legii, petițiile primite în legătură cu activități de producție, comerț sau prestări de servicii desfășurate în locuri publice cu încălcarea normelor legale;

l) constată contravenții și aplică sancțiuni pentru încălcarea normelor legale specifice realizării atribuțiilor stabilite în sarcina autorităților administrației publice locale.

8.2.21. Administrarea domeniului public și privat al unității administrativ-teritoriale

Domeniul public cuprinde totalitatea bunurilor mobile și imobile dobândite potrivit legii, aflate în proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale, care, potrivit legii ori prin natura lor, sunt de folosință sau interes public local ori județean, declarate ca atare prin hotărâre a consiliilor locale sau a consiliilor județene și care nu au fost declarate prin lege bunuri de uz ori de interes public național. Domeniul privat cuprinde totalitatea bunurilor mobile și imobile, altele decât cele de mai sus, intrate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale prin modalitățile prevăzute de lege.

8.2.21.1. Amenajare, administrare spații verzi, parcuri și grădini publice

Realizarea acestui serviciu public presupune activități de tipul:

- executarea lucrărilor de întreținere și extindere a spațiilor verzi, de protejare și dezvoltare a fondului dendrofloricol existent;
- întreținerea și menținerea în bune condiții a parcurilor și grădinilor;
- identificarea spațiilor verzi degradate și refacerea acestora;
- identificarea arborilor în declin biologic sau care prezintă pericol de prăbușire, tăierea acestora și plantarea de material pomicol nou;
- evacuarea resturilor vegetale rezultate din procesul tehnologic de pe suprafețele spațiilor verzi aparținând domeniului public.

8.2.21.2. Mobilier urban

Mobilierul urban cuprinde elementele funcționale și/sau decorative amplasate în spațiile publice care, prin alcătuire, aspect, amplasare, conferă personalitate

aparte zonei sau localității. Prin natura lor piesele de mobilier urban sunt asimilate construcțiilor dacă amplasarea lor se face prin legare constructivă la sol (fundații platforme de beton, racorduri la utilități urbane, cu excepția energiei electrice), necesitând emiterea autorizației de construire. Fac parte din categoria mobilier urban: jardiniere, lampadare, bănci, bazine, pavaje decorative, pergole, cabine telefonice și altele asemenea, fântâni decorative cu jocuri de ape, tribune, statui, chioșcuri, tonete, adăposturi în stații de îmbarcare/debarcare pentru transportul în comun, jardiniere, cabine de telefon, ceasuri, pasarele, rampe și scări pentru pietoni, locuri de joacă pentru copii, coșuri de gunoi, bănci, mese de șah sau table, mese de tenis, pergole, foisoare din lemn, aparate de fitness pentru exterior, lampadare, jocuri de lumini etc.

8.2.21.3. *Întreținerea, repararea, exploatarea drumurilor publice*

În vederea modernizării drumurilor publice sunt necesare anumite activități, precum:

a) executarea lucrărilor de construire, modernizare și întreținere a străzilor și a drumurilor, în strictă concordanță cu documentațiile de urbanism și pe baza studiilor de circulație și de trafic;

b) verificarea stării tehnice a străzilor, identificarea și localizarea degradărilor produse în carosabil și remedierea operativă a acestora;

c) creșterea eficienței lucrărilor de construire, reabilitare și întreținere a străzilor și a drumurilor, prin adoptarea unor soluții, materiale și tehnologii performante;

d) organizarea fronturilor de lucru, semnalizarea corespunzătoare a lucrărilor și adoptarea restricțiilor de circulație necesare desfășurării traficului în condiții de siguranță pe toată durata execuției lucrărilor de construire, modernizare și întreținere a străzilor;

e) evitarea și/sau limitarea deteriorării domeniului public, determinată de execuția lucrărilor de construcții, precum și refacerea zonelor adiacente afectate;

f) elaborarea studiilor de trafic, în concordanță cu planurile de urbanism și cu programele de dezvoltare economico-socială de perspectivă a localităților;

g) organizarea circulației rutiere în localități și optimizarea traseelor în funcție de fluxurile de vehicule și pietoni, prin lucrări și amenajări rutiere, instalații de dirijare și semnalizare, amplasarea și montarea indicatoarelor rutiere, a marcajelor și a altor instalații de avertizare;

h) realizarea și întreținerea în perfectă stare de funcționare a instalațiilor de dirijare a circulației, a semafoarelor, a indicatoarelor rutiere și a marcajelor;

i) perfecționarea și modernizarea mijloacelor de semnalizare și avertizare rutieră și de dirijare a circulației;

j) amenajarea, întreținerea și exploatarea locurilor de parcare și afișaj publicitar pe străzi și în alte locuri publice, în condițiile stabilite prin planurile de urbanism și studiile de circulație.

8.2.21.4. Organizarea și funcționarea piețelor agroalimentare

Comerțul cu amănuntul sau prestarea de servicii în zone publice se desfășoară în piețe locale și/sau în teritorii delimitate, special amenajate, dotate corespunzător specificului fiecărei activități, având asigurate, prin serviciile de administrare a zonelor publice, utilitățile generale: apă, canal, electricitate, gaze, după caz.

Tipurile de piețe ce pot fi organizate în zone publice sunt:

a) piețe agroalimentare: structuri de vânzare destinate comercializării legumelor, fructelor, laptelui și produselor locale, cărnii și produselor din carne, ouălor, mierii și produselor apicole, produselor conservate, peștelui, florilor, inclusiv artificiale, și a articolelor pentru acestea, semințelor, cerealelor, păsărilor și animalelor mici, inclusiv a articolelor pentru acestea, precum și a unor articole de uz gospodăresc, realizate de mica industrie sau de micii meșteșugari, ca și a unor articole nealimentare de cerere curentă;

b) târguri: structuri de vânzare destinate comercializării legumelor, fructelor, animalelor vii, inclusiv a articolelor necesare acestora, lânii, furajelor, cerealelor, semințelor, produselor artizanale și meșteșugărești, produselor industriale și a materialelor de construcții;

c) bălciuri: structuri de vânzare destinate comercializării produselor agroalimentare și nealimentare, artizanale, meșteșugărești și activităților de agrement destinate petrecerii timpului liber;

d) piețe mixte: structuri de vânzare destinate comercializării produselor și serviciilor specifice piețelor agroalimentare și târgurilor;

e) piețe volante: structuri de vânzare având utilitățile asigurate, respectiv apă, canal, electricitate, destinate exercitării comerțului cu amănuntul și prestării de servicii către consumatori, din rulote, autovehicule speciale sau standuri dotate corespunzător;

f) talciocuri: locuri delimitate de autoritățile publice locale, organizate săptămânal sau periodic, destinate vânzării obiectelor personale ale persoanelor fizice.

În funcție de perioada de funcționare, piețele agroalimentare sunt de următoarele tipuri:

a) piețe permanente, amplasate după necesitățile locale de regulă în zonele de atracție comercială;

b) piețe volante, amplasate după necesitățile locale și având o durată limită de funcționare în timpul zilei, organizate în zone stabilite de administrația publică locală.

Târgurile pot fi:

a) generale - cuprinzând alături de grupe de produse specifice agroalimentare și o gamă diversificată de produse industriale;

b) specializate - oferind spre vânzare o diversitate de produse din sectorul industrial sau organizate pentru o grupă de produse individualizată, cum ar fi: târgul de animale, târgul de mașini auto, târgul de ceramică, târgul de animale de companie etc.

8.2.21.5. Amenajarea și exploatarea parcajelor publice

Parcarea reprezintă spațiul destinat în mod special staționării autovehiculelor semnalizat prin indicatoare și marcaje care îl delimitează pe partea carosabilă a drumului de restul domeniului public și privat. Parcărilor pot fi publice (aflate pe domeniul public și privat al unității administrativ-teritoriale) sau private (orice parcare amenajată pe un teren proprietate private).

Parcare publică cu plată reprezintă parcare amenajată pe domeniul public sau, pentru folosirea căreia se percepe un tarif de staționare și care poate fi gestionată de către autoritatea administrației publice locale sau de către un agent economic.

Parcare de reședință este orice parcare amenajată la mai puțin de 30 m de frontal imobilelor destinată utilizării de locatarii acestor imobile cu excepția parcărilor de pe căile de comunicații semnalizate corespunzător.

Gestionarul sau administratorul parcărilor publice, indiferent de modul de gestionare sau administrare, are următoarele obligații:

- amenajarea locurilor de parcare și aferente parcărilor;
- realizarea și întreținerea semnalizării parcărilor cu indicatoare și marcaje;
- întreținerea și repararea părții carosabile aferente parcărilor;
- efectuarea și întreținerea curățeniei pe suprafața parcărilor;
- efectuarea salubrității, iluminării, deszăpezirii și combaterea poleiului astfel încât să mențină utilizabil numărul de locuri aferente parcării;
- asigurarea condițiilor de încasare a tarifelor de parcare, unde este cazul.

8.2.21.6. Administrarea fondului locativ

În patrimoniul unităților administrativ-teritoriale pot exista spații cu destinația de locuință. În vederea gestionării acestora, administrația publică locală realizează următoarele:

- a. inventarierea fondului locativ aflat în patrimoniul local;
- b. întreținerea, repararea și exploatarea fondului locativ;
- c. protecția și conservarea construcțiilor care fac parte din fondul locativ, inclusiv a monumentelor istorice și arhitectonice;
- d. închirierea/vânzarea spațiilor aparținând fondului locativ;

- e. urmărirea executării contractelor de închiriere;
- f. declararea, după caz, a spațiilor locative ca locuințe sociale;
- g. stabilirea condițiilor și repartizarea locuințelor sociale.

8.2.21.7. Ecarisaj

Potrivit cadrului legal actual, expresia «câine fără stăpân» are următoarea semnificație: orice câine crescut, adăpostit, ținut pe domeniul public, în locuri publice sau în spațiile adiacente acestora, în afara proprietății stăpânului sau deținătorului acestuia, necontrolat, nesupravegheat, liber, abandonat, inclusiv cei identificați prin microcipare sau alt mijloc alternativ de identificare.

Serviciile specializate pentru gestionarea câinilor fără stăpân gestionează Registrul de evidență a câinilor fără stăpân capturați de pe raza unităților administrativ-teritoriale.

Activitățile prin care administrația publică locală realizează acest serviciu sunt:

- strângerea câinilor fără stăpân;
- îngrijirea câinilor: deparazitare, vaccinare, sterilizare, înregistrare;
- eutanasierea câinilor care suferă de boli incurabile;
- asigurarea de adăposturi temporare pentru câini;
- monitorizarea câinilor fără stăpân și demararea unor programe de limitare a înmulțirii lor.

8.2.21.8. Alte activități de administrare a domeniului public

Autoritățile administrației publice locale pot realiza și alte servicii publice pentru administrarea domeniului public și privat:

- amenajarea, întreținerea și exploatarea lacurilor, a ștrandurilor și a bazelor de odihnă și tratament;
- deratizarea și dezinfecția instituțiilor publice, a locuințelor, a spațiilor comerciale și de alimentație publică, a unităților de service și producție;
- înființarea, organizarea și exploatarea unor servicii de întreținere, reparații curente și reabilitare a fondului locativ aflat în proprietatea unităților administrativ-teritoriale;
- înființarea, organizarea și exploatarea spălătoriilor și curățătoriilor chimice, a atelierelor de reparații auto etc.;
- înființarea, organizarea și exploatarea băilor publice, a sălilor de gimnastică și fizioterapie, a sălilor și terenurilor de sport, a patinoarelor, pârtiilor și instalațiilor de schi și transport pe cablu, a campingurilor;
- organizarea și exploatarea activităților de coșerit, administrarea cimitirelor și crematoriilor, a grădinilor botanice și/sau zoologice.

8.2.22. Salvamar și salvamont

8.2.22.1. Salvamont

Activitatea de salvare în munți cuprinde patrularea preventivă, asigurarea permanenței la punctele și refugiile salvamont, căutarea persoanei dispărute, acordarea primului ajutor medical în caz de accidentare și transportarea accidentatului sau a bolnavului la prima unitate sanitară. Această activitate este desfășurată de salvatori montani.

Servicii publice salvamont coordonează activitatea de prevenire a accidentelor montane și de salvare în munți a persoanelor accidentate și a bolnavilor.

Serviciul public salvamont are următoarele atribuții principale:

- a) coordonează din punct de vedere administrativ și organizatoric activitatea de salvare montană;
- b) propune omologarea sau desființarea unor trasee montane;
- c) coordonează și supraveghează activitatea de amenajare, întreținere și reabilitare a traseelor montane;
- d) asigură preluarea apelurilor de urgență privind accidentele montane și transmiterea acestora;
- e) asigură permanența la punctele și refugiile salvamont;
- f) organizează activitatea de pregătire profesională a salvatorilor montani.

8.2.22.2. Salvamar

Autoritățile administrației publice locale pe a căror rază administrativ-teritorială există plaje cu destinație turistică aflate pe litoralul Mării Negre sau care au în administrare plaje amenajate, ștranduri, parcuri acvatice sau porturi de agrement nautic, situate pe apele interioare naturale ori amenajate, au obligația să înființeze servicii de salvare acvatică – salvamar și posturi de prim ajutor.

Autoritățile administrației publice locale și operatorii economici care au pe raza lor teritorială sau care administrează plaje, ștranduri, parcuri acvatice și porturi de agrement nautic au următoarele obligații:

- a) să asigure funcționarea în bune condiții a posturilor de observare ale serviciilor de salvare acvatică – salvamar și ale bazelor de salvare acvatică și a posturilor de prim ajutor;
- b) să permită accesul gratuit și staționarea pe plaje, în ștranduri, în parcuri acvatice și în porturile de agrement nautic până la posturile de salvare acvatică - salvamar și de prim ajutor al vehiculelor și/sau personalului serviciilor de salvare, precum și al organelor căpităniei portului;
- c) să monteze în locuri vizibile panouri de avertizare și de informare cuprinzând instrucțiuni de utilizare pentru vizitatori și zonele de apă destinate sau interzise înotului;

d) să semnalizeze prin intermediul steagurilor zonele destinate sau interzise îmbăierii și practicării activității de agrement nautic;

e) să execute lucrări de amenajare, precum și de construire a posturilor și bazelor de observare, cu participarea directă a reprezentanților serviciilor publice de salvare acvatică – salvamar.

8.2.23. Relații cu asociațiile de proprietari

Asociația de proprietari are drept scop administrarea și gestionarea proprietății comune care, pe lângă drepturi, impune obligații pentru toți proprietarii. Asociația de proprietari se înființează prin acordul scris a cel puțin jumătate plus unu din numărul proprietarilor apartamentelor și spațiilor cu altă destinație decât aceea de locuință, din cadrul unei clădiri.

Consiliile locale ale municipiilor, orașelor, comunelor și ale sectoarelor municipiului București sprijină activitatea asociațiilor de proprietari pentru realizarea scopurilor și sarcinilor ce le revin.

Persoanele fizice care au calitatea de administrator de imobile sunt atestate de către primar, la propunerea compartimentelor specializate din cadrul autorității administrației publice locale, în baza unei hotărâri a consiliului local.

Consiliile locale, cu sprijinul aparatului propriu al consiliilor județene, respectiv al Consiliului General al Municipiului București, exercită controlul asupra activității financiar-contabile din cadrul asociațiilor de proprietari, din oficiu sau la solicitarea unuia sau mai multor membri ai asociației de proprietari.

8.2.24. Reabilitarea termică a blocurilor de locuințe

Lucrările de intervenție la anvelopa blocului de locuințe, ce pot fi realizate de către autoritățile administrației publice locale, sunt:

- a. izolarea termică a pereților exteriori;
- b. înlocuirea ferestrelor și a ușilor exterioare existente, inclusiv tâmplăria aferentă accesului în blocul de locuințe, cu tâmplărie performantă energetic;
- c. termo-hidroizolarea terasei/termoizolarea planșeului peste ultimul nivel în cazul existenței șarpantei;
- d. izolarea termică a planșeului peste subsol, în cazul în care prin proiectarea blocului sunt prevăzute apartamente la parter;
- e. lucrări de demontare a instalațiilor și a echipamentelor montate aparent pe fațadele/terasa blocului de locuințe, precum și remontarea acestora după efectuarea lucrărilor de izolare termică;
- f. lucrări de refacere a finisajelor anvelopei;
- g. reabilitarea și modernizarea instalației de distribuție a agentului termic – încălzire și apă caldă de consum;

- h. montarea echipamentelor de măsurare individuală a consumurilor de energie atât pentru încălzire, cât și pentru apa caldă de consum;
- i. înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent și incandescent din spațiile

Capitolul 9

Repere privind evoluția serviciilor publice din România

Administrația publică poate fi văzută ca un cumul de servicii publice destinate să satisfacă anumite interese generale, regionale sau comunale, statul nefiind singurul care înființează servicii publice. În mod evident, județele și comunele, prin calitatea lor de colectivități locale, își pot organiza propriile servicii în vederea satisfacerii intereselor lor¹⁶³, dar, între interesele locale și cele naționale nu există o separare completă, ci, dimpotrivă, atât unele cât și altele au întotdeauna o anumită înrâurire asupra bunului mers al statului¹⁶⁴.

Istoria serviciilor publice trebuie analizată prin prisma existenței unor autorități publice, a unor poli de putere care realizează activități în beneficiul și cu participarea colectivității.

Despre serviciile publice, în accepțiunea actuală a termenului, putem vorbi în România de la sfârșitul secolului al XIX-lea, însă, în accepțiunea de instrument al unei forme de putere, putem analiza serviciile publice încă de la apariția primelor forme statale. Orice formă de organizare a colectivităților umane presupune acțiuni colective, instrumente de realizare a funcțiilor „regaliene” precum apărarea, impozitarea etc. Faza incipientă a serviciilor publice – văzute ca activități și structuri plasate sub o autoritate locală, regională sau statală –, o regăsim, *ab initio*, în cadrul primelor forme statale, ca materializare a funcțiilor etatice esențiale: apărare, justiție, ordine, asigurarea veniturilor etc. Sunt aprecieri conform cărora forma administrativă locală a precedat o perioadă semnificativă de timp pe cea generală, comuna, cu nevoile ei proprii, apărând înainte de nașterea statului, ale cărui interese și probleme erau evident mai însemnate¹⁶⁵.

Dincolo de aceste aspecte însă, se pot evidenția câteva momente privind apariția și dezvoltarea unor servicii publice, mai ales locale.

În anul 1787, în Muntenia, Domnitorul Nicolae Mavrogheni pusese să se construiască un mare apeduct din olane, care aducea la București apa dintr-un izvor, aflat departe de oraș, la o distanță de „cinci ore și jumătate de mers”. Însă, din pricina războaielor și a instabilității aproape permanente care a urmat, apeductul se

¹⁶³ Negulescu Paul, *Tratat de drept administrativ*, vol. I, Ediția a IV-a, Institutul de arte grafice „E. Mârvan”, București 1934, p. 72.

¹⁶⁴ Teodorescu Anibal, *Tratat de drept administrativ*, vol. I, Ed. a III-a București, Institutul de Arte Grafice „Eminescu” 1929, p. 238.

¹⁶⁵ Teodorescu Anibal, *op. cit.*, p. 285.

stricase. Când și când apar planuri ambițioase de aprovizionare cu apă a capitalei, dar abia în 1845, sub domnia lui Bibescu Vodă, va începe [...] construirea primei stații de filtrare a apei în București. Inaugurarea are loc la 21 septembrie 1847¹⁶⁶.

La începutul secolului al XIX-lea, liniștea și ordinea publică erau asigurate cu ajutorul arnăuților. Noaptea, la București, câteva patrule de străjeri, care se numeau carauale, străbăteau principalele străzi ale orașului¹⁶⁷. În acest domeniu, domnitorul și divanul se implicau foarte mult, colaborând cu Biserica. Această colaborare o regăsim și pentru a îndrepta comportamentul copiilor delicvenți sau a „calicilor”.

Tot acum, se constată existența unui adevărat sistem de asistență socială, nu doar prin acțiunile parohiilor, mănăstirilor sau a corporațiilor de meserii, ci chiar prin acțiunea statului. Cel puțin în orașe, îngrijirea din spitale era gratuită pentru nevoiași, existând medici plătiți din fonduri publice, la care oricine putea merge să solicite îngrijire¹⁶⁸. Existau, de asemenea, spitale publice, ridicate de marile familii boierești, maternități, aziluri pentru alienați. În 1815, în Muntenia devine obligatoriu vaccinul împotriva vărsatului de vânt.

O grijă aparte era manifestată pentru curățenie. Astfel, un regulament oficial din 1833 obliga toate spitalele să aibă băi cu aburi. Nu aceeași grijă se manifesta și pentru curățenia orașelor. Singurele măsuri adoptate de autorități se limitau la a muta abatoarele și atelierele tăbăcarilor la marginea orașelor. Strângerea gunoaielor era lăsată pe seama „haitelor de câini vagabonzi”, care reprezentau o adevărată spaimă pentru trecători. „Câinii, lăsați de multă vreme slobozi, au umplut țara și o distrug. Orașele mari [...] au fost năpădite de ei. O situație statistică dă numărul de 30.000 [...] Edilii au izbutit până la urmă să facă ceva [...]”, aprecia istoricul francez Stanislas Bellanger.

În ceea ce privește educația, se constată că cea mai mare parte a școlilor publice se concentra în cele câteva mari orașe. La sate, școlile sunt puțin numeroase, învățământul elementar fiind asigurat de preot, sau, uneori, recurgându-se la ajutorul unui boier. Astfel, în anii 1820-1830, câțiva boieri înființează pe lângă moșiile lor școli gratuite. Sunt cunoscute chiar și circulare ale domnitorului sau mitropolitului prin care învățământul primar este obligatoriu. Tot acum se pun bazele învățământului universitar în limba română.

La sfârșitul secolului al XIX-lea, începutul secolului XX apar formelor „moderne” ale serviciilor publice. În această perioadă au fost adoptate o serie de măsuri legislative și administrative însemnate, dintre care amintim: legislația pentru organizarea armatei; legislația privitoare la lucrarea șoselelor și podurilor; diferite

¹⁶⁶ Djuvara N., *Între Orient și Occident. Țările române la începutul epocii moderne*, Ed. Humanitas, București 1995, p. 207.

¹⁶⁷ Ibidem, pp. 197-197.

¹⁶⁸ Barbu G., *Arta vindecării în Bucureștii de odinioară*, București 1967, citat de N. Djuvara, *op. cit.* p. 198.

legi cu caracter comercial; s-au adus completări și modificări în reglementarea organizării orașelor; s-a elaborat și aplicat Condica Criminală din Țara Românească (1850-1852), Condica Penală Ostășească și procedura ei¹⁶⁹.

Administrația centrală a suferit unele modificări, vechile dregătorii numindu-se departamente sau ministere. Ministerul de Interne era cel mai important organism administrativ, ocupându-se de ordinea publică, agricultură, sănătate și lucrări publice¹⁷⁰.

În administrația locală, de asemenea, au apărut unele modificări, conducătorii județelor și ținuturilor fiind numiți pârcălabi sau ocârmuitori.

Trebuie avute în vedere reforma agrară din mai 1864 sau reformarea vieții constituționale prin Statutul lui Cuza¹⁷¹, constituție prin care se modifica Convenția de la Paris din 1856, asigurându-se posibilitatea de a guverna fără parlament, cu concursul Consiliului de Stat¹⁷².

Pornind de la principiile Statutului, au fost elaborate două legi care au reformat administrația publică locală: Legea comunală, publicată la 1 aprilie 1864 și Legea pentru înființarea consiliilor județene, publicată la 2 aprilie 1864.

Legea comunală stabilea existența a două tipuri de comune: rurale și urbane, ca și dreptul acestora de a „se îngriji singure de interesele lor și a se administra în marginea legilor”¹⁷³. Totodată, în art. 3 se stabilea obligația fiecărui locuitor de a contribui la sarcinile comunale.

Legea prevedea și obligațiile fiecărei comune, în art. 10-17, entități cu personalitate juridică:

- să aibă o „casă a comunei numită Primărie”;
- să îngrijească biserica sau bisericile religiei „de care aparține”;
- să se îngrijească de copii găsiți și de cei neajutorați;
- să aibă una sau mai multe școli;
- să aibă un corp de pompieri;
- orice comună cu mai mult de 6.000 de locuitori, trebuia să dețină un spital;
- fiecare comună rurală trebuia să dețină o „grădină de plantațiune pentru răspândirea duzilor”.

Potrivit art. 67, Consiliul comunal se ocupa de toate interesele speciale ale comunei, iar potrivit art. 69, 71 avea atribuții în următoarele domenii:

- „păstrarea și îmbunătățirea averii comunei”;

¹⁶⁹ Matichescu O., *Istoria administrației publice românești*, Ed. Economică, București, 2000, p. 104.

¹⁷⁰ Riker T.W., *Cum s-a înfăptuit România, studiul unei probleme internaționale, 1856-1866*, București, 1944.

¹⁷¹ „Prima Constituție a României”, după cum apreciază Muraru I., Iancu G., *Constituția României. Texte, Note, Prezentare comparativă, Regia Autonomă „Monitorul Oficial”*, Ed. a III-a, București, 1995, p. 99.

¹⁷² Acesta era un organ dependent de puterea executivă, ce avea ca atribuții pregătirea proiectelor de lege și a regulamentelor administrative (el exercita și atribuții de contencios administrativ).

¹⁷³ Art. 1 și 2 ale Legii comunale.

- administrarea pășunii;
- adoptarea bugetului comunei;
- aprobarea proiectelor de clădiri, demolări etc.;
- „deschiderea și închiderea de ulițe și piețe publice”;
- ordine publică etc.

Legea cuprindea și alte reglementări cu privire la Secretarul Consiliului comunal, percepător, cheltuielile și veniturile comunale sau contabilitatea comunală.

Legea pentru înființarea Consiliilor județene prevedea existența unui astfel de consiliu în fiecare județ, pentru „a reprezenta interesele locale colective și economice ale județului”. Consiliul avea un Președinte ce se alegea din rândul consilierilor (art. 3).

În art. 49 se prevedea dreptul consiliului de a se „pronunța asupra tuturor intereselor locale ale județului”. Ca și consiliile locale, cele județene aveau atribuții în materie de adoptare a bugetului județului, dar și alte atribuții precum stabilirea salariilor unor categorii de angajați publici, înființarea și îmbunătățirea unor stabilimente publice (art. 57), aprobarea construcțiilor drumurilor și podurilor județene și a altor lucrări publice (art. 60), clasificarea drumurilor județene etc.

Cele două legi amintite consacră legislativ ideea de domeniu public județean¹⁷⁴, respectiv comunal¹⁷⁵.

Reforma constituțională a continuat cu adoptarea Constituției din 1866. Potrivit acestui document, administrația publică centrală era reprezentată de domn, devenit mai târziu rege, și de miniștri.

Miniștrii erau colaboratori necesari ai regelui și formau un colegiu numit Consiliul de Miniștri condus de un președinte desemnat de monarh.

Constituția stabilea în art. 4 că „teritoriul este împărțit în județe, județele în plăși, plășile în comune”, diviziuni și subdiviziuni care nu puteau fi schimbate sau rectificate decât prin lege.

În Titlul III, „Despre Puterile Statului”, la art. 37 se prevedea că interesele exclusiv județene sau comunale se administrează de către consiliile județene sau comunale după principiile stabilite prin Constituție și legi speciale, dispoziții care se completează cu cele ale art. 107, prin care se precizează că aceste legi aveau la bază descentralizarea administrației și independența comunală.

Acest principiu al descentralizării reglementat în art. 107 este dezvoltat în Titlul IV, „Despre finanțe”, unde se preciza la art. 108 că impozitele sunt „așezate” numai în folosul statului, județului sau comunei și art. 110 care prevedea că nicio sarcină, niciun impozit județean sau comunal nu se pot „așeza” fără „învoirea” consiliului județean, respectiv comunal.

¹⁷⁴ În art. 53 al Legii pentru organizarea consiliilor județene se prevedea că sunt dependințe ale domeniului public județean toate căile de comunicație și podețele județene, orice clădire sau stabiliment public pus în sarcina județului.

¹⁷⁵ Iorgovan A., *Tratat de drept administrativ*, vol. II, Ed. Nemira, București, 1996, pp. 37-38.

În ianuarie 1866, printr-un decret-lege au fost înființate gărzii orășenești cu rolul de a face serviciul „de pază în interiorul comunei”, să se ocupe de securitatea persoanelor, securitatea proprietăților „și în general de menținerea bunei ordini și a liniștii publice”. Ulterior, prin Legea pentru înființarea „gardei orășenești”, publicată în Monitorul Oficial nr. 62 din 18/30 mai 1866, această instituție, prin atribuțiile stabilite, devenea strămoșul poliției locale de astăzi.

În iunie 1884 se desființează instituția gărzii orășenești. Printr-un decret lege aprobat de Carol I, LA 8/20, publicat în Monitorul Oficial la 20 iunie 1903, se înființează în cadrul prefecturilor „*Corpului Sergenților de oraș*”¹⁷⁶.

În această perioadă apar primele servicii publice locale, în sensul actual al conceptului. Astfel, în București se inaugurează Grădina Cișmigiu, se introduce iluminatul cu petrol lampant, fiind primul oraș din lume în care s-a introdus acest tip de iluminat, în 1860 începe pavarea străzilor cu piatră cubică în locul bolovanilor de râu, se dă în exploatare prima linie de tramvai cu cai („tramcar”) ¹⁷⁷, se amenajează cursul Dâmboviței. Ulterior, se introduce lumina electrică ¹⁷⁸ și își începe activitatea Foișorul de Foc, ca post de pompieri și rezervor regulator pentru rețeaua de alimentare cu apă a orașului, iar în 1894 se inaugurează prima linie de tramvai electric pe ruta Bd. Cotroceni – Obor, fiind printre primele din Europa.

La Sibiu, în 1858 se inaugurează spitalul orășenesc, în 1871 se deschide prima grădiniță, iar în 1885 se stabilește prima legătură telefonică din oraș.

Orașul Timișoara este puternic influențat, în această perioadă, de inovațiile tehnologice ale secolului. Astfel, în 1855 se introduce telegraful, ulterior iluminatul public cu lămpi de gaz și tramvaiele trase de cai. Între 1870 și 1880, podurile de lemn sunt înlocuite cu cele de oțel. Timișoara devine în 1884, primul oraș european cu iluminat public electric, iar în 1899 se introduce tramvaiul electric. Tot din această perioadă a început acoperirea străzilor cu asfalt.

La Brăila, din această perioadă datează înființarea stației telegrafice (1855), introducerea iluminatului public cu lămpi de petrol (1858), introducerea tramvaiului electric și a primelor becuri electrice.

Formarea statului național unitar marchează intrarea României într-o nouă etapă a evoluției sale. În anul 1923 a fost adoptată o nouă Constituție ce cuprindea

¹⁷⁶ În ce privește atribuțiile sergenților de oraș, regulamentul prevedea: „Corpul Sergenților de oraș va veghea obiectele găsite pe stradă, cele care prin expunere sau vânzare provoacă scandal, cadavrele de oameni sau animale, murdăriile de orice fel, bunurile de mâncare stricate sau clocite, poame crude, băuturi prefăcute, greutate și măsuri false și tot ceea ce servește folosinței publice: străzi, piețe, porturi, canale, conducte, guri de apă, fire electrice și telefoane, cutii de scrisori, întâmplările și faptele ce primejdiesc viața și averea: incendii, inundații, surpări de pământ și case, explozii, boli epidemice și contagioase la oameni și animale.

¹⁷⁷ Circula pe traseul Gara de Nord - Calea Griviței - Strada Luterană - Teatrul Național - Piața Sfântul Gheorghe, fiind retras din circulație în 1929.

¹⁷⁸ Prima instalație intră în funcțiune la Palatul Regal din Calea Victoriei, de unde este alimentat și Palatul Cotroceni, apoi urmează Teatrul Național și Grădina Cișmigiu.

8 titluri: Despre teritoriul României; Despre drepturile românilor; Despre puterile statului¹⁷⁹; Despre finanțe; Despre puterea armată; Dispoziții generale; Despre revizuirea Constituției; Dispoziții tranzitorii suplimentare și 138 de articole¹⁸⁰.

Constituția cuprindea o serie de aspecte novatoare pentru acea epocă. Astfel, era reglementat principiul controlului legalității actelor administrative, potrivit căruia instanțele judecătorești puteau cenzura actele emise de la administrația de stat și puteau obliga statul la plata unor despăgubiri către persoanele particulare.

Reforma administrației publice, începută în anul 1920, a cunoscut o efervescență deosebită în anul 1929 când s-au adoptat o serie de legi privind organizare administrativă, atât pe plan central, cât și pe plan local.

Astfel, a fost adoptată Legea Generală de Organizare a Ministerelor din 2 august 1929 care viza crearea unui cadru general de organizare a ministerelor¹⁸¹. Dacă până în 1929 se adopta o lege specială pentru organizarea fiecărui minister, de data aceasta toate ministerele au fost organizate într-un sistem unitar¹⁸².

Cu toate că prin Constituția din 1923 se promova principiul descentralizării administrației publice, ministerele gestionau o seamă importantă de probleme locale.

În cadrul Ministerului de Interne¹⁸³ funcționa Direcția Administrației Locale, care îndruma și supraveghea autoritățile administrative județene și comunale, supraveghea alegerile locale sau Direcția Pășunilor Publice, care se ocupa cu repartiția pășunilor comunale.

Ministerul Finanțelor¹⁸⁴ avea ca atribuții, printre altele, îndrumarea și controlul financiar al tuturor serviciilor publice și instituțiilor de utilitate publică ale statului, județelor și comunelor.

Ministerul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor studia și coordona executarea lucrărilor importante ale statului, județelor și comunelor, amenajarea cursurilor de apă și exploatarea lor, precum și a căilor de comunicație de orice fel. În sarcina acestui minister intra și controlul lucrărilor edilitare și de urbanism, potrivit Legii Administrative din 27 iunie 1936. Acest minister avea în componență o Direcție

¹⁷⁹ În acest titlu, la art. 41, se prevedea că „județele și comunele au o sferă de atribuții ce cuprinde interesele locale, asupra cărora organele lor au un drept de reglementare și de organizare”, fapt ce l-a determinat pe Paul Negulescu să considere că au fost create „puteri locale”. Vezi P. Negulescu, *Constituția României*, Enciclopedia României, vol. I, Imprimeria Națională, București, 1938, p. 185.

¹⁸⁰ I. Muraru, *op.cit.*, p. 29.

¹⁸¹ Conform Legii din 1929, ministerele erau organizate după o structură unitară în: *Direcții, Servicii* ale Direcțiilor, *Secții* ale Serviciilor și *Birouri* ale Secțiilor. Existau, de asemenea, o serie de compartimente comune tuturor ministerelor: *Cabinetul Ministrului, Secretariatul General, Direcția Personalului, Direcția Contabilității, Serviciul Inspectorilor, Registratura, Statistica, Serviciul Contencios, Serviciul Tehnic, Serviciul Medical și Biroul Mobilizări*.

¹⁸² Legea Generală de Organizare a Ministerelor, „Codul Hamangiu”, XVII, p. 877.

¹⁸³ Organizat prin Legea din 2 august 1929, parțial modificată în aprilie 1935 și ianuarie 1936.

¹⁸⁴ Organizat prin aceeași Lege din 1929 și reorganizat prin Legea din 12 aprilie 1933.

Tehnică a Drumurilor Județene, Vicinale și Comunale, iar pe lângă el funcționau Regia Autonomă a Căilor Ferate Române (C.F.R.), care administra întreaga rețea de căi ferate a statului, Direcția Generală a Poștelor, Telegrafelor și Telefoanelor, care exploata serviciile de poștă și telegraf și Direcția Generală a Drumurilor, care exploata și administra rețeaua de drumuri naționale, urmărind în același timp modernizarea lor.

Legea Generală de Organizare a Ministerelor, dar și Legea Pentru Organizarea Administrației Publice Locale din 1929, prevedeau înființarea Directoratelor Ministeriale Locale. Acestea erau în număr de șapte pentru fiecare minister și funcționau ca centre de administrare și inspecție locală. Crearea acestor entități intermediare ale administrației de stat a fost motivată prin necesitatea soluționării operative a problemelor administrației locale, fără ca ele să mai ajungă la ministere¹⁸⁵.

În ceea ce privește reformarea administrației publice locale, un pas important a fost realizat prin adoptarea, pe baza art. 108 din Constituția din 1923, a Legii de Unificare Administrativă¹⁸⁶ care a stabilit un sistem unitar de organizare teritorială a statului național, prevăzând constituirea unor autorități locale eligibile¹⁸⁷.

Legea administrației publice locale adoptată la 3 august 1929¹⁸⁸ viza realizarea unei descentralizări administrative. Această lege a fost urmată de o serie de alte măsuri prin care au fost create Consiliul Legislativ, Consiliul Superior Administrativ, Casa Pensiilor, Camerele Agricole, Camerele de Muncă.

Potrivit art. 232, alin.1, se asigura separarea intereselor generale de interesele locale, iar prin art. 62 se stabilea că administrația publică locală era încredințată cetățenilor înșiși sau reprezentanților lor aleși, introducându-se referendumul pentru anumite situații. De asemenea, o serie de servicii publice erau date în competența exclusivă a autorităților locale¹⁸⁹.

La 27 martie 1936 a fost votată o nouă lege de organizare administrativă¹⁹⁰ potrivit căreia teritoriul țării era împărțit din punct de vedere administrativ în județe și comune, investite cu personalitate juridică, având patrimoniu și instituții proprii de conducere, aspecte care aveau la bază reglementările Constituției din 1923.

¹⁸⁵ Matichescu O., *op. cit.*, p. 160.

¹⁸⁶ Publicată în M. Of. nr. 128 din 14 iunie 1925.

¹⁸⁷ Cei mai mulți autori în materie, consideră această lege drept una centralizatoare datorită întăririi tutelei puterii centrale asupra administrației locale. În acest sens, a se vedea Anibal Teodorescu, *op. cit.*, p. 287.

¹⁸⁸ Legea din august 1929 a suferit până în 1936 unsprezece modificări.

¹⁸⁹ În acest sens, a se vedea art. 25, 36, 104, 171, 224 din Legea pentru organizarea administrației locale.

¹⁹⁰ Legea a fost promulgată prin Înalt Decret Regal nr. 569 din 1936 și publicată în M. Of. partea I, nr. 73 din 27 martie 1936.

Comunele erau administrate de un consiliu comunal¹⁹¹, ca autoritate deliberativă, și de primar¹⁹² și ajutorul de primar, ca autoritate executivă.

Consiliul comunal avea inițiativa și decidea în toate problemele de interes local; el era dator să se pronunțe asupra tuturor chestiunilor ce i se defereau în baza legilor și să execute dispozițiile de interes general, luate de autoritățile centrale, în limita competenței lor legale.

Administrația județului era încredințată consiliului județean¹⁹³, ca autoritate deliberativă a delegației județene, și prefectului.

Legea a conferit un rol deosebit de important prefectului, în calitate de reprezentant al guvernului în județ și de cap al administrației județene¹⁹⁴. Prefectul supraveghea și inspecta toate serviciile publice și așezămintele publice din județ¹⁹⁵ cel puțin o dată pe an, raportând constatările sale ministerului respectiv.

Prefectul era șeful poliției și jandarmeriei, cu dreptul de a lua toate măsurile pentru a asigura paza și liniștea publică, dispunând de forța armată.

Pentru ca prefectul să fie informat asupra situației din județ și să supravegheze mersul și activitatea serviciilor, legea a înființat consiliul de prefectură, compus din toți șefii serviciilor locale. Prin acest mijloc, se realiza o colaborare a acestor servicii și un control reciproc al activității lor.

Consiliul de prefectură avea ca scop asigurarea bunului mers al tuturor serviciilor din județ, coordonarea și armonizarea activității lor.

Legea din 1936 definea și funcțiunile generale ale administrației locale. Astfel, în administrația județeană funcționau, la vremea respectivă, în mod obligatoriu, următoarele servicii și birouri¹⁹⁶:

¹⁹¹ Consiliul comunal era format din membri aleși și membri de drept. Numărul membrilor aleși varia în funcție de tipul de localitate de la 10 la 36, iar membri de drept erau recrutați din cadrele diferitelor servicii publice sau întreprinderi, care aveau legături cu administrația comunală și reprezentau organe tehnice, chemate să completeze competența consilierilor aleși.

¹⁹² Primarul era ales de consiliul comunal, din rândul consilierii aleși. El era conducătorul administrației comunale și, în această calitate, numea și elibera din serviciu funcționarii, în baza formelor prevăzute de lege; el administra interesele comunei; reprezenta în justiție; era ofițer de stare civilă și șef al poliției comunale.

¹⁹³ Consiliul județean era alcătuit din membri aleși și membri de drept. Numărul membrilor aleși era stabilit în raport cu populația județului, între 24 și 36, o parte dintre membri erau aleși cu vot deliberativ, iar o altă parte cu vot consultativ.

¹⁹⁴ Unii autori consideră că această lege a întărit centralismul și regimul de guvernare prin funcționari, ca reprezentanți ai puterii centrale în administrația locală. Astfel, în calitate de cap al administrației județene, prefectul putea sancționa disciplinar funcționarii județeni și primarii, cu excepția primarului din orașul de reședință. El convoca funcționarii locali la conferințe periodice de perfecționare și făcea, împreună cu instituțiile locale de stat, diferite anchete la fața locului, pentru a se constata anumite stări de fapt și a se aviza asupra măsurilor de îndreptare.

¹⁹⁵ Cu excepția celor depinzând de Ministerele Apărării Naționale și al Justiției

¹⁹⁶ Matichescu O., *op. cit.*, pp. 166-167.

1. Biroul Mobilizării și Organizării Națiunii și Teritoriului, având ca atribuție specială întocmirea, executarea și coordonarea lucrărilor ce priveau apărarea națională, apărarea populației și a teritoriului, mobilizarea, instrucția premilitară și apărarea pasivă.

2. Contenciosul. Avea în atribuția sa studierea tuturor chestiunilor juridice de interes, intentarea de acțiuni în justiție, acordarea de avize diverselor servicii.

3. Serviciul administrativ, cu birourile personalului, administrației de stat, administrației locale, statistic, cultural, de petiționare, registratură și arhivă.

4. Serviciul Financiar și de Contabilitate, cu următoarele birouri: contabilitate județeană, contabilitate comunală și economic.

5. Serviciul tehnic al drumurilor.

6. Serviciul sanitar și de ocrotire.

7. Serviciul veterinar.

Pentru municipii erau obligatorii următoarele servicii: serviciul administrativ, serviciul financiar și de contabilitate, serviciul tehnic, serviciul sanitar și de ocrotiri sociale, serviciul veterinar și zootehnic, serviciul sau biroul salubrității. Obligatoriu funcționau și birourile: secretariat, contencios, statistic, stare civilă, economic și cultural.

În orașele reședință erau obligatorii următoarele servicii: serviciul administrativ, serviciul financiar și de contabilitate, serviciul sanitar și de ocrotire, serviciul veterinar și zootehnic și birourile: secretariat, contencios, statistic, stare civilă, economic și salubritate.

În orașele nereședință funcționau birourile: administrativ, economic, financiar și contabilitate, secretariat și stare civilă.

În afară de aceste servicii și birouri obligatorii, legea prevedea și înființarea altor servicii și birouri și dezvoltarea celor existente, dacă resursele bugetare permiteau.

Legea din 1936 a administrației publice locale urmărea asigurarea unei dezvoltări armonioase a comunelor, impunând obligația pentru comunele urbane de a întocmi planurile de situație și de sistematizare. Aceste planuri, odată aprobate de către consiliul județean, nu puteau fi modificate decât prin decret regal, la propunerea Ministerului de Interne și la cererea expresă a consiliului local respectiv.

Legea din 1936 a cuprins și unele reglementări cu privire la procedura de petiționare, stabilind că pe lângă fiecare comună urbană, prefectură de județ și la sediul Ministerului de Interne să funcționeze un birou special pentru primirea cererilor. Serviciul competent primea de la acest birou petiția și o înainta instituției respective pentru a o soluționa. Sub imperiul unor sancțiuni deosebit de aspre, funcționarii publici erau obligați să răspundă petiționarului în timp de 30 de zile. Contestațiile erau soluționate de organul ierarhic superior în 10 zile.

În comunele rurale, serviciul de primire al petițiilor adresate comunei, județului sau Ministerului de Interne, era îndeplinit de notar, care era obligat să și redacteze petițiile sătenilor. Notarul era, de asemenea, obligat să primească petițiile adresate de săteni, chiar altor administrații publice și să le înainteze acestora, în timp optim.

Legea din 1936 dădea dreptul comunelor și județelor de a se asocia, fie între ele, fie cu statul, în vederea realizării unor lucrări sau întreprinderi de ordin economic, cultural sau sanitar.

La 13 aprilie 1948 a fost adoptată o nouă Constituție care stabilea că noul stat „Republica Populară Română” este un stat popular unitar, independent și suveran” și că „întreaga putere de stat emană de la popor și aparține poporului”¹⁹⁷.

Potrivit noii Constituții, autoritatea supremă executivă era Guvernul, care răspundea de activitatea sa în fața Marii Adunări Naționale, iar în intervalul dintre sesiunile acesteia, în fața Prezidiului Marii Adunări Naționale.

În art. 75 se stabilea că „teritoriul Republicii Populare Române se împarte din punct de vedere administrativ în comune, plăși, județe și regiuni”. Ulterior, a fost adoptată Legea nr. 5 din 6 septembrie 1950, de organizare administrativ-teritorială, prin care teritoriul țării se împărțea în regiuni, raioane, orașe și comune.

Se introducea pentru prima dată instituția organelor locale ale puterii de stat, consiliile populare locale și comitetele executive, ca organe de direcție și execuție¹⁹⁸.

Constituția stabilea în art. 77 atribuțiile consiliilor populare: „îndrumază și conduc activitatea economică, socială și culturală locală, elaborează și execută planul economic și bugetul local, ținând seamă de planul general național și de bugetul general al statului, se îngrijesc de buna administrare a bunurilor și întreprinderilor locale, de păstrarea ordinii publice, de apărare a drepturilor locuitorilor, de respectul și aplicarea legilor, precum și de luarea măsurilor necesare bunului mers al gospodăriei locale”.

Modificările ce au apărut în economie, având drept cauză naționalizarea mijloacelor de producție și cooperativizarea agriculturii, alături de cele apărute în sfera politică, au condus la adoptarea, la 24 septembrie 1952, a unei noi Constituții.

Această constituție stabilea în Capitolul III, intitulat „Orânduirea de stat”, împărțirea administrativ-teritorială a Republicii Populare Române în 18 regiuni¹⁹⁹.

În Capitolul IV, „Organele locale ale puterii de stat”, se prevedea că în regiuni, raioane, orașe și comune, acestea sunt Sfaturile Populare ale oamenilor muncii de la orașe și sate. Potrivit art. 53, Sfaturile populare „îndrumă munca organelor administrative subordonate lor, conduc activitatea locală pe târâm

¹⁹⁷ „Monitorul Oficial”, nr. 87 bis, din 13 aprilie 1948.

¹⁹⁸ A se vedea Ioan Muraru, Gheorghe Iancu, *Constituția României*. Texte, Note, Prezentare comparativă, Regia Autonomă Monitorul Oficial, Ed. a III-a, București, 1995, p. 133 și urm.

¹⁹⁹ Aceste regiuni erau: Arad, Bacău, Craiova, Galați, Hunedoara, Iași, Oradea, Ploiești, Suceava, Timișoara, Regiunea Autonomă Maghiară. Ulterior, prin Legea nr. 5 din 1956, au fost desființate două regiuni.

economic și cultural, asigură menținerea ordinii publice, respectarea legilor și ocrotirea drepturilor cetățenilor, întocmesc bugetul local”, iar conform art. 56, „organele executive și de dispoziție ale Sfatului Popular sunt Comitetul Executiv alcătuit din Președinte, Vicepreședinte, Secretar și membri”.

În anul 1965 a fost adoptată o altă Constituție care trebuia să consfințească „victoria definitivă a socialismului în România”.

Pe baza art. 15 din Constituție, care prevedea că „teritoriul Republicii Socialiste România este organizat în unități administrativ-teritoriale: județul, orașul și comuna”, reluându-se astfel o veche tradiție, a fost adoptată în februarie 1968 Legea privind Organizarea Administrativ-Teritorială a României²⁰⁰, prin care se desființau raioanele și regiunile și se constituiau 39 de județe, la care se adăuga Municipiul București, capitala țării. În 1981 numărul județelor a fost stabilit la 40, plus Municipiul București cu Sectorul Agricol Ilfov²⁰¹.

Titlul V al Constituției din 1965, „Organele locale ale Puterii de Stat”, consacra rolul dominant al consiliilor populare în viața locală. Astfel, potrivit art. 86, „Consiliile populare sunt organele locale ale puterii de stat în unitățile administrativ-teritoriale în care au fost alese”. Principalele atribuții²⁰² ale consiliului popular vizau adoptarea planului economic și bugetului local, aprobarea contului de încheiere a exercițiului bugetar, alegerea și revocarea comitetului executiv, înființarea unor organizații economice, întreprinderi și instituții de stat de interes local etc.

În ceea ce privește serviciile publice locale, a fost adoptată în 1981 Legea gospodăriei comunale nr. 4²⁰³. Legea prevedea în art. 1 că „gospodăria comunală se înfăptuiește [...] în vederea organizării raționale, modernizării, înfrumusețării și dezvoltării armonioase a tuturor localităților, asigurării autogospodăririi, folosirii cu maximă eficiență a mijloacelor materiale și financiare, punerii în valoare a resurselor locale [...]”.

Potrivit legii, în funcție de caracterul urban sau rural al localității, de mărimea, importanța și perspectivele de dezvoltare ale acesteia, de condițiile specifice economico-sociale, activitatea de gospodărie comunală se organiza și se desfășura în mod diferențiat, după cum urmează:

- a) în municipiul București;
- b) în municipiile reședință de județe și în celelalte municipii;
- c) în orașe;
- d) în comune.

²⁰⁰ „Buletinul Oficial”, nr. 17-18 din 17 februarie 1968.

²⁰¹ *Ibidem*, nr. 54-55 din 27 iulie 1981.

²⁰² Potrivit art. 87 al Constituției din 1965, republicată în „Buletinul Oficial al RSR”, partea I, nr. 65 din 29 octombrie 1986.

²⁰³ „Buletinul Oficial” nr. 48 din 9 iulie 1981.

Executarea lucrărilor de gospodărie comunală precum și a celorlalte lucrări tehnico-edilitare se face în mod etapizat, în raport cu posibilitățile economiei naționale, prin utilizarea în cât mai mare măsură a resurselor locale, asigurându-se folosirea economicoasă a terenurilor, cu respectarea strictă a perimetrelor construibile, potrivit programelor de dezvoltare economico-socială a localităților, în perspectiva dispariției treptate a deosebirilor esențiale dintre sat și oraș.

Potrivit legii (art.7), activitatea de gospodărie comunală trebuie să urmărească realizarea alimentării cu apă potabilă, transportului local, încălzirii locuințelor și obiectivelor social-culturale, administrării și întreținerii fondului locativ proprietate de stat, iluminatului public, precum și salubritatea, întreținerea străzilor, celorlalte căi de comunicație și a zonelor verzi și de agrement, protecția mediului înconjurător, reciclarea materialelor re folosibile, organizarea și dezvoltarea altor activități care contribuie la buna deservire a cetățenilor de pe teritoriul localității respective.

*
* *

În decembrie 1989, prin Decretul-Lege nr. 2/1989 s-a dispus pe plan juridic dizolvarea structurilor de putere ale statului socialist, ceea ce a însemnat practic, abrogarea implicită a articolelor din Constituția din august 1965 referitoare la acestea și s-a prevăzut că noul organism (CFSN) este organ suprem al puterii de stat.

În situația în care în viața unui stat au loc schimbări politice structurale și anume, când se schimbă regimul politic, ori când un stat își reînnoiește fundamental bazele politico-juridice, economice, sistemul social-politic, este necesară adoptarea unei noi legi fundamentale. Schimbările menționate au dus la adoptarea în România a unei noi Constituții în 1991.

Constituția din 1991 cuprinde în Titlul III Autoritățile publice, titlu astfel structurat încât să reflecte concepția constituantei cu privire la distribuirea competențelor între principalele categorii de instituții care dețin exercițiul puterilor în stat și raporturile dintre ele. Capitolul V al aceluși Titlu, Administrația publică, reglementează administrația publică centrală de specialitate și administrația publică locală.

Astfel, în art. 119 se precizează că administrația publică din unitățile administrativ teritoriale se întemeiază pe principiul autonomiei locale și pe cel al descentralizării serviciilor publice, iar în art. 120 că autoritățile administrației publice, prin care se realizează autonomia locală în comune și în orașe, sunt consiliile locale alese și primarii aleși, în condițiile legii. Consiliile locale și primarii funcționează, în condițiile legii, ca autorități administrative autonome și rezolvă treburile publice din comune și din orașe²⁰⁴.

²⁰⁴ Constituția din 1991 instituie la nivelul administrației publice locale regimul de descentralizare. Vezi I. Vida, *Puterea executivă și administrația publică*, RA Monitorul Oficial, București, 1994, p. 18.

Pe baza principiilor constituționale a fost adoptată Legea administrației publice locale nr. 69/1991²⁰⁵, lege prin care se revine la tradiția românească cu privire la modul de organizare și funcționare al administrației publice locale, preluând principiile legislației interbelice în materie²⁰⁶.

Legea stabilea că administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale și consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.

Autoritățile administrației publice prin care se realizează autonomia locală în comune și orașe sunt consiliile locale, ca autorități deliberative, și primarii, ca autorități executive. Consiliile locale și primarii se aleg în condițiile prevăzute de lege.

În fiecare județ se alege un consiliu județean, care coordonează activitatea consiliilor locale în vederea realizării serviciilor publice de interes județean.

²⁰⁵ Publicată în M. Of. nr. 169 din 16 august 1991.

Dezvoltarea serviciilor publice locale a fost marcată de o serie de acte normative, unele dintre ele, modificate, fiind încă în vigoare –Legea finanțelor publice locale nr. 189/1998, Legea nr. 5/1990 privind administrarea județelor, municipiilor, orașelor și comunelor până la organizarea de alegeri locale, publicată în M. Of. nr. 92/1990 din 20.08.1990, Legea contenciosului administrativ nr. 29/1990, publicată în M. Of. nr. 122 din 8 noiembrie 1990, Legea nr. 30/1990 privind angajarea salariaților în funcție de competență, publicată în M. Of. nr. 125 din 16 noiembrie 1990, Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării construcțiilor și unele măsuri pentru realizarea locuințelor, publicată în M. Of. nr. 163 din 7 august 1991, Legea 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice, publicată în M. Of. nr. 152/1991, Legea nr. 27/1994 privind impozitele și taxele locale, publicată în M. Of. nr. 127 din 24 mai 1994, Legea 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, publicată în M. Of. nr. 139/1994, Legea nr. 67/1995 privind ajutorul social, publicată în M. Of. nr. 131 din 29 iunie 1995, Legea finanțelor publice nr. 72/1996, publicată în M. Of. nr. 152 din 17 iulie 1996, Legea protecției civile nr. 106/1996, publicată în M. Of. nr. 241/1996, Legea locuinței nr. 114/1996, publicată în M. Of. nr. 254 din 21 octombrie 1996, Legea cu privire la actele de stare civilă nr. 119/1996, publicată în M. Of. nr. 282 din 11 noiembrie 1996, Legea apelor nr. 107/1996, publicată în M. Of. nr. 224 din 8 octombrie 1996, Legea îmbunătățirilor funciare nr. 84/1996, publicată în M. Of. nr. 159 din 24 iulie 1996, Legea privind evidența populației și cartea de identitate nr. 105/1996, publicată în M. Of. nr. 237 din 30 septembrie 1996, Legea privind dezvoltarea regională în România, nr. 151/1998, publicată în M. Of. din 15 iulie 1998, Decretul-Lege nr. 8 din ianuarie 1990 privind organizarea și funcționarea organelor locale ale administrației de stat, O.G. nr. 69/1994 privind unele măsuri pentru reorganizarea regiilor autonome de interes local, republicată în M. Of. nr. 20 din 30 ianuarie 1995, aprobată prin Legea nr. 135/1994, publicată în M. Of. nr. 366 din 30 decembrie 1994, O.G. nr. 10/1995 privind creșterea competenței autorităților publice locale pentru aprobarea documentațiilor tehnice economice ale investitorilor locali și județeni, publicată în M. Of. nr. 22/1995, HG nr. 103/1992 pentru aprobarea Regulamentului-cadru orientativ de funcționare a consiliilor locale, publicată în M. Of. nr. 47 din 23 martie 1992, HG nr. 127/1992 pentru aprobarea Statutului-cadru orientativ al comunei și orașului, publicată în M. Of. nr. 54 din 31 martie 1992, HG nr. 525/1996 privind aprobarea Regulamentului general de urbanism, publicată în M. Of. nr. 149/1996.

Consiliul județean alege, din rândul membrilor săi, președintele și delegația permanentă.

Raporturile dintre administrația publică județeană și cea locală au la bază principiile autonomiei, legalității și colaborării în rezolvarea problemelor comune. În relațiile dintre administrația publică locală și cea județeană nu există raporturi de subordonare.

Consiliul local are inițiativă și hotărăște, cu respectarea legii, în problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități publice.

Legea face referiri și la bunurile unităților administrativ-teritoriale: constituie patrimoniul unității administrativ-teritoriale bunurile mobile și imobile care aparțin domeniului public de interes local, domeniului privat al acesteia, precum și drepturile și obligațiile cu caracter patrimonial.

Potrivit art. 76, consiliile locale și cele județene hotărăsc cu privire la concesiunea, închirierea, locația de gestiune a bunurilor aparținând domeniului public sau privat. De asemenea, consiliile locale și cele județene pot hotărî înființarea, în condițiile legii, a unor societăți comerciale, asociații, agenții și pot organiza alte activități, în scopul executării unor lucrări de interes local, cu capital social constituit prin aportul consiliilor și al altor persoane juridice și fizice (art.82).

Referirile Legii 69/1991 a administrației publice locale cu privire la serviciile publice locale, se completează cu prevederile Legii privatizării societăților comerciale nr. 58/1991²⁰⁷ și ale Legii contractului de management nr. 66/1993²⁰⁸.

Dezvoltarea serviciilor publice locale a fost impulsionată de adoptarea legislației în domeniul finanțelor publice locale.

Astfel, s-a considerat că normele care asigură autorităților locale autonomie în diferite ramuri de activitate (cultură, instituții sociale, sănătate, agricultură etc.) nu pot produce efectul dorit și devin formale dacă nu sunt susținute și de acte normative adecvate pentru crearea condițiilor dezvoltării autonomiei și în domeniul financiar. Pornind de la aceasta constatare a fost adoptată Legea finanțelor publice locale nr. 189/1998²⁰⁹.

Legea își propunea să dezvolte rolul autorităților administrației publice locale în conformitate cu principiile autonomiei locale și cu mecanismele economiei de piață, să stabilească resursele financiare ale administrației publice locale în concordanță cu obligațiile de administrare.

Potrivit legii, autoritățile administrației publice locale aveau competențe și răspunderi în ceea ce privește finanțele publice locale privind elaborarea și aprobarea bugetelor locale la termenele stabilite, stabilirea, încasarea și urmărirea impozitelor și taxelor locale, în condițiile legii, urmărirea execuției bugetelor locale

²⁰⁷ Publicată în M. Of. nr. 169 din 16 august 1991.

²⁰⁸ Publicată în M. Of. nr. 244 din 13 octombrie 1993.

²⁰⁹ Publicată în M. Of. nr. 404 din 22 octombrie 1998.

și rectificarea acestora, pe parcursul anului bugetar, în condiții de echilibru bugetar, stabilirea și urmărirea modului de prestare a serviciilor publice locale, inclusiv opțiunea trecerii sau nu a acestor servicii în răspunderea unor agenți economici specializați sau servicii publice locale, urmărindu-se eficientizarea acestora în beneficiul cetățenilor, administrarea eficientă a bunurilor din proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale, angajarea de împrumuturi pe termen scurt, mediu și lung și urmărirea achitării la scadență a obligațiilor de plată rezultate din acestea, administrarea resurselor financiare pe parcursul execuției bugetare, în condiții de eficiență, stabilirea opțiunilor și a priorităților în aprobarea și în efectuarea cheltuielilor publice locale, elaborarea, aprobarea, modificarea și urmărirea realizării programelor de dezvoltare în perspectivă a unităților administrativ-teritoriale ca bază a gestionării bugetelor locale anuale, organizarea și urmărirea efectuării controlului financiar de gestiune asupra gestiunilor proprii, gestiunilor instituțiilor și serviciilor publice din subordinea consiliilor locale, consiliilor județene și a Consiliului General al Municipiului București.

Tot în anul 1998, a fost adoptată Legea 219 privind regimul concesiunilor. Legea avea ca obiect reglementarea și organizarea regimului de concesionare pentru:

- a) bunurile proprietate publică ori privată a statului, județului, orașului sau comunei;
- b) activitățile și serviciile publice de interes național sau local.

Concesionarea se putea face în baza unui contract prin care o persoană, numită concedent, transmitea pentru o perioadă determinată, de cel mult 49 de ani, unei alte persoane, numita concesionar, care acționează pe riscul și pe răspunderea sa, dreptul și obligația de exploatare a unui bun, a unei activități sau a unui serviciu public, în schimbul unei redevențe.

Legea stabilea în art. 2 că bunurile proprietate publică sunt inalienabile. În condițiile legii, ele puteau fi date în administrare regiilor autonome ori instituțiilor publice, puteau fi concesionate ori închiriate.

În categoria actelor normative ce vizau direct servicii publice, amintim:

- Legea nr. 326/2001 privind serviciile publice de gospodărie comună;
- Ordonanța Guvernului 32/2002 privind organizarea și funcționarea serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare;
- Ordonanța Guvernului nr. 87/2001 privind serviciile publice de salubritate a localităților;
- Ordonanța Guvernului României nr. 86/2001 privind serviciile de transport public local de călători;
- Ordonanța Guvernului României nr. 16/2002 privind contractele de parteneriat public-privat;

- Ordonanța de Urgență nr. 34 din 19 aprilie 2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii.

Bibliografie selectivă

- Alexandru I., *Administrația publică. Teorii. Realități. Perspective*, Ed. Lumina Lex, ediția a III-a, București, 2002;
- Alexandru I., Matei L., *Servicii publice*, Ed. Economică, București, 2000;
- Alexandru I. și colectivul, *Drept administrativ*, Ed. Economică, București, 2003;
- Antonovici Corina, Schimbarea în organizațiile publice în contextul utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor, în Dragoș Dincă, Cătălin Dumitrică, Cătălin Vrabie (coord.), *Orașul inteligent*, Ed. Economică, București, 2015;
- Baltă I., Robu T., *Cerințe privind calitatea serviciilor publice*, Fundația pentru o Societate Deschisă, București, 1999
- Cernea E., Molcuț E., *Istoria statului și dreptului românesc*, Casa de editură și presă Șansa SRL, București, 1996;
- Chevallier J., *Le service public. Que sais-je*, Presses Universitaires de France, Paris, 1987;
- Cosmescu I., Ilie L., *Economia serviciilor*, Ed. Universității Lucian Blaga, Sibiu 1999;
- Crozier M., *Ou va l'administration française?*, Paris, Ed. d'Organisation, 1974;
- Debbasch C., *Institutions Administratives*, L.G.D.J., Paris, 1972;
- Dicționar Macmillan de Economie Mondială, Ed. Codecs, București, 1999;
- Dicționarul Explicativ al limbii române, Ed. Academiei RSR, București, Institutul de Lingvistică din București, 1975;
- Dincă D., *Servicii publice și dezvoltare locală*, Ed. Lumina Lex, București, 2008;
- Dincă D., *Public administration in Romania*, Lambert Academic Publishing, 2015;
- Djuvara N., *Între Orient și Occident. Țările române la începutul epocii moderne*, Ed. Humanitas, București 1995;
- Dobrotă N., *Economie politică*, Ed. Economică, București;
- Enătescu A.M., Enătescu M.A., *Calitate. Terminologie comentată*, Ed. Tehnică, București, 2000;
- Forges J.M., *Droit administratif*, Presses Universitaires de France, Paris, 1991;
- Frege Xavier, *Descentralizarea*, Ed. Humanitas, București 1991;
- Giraudon Anne, *La notion de service public*, Mémoire d'étude, ianuarie 2010
- Grigorescu M., Ștefan M., *Dezvoltarea și specializarea serviciilor*, Ed. Academiei Române, București 1992;
- Grozelier B., *La rente dans les services publics industriels et commerciaux*, Association Internationale de Techniciens, Experts et Chercheurs, 1995
- Gunter Seele, L'administration en zone rurale, *Revue Francaise d'administration publique*, no. 78, 1996;
- Hauriou M., *Precis de droit administratif et de droit public*, Syrei, Paris, 1927;
- Hellmut Wollmann, La decentralisation en Angleterre, en France et en Allemagne. De la divergence historique a la convergence?, *Revue francaise d'administration publique*, no. 90, avril-juin 2003;
- Ioncică M. ș.a., *Economia serviciilor*, Ed. Uranus, București, 1997;

- Ionescu C., *Drept constituțional și instituții politice. Teoria generală a instituțiilor politice*, vol. I, Ed. Lumina Lex 1997, pp. 90-91;
- Iorgovan A., *Tratat de drept administrativ*, vol. II, Ed. Nemira, București, 1996;
- Jaliu D., Abordări ale managementului strategic. Particularități ale managementului strategic în administrația publică, București, SNSPA 2013, Volumul Europa 2020
- Linotte D., Mestre A., Romi R., *Services publics et droit public économique*, Litec, 1992
- Maniu Alexandru Isaic (coord.), *Dicționar de statistică generală*, Ed. Economică, București, 2003;
- Marcou Gerard, L'autonomie communale. Etude comparative, *Pouvoirs*, nr. 95, 2000;
- Matei A., *Economie publică*, Ed. Economică, București, 2003;
- Matei L., Dincă D. (coord.), Participarea cetățenilor la procesul decizional – manual de instruire, RTI, București, 2002
- Matei L., *Management public*, Ed. Economică. București, 2001;
- Matei L., *Servicii publice*, Ed. Economică, București, 2004;
- Matichescu O., *Istoria administrației publice românești*, Ed. Economică, București, 2000;
- Mihălcescu Ana-Maria, *Contractul de parteneriat public-privat*, Ed. Universul Juridic, București, 2013;
- Muraru Ioan, Gheorghe Iancu, Constituția României. Texte, Note, Presentare comparativă, Regia Autonomă Monitorul Oficial, Ed. a III-a, București, 1995;
- Negulescu P., *Tratat de drept administrativ*, vol. I, Ediția a IV-a, Institutul de Arte Grafice „E. Mârvan”, București, 1934;
- Niculescu O., Verboncu I., *Management*, Ed. Economică, București, 1996;
- Pollit Christopher, Bouckaert Geer, *Reforma managementului public – Analiză comparată*, Ed. Epigraf, Chișinău, 2004;
- Rivero J., *Droit administratif*, Dalloz, Paris, 1987;
- Tarantul E.D., *Tratat de drept administrativ român*, Tipografia Glasul Bucovinei, Cernăuți, 1944;
- Tulloch Gordon, *Le marche politique, analyse économique des processus politique*, Economica, Paris, 1978
- Văraru M., *Tratat de drept administrativ român*, Ed. Socec, București 1928;
- Vermeulen J.H., *Evoluția dreptului administrativ român*, București, Institutul de Arte Grafice Vreamea, 1943;
- Vida I., *Puterea executivă și administrația publică*, Ed. Monitorul Oficial, 1994;
- Zamfir C., Vlăsceanu L. (coord.), *Dicționar de sociologie*, Ed. Babel, București, 1998.

Legislație

- Legea-cadru nr.195 din 22 mai 2006 a descentralizării, M. Of. nr. 453/25/05/2006;
- Legea nr. 18/1991 a fondului funciar republicată în M. Of. nr. 1/1998;
- Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării construcțiilor și unele măsuri pentru realizarea locuințelor, publicată în M. Of. nr. 163/1991, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, publicată în M. Of. nr. 373/2001;
- Legea nr. 215/2001, privind administrația publică locală, publicată în M. Of. nr. 204/2001;
- Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, publicată în M. Of., partea I nr. 70/2003;

- Legea nr. 199/1997 pentru ratificarea Cartei europene a autonomiei locale, adoptată la Strasbourg la 15 octombrie 1985, publicată în M. Of., partea I, nr. 331/1997;
- Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, publicată în M. Of., partea I, nr. 448/1998;
- Legea nr. 7/1996 a cadastrului și publicității imobiliare publicată în M. Of. nr. 61/1996;
- Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și forestiere, publicată în M. Of. nr. 8/2000;
- Legea nr. 233/2016 privind parteneriatul public-privat, publicată în M. Of. nr. 954/2016
- Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, publicată în M. Of. nr. 390/2016
- Legea nr. 111/2016 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice, publicată în M. Of. nr. 415/2016
- Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social republicată în M. Of. nr. 740/2015
- Legea nr. audiovizualului nr. 504/2002 publicată în M. Of. nr. 534/2002, cu modificările și completările ulterioare
- Legea nr. 191/1998 privind organizarea și funcționarea Serviciului de Protecție și Pază, publicată în M. Of. nr. 402/1998
- Legea nr. 1/1998 privind organizarea și funcționarea Serviciului de Informații Externe, republicată în M. Of. nr. 511/2000
- Legea nr. 92/1996 privind organizarea și funcționarea Serviciului de Telecomunicații Speciale, publicată în M. Of. nr. 169/1996
- Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune, republicată în M. Of. nr. 636/1999
- Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative
- Legea nr. 98/2009 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 28/2008 privind registrul agricol, publicată în M. Of. nr. 253/2009
- Legea nr. 99/2004 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 70/2002 privind administrarea unităților sanitare publice de interes județean și local, publicată în M. Of. nr. 321/2004
- Legea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare 241/2006, republicată în M. Of. nr. 85/2013
- Legea serviciului de iluminat public 230/2006, publicată în M. Of. nr. 517/2006, cu modificările și completările ulterioare
- Legea serviciului de salubritate a localităților 101/2006, republicată în M. Of. nr. 658/2014
- Legea serviciului public de alimentare cu energie termică 325/2006, publicată în M. Of. nr. 651/2006 cu modificările și completările ulterioare
- Legea nr. 92/2007 a serviciilor de transport public local, publicată în M. Of. nr. 262/2007
- Legea nr. 155/2010 a poliției locale, republicată în M. Of. nr. 339/2014
- Legea nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, republicată în M. Of. nr. 121/2013
- Legea nr. 258/2013 pentru modificarea și completarea OUG 155/2001 privind aprobarea programului de gestionare a câinilor fără stăpân, publicată în M. Of. nr. 601/2013

- Legea nr. 230/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea asociațiilor de proprietari, publicată în M. Of. nr. 490/2007
- OUG nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară, publicată în M. Of. nr. 874/2012
- OUG nr. 1/2014 privind unele măsuri în domeniul managementului situațiilor de urgență, precum și pentru modificarea și completarea OUG 21/2004 privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență, publicată în M. Of. nr. 88/2015
- HG nr. 2/2008 privind adoptarea Regulamentului de organizare și funcționare al Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, publicată în M. Of. nr 18/2009
- HG nr. 18/2004 privind exercitarea comerțului cu produse și servicii de piață în unele zone publice, publicată în M. Of. nr.269/2004
- HG nr. 77/2003 privind instituirea unor măsuri pentru prevenirea accidentelor montane și organizarea activității de salvare în munți, publicată în M. Of. nr.91/2003
- HG nr. 1136/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea serviciilor publice de salvare acvatică - salvamar și a posturilor de prim ajutor pe plajă, publicată în M. Of. nr. 675/2007

Editura ECONOMICĂ

ISBN 978-973-709-875-7

9 789737 098757